STEPHEN CLARKE

STEPHEN CLARKE

UN AN ÎN MERDE

Original: *A Year in the Merde* (2004)

Traducere din limba engleză:
VERONICA TOMESCU

virtual-project.eu

RAO International Publishing Company

2008

Autorul dorește să mulțumească guvernului francez pentru săptămâna de lucru de treizeci și cinci de ore care i-a lăsat timp să facă lucruri mai interesante vineri după-amiază decât să lucreze. *Merci.*

• Septembre •

Niciodată cei deux nu se vor întâlni

Anul nu începe în ianuarie. Tot francezul știe asta. Numai vorbitorii tolomaci de engleză au impresia că începe în ianuarie.

Anul începe, de fapt, în prima luni din septembrie.

Atunci se întorc parizienii la birou după concediul de o lună și încep să își bată capul unde să se ducă în vacanța de la jumătatea trimestrului, din noiembrie.

Atunci încep și toate proiectele franțuzești, debutând cu o nouă coafură și terminând cu o centrală nucleară, și iată de ce, la ora 9 dimineața, în prima luni din septembrie, stăteam la o sută de metri de Champs-Elysées și mă uitam cum se sărută lumea.

•

Bunul meu prieten Chris mi-a spus să nu vin în Franța. Super stil de viață, mi-a zis el, super mâncare, și femei fără pic de idei feministe și cu super lenjerie de corp.

Dar, m-a avertizat el, francezii sunt insuportabili. A lucrat trei ani în biroul londonez al unei bănci franceze.

— Ne-au dat afară pe toți englezii în ziua de după ce echipa de fotbal franceză a fost eliminată de la Cupa Mondială. În niciun caz n-a fost o coincidență, mi-a spus el.

După teoria lui, francezii sunt ca o femeie batjocorită. În 1940, au încercat să ne spună că ne iubesc, dar noi am râs de accentul lor și de năsosul general de Gaulle și de atunci nu facem decât să îi otrăvim cu mâncarea noastră scârboasă și să ne străduim să ștergem limba franceză de pe fața pământului. De asta au construit tabere de refugiați la câțiva metri de intrarea în Eurotunnel și refuză să mănânce carne de vită englezească la mai mulți ani după ce a fost declarată bună de consum. „E o răzbunare permanentă, a spus el. Nu te duce acolo.”

„Îmi pare rău, i-am zis eu, trebuie să mă duc să văd cu ochii mei lenjeria aia de corp.”

•

În mod normal, presupun că ai porni cu stângul dacă principala ta motivație ca să îți schimbi slujba ar fi lenjeria de corp locală, dar contractul meu de un an a început foarte promițător.

Am găsit birourile noului meu angajator – o clădire impozantă de secol al XIX-lea sculptată din piatră lăptoasă-aurie – și am intrat drept în mijlocul unei orgii.

Lumea se pupa în timp ce aștepta liftul. Alții se pupau în fața automatului de răcoritoare. Până și tipa de la recepție stătea aplecată peste masă și se săruta cu cineva – și încă cu o femeie – care intrase în clădire chiar înaintea mea.

„Uau, mi-am zis eu, dacă o să fie vreodată o epidemie serioasă de herpes facial, va trebui să poarte prezervative pe cap.”

Firește că știam că francezii se pupă pe obraz, dar nu în halul ăsta. Mă întrebam dacă nu cumva e politica companiei să iei o doză sănătoasă de Ecstasy înainte de a veni la serviciu.

M-am apropiat de recepție, unde cele două femei se opriseră din sărutat și schimbau acum impresii. Compania evident că nu considera important să angajeze recepționiste superbe, căci tipa avea o față masculină pe care încruntăturile păreau să stea mult mai firesc decât zâmbetele. Se plângea de ceva din care n-am înțeles o iotă.

Mi-am afișat cel mai entuziast zâmbet de băiețel nou-venit. Nicio reacție. Am stat un minut întreg în zona „Da, sunt aici și nu m-ar deranja să mă întrebi de scopul vizitei”. Zero împușcat. Așa că am făcut un pas în față și am scuipat parola pe care o memorasem:

— *Bonjour*, *je suis Paul West*. *Je viens voir Monsieur Martin*.

Cele două femei o dădeau înainte despre cum să ia *déjeuner*, despre care știam și eu că e prânzul, și au făcut cel puțin vreo șase gesturi de „te sun eu” până ca recepționista să se întoarcă în sfârșit către mine.

— Monsieur?

Nicio scuză. Ele se pupau, dar eu puteam să le pup undeva.

Mi-am repetat parola. Sau cel puțin am încercat.

— *Bonjour, je*… Nu, nu mai aveam în cap decât furie înăbușită și o varză lingvistică. Paul West, am zis, Monsieur Martin. Cine are nevoie de verbe? Am reușit să mai scot un zâmbet binevoitor.

Recepționista – pe insignă îi scria Marianne, dar avea personalitatea lui Hannibal Lecter – a țâțâit drept răspuns.

Aproape că îi auzeam gândurile. Nu știe franceză. Probabil că după el de Gaulle avea nasul mare. Ticălosul.

— O sun pe asistenta lui, spuse ea, probabil. A ridicat receptorul și a format un număr, inspectându-mă între timp din cap până în picioare, de parcă nu credea că mă ridic la standardul cerut pentru a mă întâlni cu șeful.

„Oare chiar așa rău arăt?” m-am întrebat eu. Făcusem un efort să arăt cât de șic poate să arate un englez la Paris. Cel mai bun costum Paul Smith, cenușiu închis (singurul costum Paul Smith pe care îl aveam). O cămașă atât de albă, încât părea să fi fost țesută din viermi de mătase hrăniți cu înălbitor, și o cravată Hermès electrizant de arătoasă care ar fi putut susține întreaga rețea a metroului parizian, dacă aș fi băgat-o în priză. Îmi pusesem până și boxerii negri de mătase ca să îmi ridic în mod invizibil moralul. Nu numai franțuzoaicele se pricep la chiloți.

În niciun caz nu meritam așa o privire disprețuitoare, mai ales în comparație cu majoritatea celor pe care îi văzusem intrând în clădire – bărbații arătau ca Dilbert, iar femeile purtau fuste de culoarea pânzei de sac și o grămadă de pantofi excesiv de confortabili.

•

— *Christine*? *J’ai un Monsieur*…? Marianne recepționista se chiorî la mine.

Era rândul meu să fac ceva, dar ce?

— *Votre nom*? întrebă Marianne, dându-și ochii peste cap și preschimbând al doilea cuvânt într-un pufăit de disperare la prostia și încetineala mea de melc.

— Paul West.

— Pol Wess, spuse Marianne, dorește să îl vadă pe Monsieur Martin. Închise. Stați acolo, spuse ea într-o franceză silabisită ca pentru un suferind de Alzheimer.

•

Era evident că șeful și le păstra pe alea superbe în biroul lui, pentru că Christine, asistenta care m-a dus la etajul cinci, era o brunetă înaltă cu ținută și niște buze zâmbitoare date cu ruj de culoare închisă care ar fi topit pantalonii oricărui bărbat de la douăzeci de pași. Am stat la câțiva centimetri de ea în lift, privind-o țintă în ochi, inspirându-i parfumul. Aducea a scorțișoară. Mirosea comestibil.

Era una dintre ocaziile în care te rogi, hai, liftule, dă-ți duhul. Blochează-te între etaje. Am fost la baie, pot să aștept. Dă-mi vreo oră-două să îmi pun farmecele în practică pe un public captiv.

Problema e că ar fi trebuit s-o învăț întâi engleză. Când am încercat să mă dau la ea, m-a orbit cu zâmbetul și s-a scuzat în franceză că să fie a dracului dacă înțelegea un cuvânt. Oricum, măcar dădusem peste o pariziană care nu părea să mă urască.

Am ieșit pe un coridor care era ca o ciocnire dintre un conac gotic și un camion cu geamuri termopan. Un covor lung, cu aer oriental, acoperea parchetul lustruit care scârțâia, nelăsând decât o margine îngustă. Tavanul și pereții coridorului erau ornați cu vârtejuri imense de mulaje străvechi de ghips, dar ușile originale fuseseră smulse din țâțâni și înlocuite cu sticlă colorată gen anii șaptezeci. Ca să acopere nepotrivirea de stiluri, de-a lungul coridorului se înșirau destule plante cu frunze verzi în care să încapă un război din junglă.

Christine bătu la o ușă de sticlă și o voce de bărbat strigă:

— *Entrez*!

Am intrat și iată-l, un fundal de cer albastru zgândărit de Turnul Eiffel. Noul meu șef s-a ridicat și a ocolit biroul să mă întâmpine.

— Monsieur Martin, am zis, oferindu-mă să dau mâna cu el. Mă bucur să vă reîntâlnesc.

— Spune-mi Jean-Marie, răspunse el în engleza lui excelentă, cu un ușor accent. Mi-a prins mâna și a folosit-o ca să mă tragă atât de aproape, încât am crezut că o să facem și noi chestia aia cu frecatul obrajilor. Dar nu, nu voia decât să mă bată pe umăr. Bine ai venit în Franța, zise el.

„La dracu', mi-am zis eu. Acum mă plac doi."

Jean-Marie arăta destul de bine pentru un președinte de companie. Avea vreo cincizeci și ceva de ani, dar ochii negri îi străluceau de tinerețe, părul i se cam rărise, dar nu conta căci îl avea tuns scurt și pieptănat pe spate, iar cămașa bleumarin și cravata aurie erau de un șic firesc. Avea un chip deschis și prietenos.

A cerut niște cafea și am băgat de seamă că el îi zicea lui Christine *tu,* în timp ce ea îi zicea lui *vous*. Niciodată n-am reușit să înțeleg de ce.

— Ia loc, Paul, spuse Jean-Marie, trecând iar la engleză. E totul în ordine? Călătoria, hotelul?

— O, da, foarte bine, mulțumesc...

Nu era cine știe ce, dar măcar avea televiziune prin cablu.

— Bun, bun.

Când se uita la tine, aveai impresia că singurul lucru care conta pe lumea asta era să te facă pe tine fericit. La dracu' cu încălzirea globală, important e ca lui Paul să-i placă hotelul. Asta-i chestiunea vitală a zilei.

— Toată lumea pare să fie foarte fericită aici, toți se sărută, am zis eu.

— A, da. Aruncă o privire pe coridor, aparent ca să vadă dacă nu cumva găsește pe cineva cu care să se sărute pasional. Este *la rentrée,* înțelegi, reintrarea. E ca și cum ne-am întoarce acasă din spațiu. Pentru noi, parizienii, orice e la mai mult de zece kilometri de Galeriile Lafayette e ca o altă planetă.

Nu ne-am văzut colegii de o lună și ne bucurăm să îi revedem. Fornăi ca la o glumă pe care o știa doar el. Ei, nu ne bucurăm întotdeauna, dar nu putem să refuzăm să ne pupăm cu ei.

— Chiar și cu bărbații?

Jean-Marie izbucni în râs.

— Crezi că bărbații francezi sunt efeminați?

— Nu, nu, în niciun caz.

Am simțit că ating un nerv.

— Bine.

Aveam impresia că dacă ar fi fost Christine în birou, și-ar fi dat jos cât ai clipi pantalonii și și-ar fi dovedit bărbăția pe ea.

Bătu din palme de parcă ar fi vrut să risipească testosteronul din aer.

— O să ai biroul lângă al meu. Avem aceeași vedere. Ce mai vedere, nu? Întinse mâna spre fereastră ca să își prezinte invitatul special. Dacă lucrezi la Paris, nu ai întotdeauna vedere la Turnul Eiffel, spuse cu mândrie.

— Excelent, am zis eu.

— Da, excelent. Vrem să te simți bine la noi, spuse Jean-Marie. La vremea respectivă, probabil că vorbea sincer.

Când l-am întâlnit prima dată la Londra, vorbea de compania sa, VianDiffusion, ca de o familie, cu el mai degrabă în rol de unchi favorit decât de naș sau cap de familie. Preluase afacerea de procesare a cărnii cu vreo zece ani înainte de la tatăl său, fondatorul, care începuse ca umil măcelar. Acum aveau patru „fabrici” (de fapt mixere imense de carne – la un capăt intrau animalele, iar la celălalt ieșea carnea tocată) plus sediul central. Profitul masiv se datora apetitului nelimitat al francezilor pentru hamburgeri, sau *steaks hâchés*, cum le zic ei patriotic. Mi s-a părut când m-a recrutat Jean-Marie că încearcă să scoată compania dintre măruntaie. Noul meu proiect „englezesc” era menit să dea uitării originile sale sângeroase. Poate de aceea m-a întâmpinat cu atâta căldură.

•

Acum să vedem dacă și restul colegilor aveau să mă iubească la fel de mult.

— Un singur lucru, Jean-Marie, am zis eu pe când mă conducea – aproape că mă purta – de-a lungul coridorului spre sala de ședințe. Cum mă adresez oamenilor, cu *tu* sau cu *vous*?

Nu că aș fi fost în stare să mă adresez în orice fel.

— A, e foarte simplu. Tu, de pe poziția ta, le spui tuturor cu care lucrezi *tu.* În afară poate de cei care par mai în vârstă. Și cei cărora încă nu le-ai fost

prezentat. Cei mai mulți de aici o să îți spună și ție *tu.* Unii o să-ți spună *vous* dacă sunt mult mai tineri sau dacă cred că nu te cunosc. OK?

— Ăă, da.

Limpede ca supa cremă de ceapă.

— Dar în echipa ta toată lumea o să vorbească engleză.

— Engleză? N-ar trebui să mă integrez?

Jean-Marie nu răspunse. M-a mai smucit o dată de cot și ne-am trezit în sala de ședințe. Era o încăpere mare, ce ocupa întreaga lățime a clădirii, cu ferestre în ambele părți. Turnul Eiffel într-o parte, curtea interioară și o clădire de birouri modernă de sticlă pe partea cealaltă.

În încăpere mai erau patru persoane. La fereastra dinspre curte stăteau înghesuiți un bărbat și o femeie și la o masă lungă și ovală ședeau tăcuți un alt bărbat și o altă femeie.

— El este Paul, anunță Jean-Marie în engleză.

Noii mei amici de serviciu se întoarseră să facă cunoștință cu mine. Unul dintre bărbați era un blond foarte înalt și bine făcut, de vreo patruzeci de ani, iar celălalt era un tip mai tânăr, chel, numai piele și os. Una dintre femei avea părul blond ca mierea, nevopsit, avea vreo treizeci de ani, cu părul strâns bine în coadă și cu o bărbie proeminentă fără de care ar fi fost chiar frumoasă, iar cealaltă era o femeie cu chipul rotund și cu o expresie binevoitoare, de vreo treizeci și cinci de ani, cu ochi căprui și mari și o bluză roz bătrânească.

Am dat mâna cu toți și le-am uitat imediat numele.

Ne-am așezat la masă, eu și cu Jean-Marie pe o parte, cei patru noi colegi ai mei pe partea cealaltă.

— OK. Este un moment deosebit, declară Jean-Marie. După cum spun englezii, ne ramificăm. Zburăm către noi orizonturi. Știm că putem reuși în sectorul de restaurante. Industria de fast-food din Franța nu ar exista fără carnea noastră de vită tocată. Acum vom acapara și mai mult din profit cu noile noastre cafenele englezești. Și avem aici pe cineva care cunoaște bine afacerea. Făcu un gest plin de mândrie spre mine. După cum știți, Paul era directorul de marketing al lanțului de cafenele franțuzești din Anglia, Voulez-Vous Café Avec Moi. Câte cafenele ai înființat, Paul?

— Erau treizeci și cinci când am plecat eu. Dar asta a fost acum două săptămâni, așa că cine știe câte au mai apărut între timp.

Glumeam, dar toată lumea din sală a căscat gura la mine, crezând totalmente în acest dinamism anglo-american.

— Da, spuse Jean-Marie, scăldându-se indirect în reputația mea. Am văzut ce succes au avut și l-am vrut pe directorul lor de marketing, așa că m-am dus la Londra și l-am decapitat. Decapitat?

— Se zice *headhunting*, „vânătoare de capete”, am zis eu.

— Da, mulțumesc. Sunt sigur că Paul va aduce noului nostru lanț de cafenele englezești din Franța același succes pe care l-a avut cu conceptul similar de cafenele franțuzești din, ăă, Anglia. Poți tu să continui să te prezinți, Paul? zise, aparent epuizat de această ultimă frază.

— Sigur. M-am holbat la rândul de vizavi cu cea mai bună imitație de dragoste colegială de care eram în stare. Mă numesc Paul West, le-am spus. Se vedea pe ei că exersează să îmi pronunțe numele. Am participat la înființarea cafenelelor Voulez-Vous Café Avec Moi. Ne-am lansat în iulie anul trecut – evident pe 14 iulie, Ziua Bastiliei – cu cinci cafenele în Londra și în sud-est și apoi le-am lansat pe celelalte în marile orașe și centre comerciale britanice în câte trei valuri de zece. Am adus cu mine un raport ca să puteți citi toată povestea. Înainte de asta am lucrat la o mică fabrică de bere, văzându-i că se încruntă a trebuit să le explic cuvântul[1], și cam atât.

— Tu fohrte tinar, spuse slăbănogul. Nu acuzator, doar enervant.

— Nu chiar, am douăzeci și șapte de ani. Dacă aș fi fost cântăreț de rock, eram deja mort.

Individul gesticulă a scuze.

— Nu, nu. Nu chretec. Doah… admeh. Avea un accent ciudat. Nu chiar franțuzesc. Nu-mi dădeam seama de care.

— A, cu toții îl admirăm pe Paul, cu siguranță. Jean-Marie reuși să mă facă din nou să mă simt de parcă primeam avansuri de la un homosexual. Ce-ar fi să vă prezentați cu toții? spuse. Bernard, începe, te rog.

Bernard era înalt și solid, cu părul retezat în creștetul capului și o mustață blondă. Arăta ca un polițist suedez pensionat prea devreme din cauza unor probleme cu picioarele. Purta o cămașă de un albastru spălăcit și o cravată care doar se străduia să pară roșie. Ar fi putut foarte bine să aibă tatuat pe frunte cuvântul „plictisitor”, dar asta l-ar fi făcut prea interesant.

Bernard zâmbi nesigur și începu.

— Snt beer narr, ras pond de comunika re, ăă…

„La dracu’, mi-am zis eu, n-a spus Jean-Marie că întâlnirea urma să se desfășoare în engleză?” Atunci cum de unii aveau voie să vorbească în ungurește?

---

[1] Brewery (n.tr.).

Bernard de Budapesta continuă la fel de ininteligibil câteva minute, după care începu să enunțe ceva ce, după expresia de constipație acută de pe chip, avea mare importanță.

— Iim vafa șee plaașe rhe sa luchreez cutin.

„Stai așa, mi-am zis eu. N-oi vorbi eu nicio limbă central-europeană, dar asta tot am înțeles.” Îi va face plăcere să lucreze cu mine. Sfinte Babel Sisoe. E engleză, Jim, dar nu așa cum o știam noi.

— Mulțumesc, Bernard, spuse Jean-Marie, zâmbind încurajator. Oare îl alesese pe cel mai de rahat ca să-și scoată în evidență propria engleză excelentă? Speram că da. Tu urmezi, Marc.

Marc era chelul slăbănog. Purta o cămașă cenușiu închis, descheiată la guler și necălcată. A reieșit că a petrecut câțiva ani în sudul Statelor Unite, iată de ce avea accentul ăla ciudat, ca Scarlett O'Hara după prea mult Pernod.

— Sunt șefu aa tee, spuse el.

— Șefu aa tee, am repetat eu ca să-l încurajez, întrebându-mă ce dracu' mai era și asta. Ceva legat de ceai, oricum. Relevant.

— Daa. Sis-temm compudah, confirmă Marc.

— A, IT, am zis eu. S-a uitat urât la mine. Vorbești perfect englezește, am adăugat repede. Cât timp ai stat în Statele Unite?

— Aam făcut un aan de maastehr la Univehrsitaata Gio-Gia și apoi aam lucrhat șiinș aan la o fihma de asigurhaah din Atlanna. In depahrtamen aa tee, binensles.

— Binensles, am fost eu de acord.

— OK, Marc. Stéphanie? interveni Jean-Marie, maestrul de ceremonii.

Stéphanie era blonda fălcoasă. Avea un accent puternic franțuzesc, o gramatică înfiorătoare, dar urechea începuse să mi se acomodeze. Stéphanie „ras pondea de ahizisii” (achiziții) pentru partea principală de procesare de carne a companiei și acum „se bucuha mutt” că a fost „numitt a sa ras ponda de ahizisii” în viitorul lanț de „salone de șai englez”.

O obosea evident la fel de mult vorbitul, ca pe mine ascultatul, iar la sfârșitul scurtului său discurs îi aruncă lui Jean-Marie o privire care spunea: „Mi-am făcut cele cincizeci de flotări și sper să consideri că a meritat, ticălos sadic ce ești”.

— Mulțumesc, Stéphanie. Nicole.

Cealaltă femeie, bruneta cu părul scurt, vorbea încet, dar foarte clar. Era controlorul financiar pe proiect, ca pe întreaga companie.

— Ai fost în Anglia, nu-i așa, Nicole, am zis eu. Și încă des, după accent. Regula numărul unu a vieții de birou – controlorul financiar trebuie întotdeauna flatat.

— Da, soțul meu era henglez, spuse ea, zâmbind cu dor.

„O, Doamne, a murit sau a divorțat?” m-am întrebat eu. Nu e momentul să întreb.

— Să nu te lași păcălită de Nicole, spuse Jean-Marie. Pare ea blândă, dar are o inimă de fier. Mulțumită ei avem finanțele în așa mare ordine. Ea e de fapt șefa.

Nicole roși. Erau ceva chestii neîmpărtășite aici, am constatat eu. Jean-Marie o laudă pentru performanțele profesionale, Nicole vrea să își sfâșie corsetul ca el să îi laude sânii. Sau sunt eu victima stereotipurilor?

— Păi, vorbiți engleză mult mai bine decât vorbesc eu franceză, le-am spus eu, având mare grijă să îi privesc drept în ochi pe Stéphanie și pe Bernard, semenii mei invalizi lingvistici. Mi-am cumpărat un CD pentru învățarea limbii franceze fără profesor și promit că o să mă pun pe treabă *tuut su-it.*

Au avut bunăvoința să râdă.

Din moment ce eram acum cu toții prieteni, am hotărât să îmi lansez mica idee. Nimic controversal.

— M-am gândit să alegem un nume provizoriu pentru proiect, am sugerat. Doar temporar, să ne dea identitate echipei. Ceva ca Tea Time[2].

— A. Era Bernard, care își îndreptă brusc spatele. Nu, avem num. Ma Tea Iiz Riish.

M-am încruntat, ceilalți au râs. M-am întors către Jean-Marie după ajutor. Se uita în altă parte.

— My Tea Is Rich[3]? Ca brand pentru ceainării? Nu prea seamănă cu un nume, am îndrăznit eu. Nu înseamnă nimic.

— Mm... Bernard avea o engleză de rahat, dar la monosilabe se pricepea evident. Ma Tea Iiz Riish e num amuzan. E umur englezesc.

— Umor englezesc? Dar nu spunem așa ceva.

— A. Bernard se întoarse către Jean-Marie pentru sprijin.

— Firește, de fapt ar trebui să fie croitorul meu, mă lămuri Jean-Marie.

— Croitorul? Mă simțeam ca în mijlocul unui film suprarealist. Într-un minut, pe fereastră avea să intre în zbor Salvador Dalí cu o baghetă ițită din pantaloni.

— Croitorul meu e bogat, spuse Jean-Marie.

— Zău? Salvador e pe dram, mi-am zis, dar pe geam nu se vedea decât Turnul Eiffel, ca de obicei.

— *My tailor is rich*, „Croitorul meu e bogat” e o expresie englezească tipică.

— Ba nu.

---

[2] Ora Ceaiului (n.tr.).

[3] Ceaiul Meu E Bogat (n.tr.).

— Dar francezii cred că e. Era în vechile manuale de engleză.

— OK, OK, cred că m-am prins. Ceilalți se chiorau la mine de parcă în sfârșit avea să îmi pice și mie fisa și să încep să râd. E ca „Poștalionul meu a fost lovit de trăsnet”.

— Hm…? Acum era rândul echipei franceze să se uite ca vițelul la poarta nouă.

— E din manualele noastre vechi de franceză, am zis eu. Acum înțeleg.

Am afișat un zâmbet de Evrika. Toată lumea a dat din cap. Neînțelegerea s-a lămurit. Problema e rezolvată.

— Dar tot e un nume îngrozitor.

Adică trebuia să le spun pentru binele lor. Pentru binele proiectului.

— O!

— Chiar ții morțiș la Tea Time? Jean-Marie nu părea entuziasmat. E cam banal.

— Nu, nu țin morțiș. Nu-i decât un nume provizoriu. Propun să facem o cercetare de piață înainte să ne hotărâm asupra brandului definitiv, dar între timp să alegem un titlu simplu, temporar. Dacă nu vă place Tea Time, ce ziceți de Tea for Two[4]?

— A, nu. Era Stéphanie. Și asta e banal. Vhrem num amuzan. Cum zis Beer-narr, umur englezesc.

— Și, ăă, dacă i-am zise Tease Café? spuse Marc.

— Tease Café? Iar nu înțelegeam.

— Da. Tea, apostrof, s, café, explică Marc. Stéphanie dădu din cap. Bună idee.

— Tea’s Cafe[5]? Dar nici asta nu-i în engleză.

— Ba da, ripostă Stéphanie. Avets muut num cu apostrof. Arry’s Bar. Liberty’s Statue.

— Brooklyn’s Bridge, spuse Marc.

— Trafalgar’s Square, adăugă Bernard.

— Nu…

— Roll’s Royce[6], spuse Bernard pornit.

— Nu!

De unde au scos tâmpeniile astea?

---

[4] Ceai pentru doi (n.tr.).

[5] *Tease* (a tachina) și tea’s (al ceaiului) se pronunță în același fel. (n.tr.).

[6] De fapt: Harry’s Bar, The Statue of Liberty, Brooklyn Bridge, Trafalgar Square, Rolls Royce (n.tr.).

— În Franța e considerat foarte englezesc. Jean-Marie făcea iar pe translatorul. E o cafenea americană pe Champs-Elysées care se cheamă Sandwich's Café.

— Da, confirmă Stéphanie împungând cu degetul în masă.

— OK, dar nu e în engleză, a trebuit eu să insist. E ca atunci când numiți o tabără *un camping* sau o parcare *un parking.* Puteți să tot credeți că e în engleză, dar nu e.

— O.

Stéphanie făcu apel la Jean-Marie, arbitrul. Un atac asupra limbii franceze? Cartonaș galben, cu siguranță?!

— Fiecare țară adaptează cultura celeilalte țări, spuse Jean-Marie. Când am fost în Anglia, toate restaurantele aveau crème brûlée de căpșuni. Dar crème brûlée e crème brûlée. De ce să nu fie și baghetă de căpșuni? Sau Camembert de căpșuni?

Echipa franceză încuviință în semn de aprobare a disciplinei severe, dar corecte, ale lui Jean-Marie.

— Da, e ca atunș chind voi englezii punts suc de portocal in șampan, spuse Stéphanie. *Merde alors*.

Ceilalți se schimonosiră și ei ca reacție la această pângărire a comorii naționale.

— Dar voi puneți lichior de afine în șampanie ca să faceți kir royal.

Citisem asta în ghid și acum îmi doream să nu fi citit. Sprâncenele franțuzești se încruntară la riposta mea englezească atotștiutoare.

Jean-Marie încercă să toarne niște ulei virgin de măsline peste apele tulburi.

— Vom face o cercetare de piață. Vom testa aceste nume și altele. Vom face o listă de sugestii.

— Perfect. Am dat din cap ca un câine-lup de plastic din spatele mașinii, gata să accept această strălucită idee din partea diplomatului francez.

— Bernard va putea poate organiza, propuse Jean-Marie.

Bernard zâmbi. El era omul potrivit. După scânteia chioară din ochi, mi-am dat seama că era sigur că-i va convinge pe organizatorii sondajului să îi sprijine ideea.

— OK, foarte constructiv, spuse Jean-Marie. E o adevărată întâlnire englezească. Luăm decizii.

Decizii? Nu putem să cădem de acord, așa că decidem să plătim un consultant care o să fie mituit să fie de acord cu tipul care vine cu ideile cele mai de rahat. Nu prea îmi părea foarte constructiv. Dar, la urma urmei, fusese prima mea ședință franceză. Aveam multe de învățat.

•

În afara biroului, entrée-ul meu în societatea pariziană a fost la fel de deprimant.

Jean-Marie îmi plătea o cameră de hotel la un kilometru către vest de Arcul de Triumf, de fapt nu în Paris. Era lângă o șosea cu opt benzi numită în mod romantic Bulevardul Marii Armate, care țâșnea din Parisul propriu-zis spre zgârie-norii din districtul de afaceri La Défense.

Hotelul era o clădire modernă, ștearsă, construită din piatră artificială care avea culoarea zăpezii pe care a făcut pipi un câine. Camera mea era decorată în aceeași culoare. Trebuia să fie dublă, dar singura cale prin care ar fi putut două persoane să stea pe podea în același timp ar fi fost să facă sex. Poate asta era și ideea, dar nu prea s-a petrecut nimic de genul ăsta cât am fost eu acolo.

Oricum, hotelul era într-o suburbie cu fițe numită Neuilly, care se pronunță noi-ii, cu accentul pe a doua silabă, și nu niu-li, cu accentul pe prima, așa cum i-am zis eu tot timpul cât am stat acolo. Era plictisitor, dar erau două sau trei străzi comerciale înțesate de magazinașe din care nu mai vezi în Marea Britanie. Pescării, magazine de brânzeturi, ciocolaterii, măcelării, mezelării, măcelării cu carne de cal, era chiar și un magazin care nu vindea decât pui la rotisor.

Așa că atunci când bateriile CD playerului meu au intrat în a enșpea mia comă, m-am gândit să mă duc la magazinașul prietenos de electronice din vecini să cumpăr un cablu cu adaptor. Am ieșit într-o sâmbătă și am găsit până la urmă o vitrină vopsită, plină-ochi de radiouri și lanterne și alte nimicuri electronice.

Înăuntru era o tejghea lungă de sticlă cu urme de degete și un sistem haotic de rafturi pe care erau îngrămădite tot felul de lucruri, de la baterii micuțe de ceas la aspiratoare și roboți de bucătărie. Printre toate cutiile astea stătea un tip între două vârste cu o jachetă cenușie de nylon și o față la fel de cenușie. Vărul parizian al familiei Addams.

— Bonjour. Am zâmbit ca scuză introductivă la franceza de baltă ce avea să urmeze. Nu mi-a răspuns la zâmbet. S-a holbat doar la mine de sub sprâncenele de sârmă ghimpată, cântărindu-mă din priviri și ajungând la concluzii neplăcute.

•

Ar trebui poate să adaug că acum nu mai purtam costumul Paul Smith. Eram într-o cămașă portocalie înflorată pe care o găsisem pe Portobello Road. Avea un model cu un fel de explozie a unei fabrici hawaiiene de vopsele care, credeam eu, mă făcea să arăt de gașcă și prietenos, mai ales în compania unor pantaloni trei sferturi de surfer și a unor adidași roșii ca un extinctor. Am observat că nu multă lume din Neuilly se îmbrăca așa, dar era o zi de toamnă

plăcut de caldă și nici nu visam că ar putea avea vreo influență asupra șanselor mele de a cumpăra echipamente electronice.

— *Je*… am început eu, iar apoi mi-am dat brusc seama că nu știu cum se zice în franceză la combină muzicală, rețea electrică, ștecăr, adaptor, sau, să fiu cu totul sincer, curent electric. Adică, în Marea Britanie dacă vrei să cumperi ceva electric, te duci la un supermarket și te servești. În cel mai rău caz nu trebuie decât să arăți cu degetul.

— *J'ai un combin*, am îndrăznit, incantând ultimul cuvânt pe franțuzește – „comm-binn". Electricianul nu păru perplex, ceea ce era încurajator. Deși nici interesat nu părea. M-am aventurat mai departe în sălbăticia lingvistică. *J'ai un comm-binn anglais*. Larg zâmbet de scuze: „Iertare, fac și eu ce pot. Te rog să ai răbdare". *J'ai un comm-binn anglais, mais ici*… Am încercat să par suficient de neajutorat, ceea ce nu era greu. Vânzătorul tot nu dădea niciun semn că ar vrea să-mi vândă ceva. La naiba, mi-am zis, și am activat scaunul catapultă lingvistic. Am nevoie de un adaptor ca să bag în priză combina mea englezească la rețeaua de aici, am explicat în englezește, cu intonație perfectă și cantități copioase de mimă.

Întotdeauna am crezut că francezii se dau în vânt după mimat, dar tipul ăsta nu era un fan al lui Marcel Marceau.

— *Parle français*, zise el cu un „ă" mic la sfârșit care în argoul neuillyan părea să însemne „cretin englez fără minte".

— Dacă aș ști, aș vorbi, cretin nesuferit ce ești, i-am spus, simțindu-mă considerabil mai bine mulțumită insultei pe care nu avea s-o înțeleagă.

Dar, drept răspuns, ridică doar din umeri de parcă ar fi vrut să spună, „orice problemă ai avea, e problema ta, nu a mea, ceea ce e trist, dar foarte amuzant, pentru că după cum arăți, ești genul de idiot care își face un obicei din a intra în situații prostești din care nu are cum să câștige, ca asta de față. Și apropo, cămașa asta e oribilă". Toate astea dintr-o singură ridicare de umeri.

Nu aveam cum să câștig un concurs de ridicat din umeri, și nici cum să pun mâna pe un adaptor, așa că am ieșit.

Nici nu mersesem un metru când mi-a înghețat tot corpul într-o poziție paralizată de tai chi, cu ambii genunchi îndoiți și un picior ridicat la nivelul genunchiului.

Pe bombeul frumosului meu adidas roșu se adunase o grămăjoară maro roșcat de excrement de câine.

— Rahat!

Oare mi s-a părut, sau l-am auzit pe electrician că strigă:

— Nu, se spune *merde*, străin prost ce ești!

•

Parisul e ca un ocean, începeam eu să îmi dau seama. Un ocean e un loc excelent în care să locuiești dacă ești rechin. E o grămadă de pește de mâncare, iar dacă cineva se pune cu tine, îl tai cu dinții în două. Poate că nu te iubește toată lumea, dar măcar te lasă în pace să te distrezi.

Dar dacă ești om, îți petreci timpul plutind la suprafață, izbit de valuri, pradă rechinilor.

Așa că n-ai încotro, trebuie să evoluezi cât de repede poți în rechin.

Și primul punct din programul evoluționist e să înveți să vorbești fluent rechineza.

Aveam CD-ul cu învățarea limbii franceze, dar m-am gândit că asistenta lui Jean-Marie, Christine, ar dori să îmi dea niște lecții particulare. La urma urmei, măcar să pui mâna pe un rechin cu înotătoare mișto.

•

Christine – ce idee dezastruoasă.

Nu sunt genul de bărbat care crede că dragostea e doar un scor de tenis. Și n-am avut prea mare succes la relații. De asta m-am aruncat pe oferta de a pleca din Marea Britanie. Eram cu o femeie la Londra, Ruth, dar ne distrugeam reciproc. Ne sunam, stabileam să ne vedem, apoi așteptam să vedem care dintre noi găsește primul un motiv bun să contramandeze. În final, ne întâlneam pentru o ceartă răutăcioasă și/sau o partidă de sex care făcea pământul să se cutremure, apoi nu mai vorbeam două săptămâni, după care ne sunam etc. etc. Am căzut amândoi de acord că dorința mea de emigrare poate fi un semn că lucrurile nu stau tocmai bine între noi.

Trecuseră aproape două săptămâni de când se cutremurase pământul cu mine când m-am urcat prima dată în lift cu Christine. Dar nu aveam nevoie de hormonii nefolosiți care mi se perindau prin sânge ca să văd că e chinuitor de frumoasă. Avea părul lung, abia coafat, după cum îl poartă multe fete în Franța, care îi dădea ocazia să facă mișcări timide și seducătoare, cum ar fi să își dea o șuviță rebelă după ureche sau să și-l dea pe tot de pe frunte. Era destul de slăbuță, la fel ca majoritatea franțuzoaicelor, dar, deși subțirică, avea toate curbele și protuberanțele necesare. Și avea niște ochi incredibili – aproape aurii – care păreau să spună că nici eu nu sunt chiar Quasimodo. Își flutura genele imense (și adevărate) către mine de fiecare dată când intram în biroul ei, ceea ce mă trezeam că se întâmplă mai des decât era strict necesar în activitatea zilnică de înființare a câtorva ceainării.

Franceza mea jenantă o făcea să râdă. Și, faptul că o făceam să râdă, chiar dacă însemna că mă umilesc, îmi făcea hotărât plăcere.

— *Tu es professeur pour moi*, am bolborosit într-o zi din prima săptămână.

A râs. M-am prefăcut jignit.

— *Non. Je veux parler français*, i-am zis.

A râs din nou și a răspuns ceva ce n-am înțeles.

— *Tu apprendre anglais avec moi*? am propus. Nous, ăă… și m-am străduit să mimez un schimb de lecții de conversație cu un gest care s-a dovedit un pic mai ginecologic decât intenționasem.

Totuși, gesturile mele nu au dezgustat-o. Am ieșit la un pahar în seara aceea la un bar de cocktailuri fioros de scump aflat într-un subsol imediat lângă Champs-Elysées. Un loc din acelea în care toată lumea stă cu spatele foarte drept în fotoliile Philippe Starck ca să fie vizibil.

M-am aplecat mult spre Christine și am vorbit despre viața la Londra și la Paris într-un fel de franglais rudimentar distractiv. Și am gângurit ca un porumbel tot timpul.

Tocmai începuserăm să ne simțim bine, ajunseserăm la faza în care ne atingeam cu vârfurile degetelor, când brusc s-a transformat în Cenușăreasa.

— *Mon train*, a spus.

— *Non, non, le métro est très brrmm brrmm*, am obiectat eu, vrând să spun că o va duce acasă cu mult înainte să se preschimbe în dovleac.

A scuturat din cap și mi-a arătat o hartă micuță cu trenurile către suburbii. Locuia la kilometri întregi în afara orașului.

— *Viens chez moi*, m-am oferit ca un băiat de gașcă – una dintre cele mai bune fraze pe care le găsisem în glosarul CD-ului meu. Vi-en șe moa. Suna ca un sărut.

A țâțâit, și-a frecat buzele de culoare închisă de gura mea, m-a mângâiat pe bărbie cu un deget lung, și m-a lăsat țintuit de masă de o erecție pe care numai cu o hotărâre ONU aș fi putut s-o dezarmez.

Nu înțelegeam. Majoritatea englezoaicelor pe care le scosesem la un pahar după serviciu la Londra fie mi-ar fi arătat nemilos de limpede că nu sunt Dl Sexy, fie și-ar fi încleștat deja gambele de urechile mele. Dar poate că mă alegeam mereu cu genul de fată care te prinde cu gambele de urechi.

•

Primul lucru a doua zi dimineață a fost să îi duc cafeaua la birou.

— *Ce soir, tu veux…*? am lăsat-o să umple golul fie cu o lecție de conversație, fie cu ceva mai fizic.

— *Boire un verre*? hotărî ea. Mimă băutul.

OK pentru început, cel puțin.

— *On se retrouve au bar à dix-neuf heures*? articulă ea.

Să ne întâlnim la bar. Să păstrăm secretul. Bun, mi-am zis. Ziua precedentă plecaserăm împreună de la birou, lăsând în urmă pe coridor sprâncene ridicate.

Când ne-am întâlnit la ora 19 în seara aceea, Christine nu prea părea să aibă chef de conversație în engleză. M-a întrebat în franceză dacă sunt însurat și am copii acasă la Londra.

— *Mais non*! am asigurat-o eu.

— *Pourquoi pas*?

— Pfff, am explicat eu. Franceza mea nu se preta la o descriere mai amănunțită a relației mele catastrofale cu Ruth.

A făcut chestia cu fluturatul genelor și a plecat precum Cenușăreasa la ora 20 fix.

Chiar că nu le înțelegeam pe franțuzoaice. Se dădeau în vânt după preludiul mental? Nu le plăcea decât sexul intelectual?

Sau voiau să sari pe ele? (Nu prea credeam – n-am întâlnit nicio femeie de nicio naționalitate care să aprecieze abordarea gen placaj de rugby a seducției.)

Sau poate că așa simboliza o franțuzoaică relația dintre Franța și britanici – îmi flutura pe sub nas imaginea ei sexy, dar se ținea la distanță ca nu cumva să se molipsească de boala vacii nebune.

•

Am căutat o lămurire într-un raport pe care l-am comandat ca să aflu ce gândesc francezii cu adevărat despre noi.

Nu explica precis de ce nu vrea Christine să se culce cu mine, dar a fost o lectură interesantă. Pe lângă boala vacii nebune și huligani, cele mai obișnuite lucruri pe care le asociază francezii cuvântului *anglais* sunt regina, Shakespeare, David Beckham, Mr. Bean, *Rolling Stones* (dintre care toate concepte pozitive, uluitor) și, firește, ceaiul, care e văzut ca o băutură stilată și civilizată. Francezilor clar că nu li se servise niciodată urină de cal lăptoasă trântită într-o cană de polistiren de către un angajat începător de șaisprezece ani într-o cafenea englezească de la malul mării (cunosc foarte bine urina lăptoasă de cal – eu eram începătorul ăla). În cafenelele franțuzești, prețul unei cești de ceai era în medie dublu față de prețul unui espresso.

„Dumnezeii tăi de ceai, mi-am zis eu, de ce dracu' nu s-a făcut până acum chestia asta cu ceainăria englezească? Și de ce nu am o echipă mai bună?"

Restul echipei trebuia să citească și raportul ăsta, și altele, dar de fiecare dată când le ceream părerea, nu primeam decât „fohrte en-tres-an". Nu citeau deloc chestiile naibii. După toate aparențele, nu contribuiau cu nimic la proiect. Nici nu începuse bine toamna și deja erau balast.

Se părea că va trebui să vorbesc cu Jean-Marie ca să îi transfer pe Stéphanie, Bernard și Marc la un proiect de care le păsa măcar cât negru sub unghie. Undeva departe de ceainăriile mele, în orice caz.

Aveau să mă urască, evident, dar nu aveam de ales.

•

I-am spus lui Jean-Marie că voiam să discut un subiect delicat, iar el a insistat să luăm prânzul împreună în aceeași zi la *midi.* Zi foarte importantă de ieșit la masă, a spus. Fără detalii.

Am părăsit clădirea la 12.30 cu urechile răsunându-ne de „Bon appétit". Toți cei care ne vedeau ne strigau asta de parcă ne-ar fi spus „Crăciun fericit!" Fiecare prânz, din câte se părea, era o sărbătoare. Și de ce n-ar fi fost!

Strada se umplea de angajați eleganți din birouri. Atât de aproape de Champs-Elysées, era plin de Chanel și Dior. Ochelari de soare, genți, fuste. Printre cei între două vârste, cel puțin. Erau și cârduri de secretare tinere în blugi de firmă, cu părul lung și natural ca al lui Christine, cu tricouri mulate care atrăgeau priviri directe din partea bărbaților la costum. Inclusiv din partea lui Jean-Marie, ai cărui ochi păreau să penduleze mereu de la nivelul feselor la cel al sânilor în timp ce mergea.

Femeile simandicoase treceau pe lângă noi în taior de firmă. Parisul avea și el clasa lui de cavaleri, deși Dumnezeu știe unde își țineau caii în acest dens labirint urban de străzi – într-un garaj subteran, poate.

— De ce e așa de important să ieșim azi la masă? am întrebat eu.

— O să vezi, m-a tachinat el, rânjind spre un buric ce trecea pe lângă noi.

La un colț de stradă era o braserie pariziană tipică – șase mese rotunde cu tăblie de marmură pe trotuar, scaune de trestie, o verandă cu vitrină construită în afara clădirii.

Jean-Marie puse mâna pe un scaun la ultima masă liberă de pe terasă, ignorând protestul arțăgos al omului care crezuse că o să stea el acolo.

— Avem noroc, spuse Jean-Marie. La Paris, dacă e soare, toate mesele de pe stradă sunt pline. Dacă e o cafenea bună, firește.

Pe masă sosiră două meniuri băgate în plastic. Chelnerul era un bărbat grizonant și stresat în uniforma tipică de chelner – cămașă albă, pantaloni negri și o vestă neagră cu mai multe buzunare pline de crăpau cu mărunțiș. Se opri doar cât să mormăie ceva ce n-am înțeles despre *plat du jour*. Împunse cu degetul un Post-it albastru lipit de meniu și o zbughi spre o altă masă. Indiferent ce-ar fi fost acest *plat du jour*, n-am reușit să citesc scrisul mâzgălit. Asta dacă nu cumva chiar includea *cretin dauphin* (delfin cretin?), lucru de care mă îndoiam.

— Ce este lucrul acesta despre care trebuie să vorbim? întrebă Jean-Marie. Aruncase o privire pe meniu și îl pusese deoparte.

— Ăă… Am încercat să citesc meniul și să îmi adun gândurile.

Dintr-odată apăru iar chelnerul și se holbă la noi. Jean-Marie îmi surâse, invitându-mă să comand primul.

— Ăă… am repetat eu.

Chelnerul pufni și dispăru. Mă ura deja. Mă trădase „ăă”-ul meu englezesc?

— Rapoartele sunt foarte… Jean-Marie se opri și se încruntă. Cum spui *prometteur*? Prom…

— Ăă… Stăteam acum la masă de vreo treizeci de secunde.

— *Promisionant*?

— Promițător.

— Raportul Marks and Spencer a fost foarte promițător. Au fost proști să își închidă magazinele din Franța. Francezilor le plac produsele englezești.

— Da. Ăă, ce comanzi? Eu n-aveam habar.

— *Chèvre chaud*, spuse el.

— *Chèvre*?

— E femela de la… ce-i aia, ca o oaie, dar cu… pe cap… cornuri?

— Cu cornuri pe cap?

— Coarne?

— A, capră.

— Da, capră.

Capră caldă?

Chelnerul apăruse din nou în fundal.

— *Chèvre chaud*, am zis eu. Dacă primesc coarnele, i le dau lui Jean-Marie.

— *Deux*, confirmă Jean-Marie.

— *Et comme boisson*? întrebă chelnerul. (Pește? Trebuie să iei pește la capră?) De asta mâncam eu de obicei masa la cantină. Îți puneai pur și simplu ce voiai pe tavă.

— Une Leffe, spuse Jean-Marie. Un fel de bere, mă lămuri.

Bineînțeles, pește e *poisson*, *boisson* e băutură.

— OK. *Deux,* am zis, intrând în horă.

Chelnerul ne smulse meniurile și plecă fără să noteze.

Dacă parizienii aveau într-adevăr două ore de pauză de masă la prânz, mi-am zis eu, tot le mai rămâneau o oră și cincizeci și nouă de minute libere după ce comandă. Cine-a zis că americanii au inventat fast food-ul?

— Ce este lucrul ăsta despre care trebuie să vorbim? întrebă Jean-Marie.

— E vorba de echipa ta, am început, intrând în problemă până la gât. Echipa mea…

Mă tot gândisem cum să parafrazez „nu-i vreau”, dar tot nu găsisem un răspuns.

— N-am nevoie de ei, am zis, ceea ce nu suna nici pe departe la fel de rău ca „nu-i vreau”. Oare?

Jean-Marie izbucni într-un râs nervos și se legănă pe scaun. Sosi chelnerul cu două seturi de tacâmuri învelite în șervețele galbene de hârtie. Cuțitele erau zimțate și ascuțite.

Am sperat că Jean-Marie n-o să și-l scoată pe al lui să îl aplice pe jugulara mea.

— N-ai nevoie de ei?

— Încă nu. Am nevoie de cineva care să caute locuri potrivite. Cineva care să facă o cercetare de piață bazată pe rapoartele pe care cu toții trebuie să le citim – la ce se așteaptă de fapt oamenii din partea unei ceainării englezești? Ce ar mânca și când? Cineva care să sugereze nume și logouri. Și asta nu e ceva ce pot face Bernard, Stéphanie și ceilalți.

Jean-Marie încă se mai legăna. Însă nu întinsese mâna după cuțit. Încă nu. Oftă.

— Companiile franceze nu funcționează precum cele englezești sau americane, spuse el.

Chelnerul se întoarse cu două pahare cu picior înalt cu bere spumoasă.

— *Vous avez des frites*? îl întrebă Jean-Marie pe chelner, care poate a auzit, poate nu. Ai dreptate, îmi spuse. În afară de Nicole, directorul financiar, care trebuie să supravegheze toate proiectele, și de Marc, care va fi foarte operativ când vom începe să implementăm sistemele de stocuri și et cetera, i-am luat pe Bernard și pe Stéphanie pentru că nu știu ce să fac cu ei. Au de lucru, dar nu destul. Asta nu e o insultă la adresa proiectului tău. Dimpotrivă. Mă bazez și mai mult pe tine. Sper că poți să îi organizezi, să îi motivezi. Sau, dacă e necesar, să îi ignori. Își găsesc ei de lucru.

— Își găsesc ei de lucru? Salariile lor sunt incluse în bugetul meu?

Jean-Marie râse.

— Mă faci să râd. Dacă un muncitor e prea încet, îl dai afară. Aici nu e la fel. Îl sună pe *inspecteur du travail*, pe inspectorul de muncă, face o plângere, iar tu îi plătești despăgubiri, că dacă nu sindicatul face grevă și e *merde générale*. Iar Bernard și Stéphanie lucrează la noi de cel puțin zece ani. Știi câtă compensație ar trebui să le plătesc dacă îi dau afară? Chiar și fără să facă ceilalți angajați

grevă? Iar dacă fac într-adevăr grevă, carnea de vită nu mai miroase la fel de bine când opresc muncitorii frigiderele.

— Nu zic să-i dai afară. Ci… Cum să formulez „să-i faci să dispară”?

Reveni chelnerul cu două farfurii pline-vârf de salată verde sclipitoare, pe deasupra cu bucățele de brânză gratinată pe felii micuțe de pâine prăjită. Niciun corn. Dacă greșise comanda, eu unul n-aveam de gând să mă plâng.

Puse jos farfuriile, ne ură *bon appétit* și ne întoarse spatele.

Jean-Marie își ceru *les frites*.

— *Je n’ai que deux mains, monsieur*, zise chelnerul. Nu avea decât două mâini. Dacă înțelesesem bine, chelnerul tocmai îi spusese lui Jean-Marie, foarte politicos, să se ducă undeva.

— Ce zici de chelnerul ăsta? l-am întrebat când omul a șters-o din nou. Nu l-ai da afară? E un nesuferit.

— Nesuferit?

— Da, cum să spun, nepoliticos. Un dobitoc.

— A, un dobitoc, da, știu cuvântul ăsta. Dobitoc prost de francez. Jean-Marie surâse amintindu-și nostalgic de o ocazie când fusese înjurat de un englez. A, chelnerii sunt mereu grăbiți la ora prânzului. Știu că dacă nu suntem mulțumiți, nu lăsăm bacșiș.

„Eu n-o să angajez dobitoci în ceainăriile mele”, mi-am zis. Deși a trebuit să recunosc că tipul ăsta era rapid. Un hiperdobitoc.

— Iar azi e și mai grăbit ca de obicei, spuse Jean-Marie, zâmbind misterios. Începu să își despacheteze tacâmurile.

Părea într-adevăr să considere dobitocia ca fiind ceva obișnuit, la fel ca faptul că eram pe cale să luăm masa drept în mijlocul drumului, cum mi se părea mie. Abia dacă era un metru între noi și mașinile parcate lângă bordură. Orice trecător ne-ar fi putut scuipa în farfurie fără măcar să miște din cap. Iar dacă Jean-Marie făcea vreun gest necugetat cu cuțitul, avea să îi facă o cezariană vreunui pieton nevinovat.

— Să discutăm mai târziu despre echipă, spuse Jean-Marie. Să zicem luna viitoare. *Bon appétit*.

— *Bon appétit*, am răspuns, deși tocmai mi-l stricase pe al meu.

Am mușcat prudent din mâncare și apetitul mi-a revenit instantaneu. Acum înțelesesem – *chèvre* era brânză de capră, nu capră moartă. Și încă foarte bună. Caldă și cremoasă pe pâinea prăjită fărâmicioasă. Iar salata era presărată cu alune crocante și pur și simplu înecată în ulei și oțet.

Împreună cu salata mă pătrunse un fel de căldură. Iată-mă mâncând pe terasa unei cafenele în soarele de toamnă, indiferent la mașinile care treceau și

la oamenii care țâțâiau pentru că nu găseau o masă. Clădirile înalte și impozante, cu zei și animale sculptate și plinte clasice care susțineau balcoane de piatră, nu mai păreau să se uite de sus la mine. Vitrinele pline de haine dement de scumpe, sticle de șampanie de trei litri, sau căzi pline de pateuri de trufe care te-ar lăsa lefter, nu mai păreau să facă parte dintr-un univers extraterestru. Câteva clipe minunate am simțit ce înseamnă să fii de-al Parisului.

— În rest sper că totul e OK cu proiectul? întrebă Jean-Marie. Se vedea pe el că speră cu adevărat.

— Da, perfect. Păi, am o mică problemă cu cărțile de vizită.

Primisem o cutie întreagă în aceeași dimineață.

— Da?

Am hotărât să nu amintesc că mă prezentau drept „Paul Vest". M-am legat doar de aspectul mai important:

— Păi, din moment ce nu am putut să decidem asupra unui nume temporar, am primit unele cu logoul companiei principale, nu? VianDiffusion.

— Da?

— Păi, poate că în Franța e în regulă, dar un „VD" mare cu roșu sugerează ceva nu prea apetisant unui englez1[7]. Și din moment ce unii dintre furnizorii noștri vor fi cu siguranță englezi…

Jean-Marie păru neliniștit.

— Ce înseamnă VD?

I-am explicat.

Râsul șocat al lui Jean-Marie fu înecat de o bucată de pâine prăjită care i se opri în gât. Luă o gură de bere și își șterse o lacrimă din ochi cu șervețelul de hârtie.

— Când m-am dus să vizitez compania voastră de la Londra, nimeni nu a amintit problema numelui.

„Nu, mi-am zis, dar ne-am distrat cu toții copios pe la spatele tău."

— Ce noroc că îmi spui acum, spuse Jean-Marie. Am început să vindem carne în alte țări. Aveam de gând să schimb logoul în VD Exporters.

— Mare noroc, am fost eu de acord. Așa că nu crezi că avem nevoie de ceva cu adevărat englezesc pe cărțile de vizită? Ca Tea Time sau Tea for Two?

— Hmm, sau My Tea Is Rich?

Acum era rândul meu să mă înec cu pâinea prăjită.

Se întoarse chelnerul și îndesă o notă de plată sub micul suport de condimente. Spuse ceva ce îmi scăpă și plecă.

Jean-Marie rânji și se șterse la gură cu șervețelul.

---

[7] *Venereal disease,* boală venerică (n.tr.).

— Acum e-acum, spuse.

— Ce-i acum?

Mă lămuri că ospătarul voia banii acum pentru că, la fel ca toți chelnerii membri de sindicat din Paris – adică majoritatea indivizilor în veste negre, care sunt, ciudat lucru, aproape cu toții bărbați –, intra în grevă începând de acum, „ora 13”. În mijlocul prânzului, ca să fie cât mai neplăcut. Făceau grevă pentru că, deși notele de plată franțuzești includeau aproape întotdeauna 15 la sută serviciu, chelnerii aveau nevoie și de bacșiș ca să câștige decent și, de când cu introducerea euro, bacșișurile scăzuseră. Înainte de euro, un bacșiș standard pentru un prânz era o monedă de 10 franci, dar multă lume lăsa acum o monedă de 1 euro, care era echivalentul a numai 6,5 franci. Faptul că aproape toate prețurile din cafenele fuseseră rotunjite în sus în timpul conversiei la euro nu părea să compenseze.

Reveni chelnerul, căutându-și banii.

— Dar n-am terminat, protestă Jean-Marie, afișând brusc o față mâhnită. Vrem desert și cafea.

Chelnerul repetă ceva legat de faptul că e în grevă, *en grève*.

Jean-Marie execută cea mai amplă ridicare din umeri pe care o văzusem vreodată, întrecându-l până și pe omul din magazinul de electrice. Umerii, brațele, întreaga cutie toracică se lansară vertical într-un gest de nepăsare fără margini.

— Nu ne privește, spuse Jean-Marie, mantra pariziană, și cred că se interesă de ce chelnerul era în grevă când venea vorba de servit, dar nu când era vorba să își ia banii.

Chelnerul nu era un fan al dezbaterilor intelectuale. Se încruntă și îl cântări pe Jean-Marie din priviri.

— OK, ce desert vreți? Le enumeră cu viteza unui Concorde. Singurele pe care le-am recunoscut au fost *crème brûlée* și *mousse au chocolat.* Am ales iute a doua variantă.

Jean-Marie optă pentru un fel de tartă. Chelnerul se chiorî cu răutate la noi și se întoarse.

— *Et deux cafés*, strigă Jean-Marie către spatele celuilalt.

Am primit ce am comandat, culmea, după aproximativ douăzeci de secunde. Iar chelnerul și-a primit banii și un bacșiș. O monedă de 1 euro, firește. Lumea de la celelalte mese a încercat să obțină același târg ca Jean-Marie, dar chelnerul fie zbieră la ei, fie nu-i băgă în seamă.

Am remarcat că sunt martor la o lecție importantă de viață pariziană: nu trebuie să încerci să placi oamenilor. E prea englezesc. Trebuie să le arăți că te

doare fix în cot de ce gândesc. Numai atunci o să primești ce vrei. Eu o luasem pe arătură, încercând să cuceresc oamenii. Dacă zâmbești prea mult, te cred retardat.

Așa că, dacă nu puteam să scap de echipă, trebuia să devin un dur.

•

Însă era greu să fii dur cu toată lumea când ei erau atât de al naibii de politicoși, de ziceai că urmau un ritual. Marc și Bernard dădeau întotdeauna mâna cu mine când mă vedeau prima oară în ziua respectivă. Toți spuneau „Bonjour” în fiecare dimineață și întrebau dacă „ça va”, iar când ne despărțeam, îmi urau „Bonne journée” – O zi plăcută – sau dacă era după-amiază, „Bon après-midi”, sau dacă era și mai târziu, „Bon fin d’après-midi” – Un rest de după-amiază plăcut. Dacă ne întâlneam pentru prima dată după ora 17, spuneau „Bonsoir” în loc de „Bonjour” iar dacă unul dintre noi era gata să plece acasă, ne despărțeam cu „Bonne soirée” – O seară plăcută. Fără să mai vorbim de toate „Bon week-end”-urile de vineri și de „Bonne semaine”-urile de luni – Săptămână plăcută. Era de o complexitate orientală.

Odată ce ne salutam, abia dacă mai rămânea timp să abordăm subiectul rapoartelor necitite și al hotărârilor neluate.

Așa că am luat o decizie executivă, menită să le arate că se sfârșise cu zilele *laissez-faire*.

•

Într-o dimineață am coborât să mă întâlnesc cu reprezentantul meu de resurse umane. Se pare că aici puteam să descurc problema noilor cărți de vizită, cu numele scris așa cum hotărâseră strămoșii tatălui meu și cu brandul Tea Time în loc de logoul cu transmitere sexuală al companiei.

Christine nu avea voie să comande cărți de vizită, așa mi-a spus. Era centralizat la resurse umane.

Am găsit biroul de resurse umane și am bătut la ușa a cărei sticlă fumurie era opacizată de o jaluzea care se întindea până la nivelul genunchilor.

— *Entrez*, gemu o voce de femeie.

Înăuntru am descoperit-o pe Marianne, recepționista pusă pe harță, șezând în spatele unui birou gol cu excepția unui calculator și a unui ghiveci mic cu ceva ce părea a fi mătrăgună, dar cel mai probabil era doar un fel de violetă.

— *Oh, vous êtes resurse umane aussi*? am zis eu.

— *Non, je suis receptionniste aussi*. Marianne se lansă într-o tiradă înceată, ceva despre cum era ea recepționistă de la 9 la 11 și o parte din după-amiază și, cred, despre cum cineva calificat în resurse umane n-ar trebui să fie obligat să

stea la recepție. Se plânse că ceva era scandalos și intolerabil, dar totul se contopea într-o mâțâială lălăită generală, un fel de simfonie în scâncet minor.

De ce nu te angajezi la o companie care are nevoie de o vacă miorlăită cu normă întreagă? am vrut să întreb, dar bănuiam că asta nu ar accelera procesul de obținere a noilor cărți de vizită.

Mi-am scris numele și „Tea Time” în majuscule clare ca bună-ziua.

— N-o să fie gata până la sfârșitul săptămânii viitoare, spuse Marianne.

— Săptămâna viitoare? am gemut eu.

— Sfârșitul săptămânii viitoare, sublinie ea.

— OK, vin vineri.

— A, mai bine așteaptă până lunea următoare, ca să fii sigur, spuse Marianne, aproape încântată de această ineficiență.

Succes parțial, însă. În zece zile, voi avea dovada în carton că sunt hotărât să câștig războiul logoului. Cu noi, britanicii, nu e de glumit.

•

Următoarea pe listă care să cunoască noul meu regim de „respectați-mă” era Christine. În dimineața următoare, am ajuns devreme, fiindcă ea mereu sosea devreme. Am mărșăluit în biroul ei, i-am depus o cafea pe masă și un sărut umed pe buze. Nu abordarea placaj de rugby, ci mai degrabă un pic de tango bucal obligatoriu.

A fost ca trezirea monstrului lui Frankenstein. Începu să îmi sondeze cerul gurii cu limba ca un dentist cu degetul. Ăsta chiar că era un sărut franțuzesc autentic. Christine oftă, cu răsuflarea fierbinte.

— *Viens*, spuse, trăgându-mă pe coridor drept în toaleta femeilor.

Încuie ușa și dintr-odată ne frecam trupurile îmbrăcate și făceam chestia cu exploratul amigdalelor cu limba.

Abia dacă am avut timp să mă gândesc, la dracu’, de ce nu porți prezervative în buzunarul de la haină, când se desprinse din sărut și îmi apucă fața între mâini.

— O! Mă sărută din nou – cu putere – pe buze și făcu un pas în spate, cu o expresie de profund regret pe chipu-i frumos. Ce regreți? m-am întrebat eu. Încă n-am făcut nicio prostie.

— Care-i problema? am întrebat.

— Trebuie să ne oprim.

— De ce?

— *J’ai un petit ami*, spuse ea.

Un prieten mic? Ce-i aia, m-am întrebat, un eufemism pentru un vagin de dimensiuni reduse?

Văzu că sunt nedumerit.

— *Un fiancé*, adăugă ea.

„Nicio problemă”, am vrut să spun, „nu sunt genul gelos. Hai să continuăm.” Dar cum spui toate astea în franceză? Așa că am preferat să fac un pas către ea.

— *Non, ça ne va pas,* spuse ea, iarăși plină de regret, întinzând brațele de parcă voia să mă împingă.

Era o *folie,* mă lămuri ea. Avea douăzeci și cinci de ani, voia să se mărite. Voia copii. Logodnicul ei era un om bun și nu voia să-l piardă din pricina unei legături cu un *anglais* care nu stătea la Paris decât un an.

— *Mais…* am încercat să mă gândesc la argumente mai convingătoare decât „Doar n-o să îți afecteze relația un peu de sexe anglais”, sau „nu te teme, n-o să-i spun”.

— *Mais, pourquoi*…? am întrebat în final, dând din brațe în direcția vagă a buzelor mele mușcate.

Îmi aruncă una dintre privirile ei care invitau dureros de mult la un sărut.

— *C’était une erreur*, spuse ea. O *erreur* teribilă. Voia să o iert. *Et merci*, adăugă ea.

— *Merci pourquoi*? Nici măcar eu nu sunt atât de vanitos încât să îmi imaginez că e de ajuns să îmi lingi o dată amigdalele ca să ai instantaneu orgasm.

— Mulțumesc că ești atât de englez. Ești un gentleman. M-ai lăsat să te sărut fără să…

Nu, să fiu al dracului dacă sunt un gentleman englez, voiam să îi spun. Dacă prin gentleman înțelegea „nu vreau să mă culc cu tine imediat”, singurii gentlemeni englezi pe care îi cunoșteam erau prepuberii care așteptau să le crească părul pubian. Christine nu știa că noi, britanicii, am evoluat mult de când eroinele lui Jane Austen puteau să fie sigure că n-o să fie regulate de îndată ce acceptau o plimbare prin pădure. Până și Prințesa Di o făcea cu spatele lipit de copac cu profesorul de echitație, nu? Iar acum nu aveam nimic de gentleman în cap sau în boxeri.

— *Pardonne-moi*, *mon englez*, spuse ea drăgăstos și mă lăsă acolo în toaleta femeilor, cu încă o erecție inutilă. Noroc că erecțiile sunt biodegradabile, mi-am zis, pentru că risipeam foarte multe nefolosite.

— Lua-te-ar dracu’, domnule Darcy, m-am adresat tavanului. Lua-te-ar dracu’, Hugh Grant. Cum vă puteți aștepta ca un britanic să și-o mai pună dacă voi sunteți tot timpul atât de al naibii de politicoși?

•

Cel puțin greva chelnerilor m-a făcut să am ceva mai mult succes.

După prima jumătate de zi de haos, când proprietarii de cafenele au alergat până au căzut lați și s-a urlat la ei, locurile unde chelnerii erau în grevă – cam toate braseriile simandicoase – au început să angajeze personal temporar.

Brusc, clienții au început să fie serviți de studenți ineficienți ceva de speriat, dar care arătau bine și care au renunțat la slujbele puturoase și prost plătite de la tejghelele fast-food-urilor pentru bucuria de a câștiga un bacșiș și de a nu fi nevoiți să poarte șepci de baseball.

În loc să trebuiască să te mai ploconești în fața unui morocănos în vestă neagră cu supradoză de cofeină, te trezeai că îți zâmbește o Amèlie Poulain sau un amant latin ucenic.

Nu știau ingredientele la nimic, scăpau farfuriile, încurcau notele de plată. Te simțeai ca în Anglia, unde credem că servitul la masă e o slujbă temporară ideală pentru cei complet necalificați. Dar în același timp era ca o binecuvântare, ca descoperirea, după o viață întreagă de filme Ingmar Bergman, că există și Monty Python.

Mulți dintre acești noi chelneri și chelnerițe tinere nu mai puteau de bucurie să vorbească engleză de îndată ce își dădeau seama cât de rău mutilam franceza. Chiar și dacă nu mă ajuta la învățat, eram în al nouălea cer să descopăr că le plăcea să stea de vorbă cu mine. Am și primit câteva numere de telefon. De la femei, evident.

După o săptămână de privit cum își iau bacșișurile tinerii angajați cu jumătate de normă, chelnerii începură să își dea seama că se poate s-o fi dat în bară, și brusc, vestele negre reveniră la vechile posturi, cu Post-it-urile mai indescifrabile ca niciodată, cu timpul de stat în fundal în apropierea mesei scurtat la un interval-record. Viața reveni instant la normal, cum părea mereu să se întâmple la Paris.

Nimic, nici măcar o grevă în inima industriei-cheie a țării – cea alimentară – nu putea deraia pentru multă vreme goana zilnică a orașului.

A trebuit să mă obișnuiesc din nou că mă urăște lumea.

•

Ultima picătură au fost cărțile de vizită.

În ultima săptămână din septembrie, cu mai multe zile întârziere, Marianne cea arțăgoasă îmi aduse cărțile de vizită.

M-am uitat prin plasticul transparent al cutiei. Numele îmi fusese corectat. Bine.

Și în loc de „VD” era un nou logo – My Tea Is Rich.

My Tea Is Rich? Ticăloșii.

Marianne rămăsese pe loc, fără îndoială pândind ocazia să bârfească despre reacția mea.

— *Merci*, am spus, cu aceeași stăpânire de sine ca a unui ofițer englez al cărui sergent tocmai i-a înmânat revolverul cu care își va zbura creierii mai degrabă decât să îndure rușinea de a se preda.

M-am asigurat că Marianne încă mă privește și am aruncat întreaga blestemăție de cutie nedeschisă în coșul de gunoi.

• Octobre •

Cu un picior în merde

Francezii, după cum știm cu toții, adoră melcii. *Escargots*.

Una dintre rețetele lor favorite este să pună melcii vii direct pe grătar. Înainte de a se coace, melcii sunt băgați în sare, echivalentul unei băi acide, și își elimină toată mâzga încercând să se protejeze. De fapt îi obligă să facă pe ei ca să își purifice intestinele de impurități. Nici măcar francezii nu mănâncă rahat de melc.

Dată fiind această cruzime extremă, pare ciudat să spunem că francezii adoră umilul melc. Dar lucrul de care puțini oameni (și și mai puțini melci) își dau seama este că Franța le-a închinat acestor moluște de sacrificiu omagiul suprem – capitala sa este, de fapt, un *escargot* uriaș.

•

Nici eu nu mi-am dat seama de asta până în prima sâmbătă din octombrie.

Era o dimineață cenușie, dimineața „primului pulover al anotimpului”, când parizienii începură brusc să meargă și mai repede ca de obicei, de parcă ar fi fost cu toții speriați de moarte că magazinele vor rămâne fără stocuri până ajung ei acolo. Eu stăteam pe terasa unei cafenele, cu ochii scurgându-mi-se.

Nu după femei, deși selecția care trecea pe lângă mine era la obișnuitul standard olimpic.

Mi se scurgeau ochii după explozia tomnatică de vizavi. Un stand cu fructe și legume cum nu mai văzusem niciodată. Niciun milimetru pătrat de folie de plastic nicăieri și totul era de sezon. Ciorchini imenși de ridichi cu frunzele netăiate. Mi-am dat brusc seama că niciodată din câte știam eu nu mai văzusem o frunză de ridiche. Erau grămezi de chestii pe care nici măcar nu le recunoșteam. Bulbi mari și albi – *fenouil*, scria pe etichetă. L-am căutat în dicționarul de buzunar – fenicul. Da, mai mâncasem, dar doar sub formă de feliuțe făcute la grătar într-o pescărie. Chestiile astea erau cât niște inimi omenești tari și albe, cu niște artere verzi retezate care li se ițeau din vârf. Lângă ele era un coș uriaș de păstăi cu picățele roșii și albe. *Ecosser*, zicea eticheta. „Scoțieni” era varianta cea mai apropiată din dicționarul meu. Nu. Un scoțian

devine adesea roșu și pestriț când se face managerul unei echipe de fotbal, dar astea se asemănau mai degrabă cu un fel de fasole. Mai erau grămezi spectaculoase de smochine proaspete, violete, și cascade de struguri mărunți, cu aspect zemos, care păreau adevărați și stropiți cu noroi, de parcă la un moment dat chiar petrecuseră ceva timp în aer curat pe un cârcel, spre deosebire de strugurii clonați și lustruiți pe care îi vedem în super-marketurile englezești.

Pe când ședeam eu acolo salivând, unul dintre vânzătorii de la tarabă se întinse peste marfă și începu să își înfigă mâinile într-un munte de ciuperci sălbatice, ridicând cu pumnul niște *cèpes* noduroase, ciocolatii, care încă mai aveau rădăcinile murdare de noroi. Era aproape erotic. Dacă te dădeai în vânt după perversiuni cu ciuperci sălbatice, cel puțin.

Mi-am smuls ochii de la mâncare și m-am concentrat asupra hărții Parisului din ghid. Harta reprezenta fiecare din cele douăzeci de sectoare ale orașului în altă culoare. Am remarcat pentru prima dată că sunt aranjate într-o spirală, începând cu un dreptunghi micuț, Primul Arrondissement, în centru. Al Doilea era un dreptunghi ceva mai mare chiar deasupra Primului. Apoi către dreapta era al Treilea. Dedesubt al Patrulea, apoi și mai jos, dincolo de râu, pe malul stâng, al Cincilea, și așa mai departe, o spirală de numere care te ducea până la al Douăzecilea la îndepărtata margine nord-estică a orașului circular.

Districtele orașului formau, fără urmă de îndoială, o cochilie de melc. Melcul din interior fusese probabil mâncat cu multă vreme în urmă.

Am cercetat harta în căutare de repere. Primul Arrondissement avea Luvrul. Al Doilea? Aparent nimic. Avea o bulină cenușie care părea să marcheze locul a ceva interesant. „Bourse”, scria. Am căutat în dicționarul de buzunar – „portmoneu; bursă; (informal) scrot”. Aha, faimosul cartier cu scroturi al Parisului.

Al Treilea avea Centrul Pompidou. Al Patrulea, la Place des Vosges, pe care ghidul meu o descria ca „o piață de secol XVII atât de șic, încât te face să salivezi de plăcere, odinioară arenă regală de turniruri, unde regele francez Henric al II-lea a fost străpuns neintenționat de un cavaler britanic, Contele de Montgomery”. Încă un motiv pentru care să ne urască.

Al Cincilea Arrondissement avea Panteonul, „un imens mausoleu clasic unde își îngroapă francezii scriitorii celebri”. Cam aspru sunt pedepsiți scriitorii ăștia, doar pentru că sunt prea intelectuali.

Melcul continua, desfășurând o listă de clădiri pe care nu trebuie să le ratezi și în care eu nu fusesem niciodată.

Până acum, suferisem de o lene cronică de a-mi explora noul oraș. Păi, făcusem un tur obligatoriu al principalelor obiective – Luvrul, firește, Notre-Dame, Centrul Pompidou, văzute toate din afară – dar petrecusem cea mai mare parte a primei luni fie lucrând, fie încercând să-mi umplu sistemul circulator cu cofeină și alcool.

Dacă, la fel ca mine, puteți găsi fericire temporară într-o halbă de bere și o transmisiune directă de fotbal pe ecran plat, atunci vă puteți injecta serile și weekendurile cu extaz în oricare dintre numeroasele cârciumi „englezești" din Paris. Comandați la bar (niciun pericol de a fi atacat de cineva în vestă), în engleză (o scurtă întrerupere a umilinței), și puteți mânca haleală englezească tipică de cârciumă, ca pui tikka masala.

Singura mea scuză autentică pentru acest izolaționism cultural a fost o boală. De-a lungul istoriei au fost multe boli care au derutat instituția medicală. Unele nici măcar nu au fost recunoscute ca stări de boală secole întregi. În vremuri medievale, de pildă, remediul pentru o criză de epilepsie era arderea vreunei văduve bătrâne și singure care avea ghinionul să aibă un nas plin de negi și o pisică neagră.

De când mă mutasem la Paris, începusem să sufăr de semne care par să fi fost complet trecute cu vederea de manualele de medicină. Nu știam, dar tocmai eram pe cale să fac o criză.

După ce mi-am băut cafeaua și am mai aruncat o ultimă privire pofticioasă la frunzele de ridiche, m-am plimbat prin zona pietonală Montorgueil („mon-torgoi") din al Doilea Arrondissement, cu străzile sale pavate cu piatră albă și alunecoasă și tarabe erotice cu mâncare, și m-am dus să văd și eu această Bourse, care nu era roz și păroasă, ci un templu grecesc cioplit din piatră. Vechea bursă, de fapt, după cum îmi indicase dicționarul.

Străzile din jurul Bursei erau aglomerate, pline de scutere care săgetau de colo-colo și mașini nerăbdătoare. La Paris, doar pentru că e un cartier de afaceri, nu înseamnă că toate formele de viață pe două picioare sunt aspirate de acolo vineri după program. M-am îndreptat spre est odată cu fluxul traficului intens și la o intersecție m-am trezit brusc pe rue Saint-Denis, pe care se aliniau cele mai neobrăzate prostituate pe care le văzusem de când o zbughisem dintr-un bar din Bangkok pentru că niște minore mi se tot așezau pe genunchi și mă întrebau: „Vrei sex oral, domnu'?"

Fetele pariziene însă erau toate majore, cam ca niște smochine coapte care dădeau pe afară din chiloțeii sexy și bluzele descheiate pe jumătate. Aveau sprâncenele smulse cu sălbăticie, gurile rujate în neștire. Se găseau pentru toate

gusturile – negrese, asiatice, albe, de nouăsprezece, treizeci, hâc, cincizeci de ani.

Și pretutindeni erau bărbați care măsurau marfa din priviri, întrebând prețul, dispărând în ganguri.

Nu era niciun fel de vitrină aici ca la Amsterdam. Totul se petrecea drept sub nasul tău. Femeile stăteau pe trotuar încercând să excite bărbații. Dacă nu mi-ar fi fost atât de frică de SIDA, m-aș fi putut lăsa dus de valul sexului.

Am ieșit de pe strada viciului pe o străduță lăturalnică, ușurat că am scăpat de ispită, și am alunecat pe un rahat imens de câine care trona pe strada pavată cu alb, strigând „Iată-mă!” simțurilor mele amorțite de dorință.

Cum de nu l-am văzut?

Am auzit un hohot de râs. Într-un gang la câțiva metri mai încolo stătea o prostituată de cincizeci și ceva de ani, care arăta ca o Marilyn Monroe de ceară după ce a luat-o razna sistemul de încălzire de la Madame Tussaud.

— *La merde*, cântă ea într-un orăcăit de fumător, *qu'on voit danser le long des golfes clairs*.

Am înțeles *la merde* și am crezut că intonează un imn tipic franțuzesc adus funcțiilor corporale. N-am aflat decât după mai multe luni că de fapt făcea o glumă foarte deșteaptă, adaptând un cântec vechi intitulat „La Mer”. Numai în Franța – o prostituată intelectuală.

•

Asta era, vedeți, boala mea – un talent nefiresc al picioarelor mele de a nimeri drept în cel mai apropiat *merde* de câine.

Cu cât încercam mai mult să explorez Parisul, cu atât îmi împuțeam pantofii mai mult.

După un articol pe care l-am găsit pe Internet, nu eram singurul – în fiecare an, șase sute cincizeci de parizieni ajung la spital după ce fac o tumbă alunecând pe o mostră din cele cincisprezece tone de caca de câine deșertate pe străzile orașului de cei două sute de mii de câini. „Două sute de mii, mi-am zis, mai mult decât armata lui Gingis Han.”

Am început să îmi pregătesc apărarea.

M-am dus la un magazin cu produse ieftine și mi-am cumpărat o rezervă de teniși de pânză nord-coreeni incredibil de ieftini pentru plimbările mele de weekend. Umpleam câte o pereche pe zi de caca și o aruncam într-o ladă de gunoi din afara hotelului. Nu foarte ecologic, dar în interesul covoarelor hotelului. Iar recepționistul se prefăcea, amabil, că nu bagă de seamă că trec mereu pe lângă el în șosete.

Ca să ajung la serviciu neîntinat, m-am echipat cu un pachețoi de pungi de gunoi care se leagă cu șnur pe care le treceam peste pantofi ca pe niște galoși de unică folosință. OK, și ce dacă lumea se holba la mine în metrou și trebuia să am grijă să le dau jos înainte să ajung în raza ochilor bârfitori ai lui Marianne?! Merita osteneala.

Era doar un tratament simptomatic și nu un remediu al bolii, însă, și am început să mă ramific de la contacte de rahat literale la unele metaforice.

La serviciu, de pildă, când m-am dus să îl confrunt pe Bernard în legătură cu sabotajul cărților mele de vizită. Nu putea să fi fost decât Bernard, nu? My Tea Is Rich era copilașul lui, iar eu încercasem să îl avortez.

— Eu? Eu? răspunse el, etalându-și harul obișnuit pentru monosilabe. Suna ca versiunea franceză a cucului alergător din desenele cu Wile E. Coyote. Nu. Eu nu fac carsile așele, eu.

Îi dansa mustața în încercarea de a-și înăbuși un zâmbet victorios. Părea foarte încântat că poate să îmi respingă acuzațiile. Atât de încântat, încât nici măcar nu ascundea revista de sport pe care o citea.

— Dacă citești asta, înseamnă că ai avut timp să îmi citești rapoartele? am întrebat eu cu subînțeles.

— Asta? A, ma ut la asta pentru ca are mahre reclam cu noi. Deschise revista la o reclamă pe o pagină întreagă cu carnea tocată de calitatea întâi a lui Jean-Marie, în care un cunoscut jucător francez de rugby cu urechi umflate părea să aibă orgasm doar pentru că mușcase dintr-un hamburger în sânge.

— Bun, a? Rugbistul asta, el fașe asta pentru noi pentru ca e amic cu mine. Bernard părea și el în pragul orgasmului din pricina stângăciei cu care sărisem cu ambele picioare în această capcană diplomatică.

•

Și în afara serviciului, la fel. Am sunat-o pe una dintre chelnerițele din zilele de grevă și am stabilit să ieșim duminică la un mic dejun întârziat. Înainte să ne întâlnim, însă, îmi trimise un e-mail înspăimântător cu un atașament cu „vreo câteva rânduri care sunt foarte importante pentru mine”.

Am deschis atașamentul și din câte am putut să îmi dau seama era despre un spirit care vizitează o femeie și îi expune că *tristesse* (tristețea) e de fapt *joie* (bucurie) și viceversa.

O, Doamne, îmi spunea capul, ieși dracului din rahatul ăsta. Nu, nu, zicea pelvisul, bagă-te acolo.

Era o blondă înaltă, cu aspect de studentă, care ascundea ceea ce promitea a fi un corp splendid sub niște haine lăbărțate. Avea pielea foarte albă, cu un năsuc cârn dulce pe care pur și simplu îți venea să îl ronțăi și o aluniță mititică

pe obrazul stâng care părea să spună „Sărută-mă acolo”. Tenul îi arăta de parcă nu văzuse nicio moleculă de fard în toată viața lui. Era genul care nu pare să știe că e frumoasă. Sunt nebun după genul ăsta de fată. Alexa o chema, vorbea engleză la perfecție și făcea un curs de fotografie. Ce scuză mai bună poate avea o fată să te roage să îți dai jos hainele?

Așa că, în loc să îi șterg mailul și s-o dau uitării, i-am trimis niște baliverne despre cum va fi numai *joie* și deloc *tristesse* să o văd (da, strâmbați-vă – scuze) și am continuat să am fantezii în legătură cu ședințele foto ce vor veni.

La rugămintea mea, am stabilit să ne întâlnim pe Montmartre în al Optsprezecelea Arrondissement, în locul de unde se uită prietenul lui Amélie Poulain la ea prin telescop.

Am luat funicularul ultramodern – un metrou vertical – până sus pe Sacré Coeur cea aproape albă, ca un tort de nuntă. Am întârziat cinci minute, dar din fericire Alexa a întârziat peste cincisprezece, ca majoritatea pariziencelor.

Ne-am salutat cu un sărut cast pe ambii obraji. Deborda de sexualitate neexprimată într-o jachetă de piele veche și jerpelită, un pulover cu gât larg și niște blugi cu o gaură la genunchi. Și ce mai genunchi. Avea un aparat de fotografiat atârnat de umăr.

Eu debordam de sexualitate nefolosită, și deși cam bătea vântul acolo pe vârful de munte parizian, îmi lăsasem cămașa descheiată suficient cât să expun o idee virilă de piept păros despre care speram eu că e fotogenic. Nu am cine știe ce păr pe piept, dar măcar era la vedere.

— Mă bucur să te văd, i-am spus eu.

— Da, fu ea de acord și se uită la mine de parcă ar calcula expunerea.

Apoi am întors spatele formației de flautiști peruvieni care distrau tocmai atunci hoardele de turiști care se fotografiau unul pe altul și am privit acoperișurile Parisului.

•

Pe vremea lui Van Gogh, Montmartre era un deal de la țară unde veneau artiștii pentru inspirație, aer curat și poșircă ieftină. Acum a fost absorbit definitiv de oraș, dar încă mai pare oarecum în afara lui, mai ales din cauza altitudinii. Poți privi în jos la o harababură haotică de acoperișuri de tablă zincată cenușie care probabil că s-au schimbat foarte puțin în decurs de un secol. Cu Turnul Eiffel ascuns după un rând de castani cu frunze aurii pe dreapta, foarte puțin deranja orizontul jos care se întindea până la blocurile turn de la periferie. Se vedeau țevile albastre și albe ale Centrului Pompidou și firește Tour Montparnasse, înfipt ca un pumnal de sticlă neagră în inima Parisului. Dar pe lângă asta, orașul părea o colecție de un milion de mansarde

romantice în care să tot mâzgălească niște Baudelaire în fașă. Nu m-am putut abține să nu zâmbesc.

— E un adevărat clișeu vizual, gemu Alexa.

„Ce-i asta, m-am întrebat, *joie* a mea echivalează cu *tristesse* a ei?”

— Pentru mine nu e un clișeu, e prima oară că vin aici.

— Hm, mârâi ea.

Am întors spatele priveliștii de clișeu. „Fă-o să vorbească, m-am îndemnat. Ce-i place?”

— Ce părere ai de *Amélie*? Am făcut mișcări care imitau focalizarea unui telescop spre strada care era la vreo treizeci de metri dedesubt.

— O. Ridică din umeri. Jeunet e un regizor inteligent. Dar mie mi-a plăcut mai mult *Delicatessen*. L-ai văzut?

— Nu. Despre ce e vorba?

— Despre ce e vorba? Se strâmbă. Se pare că era un film care era prea bun să fie vorba despre ceva în el. Altă gafă. Au fost atâtea prim-planuri în filmul ăla, spuse Alexa ultragiată. Jumătate din film a fost doar un poster cu ochii lui Audrey Tautou.

— Frumoși ochi, totuși, am încercat eu să glumesc.

— Exact, pufăi ea.

Am trecut printr-un moment de panică. „Poate, mi-am zis eu, Alexa trăiește cu impresia că am invitat-o la o lecție de estetică franceză contemporană și nu la o gustare pre-pat.”

Dar conversația a curs ceva mai lin în timp ce ne-am plimbat printr-un bazar mic de artă care vindea tablouri pictate de cei mai proști imitatori ai lui Renoir de pe pământ. Am pălăvrăgit despre motivul pentru care sunt eu la Paris, despre timpul pe care l-a petrecut ea în Anglia (lucrase un an la Londra ca asistenta unui fotograf) și doar puțin despre încotro credea ea că se îndreaptă estetica franceză contemporană (către un neant în stil Disney, aparent).

Nu era agresivă, am descoperit, ci doar sinceră. Își ascundea frumusețea fizică sub haine largi și partea duioasă a personalității în spatele unor opinii de o franchețe care probabil că alunga bărbații în cârduri, slavă Domnului.

Aproape de Moulin Rouge, am reușit cu naturalețe să mă împiedic de un produs uscat de câine care era ca o marcă împuțită de pudră de cacao otrăvitoare. Se pitise la rădăcina unui copac și mă obligă să îmi execut varianta personală de cancan pe când dădeam șuturi copacului în încercarea de a desprinde cacaoa de pantof. Ca prostu’, încălțasem niște adidași arătoși, necoreeni. Alexa a făcut foarte bine față situației. Mai bine ca mine, ca să fiu sincer. A așteptat în afara zonei mele de înjurături în primele câteva minute,

apoi m-a ghidat la un canal cu o băltoacă de apă în care să îmi clătesc murdăria. Nu păru deloc deranjată de această crăpătură neașteptată în poleiala mea de calm. Și într-un fel m-am bucurat că mă văzuse în momentele cele mai rele. A risipit oarecum tensiunea dintre noi, dacă se poate folosi cuvântul „a risipi” în legătură cu treaba mare de câine.

În fața sucului de portocale proaspăt stors, a smochinelor proaspete și a unei omlete împănate cu bucățele de somon afumat, m-a încurajat să vorbesc despre handicapul meu, iar eu mi-am expus teoria că e un neajuns psihologic care fusese latent până să fie expus la trotuarele unice ale Parisului.

— E un fel de dislexie. Știi ce e dislexia?

— Da. Alexa dădu din cap, curățând o smochină coaptă și violetă de un simbolism dureros.

— Într-un fel sunt dislexie. Sau daltonist. Unii nu înțeleg sensul cuvintelor sau nu văd diferența dintre culori – eu nu observ rahatul de câine. Sunt cacalexic.

— Ești cam obsedat, nu? Alexa răsfrânse prepuțul smochinei și mușcă din ea pofticioasă cu dinții ascuțiți.

— Obsedat? Poate. Nu văd pe nimeni altcineva că se șterge pe pantofi. Tu mai vezi pe cineva că se șterge pe pantofi?

— Rar.

Alexa cugetă. Părea să mă ia în serios, măcar. Dacă aș fi testat psihologia mea autodidactă pe „prietena” mea englezoaică, Ruth, m-ar fi acuzat că încerc să o plictisesc ca să îmi dea papucii. În afară de sectanții new age, cei mai mulți dintre noi, britanicii, aparținem școlii de psihoterapie „pentru numele lui Dumnezeu, nu te mai mâțâi atâta”.

— Ești sigur că nu e pentru că voi, englezii, sunteți atât de snobi încât umblați cu nasul pe sus?

— Scârbiți de toți străinii ăștia? Da, poate că ai dreptate.

Alexa păru mulțumită că m-a ajutat să mă înțeleg. Mai luă o smochină și o tratã cu mult mai multă blândețe decât pe prima.

— E păcat că ai picat atât de prost acum la Paris, spuse ea, cu o scânteie de umor în coada ochiului.

— Am picat prost?

— Da, din cauza grevei.

— Din cauza grevei?

— Da, a… cum se spune? Oamenii care curăță străzile.

— Măturătorii de stradă?

— Da. O să facă grevă. Începe luni.

— Mâine?

— Da.
— Nu.
— Da.

•

Alexa mă cerceta îngrijorată. Cât timp fusesem în șoc catatonic? m-am întrebat.

— De ce fac grevă? mi-am înăbușit pe cât am putut lacrimile.

— E din cauza… știi tu… Imită măturatul cu brațele. Perii?

— Mături.

— Da, vor mături mai bune.

Era adevărat că măturile măturătorilor de stradă păreau cam caraghioase. Erau versiuni moderne ale măturilor vrăjitoarelor – un băț lung de aluminiu cu un braț de nuiele verzi de plastic în loc de tradiționalele surcele de mesteacăn.

Alexa spuse că măturătorii de stradă vor acum ca mătura lor clasică să fie înlocuită cu o versiune mai puțin umilitoare, o mașinărie automată purtată pe umăr ca o periuță de dinți electrică uriașă. Autoritățile orașului refuzaseră, măturătorii se hotărâseră să intre în grevă, și în timp ce vor continua negocierile cu privire la costul relativ al nuielelor de plastic și al periuțelor de dinți electrice gigant, mizeria urma să se acumuleze.

„În curând, mi-am zis eu, va fi rândul meu să fac un salt drept într-o ambulanță franțuzească.”

Am ridicat privirea și am văzut că Alexa se zguduie de râs.

— Ce-i?

— Mă faci să râd, englezule. Ești atât de… știi, ca Hugh Grant.

— Hugh Grant?

Fantoma dorinței mele pentru Christine mi se ridică în fața ochilor, capul un amalgam de actori britanici care nu și-au pus-o cu personajul feminin.

— Da, știi tu, ca un băiețel pierdut. E foarte… emoționant.

— Emoționant.

— Da, ca un… cum se zice? Cățeluș.

— Cățeluș.

Deci acum mă metamorfozasem într-un fel de câine vagabond. „Bine-ar fi să mă ia și să îmi dea injecția letală, mi-am zis.”

— Ce faci în restul zilei? am întrebat-o pe Alexa după ce am plătit nota.

— De ce? Iar avea o sclipire amuzată în ochi. Mă cam tachina Alexa asta a noastră.

— M-am gândit că poate am putea să… Nu era momentul să spun „să mergem la mine”, până și eu știam asta. M-am străduit cu disperare să găsesc ceva neutru și care să nu fie un clișeu despre ce am fi putut face împreună.

— Să căutăm fotografii. Am făcut un semn cu capul spre aparatul ei de fotografiat. Știi, să ne plimbăm și să căutăm lucruri și oameni fotogenici. Să ne distrăm.

— Nu prea încerc să fac să se întâmple fotografiile. Se întâmplă pur și simplu.

— A.

Nu se întâmplase niciuna în timpul dimineții petrecute împreună.

— Nu, oricum, trebuie să îl vizitez pe tata.

— A, bine.

Într-un top al scuzelor de rahat, m-am gândit că asta este tocmai sub „trebuie să rămân acasă să îmi smulg părul din jurul sfârcurilor”.

— Ne mai putem vedea în curând, nu?

— Dacă vrei.

— Perfect. Să zicem în seara asta? Să facem ceva mai antrenant.

Izbucni în râs.

— Nu, scuze. Nu pot în seara asta.

Și asta a fost.

Ne-am frecat scurt obrajii și ne-am zis „Ciao”. Nici măcar n-am primit un „Au revoir”. N-o condamnam. Cum să îi placă unei parizience care se respectă cineva al cărui unic subiect de conversație e partea dorsală a câinilor?

•

În dimineața următoare m-am trezit la 5, ascultând tăcerea. Ei, tăcerea relativă. Încă se mai auzea vuietul traficului pe șoseaua cu opt benzi de la capătul străzii. Ce nu se auzea era corul din zori al hârșâitului de mături și al bâzâitului mașinilor de curățat. Parisul are o armată întreagă de mașini verzi – camioane cu stropitoare, mașinuțe cu mături sau aspiratoare în față, rezervoare pe roți cu un furtun cu o presiune care ar putea mătura o revoluție în piața Tienanmen. Iar măturătorii au și o armă secretă, o cheie cu care deschid supapele la colț de stradă. Aceste supape împroașcă apă care se scurge prin șanțuri, ducând recolta nocturnă de cutii de bere, scrumiere de cafenea golite, pungi de fast-food și bețivi către canalul de scurgere de la celălalt colț al străzii. La multe colțuri de stradă vezi suluri de covoare în șanț. La început am crezut să sunt perne improvizate care aparțin vagabonzilor, dar de fapt reprezintă un sistem ingenios inventat de măturătorii de stradă ca să direcționeze șuvoiul de apă. Iar acum covoarele aveau să se usuce.

Am plecat la serviciu și am pășit în pas de balet de-a lungul străzii, cu pantofii ambalați în dublu strat de pungă neagră de plastic.

Se părea că gunoierii intraseră și ei în grevă din spirit de solidaritate cu măturătorii. Trotuarele erau înțesate de lăzi de gunoi care dădeau pe afară, pe care portarii le scoseseră cu optimism pentru a fi golite. Mai erau și diverse gunoaie pe care nu le vedeam de obicei. Un scaun cu trei picioare în fața unui restaurant, un snop de baghete vechi lângă o *boulangerie*.

M-am oprit la bancomat, iar automatul mi-a scuipat cardul de parcă ar fi avut gust de baghetă veche. „Operațiune refuzată”, m-a informat mașinăria. Am cerut un sold și am înțeles de ce. Nu mi se virase salariul.

Cineva încerca să amestece în rahat, iar dacă voiau să le fie amestecat rahatul, atunci amestecat o să le și fie.

Imediat ce am ajuns la birou, am luat-o la rost pe Marianne.

— N-ai fost plătit? zise ea. O. Vino în biroul meu la 11.

Era în timpul programului de recepționistă. Chestii urgente ca faptul că nu primisem salariul se pare că trebuiau să aștepte până își punea șepcuța de resurse umane.

— Posibil eu văd cineva de la… nu știam cum se zice în franceză la „contabilitate”. Aveam nevoie de bani, nu de consiliere.

— De la…?

— Finanțe?

— Vino în biroul meu la 11, a repetat în franceza hărăzită retardaților. *Bonne journée*.

Cum ar veni, cară-te.

A apărut la 11.15, cu o cafea în mână. Am intrat în birou și de îndată ce a găsit un suport pentru ceașca de cafea, și-a aranjat jerseul pe spătarul scaunului, a deschis fereastra un deget cât să intre aerul și a reușit să își aducă aminte cum se dă drumul la calculator, s-a așezat și a început să țăcăne cu mouse-ul cu un deget arătător cu unghia roasă.

— A, da. Îmi zâmbi – sau își lăți gura să își arate dinții cenușii, cel puțin. Stăteam în picioare, amenințător, speram eu, deasupra plantei de birou cu aspect otrăvitor. Nu ai *carte de séjour,* spuse și zâmbi din nou de parcă s-ar fi așteptat să îi fiu recunoscător că a sărit cu acest răspuns enervant și lipsit de noimă.

— *Carte de séjour*?

— Da.

— Ce e? am întrebat, distorsionând atât de urât gramatica în această scurtă interogație, încât am văzut că Marianne face un efort conștient să nu își dea ochii peste cap.

— Nu prea știu. N-am mai avut angajați străini.

Carte știam că înseamnă „carte".

— E carte de identitate?

— Presupun. Marianne imita foarte bine pe cineva care nu dă doi bani pe misterele de nepătruns ale universului.

— Unde, eu, ăă, găsesc *carte de séjour*?

— Nu știu. Marianne ridică nu numai din umeri, ci din întreg corpul, drept acompaniament la o strâmbătură de nepăsare. Nu știu decât că nu te-au putut plăti de la contabilitate pentru că nu ai așa ceva.

— Și tu nu mă spui? Cel mai groaznic era că ne ziceam *tu*, de parcă am fi fost cele mai bune prietene care fac schimb de trucuri de machiaj la toaletă.

— Nu ți-a spus nimeni de la contabilitate? întrebă Marianne, revoltată la auzul unei asemenea ineficiențe din partea altcuiva.

— Nu, nimeni nu mă spune. *J'ai besoin argent*, am zis, negramatical, dar inteligibil. *Maintenant*.

— *Tu veux une avance*?

Un avans? Cum să fie un avans dacă e salariul de luna trecută? Dar nu era timpul pentru o dezbatere logică în stil francez.

— *Oui, une avance*, am zis.

— Pot să aranjez acum prin telefon. Pe când forma numărul, Marianne păru să se lumineze la gândul că problema avea să dispară. Chiar dacă nu fusese de fapt problema ei, fusese în biroul ei și era în consecință aproape la fel de iritantă ca și cum ar fi fost problema ei, dar acum avea să o lase în pace.

— Îți vor aduce cecul la birou în această dimineață, spuse ea după o scurtă conversație cu cineva de la contabilitate. Salariul pe o jumătate de lună.

— OK. Mersi.

Marianne aproape că radia.

— Va trebui să semnezi pentru cec, spuse. Ai ceva acte? Pașaport? Carte de…

Mintea mi se inundă brusc cu imagini delicios de violente ale personalul de la resurse umane sufocându-se cu pământ și fragmente de ghiveci.

•

Christine dădu câteva telefoane ca să afle cum pot să obțin o *carte de séjour*.

Am stat acolo fericit în biroul ei o jumătate de oră, îmbătându-mă din ce în ce mai tare cu parfumul aromat al părului ei, pe când ea își croia drum printre centrale telefonice birocratice.

Îmi explică lista de adrese și documente pe care o scrisese.

Din câte se părea, ca orice cetățean al UE, trebuia să mă duc la *préfecture* – secția centrală de poliție – care era lângă piața de flori de pe Ile de la Cité, puțin mai jos de-a lungul fluviului după Notre-Dame. Suna foarte pitoresc.

Tot ce trebuia să fac era să îmi duc pașaportul, contractul de muncă, trei fotografii de pașaport, o factură recentă de curent electric și certificatele de căsătorie ale tuturor hamsterilor pe care îi avusesem din 1995, toate xeroxate pe pergament medieval. Nicio *problème*.

Vestea bună, îmi zise Christine, era că mi se dădea o zi liberă de la serviciu să mă ocup de toată birocrația asta plictisitoare. „Cât de civilizat”, mi-am zis.

— Nu te mai uita la mine așa (*comme ça*), spuse Christine, identificându-mi recunoștința din ochi și presupunând că e dorință. În parte asta și era.

— *Comme quoi*?

— *Comme ça*! râse Christine și mă goni.

— *Va travailler*!

Cum de reușesc franțuzoaicele să respingă avansurile sexuale flirtând în același timp? Doamne, și când îți spun să dispari sunt sexy.

•

O altă zi, o altă lecție de viață franceză: motivul pentru care ți se dă o zi liberă e că ai nevoie de cel puțin trei.

M-am dus la *préfecture* a doua zi dimineață, croindu-mi drum printr-un vârtej de cutii de flori lungi și goale care se împrăștiaseră peste tot dinspre piața nemăturată.

Eu și cu geanta mea am fost radiografiați, detectați de metale și trimiși să ne așteptăm rândul pentru a fi umiliți de o femeie într-un ghișeu antibombe care, după o jumătate de oră în care s-a ocupat de persoanele care stăteau la coadă în fața mea, a adulmecat documentele pe care le adusesem și mi-a explicat că ar fi trebuit să îmi xeroxez mai multe pagini din pașaport și că n-ar fi trebuit să zâmbesc în poză. Înapoi la prima căsuță.

A doua zi dimineață, a descoperit că n-am factură de curent electric ca să fac dovada domiciliului. „Asta pentru că locuiesc la hotel”, i-am spus. Drept care aveam nevoie de o scrisoare de la angajator cum că stau la hotel. Nu, un fax trimis în timp ce eram în sala de așteptare nu era bun. Avea nevoie de original, semnat în cerneală și oricum nu aveam acces în sala de așteptare fără documentele necesare. N-ar fi putut femeia să amintească de asta în ziua precedentă? Nu, ridicare din umeri, se pare că nu.

În final, în a treia dimineață, după ce am escaladat un munte de ambalaje de flori murate și bulbi striviți și după ce am ocolit pe vârfuri cutiile de suc care se

rostogoleau de colo-colo și ziarele care fluturau, am trăit un val feroce de mândrie când am fost felicitat pentru calitatea și cantitatea documentelor mele. Mi s-a permis să trec prin ușa interzisă și am intrat într-o sală de așteptare oficială, tipic de deprimantă, cu un fel de melc format din ghișee joase care înconjurau trei pereți.

Față în față cu semicercul de ghișee se aflau rânduri de scaune, din care cam un sfert erau ocupate de candidați istoviți la *carte de séjour.* Unii dintre ei arătau exact ca mine – la costum, pregătiți de birou. Sau echivalentul meu în fustă. M-am întrebat cât îi costau pe angajatori zilele noastre libere colective.

Era și un grup care nu avea nicio șansă. Păreau că sunt aici ca să încerce să convingă pe cineva că UE admisese deja cincisprezece noi state membre. Sună cam rasist din partea mea, dar, judecând după cearta care venea de la ghișeul șase, nu eram departe de adevăr.

— *C'est l'Europe, non*? zbieră un bărbat cu mustață neagră. *Je suis européen, moi*!

Ochii funcționarei din spatele sticlei securizate se împăienjeniră. Femeile de la ghișeele cinci și șapte întrerupseră procesarea persoanelor din fața lor și se aplecară peste despărțituri ca să ia apărarea colegei. Prin sticlă răzbătu o furtună de monosilabe.

— Eh oh!

— Oh là. Eh!

— *Non, mais je suis européen, moi*! *Merde*!

Cuvântul fatal avu un efect de o putere magică.

— Oh! Femeia care îl enervase îi trânti dosarul înapoi pe sub sticlă și îi spuse să îl ia de acolo.

Mustăciosul bolborosi ceva despre drepturile omului și alte lucruri aparent irelevante, dar torționara păstră o indiferență ca de piatră. Femeile din ghișeele cinci și șapte se aplecară din nou către el și mai lansară niște monosilabe. Omul declară că refuză să plece. Până la urmă apăru un polițist care îi făcu ostenit semn candidatului respins să iasă. Omul se uită în jur în căutare de sprijin, dar noi toți ne ferirăm să dăm ochii cu el. Nu e loc pentru drepturile omului într-o sală de așteptare guvernamentală.

•

După nici douăzeci și patru de ore, îmi veni mie rândul. Ghișeul șase, adică. Ghișeul morții. Am spus un „Bonjour" voios (dar nu prea zâmbitor), m-am străduit din răsputeri să par european și mi-am împins teancul de hârtii în față cu o rugăciune mută.

Femeia bifă fiecare document într-un șir de căsuțe de pe interiorul unui dosar roz. Apoi ajunse la cartonul de fotografii și strâmbă din nas.

— Ar fi trebuit să tăiați fotografiile, îmi spuse.

— A, am zis eu. (În sinea mea: Aaaahhhh!) N-am știut.

Prin glas sugeram că aș fi fost dezgustător de recunoscător pentru șansa nu numai de a tăia fotografiile la dimensiunile specificate, ci și de a-i masa picioarele cu un ulei de aromaterapie la alegerea ei, numai să mă lase să îngenunchez lângă ea sub masă.

— E-n regulă. Scoase o foarfecă și decupă cu dexteritate cartonul de patru în poze individuale. Una mi-o împinse înapoi. Trebuie trei, nu patru.

— A. Tu nu vrei pe ea?

Era menită să fie o glumă care să relaxeze atmosfera, dar femeia înlemni și îmi aruncă o privire tăioasă.

Vedeam deja titlurile de pe prima pagină: ENGLEZ DEPORTAT PENTRU UȘOARĂ HĂRȚUIRE SEXUALĂ A UNEI FUNCȚIONARE FRANCEZE. „Marea Britanie trebuie să părăsească Uniunea Europeană”, cere președintele Chirac. „Noi, francezii, suntem cei care hărțuiesc sexual lumea, nu voi.”

Uitându-mă în ochii ei – întunecați și inexpresivi după atâția ani de contacte cu oameni care o disprețuiau pentru că îi făcea să își piardă vremea – am știut că e un moment-cheie. Mustăciosul comisese o greșeală. Eu trebuia să o nimeresc.

Am ridicat poza și am spus:

— Sunt foarte triste. Fotografia aceasta nu e frumoasă.

M-am schimonosit la portretul de infractor și l-am ascuns în geantă.

Femeia încuviință și aproape, aproape că zâmbi.

— Zâmbetul e interzis în fotografii, am spus. Dommage. Toată lumea poate fi mai puțin triste.

— Da, ar fi drăguț să vedem niște zâmbete. Scoase un hohot de râs microscopic și capsă cu brutalitate una dintre fotografii pe un carton roz. Aceasta este o *carte de séjour* provizorie. Veți primi o scrisoare prin care vi se va spune când o veți primi pe cea definitivă.

— *Merci beaucoup*.

— *Bonne journée*.

— *Bonne journée.*

Am ieșit țopăind, sărutându-mi proaspăta carte roz. Franța-eu, 0 la 1. În această dimineață, cel puțin.

Scorul după-amiezii fu la latitudinea Alexei. Da, Alexa. O sunasem și avuseserăm o conversație foarte plăcută. Răsese de poveștile mele cu birocrația

și se scăpase până și că Hugh Grant de fapt e „très sexy” în *Notting Hill.* Am încercat cu disperare să îmi amintesc – rămâne Hugh Grant cu Julia până la urmă sau nu? Nu mi se părea politicos s-o întreb pe Alexa la telefon, așa că am stabilit să ieșim la un prânz și m-am rugat să iasă bine.

M-a surprins. A vrut să luăm prânzul pe un *bateau mouche* – una dintre bărcile incredibil de turistice care transportă vizitatorii în susul și josul Senei, de la Turnul Eiffel la Notre-Dame și înapoi. Ea era cea care îmi împuiase capul cu clișeele vizuale. Poate era un fel de concesie. Sau un semn că nu eram bun decât de clișee, după ea.

M-am dat jos din metrou la Pont de l’Alma, lângă pasajul unde a fost ucisă Prințesa Di. Câțiva turiști, majoritatea tinerei de douăzeci și ceva de ani, stăteau în mijlocul rondului de deasupra pasajului, holbându-se la o statuie ca o flacără aurie, o copie după făclia Statuii Libertății, care fusese adoptată ca simbol neoficial al prințesei decedate. Pe două călugărițe în alb care traversau spre rond le apucă tremuriciul în mijlocul drumului și riscară să moară de aceeași moarte ca Diana.

Fluviul curgea adânc și verde, dar apa nici nu ajungea la degetele de la picioare ale statuii bătrânului soldat sculptat în podul Alma. În timpul unei perioade deosebit de ploioase, apa începe să îi plescăie în jurul cizmelor. Dacă îi ajunge prin preajma organelor genitale, parizienii trebuie să se pună pe umplut saci cu nisip.

Erau două sau trei *bateaux mouches* cât toate zilele ancorate aici, ca niște blocuri de sticlă orizontale.

Alexa stătea pe o bancă, mijind ochii către soarele palid. Avea jacheta de piele, dar de data asta își pusese nici mai mult nici mai puțin decât o fustă – o chestie lungă de blugi, care îi ascundea genunchii, dar scotea la iveală o pereche de gambe netede și albe ca smântână. Parcă își dezvăluia corpul bucățică cu bucățică.

M-am aplecat și am sărutat-o pe obraz.

— Ești surprins de alegerea mea? mă întrebă.

M-am întors să mă uit la vaporul imens și hidos.

— Da.

— L-am ales special pentru tine. Nu sunt câini în mijlocul fluviului.

•

Vaporul cu pereți de sticlă o porni de-a lungul Senei. Nu prea îți dădea senzația de barcă. Nu se legăna, nu se balansa, deși apa curgea repede, făcând mici vâltori și vârtejuri pe sub multele poduri. Barca era atât de mare, încât ți se părea că e pe șine.

Dar sus pe acoperiș în soarele de toamnă, cu o briză ușoară care bătea printre malurile înalte, mărginite de construcții, aveam o bună vedere asupra orașului, nederanjați de aglomerația urbană.

Alexa scoase niște sandviciuri învelite în folie și deschise două sticluțe de bere rece în timp ce începea comentariul înregistrat – întâi în franceză, apoi o altă voce pentru engleză, germană, spaniolă și în sfârșit ceva ce suna a rusă și japoneză.

Ne-am îndreptat către centrul orașului și Notre-Dame.

— *A votre droite,* anunță caseta (feminină), l’Hôtel des Invalides, la tombe de l’Empereur Napoléon Bonaparte.

— Pe dreapta, spuse un actor american cu voioșie, Hotel des Invalides, mormântul…

Se vedea de ce naționalitate sunt oamenii după momentul pe care îl alegeau să se întoarcă și să privească spre dreapta. Deși bulgarii se presupune că aveau să petreacă întreaga croazieră privind țintă în fața ochilor.

— Cu ce e? Am început să desfășor folia de pe un sandvici lung, făcut dintr-o jumătate de baghetă.

— Cârnați de Normandia – andouille de Vire.

Comentariul cu Invalides al japonezilor abia apucase să se termine că franțuzoaica se și întoarse cu rugămintea de a privi către stânga și cu lămurirea că acul cu vârf auriu din Place Concorde a fost un dar din partea unui vicerege egiptean…

Jumătatea de baghetă era umplută de felii dintr-o substanță cafeniu-cenușie cu aspect dubios.

— Cârnați? am lăsat eu să plutească sceptic cuvântul pe deasupra anunțului german despre „der Concorde-Platz”.

— Da.

Am luat o îmbucătură și am scuipat-o la loc în folie.

— Are gust… miros… de merde!

Alexa găsi că este incredibil de distractiv.

— Vai, te rog. Nu începe iar cu subiectul tău favorit. E un andouille tipic.

Îmi explică din ce se face. Am luat o gură de bere ca să îmi clătesc dinții. Se pare că tocmai mușcasem din rectul unui porc.

— Ai fi putut alege ceva mai puțin tipic.

— Of, voi, englezii. Fermele voastre nu sunt decât niște fabrici unde mâncarea crește în eprubete sterilizate. Încearcă alt sandvici.

— În celelalte ce e? Balegă de vacă fumé?

Alexa izbucni în râs.

— Ti-e frică de Franța, așa-i?

— Frică, moi? Ia desfă sandviciul ăla imediat.

Alexa se apucă să despacheteze alt sandvici. Nu puteam să mă abțin să nu mă întorc. M-am alăturat unei familii de turiști japonezi care se uitau la un copac pe care comentariul japonez părea să îl numească Concorde.

— E Reblochon. Mi-l flutură pe sub nas. Ăsta trebuia să fie unul dintre sortimentele de brânză nepasteurizate care sunt interzise în Marea Britanie, probabil pentru că, după duhoare, se râcâie de pe podeaua staulului. E bun. Încearcă.

— OK, nicio problemă. M-am străduit să semăn mai mult cu Bruce Willis decât cu Hugh Grant. Alexa totuși râdea.

— Pe cuvânt. Nu are miros foarte puternic. N-ai gustat Epoisse sau Munster. Alea chiar că sunt puturoase. Ne plac la nebunie.

— Zău că nu-mi găsesc locul în țara asta.

Alexa îmi dezmierdă mâna să mă încurajeze și îmi suflă putoare de brânză în față.

— Te adaptezi tu.

M-am lăsat pe spate cu berea în mână, gânditor.

Vaporul tocmai trecuse de Luvru, iar acum ajunsese în dreptul a două barje cu nisip pe care vocea americană le descria drept „legendarul sălaș al Mona Lisei”. Ce mai zăpăceală o să fie în albumele foto din Arkansas.

— De exemplu, zise Alexa, trebuie să te obișnuiești să suporți gustul dacă o să săruți o fată care tocmai a mâncat niște Reblochon.

— Pot să mă țin de nas?

Mi-a dat un ghiont în coaste, dar m-a lăsat să-i gust buzele. Mi-a plăcut atât de mult, încât am mai luat o porție. Nu știu de ce, ideea că suntem un clișeu parizian – ne sărutam plutind în jos pe Sena, culmea kitschului – nu m-a deranjat deloc.

Am cuprins-o cu brațul, i-am tras capul pe umăr și mi-am zis, „norocos nenorocit”. M-am folosit de cele mai îngrozitoare texte de agățat care se cunosc și totuși îi place de mine.

Am rămas așa pe când barca plutea pe sub contraforții gotici monumentali ai catedralei Notre-Dame.

— Ce faci în restul după-amiezii? am întrebat-o.

— Trebuie să-l văd pe tata.

— Pe tatăl tău? Iar? Adică, ce…?

— Da. Are probleme.

— Ce probleme?

Sper că unele ale naibii de serioase. Faliment sau o prostată terminată, cel puțin.

— A, probleme sentimentale. Părinții mei sunt divorțați, pentru că tata a descoperit că e homosexual. Iar acum l-a părăsit prietenul.

— Și trebuie să te duci să-l consolezi?

— Da, n-ar fi foarte diplomatic dacă ar chema-o pe mama. Și oricum ea e la Moscova, face un documentar despre mafioți. Cine știe când se întoarce.

— Aha. „Uneori, mi-am zis, e chiar plăcut să fii un englez plicticos din clasa de mijloc."

Am trecut pe lângă institutul de artă modernă arabă, iar germanii se încruntară când îl auziră descris drept o *gotische Kathedral.*

— Dar ne putem vedea mâine seară, spuse ea. O să facem și altceva în afară de mâncat.

Am mai întins mâna după niște brânză reciclată. Am plutit pe sub pod, iar un puști ne-a fluierat. Lui nu i s-a părut că suntem un clișeu.

•

Și la birou au început să se desfășoare mai lin lucrurile.

Până acum, mă scosese complet din minți faptul că nu luam nicio decizie. În fiecare săptămână, echipa avea un „comitet" (fiecare ședință se numea comitet), pentru care scriam ordinea de zi, amintind ce decizii trebuie luate. Și fiecare comitet consta din unul sau altul din echipă care vorbea despre indiferent ce-i trecuse prin cap când fusese la WC înainte de a veni la ședință. De ce să nu îmbrăcăm toți chelnerii în kilturi? Sau: am fost la o cârciumă irlandeză și aveau o bicicletă veche atârnată de perete – de ce să nu facem și noi rost de niște biciclete vechi?

La un comitet, Marc propuse ca toți chelnerii să poarte melon și umbrele ca „Monsieur Stid"[8] în *„Melon Hat and Boots of Laid Air*[9] (*Chapeau melon et bottes de cuir – Bowler Hat and Leather Boots* – era aparent traducerea franțuzească pentru *The Avengers*). Toată lumea porni într-o lungă călătorie verbală cu privire la ce poți face cu umbrela în timp ce cari o tavă plină cu sandviciuri cu somon. Stéphanie merse până acolo încât se ridică și se folosi de o linie ca să mimeze genericul serialului. Purta pantaloni strâmți prin care se vedea cum tremură celulita pe exteriorul pulpelor, ceea ce nu prea amintea de serial.

[8] Pronunție greșită a personajului John Steed din serialul TV britanic *The Avengers* (n.tr.).

[9] Traducere și pronunție greșită a titlului franțuzesc; corect: *Bowler Hat and Leather Boots – Melon și cizme de piele* (n.tr.).

În primele mele zile lipsite de tact, aș fi fost tentat să aduc o umbrelă și să le arăt unde mi-ar plăcea s-o înfig, dar acum puteam să mă las pe spate și să îi las să se distreze.

Nici lui Jean-Marie nu părea să îi pese de această pierdere de timp. Li se alătura chiar când treceau la franceză și întâmpinau sfârșitul discuției cu un oftat de satisfacție aproape sexual. „Numai francezii, mi-am zis eu, pot ajunge la orgasm ascultându-se pe sine vorbind. Era auto-sex-oral. Și-o făceau singuri."

— Bernard, când anume primești rezultatele studiului în legătură cu numele brandului? am întrebat eu amabil.

— O. A. Mustața blondă a lui Bernard păru să roșească. Se simțea fără îndoială cu musca pe căciulă.

— Ce *cabinet d'études* ai consultat? O întrebasem pe Christine cum se zice la „agenție de studii de piață".

— E vina mea, spuse Jean-Marie, care acum nu mai arăta de parcă ar avea un vibrator înfipt în partea dorsală. I-am spus lui Bernard să nu mai continue cu studiul pentru găsirea unui nou nume. Îmi pare rău, Paul. Ar fi trebuit să-ți spun. Dar…

— Ai crezut că o să mă simt jignit. Nici vorbă. Sunt englez. Acceptăm înfrângerea fără să clipim.

Asta e o minciună despre britanici pe care o cred francezii. Din fericire, nu văd niciodată filme noi cu suporteri englezi de fotbal care plâng când echipa le e descalificată sau reportaje de știri care transmit imaginile filmate de camerele de supraveghere din parcările supermarketurilor, cu șoferi bătuți pentru că s-au băgat în față la coada pentru locurile de parcare.

— Deci tu ai comandat cărțile de vizită cu My Tea Is Rich, nu, Jean-Marie?

Toată lumea părea stânjenită în afară de mine. Deci cu toții fuseseră părtași la minciună.

— Da. E adevărat, mărturisi Jean-Marie. Dar te descurci bine când vine vorba de altele, așa că m-am gândit că numele e o problemă minoră. Vezi tu, Paul, My Tea Is Rich a fost ideea mea. Și chiar că e un nume bun pentru Franța. Ție nu ți se pare amuzant sau englezesc, dar tu nu ești francez.

Echipa mă privi să vadă cum reacționez la această lovitură nimicitoare. Nu ești francez? Insulta supremă.

Am înfruntat-o cu bărbăție.

— OK. Bine, Jean-Marie. Cunoști Franța mai bine decât mine. Și tu ești șeful. Dar dacă îmi permiți să îți spun, venind din afara companiei, nu mi se pare foarte profesionist dacă unui conducător de echipă nu i se comunică deciziile-

cheie legate de proiectul său. Nu așa se conduce o echipă eficientă. Cred că vom întâmpina greutăți dacă vom continua așa.

Am încheiat cu o ridicare din umeri în stil parizian. „Dacă o dați în bară, n-aveți decât să ieșiți singuri din merde”, le spunea gestul meu. „Mă confundați cu cineva căruia chiar îi pasă.” Și a avut efect. Cele cinci chipuri franțuzești din fața mea erau departe de a fi triumfătoare cu ocazia umilirii mele. Se holbau cu ochii goi în viitor, temându-se de capcanele care îi așteaptă.

•

Aplicat la viața de toate zilele, acesta e secretul pentru a-ți păstra curați pantofii pe trotuarele Parisului. Când pășești, subconștientul îți scanează trotuarul din față. Învață să identifice până și cea mai mică denivelare la orizont și îți pregătește picioarele să le ocolească. Întrebați-i pe parizieni cum se descurcă, sfidând probabilitățile, ca să rămână cu picioarele curate. Nu știu. E un instinct care face parte din firea pariziană. Acei șase sute cincizeci de oameni pe an care ajung la spital după ce alunecă pe *merde* – pariez că sunt turiști, sau provinciali, sau bătrânii și infirmii ale căror instincte s-au atrofiat.

•

Instinctele mele, între timp, tocmai se pregăteau să funcționeze la capacitate maximă.

În seara în care aveam întâlnire cu Alexa, am rămas până târziu la birou, citind profilul de afaceri al celor mai de succes mărci alimentare franțuzești. Trebuie să fi fost vreo 19.30. Stăteam în liniște în birou, lucrând doar la lumina lămpii de birou, de vreo două ore.

Auzisem într-o doară niște voci venind din biroul alăturat, cel al lui Jean-Marie. Nimic neobișnuit. Nu le luasem în seamă. Primul sunet nelalocul lui pe care l-am auzit a fost un geamăt înfundat. Ca al cuiva care tocmai a primit nota de plată într-un restaurant înspăimântător de scump. Sau al cuiva care se apropie de punctul critic într-o ședință de *oh-là-là* de birou.

M-am holbat la peretele despărțitor de parcă prin asta aș fi putut auzi mai limpede. Da, se auzea un scârțâit foarte slab, regulat. Un scaun de birou pe care se sare. Sau o masă supusă presiunii.

Iar se auzi geamătul. Și apoi o voce de femeie care îl implora pe Jean-Marie să nu se oprească. Cine era amanta misterioasă? Nu Christine, speram eu. Și nici Marc cu vocea prefăcută.

Mai urmară câteva gemete, un gâfâit sau două, apoi scârțâitul se opri. M-ar fi excitat la culme dacă nu m-aș fi zbătut să scap de imaginea lui Jean-Marie pe jumătate dezbrăcat. Chiar că nu voiam să am asta în cap.

Vocile se auziră mai bine. Vremea încheiatului de nasturi și al trasului de fermoare. Era evident că se credeau singuri pe etaj, pentru că unul dintre ei deschise ușa, iar vocea femeii se auzi brusc mai clar. Mama mă-sii, era Stéphanie. Făcea ceva mai multă aprovizionare cu carne decât se cerea în fișa postului.

Nu înțelegeam tot ce spunea, dar a amintit ceva de *vache folle* – boala vacii nebune. Și *importer du boeuf anglais* – a importa carne de vită englezească, ceea ce era încă ilegal în momentul respectiv. Jean-Marie părea să desconsidere ce zicea ea, remarcând că nu o să afle nimeni. Apoi îi spuse să vorbească mai încet și am auzit zdrăngănitul ușii de sticlă trântite. Vocile se întețiră, însă, așa că tot mai auzeam. Jean-Marie mârâi ceva despre „bu-jee" – bugete. Stéphanie spuse: „Merde, dar imaginea noastră publică?" Până și cu franceza mea limitată, tot m-am prins că discuția se preschimbase dintr-o tachinare postcoitală într-o ceartă sănătoasă între directorul pe „ahizisii" și șeful ei despre cumpărarea ilegală de carne englezească ieftină.

Pe o scară de la 1 la 10, acest *merde* anume primea nota 11. Nu credeam că jucătorul de rugby francez, amicul lui Bernard, din reclamă, ar mai arăta de parcă ar fi în pragul orgasmului dacă ar ști din ce mușcă.

Mi-am lăsat lampa de birou aprinsă și ușa deschisă și am pornit silențios către scări și întâlnirea cu Alexa.

•

Eram în al Unsprezecelea Arrondissement, în districtul Oberkampf, mergând braț la braț pe strada cu același nume. I se încheiase perioada de glorie ca cea mai la modă zonă de baruri a orașului, spuse Alexa, dar așa era mai distractiv. Genul de persoană care nu merge într-un loc decât pentru că e la modă părăsise cartierul (cartierul ei) și lăsase în urmă o mare varietate de locuri noi din care să alegi unde să îți petreci seara.

Am intrat și ne-am așezat într-un bar decorat ca o junglă sud-americană – din fericire o junglă cu aer condiționat – și am comandat niște bere mexicană revoltător de scumpă.

Barul avea canapele lungi, pe care am putut să ne strângem unul în altul confortabil, alternând vorbitul cu băutul și cu alte activități bucale mai intime.

— Te rog un singur lucru în seara asta, spuse Alexa, trimițând la plimbare cu un gest o mascotă tequila care încerca să convingă pe toată lumea din bar să poarte niște sombrerouri imense. Să nu vorbești despre subiectul tău preferat, bine, domnule Englez Obsedat?

— OK, dar nu e chiar o filosofie englezească. Nu m-am gândit deloc la ea până n-am venit aici.

— Numești obsesia legată de fundurile câinilor o filosofie? chicoti Alexa. Era acum la a doua bere, cu nimic solid în afară de chipsuri de tortilla ca să o absoarbă. Se feri de mascota tequila, care îi ținea o pălărie de paie de mărimea Mexicului drept deasupra capului.

— Păi, da, asta cam însumează filosofia franceză a vieții. Nu vă gândiți decât la voi. Așa că, în loc să vă uniți să opriți câinii să mai facă caca pe trotuare, mai bine învățați cum să nu călcați în merde.

Am acceptat un sombrero doar ca să scap de individ.

— OK, OK, acum oprește-te, te rog. Ay ay ay!

— *Ándale!* Mascota tequila se alătură imitațiilor de sunete mexicane și îi înfundă Alexei un sombrero peste ochi.

•

Afară pe stradă, am azvârlit ca pe niște discuri acoperămintele de cap mexicane spre un munte de gunoi și ne-am mutat într-un bar cu o lumină deprimantă, cu un DJ care punea muzică deprimantă de atmosferă și o chelneriță deprimată care servea cocktailuri la niște prețuri care te deprimau pentru că te trimiteau cu gândul la o a doua ipotecă. Apoi am mai trecut pe lângă câteva uși până într-un loc mai ieftin care era plin-ochi de oameni, muzică disco și fum.

M-am strecurat printre dansatorii care se aruncau unii peste alții până la bar să iau două beri și m-am alăturat Alexei într-un colț care era relativ liniștit pentru că era la mai mult de doi metri depărtare de difuzor și cel puțin la unul de cel mai apropiat dansator băut.

Era prea mult fum ca să respiri, prea mult zgomot să vorbești, așa că am băut, am privit lumea, am dansat, am transpirat, iar am mai băut, ne-am sărutat și am râs, cum părea să facă toată lumea.

Dansul era ciudat. Toată lumea se bâțâia în mod obișnuit pe melodiile de dance și disco, dar apoi DJ-ul puse niște punk. Am ieșit gata să sar de sus în jos cu tot corpul țeapăn și m-am trezit drept în mijlocul unui film cu Elvis. Joe Strummer[10] împroșca peste tot cu ură, îndemnându-i pe albi să își găsească și ei un motiv de revoltă, și toți franțujii dansau swing. Alexa m-a pus să mă învârt, ținându-mă la un braț depărtare, și mi-a spus că i se zice *le rock* și că se dansează pe orice melodie ritmată. Mi-am zis că nu e o idee atât de rea. Singurul contact fizic pe care îl ai cu partenerul în timpul unei melodii punk în Marea Britanie e un pumn în rinichi.

•

[10] Membru al formației punk *The Clash* (n.tr.).

La un moment dat în timpul dansului, Alexa și cu mine am căzut de acord să ne oprim din băut până nu ne îmbătăm prea tare.

Dar asta era ca și cum te-ai fi hotărât să astupi gaura din *bateau mouche* când toți pasagerii sunt deja până la gât în apă de fluviu. Îmi amintesc că i-am zbierat cuiva în ureche – nu Alexei – că sunt „titit rolok”, ceea ce (mi-am dat seama chiar și după atât de multă pileală) nu îmi spunea nimic și probabil că nu îi spunea nimic nici negresei franțuzoaice căreia îi zbierasem.

După asta, îmi amintesc că Alexa mi-a spus să mă dau jos de pe masă și un barman ras în cap i-a pus în practică sugestia, cu blândețe, dar cu fermitate – ei, cu fermitate, cel puțin.

Am o vagă amintire că am simțit gust sărat de sânge în gură și că am văzut o grămadă de pantofi din care creșteau picioare dănțuitoare. Și așa mi s-a încheiat seara.

•

A doua zi dimineață m-a trezit răcnetul celularului.

— *Voulez-vous coucher avec moi,* țipa, o relicvă rămasă ca o mahmureală (nimerit cuvânt în situația de față) din zilele mele londoneze.

Am deschis ochii într-un alb orbitor. Tavan alb, lumină albă, zgomot alb. Fie fusesem îngropat într-o avalanșă caldă, fie eram în apartamentul altcuiva. (Camera mea de hotel era o mare noroiasă în bej.)

A, da, mi-am amintit. Ne-am dus înapoi la ea acasă. Iat-o, lângă mine în pat, camuflată sub plapuma ei de un alb orbitor, în continuare pitindu-și frumusețea.

Strălucit. Pe lângă durerea de cap și uscăciunea pârlită a cerului gurii, centrul senzațiilor mele trupești era o moliciune inconfundabilă la nivelul cocoșelului. Un rezultat în sfârșit, chiar dacă nu mi-l aminteam.

Telefonul încă îmi mai suna în cap. M-am întins spre podea și am reușit să smulg bucata zgomotoasă de plastic din buzunarul de la haină.

— Bună, sunt Alexa.

Am râs chinuit.

— Foarte amuzant.

— Ce?

M-am întors către ea și am mângâiat plapuma unde era ridicătura capului.

— Telefonul de trezire, am spus telefonului și plapumei. Dar dacă voiai să mă trezești, ar fi trebuit pur și simplu să întinzi mâna și să mă gâdili. Nu dă greș niciodată.

— Ce-ai spus? Să te gâdil?

— Îhî.

De sub plapumă se auzi un mârâit și se ivi o mână.

— Stai așa, am zis eu.

Am tras plapuma câțiva centimetri mai jos.

Amintirile mele din noaptea precedentă erau în ceață, dar aș fi putut jura că ultima oară când o văzusem pe Alexa brațul nu-i era în niciun caz negru.

— Paul? Mai ești acolo? Unde ești? întreba telefonul.

Of, *merde*.

• Novembre •

Simte-te chez moi

Nu Edith Piaf cânta *Je Ne Regrette Rien*? Ei, vorbește în numele tău, vacă proastă.

Găsisem și eu pe cineva cu care puteam să comunic, care avea simțul umorului și era inteligentă și pe deasupra mai avea și genunchi frumoși. Și o făcusem lată. *Je* regretam *beaucoup*.

•

N-am vrut să rămân până se trezea negresa.

După cum arăta zăcând așa beată moartă, părea mult mai puternică decât mine. Niște umeri adevărați de înotător.

Umeri de bărbat?

Am aruncat o ocheadă pe sub plapumă din partea cealaltă a patului ca să mă asigur. El/ea zăcea cu fața în jos, dar nu îi atârna nimic între picioare.

Pfu.

Am fost de asemenea teribil de ușurat să descopăr că mă protejasem. Anexa lungă, roz și zbârcită care îmi atârna de cocoșel nu era un prepuț alungit în mod grotesc, ci un prezervativ folosit care încă se mai agăța de locul în care fusese aplicat de unul dintre noi cu câteva ore mai devreme.

Când am ieșit după două minute, a trebuit să îmi mijesc ochii din pricina luminii neobișnuit de tari. A durat câteva clipe până să îmi dau seama că vara nu i-o luase înainte iernii și primăverii. Strada era luminată de reflexiile trotuarelor umede și lucitoare.

Munții de hârtie dispăruseră. Zgârie-norii de cutii puturoase fuseseră înlăturați. O divizie armată de mașini verzi de curățat se năpustiseră pe străzi cât timp dormisem și măturaseră orice rezistență. Greva se terminase.

Am vrut să îmi împărtășesc bucuria cu Alexa, dar era prea târziu. I-am lăsat cel puțin zece scuze dintre cele mai abjecte pe robot, dar au rămas toate fără răspuns.

Într-un final, ca să nu își umple căsuța poștală, s-a coborât până-ntr-acolo încât mi-a trimis un e-mail în care zicea că după părerea ei sunt o persoană „tristă” și că nu vrea să își asume răspunderea pentru „fericirea mea fragilă”. Da, se instalase vechiul rahat *joie-tristesse.*

Ca să mă consolez, m-am hotărât să dedic luna noiembrie găsirii unui apartament. Jean-Marie se oferise să îmi plătească trei luni hotelul, așa că trebuia să încep să îmi fac planuri de evadare. Și acum că se terminase greva, era momentul potrivit. Christine mi-a spus că măturătorii renunțaseră la pretențiile pentru mături mecanice și acceptaseră o mărire de salariu, plus promisiunea că o dată pe săptămână vor putea toți să facă o tură cu una dintre mașinile verzi. Pe scurt, voi putea să vizitez apartamente fără să împut covoarele proprietarului.

•

În prima sâmbătă a lunii, m-am așezat la terasa unei cafenele (acum se părea că nu mai pot să gândesc decât pe terase de cafenele) și mi-am consultat ghidul ca să văd unde să mă mut.

„La Paris”, scria, „cel mai bine este să locuiești în apropierea unei stații mari de metrou.”

La fel ca la Londra. Deși să spui că vrei să stai lângă cea mai bună linie de metrou din Londra e ca și cum ai spune că vrei să te însori cu cămila căreia îi miroase cel mai frumos gura.

Ghidul continua: „Metroul nu este excelent peste tot, dar în general este un vis în comparație cu Londra. Pentru început, este ieftin – o *carte orange* îți dă posibilitatea să călătorești nelimitat timp de o lună pe toate liniile de metrou și de autobuz pariziene pentru aproximativ costul unui permis de o oră pe metroul londonez. Și – fiți atenți – dacă lucrați la Paris, angajatorul decontează jumătate”.

Ceea ce ar fi trebuit să mai amintească ghidul e că stațiile de metrou de obicei sunt pline de femei pe jumătate dezbrăcate. Să luăm stația de lângă hotelul meu, de pildă. Prima dată când am coborât, o fată cu niște sâni cât toate zilele făcea reclamă la sutiene. O fată într-un tricou sfâșiat făcea reclamă la un film. Mai multe fete care nu purtau decât chiloței tanga făceau reclamă la – habar n-am ce. Băutură? Parfum? Aspiratoare? Ce-o fi fost. Aveau niște sâni super. Pereții peronului erau acoperiți cu postere cu femei dezbrăcate. Cum să-i ții pe navetiști fericiți când întârzie trenul. Cel puțin pe bărbați și pe lesbiene.

•

Am găsit că naveta e mult mai puțin stresantă decât la Londra. Pentru început, la orele de vârf vine un tren din minut în minut. Și da, minutele franțuzești au șaizeci de secunde. Dacă pierzi un tren, aștepți câteva secunde să vină următorul. Nicio grijă. Mai mult, în ciuda credinței populare, francezii nu put de parcă s-ar freca sub braț cu usturoi. N-am simțit decât parfum și aftershave. Lumea se holbează la tine mult mai mult decât la Londra și aproape

nimeni nu citește ziarul, dar în afară de asta singura diferență importantă față de Londra e că dacă trebuie să stai în picioare, chiar poți să stai în picioare și nu aplecat ca în metroul londonez. De ce au construit inginerii londonezi tunelele acelea mititele? S-or fi gândit că numai hobbiții merg cu metroul?

Pe scurt, Parisul are un transport public care chiar transportă publicul și nu încearcă să îl convingă să renunțe și să circule cu mașina.

•

„Indiferent lângă ce stație alegeți să locuiți”, spunea ghidul, „trebuie să știți că apartamentele pariziene sunt mici și foarte înghesuite. Aceasta înseamnă că veți avea o mulțime de vecini. Vor fi pretutindeni, deasupra, dedesubt și de jur împrejur, în clădirea dumneavoastră și în cele de vizavi. S-ar putea să fie zece sau și mai multe familii care să vadă în apartamentul dumneavoastră, sau din partea cărora să vină zgomot și mirosuri.”

Mirosuri? Oare o să gătească toți rect de porc și o să folosească brânză nepasteurizată pe post de adeziv de tapet?

„Cel mai sigur”, continua ghidul, „este să vizitați un apartament în mai multe perioade ale zilei. Să vedeți cum e zona pe timp de noapte (s-ar putea să fie plină de viață sau de moarte). Încercați să vedeți cine locuiește deasupra, ca să nu nimeriți o familie de baschetbaliști supraponderali care dansează flamenco. Uitați-vă peste drum la ferestrele de vizavi (numite *vis-à-vis*) și încercați să identificați binocluri trădătoare sau părți intime expuse la vedere.

Deși de fapt toate aceste precauțiuni sunt cam inutile, fiindcă dacă ajungeți într-adevăr în stadiul în care cineva este dispus să vă închirieze apartamentul, veți lăcrima de recunoștință. Ca să le-o luați înainte zecilor de oameni care încearcă să găsească un loc decent, va trebui să mergeți la interviuri înarmați cu copii ale arborelui genealogic din *Who ’s Who* și o garanție din partea unei bănci elvețiene cum că ascundeți o tonă de aur nazist. Din moment ce puțină lume dispune de aceste documente, ar trebui să vă pregătiți sufletește că veți locui într-o magherniță.”

— Cât pesimism, am spus. Merci.

Ultimul cuvânt i-a fost adresat nu ghidului, ci chelnerului care mi-a adus o cafea. Ei, nu chiar o cafea, ci un vas de punci cu o fiertură albicioasă. Mi s-a acrit merci-ul în gură.

Cerusem o café au lait și mi se servise combinația dintre producția anuală a plantațiilor de cafea columbiană și a cirezilor dătătoare de lapte ale Normandiei. M-am uitat la nota de plată – ura, prețul includea bilete de tren la clasa întâi pentru vaci.

A fost una dintre ultimele unde de șoc ale cacalexiei. Pentru a sărbători faptul că pot să mă deplasez fără să mă umplu de răhăței, o pornisem într-o plimbare în jurai hotelului și eram acum cam cu un kilometru și jumătate mai aproape de Arcul de Triumf, pe terasa unei braserii cu umbrelă elegantă, verde-aurie, și cu un chelner într-un șorț apretat fără milă. Zona jafului. Ar fi trebuit să îmi dau seama. Prea târziu acum.

Am luat în mână cele două surse de informații imobiliare. Recepționistul hotelului îmi recomandase ziarul *Figaro* – un cotidian cu multe anunțuri cu De Vânzare și De închiriat – și *De Particulier à Particulier,* o revistă săptămânală groasă plină de anunțuri imobiliare de peste tot din Franța.

Ambele erau burdușite de oferte care mai de care mai ispititoare.

Numai să le și înțeleg.

„11E Oberkampf”, zicea un anunț din *Figaro.* OK, până acum – Al Unsprezecelea Arrondissement, districtul Oberkampf. „2/3P 2è ét, séj av mezz, 1 ch, SdE, parquet.” Ajutor.

Mi-am scos dicționarul și am căutat singurul cuvânt complet. *Parquet* înseamnă „parchet”. Perfect, deci avea podea. Ce dracu’ însemna restul?

Un alt anunț oferea „11è proche Marais”. Dicționarul părea să sugereze că apartamentul e plasat lângă o mlaștină. După chirie, era o mlaștină foarte luxoasă. Am citit mai departe: „3P RdC s/cour, SdB/WC, dressing”.

Cour era curte, *WE* probabil că era WE, dar *dressing?* Curgea sos de salată la robinet? Foarte gurmand.

Nu, mă corectă dicționarul, un *dressing* era o cameră-dulap.

Iată unul lângă Bastilia, care probabil că era o zonă sigură acum că se oprise ghilotinatul. Era un *beau 2 pièces* – un frumos apartament cu două camere. Era la *5è étage* (aha, etajul cinci, mi-am zis, se explică ce e cu ét-urile), *ascenseur* (cu lift, slavă Domnului), *gde chambre* (dormitor mare), *balcon* (un *balcon* propriu, excelent) și un *SàM avec cuis amér* (of, la dracu’).

Dicționarul îmi zise că probabil înseamnă că e potrivit pentru sadomasochiști cu coapse (*cuisses)* amare *(amér).* Totuși, bănuiam că s-ar putea să nu fie o traducere fidelă. Aveam dreptate – de fapt, însemna sufragerie (*salle à manger*) cu bucătărie deschisă *(cuisine américaine).*

Era firesc să mi se pară dificil, mi-am zis. La urma urmei, anunțurile de subînchiriere din Marea Britanie trebuie să fie la fel de imposibil de înțeles pentru străini. Toate cerințele acelea pentru „N/S only[11]” – străinii trebuie că își imaginează că sunt foarte căutați colocatarii din Nova Scotia.

---

[11] Numai nefumători (n.tr.).

Mi-am ridicat cafeaua – aproape scrântindu-mi ambele încheieturi sub greutate – și am urmărit chelnerul care aducea o nouă comandă. Era pentru un tip la vreo două mese mai încolo și părea – da, chiar era – un café au lait de dimensiuni normale.

— Merci, spuse clientul cu un puternic accent american pe care până și eu l-am recunoscut. Și, ca să se adauge și umilința la încheieturile scrântite, citea *Herald Tribune.*

— Nu te supăra, am zis, aplecându-mă spre el. Americanul își ridică ochii din ziar. Cum ai reușit să faci asta?

— Ce să fac? Se încruntă. Avea vreo treizeci și ceva de ani, cu un păr lung, gen Kurt Cobain, și purta un costum negru tocit pe deasupra unui tricou decolorat cu Universitatea New York. Numai bun de jefuit, nu credeți?

Am reușit să îmi ridic puțin mai mult cafeaua cât un lac.

— Să primești o cafea de mărime normală.

Americanul izbucni într-un hohot puternic de râs, un râset răgușit de fumător. Își luă cafeaua, nota de plată și ziarul și se mută la masa mea.

— Sunt Jake, zise, întinzând mâna.

— Paul.

Dădurăm mâna.

— Ești în vizită la Paris? întrebă Jake, holbându-se năucit la imensitatea ceștii mele de cafea.

— Nu, locuiesc aici de două luni. Tu?

— O, da, locuiesc aici. Jake râse de parcă ar fi o glumă bună.

— Cum, aici? am întrebat, fluturând mâna împrejur, sperând că asta este cafeneaua obișnuită a lui Jake – ar mai alina rușinea jafului.

— Nu, lucrez pe aici uneori. În banca aia de acolo. Jake arătă cu ziarul spre clădirea cu înfățișare nobilă care ocupa colțul de vizavi cu un fel de provă de vapor de coloane și ferestre curbe. Nu prea părea locul care să angajeze chitariști de grunge nebărbieriți, decât poate într-un rol nocturn de împins aspiratoare.

— Lucrezi acolo? n-am reușit să-mi ascund scepticismul din voce.

— Ei. Mă trimite acolo școala mea de limbi străine o dată pe săptămână să fac cursuri de engleză.

— Sâmbătă?

— Îhî. Unele bănci franțuzești sunt deschise și sâmbăta.

— Nu îți cer să te îmbraci mai, înțelegi…

— Nu. Tu lucrezi la o bancă? îndreptă ziarul spre mine într-o manieră acuzatoare.

— Nu, într-o companie alimentară.

Jake dădu din cap cu subînțeles înspre cămașa mea elegantă și blugii de firmă.

— Îți place să-ți pui cele treizeci și unu până și în weekend, spuse.

— Ce să fac?

— Cum să spun, să te îmbraci șic. Nu spunem așa în engleză? Să-ți pui cele treizeci și unu? La naiba. Fornăi nemulțumit și mă întrebă ce fac la Paris. Când i-am spus, nu remarcă decât: „De parcă Parisul mai avea nevoie de încă o cafenea”. *Charmant,* mi-am zis.

— Vrei să te muți? Dădu un bobârnac *Figaro*-ului meu deschis. Unde vrei să stai?

— A, nu știu. Unde propui?

— Eu stau în al Cincisprezecelea.

— Cum e acolo? Am încercat să îmi aduc aminte unde era pe cochilie. „În stânga jos”, m-am gândit.

— Al dracului de burghez, mârâi Jake. Nici nu poți să avansezi pe trotuar fără să dai un șut unui cărucior de bebeluș. E plin de catolici albi cu 3,6 copii.

— A.

— Al Nouăsprezecelea e mai *abordable.*

— Mai cum?

— Ieftin, înțelegi? Accesibil. Ciocăni în masă de parcă ar fi vrut să rememoreze cuvântul.

— Lângă locul cu but? Alexa zisese că al Nouăsprezecelea devenise noua modă pentru locuințe. Era un parc urban imens cu un munte artificial în mijloc și un nume care începea cu but.

— Butte de Chaumont? Nu poți să stai acolo. E la kilometri întregi de metrou. Și mai e și locul pentru *balade de dimanche.*

Am afișat o expresie suficient de nedumerită.

— Știi tu, plimbăreți de duminică, mă lămuri el. Hoardele care se aliniază să își privească odraslele cum se dau pe un carusel nenorocit.

— A. Nu e bine?

— Nu. Jake cugetă o clipă. Pentru legături bune de transport, e Montparnasse, dar fiindcă nu ești lord, n-o să poți să-ți permiți cele mai bune quartiers. Și e cam ren-gar.

— Cum e? Jake vorbea o engleză foarte bizară. Începeam să mă întreb dacă nu cumva e cajun sau ceva în genul ăsta, cu engleza americană amestecată cu o franceză de aligator de mlaștină.

— Ringard, înțelegi, kitsch. Plin de turiști.

— A. Dar Châtelet? Asta era o stație imensă de metrou drept în mijlocul orașului.

— Châtelet? Jake mai-mai să se înece cu numele. Ia-ți gândul, omule. Prea aproape de Les Halles, care ar fi putut fi Greenwich Village al Parisului, dar niște așa-ziși arhitecți l-au preschimbat într-o budă pentru traficanți de droguri care au supraviețuit din anii șaptezeci.

Of, dar deprimant mai era individul ăsta.

— Nu prea pare să îți placă Parisul, Jake. De ce stai aici?

— Am treabă. Își roti gânditor ceașca pe farfurie și produse o căutătură goală tipic pariziană. Își focaliză din nou ochii pe mine: La naiba. S-a terminat pauza de cafea. Trebuie să mă duc la ora următoare. Își îndesă ziarul împăturit într-un buzunar de la haină. Ne mai vedem? Vin aici la aceeași oră în fiecare weekend.

— Îhî. Sigur.

Cu proxima ocazie când mă voi simți dispus să mă sinucid.

Jake era gata de plecare când îi veni o idee.

— Știi care e cea mai bună cale de a găsi un apartament?

— Care?

— Îți faci rost de o prietenă pariziană și te muți cu ea.

— Sigur.

— Vorbesc serios. Cei mai mulți fac așa.

— Da, da. Am încercat deja. Am găsit fata care trebuie, dar m-am mutat în apartamentul greșit.

•

Totuși, dacă nu puteam sta cu Alexa, măcar să încerc în vecini?

M-am ferit de rușinea inevitabilă de a răspunde la unul dintre anunțurile de la mica publicitate prin telefon și am luat metroul până la stația Oberkampf. Am urcat pe scara rulantă până la nivelul străzii și m-am răsucit trei sute șaizeci de grade în căutarea unei agenții imobiliare. Era în jurul prânzului și o coloană de mașini înainta încet-încet încoace și încolo pe bulevardul larg.

M-am îndreptat înspre strada Oberkampf și curând am dat de o vitrină galben aprins pe care scria „Immoland”. În vitrina principală erau fotografii care prezentau apartamente de vânzare, cu obișnuitul jargon incomprehensibil – „triplex RdC s/cour”, „SdB + SdE”. Și într-o secțiune mai mică de fereastră lângă ușă, o listă cu titlul LOCATIONS. Acestea nu erau, din câte știam, sugestii pentru a filma în aer liber, ci apartamentele de închiriat ale agenției.

— Bonjour, i-am zis tipului care stătea la calculator.

— Da, pot să v-ajutt? întrebă el în engleză. Ce m-a trădat oare, accentul, sau înfățișarea neajutorată?

Am explicat ce caut – un apartament de închiriat, cel puțin până la sfârșitul lui august viitor.

— Vă rhogg. Stas jos, spuse tipul zâmbitor. Avea vreo treizeci de ani, cu păr blond dat pe spate, bronz artificial, și un costum cafeniu strâmt. Arăta de parcă ar fi trebuit să vândă genți și nu apartamente, mi-am zis eu. Într-un mod cu totul nehomofob, firește.

M-a întrebat ce „suprafață” caut, ceea ce, după câteva confuzii, a reieșit că nu înseamnă dacă vreau tapet sau zugrăveală pe pereți, ci câți metri pătrați vreau.

Din nefericire, faptul că înțelegeam întrebarea nu prea îmi era de ajutor, pentru că n-aș fi recunoscut un metru pătrat nici dacă m-ar fi plesnit peste față. Adică știam ce e un metru, dar cât de mare era un apartament de treizeci sau patruzeci de metri pătrați?

— Cu un dormitor? am îndrăznit.

— Separat? întrebă agentul.

— Da, locuiesc singur în prezent. Deși nu vedeam de ce ar fi treaba lui. Mi-am dat seama după felul în care și-a închis un ochi și și-a înfipt creionul în ureche că iar nu comunicam.

— Ăă, salon separat? întrebă tipul.

„Acum crede că fac parte dintr-un cuplu de stiliști homosexuali”, mi-am zis. Nu merge bine deloc.

— Vhesi un dormitor și un at camera separat, încercă iar agentul. Salon e camera de zi, știi? Living?

— A! Da. Așa e. Un dormitor și o cameră de zi, am dat eu din cap încurajator.

— OK. Am.

Agentul luă un dosar și frunzări printre paginile de plastic. Îl aruncă deschis spre mine ca să îmi arate planul unui apartament cu o *chambre, séjour, cuisine* și *SdB,* care s-a dovedit a fi *salle de bains* – baie. *SdE,* îmi explică el, era *salle d’eau* – duș.

— Unde e? am întrebat.

— Rue O-beeher komf, zise agentul.

— Perfect.

— Cunoștes strada?

— O, da. Am mimat băutul de bere și căzutul de pe masă.

— OK. Vhesi vizita acum?

— Vreau.

— Aves scrhisohr garran tie?

— Nu.

— Ă. (Expresie îndurerată.) A. (Cugetă intens.) O. (Resemnare.) Nu e problem.

•

După șase ore, încă mai încercam să îmi șterg din minte umilința.

La început, a fost mansarda romantică cu ceea ce agentul descrisese ca fiind „o super vedere a acoperiș". Așa era – se vedea mult acoperiș. Și multe găuri în acoperiș.

— Se repar forhte rapid, spuse agentul.

Oare mi se părea, sau titlul de pe ziarul care astupa una dintre găuri spunea: NAPOLÉON EST MORT?

Am recunoscut că apartamentul avea o poziție foarte convenabilă față de baruri – era în aceeași clădire cu un bar care transmitea ritmuri de tehno săltărețe prin țevile de apă.

O altă mică problemă era că apartamentul avea în comun o toaletă *punetez-vous pe vine* gen gaură-în-podea cu alte opt mansarde romantice de pe palier, dintre care una era locuită de un orb cu dizenterie.

— *La concierge,* ea nu curasa azi încă, spuse agentul.

Ar fi putut fi adevărat, dar până și fără ritmurile de tehno și de WC-ul scârbos, n-ar fi putut fi niciodată casa mea de vis pentru un motiv foarte simplu – tavanul se făcea una cu podeaua. Nu puteam sta în picioare. Ei, nu era chiar așa. Puteam să stau în picioare în prag, dar dacă făceam un pas în față, mă izbeam cu fruntea de tavanul care se unea cu podeaua la vreo trei metri mai încolo. Era un ic triunghiular în care trebuia să mergi înclinat la patruzeci și cinci de grade ca să eviți o fractură craniană.

— Nu e scomp, spuse agentul.

— Nu e un apartament, am zis eu. E un dulap pentru depozitat Toblerone.

•

Al doilea era un cavou. De fapt, în Franța *cave* înseamnă „pivniță". Dar locul ăsta chiar era un cavou.

Din stradă, am trecut printr-o ușă imensă de lemn într-o curte pavată cu piatră – foarte pitoresc. Pereții de jur împrejur erau înalți, dărăpănați și decorați cu iederă arămie – foarte romantic. Într-un colț al curții era o ușă veche de lemn, mult mai puțin uriașă decât prima, în care agentul introduse o cheie de fier lungă de zece centimetri – très pasionant. Ușa se deschise scârțâind, iar el băgă mâna înăuntru după întrerupător. Am auzit un țăcănit, dar n-am văzut lumina.

— Va fi renovat, spuse agentul, chiorându-se în întuneric. Curind va avea mai muut electricitate.

— Da, cred că are nevoie de mult mai multă.

Am pășit înăuntru pe o întindere de pământ în care s-ar fi putut planta cartofi.

— Curind va avea podea frumos, spuse agentul. Fe-rhas-tra, tot.

În bezna fără ferestre abia se zăreau pereții de piatră și un teanc de cutii de ambalat care ar fi putut să fie foarte bine și sicrie. „Oare ultimul chiriaș fusese un anume Monsieur Dracula?” m-am întrebat.

— Semnas contract acum și când sosis va avea tot în el.

— Semnez contract acum și creierul meu n-are nimic în el.

•

Al treilea apartament avea deja tot, m-a asigurat agentul. Podea, ferestre, electricitate, o baie foarte mare.

Nu mințea. Avea într-adevăr o baie foarte mare. Era el însuși o baie foarte mare. Echipată cu un pat și o sobă pe gaz, două scaune de lemn puse unul peste altul într-un colț și o scândură scurtă și lată. Și să nu uităm o cadă emailată imensă, lungă de doi metri, care ocupa aproape jumătate din cameră. Am încercat să nici nu râd, să nici nu plâng.

— La ce folosește scândura? am întrebat.

Agentul așeză placa pe cadă și băgă câte un scaun în cadă de o parte și de alta, față în față.

— Masa de sufragerie, spuse.

Am expirat încet și adânc.

— Vezi asta? am zis, arătându-i eticheta de pe cămașă. Vezi asta? M-am întors să-i arăt agentului eticheta de pe blugi cu marca. Vezi… m-am abținut să îi arăt picioarele când mi-am amintit că port una dintre perechile mele de tenișí nord-coreeni, decorați cu un Harry Potter cu o înfățișare inconfundabil asiatică.

— N-am nevoie să locuiesc în cavouri sau băi, i-am spus agentului. Îmi pot permite un apartament. Ai spus c-o să-mi arăți unul cu dormitor, cameră de zi și baie.

Agentul ridică din umeri nevinovat, în stil parizian.

— Dar spunes ca n-aves schrisor de garantie. Fara, threbuie sa locuis în baie. Vhresi sau nu?

Nu. *Merci* oricum.

•

Luni la prima oră, m-am dus să-l văd pe Jean-Marie, care îmi spusese că s-ar putea să poată să mă ajute dacă îmi caut un apartament.

Nu venea în dimineața aceasta, mi-a spus Christine. Se întâlnea cu *le ministre d’agriculture*.

— De ce?

Fără îndoială să primească o bătăiță pentru că importă *le boeuf anglais.*

— Primește o medalie pentru că sprijină agricultura franceză.

Christine strălucea de bucurie de parcă propriul ei tătic ar primi o asemenea distincție.

— O medalie?

A trebuit să mă străduiesc atât de tare să îmi înăbuș fornăitul de incredulitate că am simțit cum mi se scurge ironia prin urechi.

•

Jean-Marie sosi după prânz și ne arătă medalia. Deschise o cutie de prezentare de piele albastră stanțată cu o stemă și inscripționată „La République Française”. În interior, pe un pat de mătase albă, era o medalie rotunjită de bronz, gravată cu un colaj de diverse tipuri de animale domestice și plante comestibile. Un certificat din capacul cutiei anunța că Monsieur Jean-Marie Martin fusese ales un *chevalier de la culture bovine.*

În timp ce Christine se extazia pe lângă medalie, l-am întrebat pe Jean-Marie ce înseamnă exact *chevalier de la culture bovine.*

— Cavalerul culturii bovine.

— Culturii bovine?

Deci fusese ridicat la rang de cavaler pentru serviciile aduse cinematografiei pentru vaci?

— Văd că ești nedumerit. Se întrerupse o secundă din umflatul în pene. Cuvântul *culture* are două sensuri. Spunem *la culture du thé,* cultivarea ceaiului. În Franța poate însemna cultură, ca arta și ficțiunea, sau agricultură.

Firește. Oricine examinează pretențiile Franței la subvențiile Uniunii Europene poate să vadă limpede confuzia existentă în mințile franceze între ficțiune și agricultură.

— OK, înțeleg. Ai fost făcut *sir* pentru serviciile aduse industriei de carne de vită franceze.

— Da, presupun că acum sunt Sir Jean-Marie. Izbucni în râs și se apucă din nou să se umfle în pene.

Omul ăsta era incredibil. Nicio roșeață, nicio urmă de ipocrizie. Trebuia să recunosc că e un actor de mare clasă.

Când Christine se întoarse în biroul ei, i-am zis lui Jean- Marie de problema mea legată de locuință. N-avea timp să discute despre asta acum, mi-a zis, dar voia să vin la el acasă la cină sâmbăta viitoare.

— Soția mea zice că te neglijez. Ești aici de peste o lună și nu te-am invitat la masă? Are dreptate. Sunt o gazdă rea. Îmi cer scuze.

Îmi puse mâna pe umăr și mă rugă să îi permit să se revanșeze.

Presupun că e logic, dacă stai să te gândești. În Franța trădarea e o nelegiuire mult mai puțin gravă decât încălcarea etichetei invitațiilor la masă.

•

Am avut noroc că Jean-Marie m-a cazat într-un hotel atât de aproape de apartamentul lui, pentru că în sâmbăta aceea lucrătorii din transportul public parizian au intrat în grevă.

Și de ce făceau grevă? Reduceri de salariu? Standarde de securitate? Nu.

Sindicatele erau livide de furie pentru că se zvonise că guvernul se gândește la a lua în calcul posibilitatea de a cerceta poate conceptul pur teoretic că s-ar putea ca într-o zi (nu acum, ci, să zicem, în vreo optzeci de ani) să nu mai poată să plătească pensii lucrătorilor din transporturi încă de la cincizeci de ani.

„Aoleu, mi-am zis, hai să mă duc la sediul central al companiei de transporturi chiar în clipa aceasta să completez o cerere de angajare.”

„La naiba, dar nu pot să ajung acolo – transporturile sunt în grevă.”

Oricum, în acea sâmbătă seară nu m-a deranjat prea mult greva din transporturi. Era o plimbare de cincisprezece minute până acasă la Sir Jean-Marie. Singurul obstacol era Bulevardul Marii Armate.

Atât linia de metrou, cât și linia paralelă suburbană erau închise, așa că accesul principal către Paris dinspre vest era complet blocat. Opt benzi de mașini bară la bară – patru în ambele sensuri. Claxonau tânguitor, ca niște balene dintr-o turmă strigând să le încurajeze pe celelalte că nu sunt singure pe acest vast ocean de asfalt.

Dar, de îndată ce am traversat și am tușit până mi-am scos poluarea din plămâni, am ajuns în altă lume. În spatele șirului de cafenele, magazine și birouri care mărgineau șoseaua, se găseau străzi liniștite, umbroase, lipsite aproape cu desăvârșire de trafic. În loc de rândurile uniforme de blocuri pariziene cu șase etaje, aceste străzi erau presărate cu vile imense și grădini particulare.

După vreo trei sute de metri, am dat de un bulevard larg, vegheat de un șir de blocuri șic. Nu toate de un bun-gust desăvârșit – erau și niște kitsch-uri din anii șaptezeci printre ele cu balustrade lungi și colorate la balcon. Dar era și genul de bloc superelegant din secolul al XIX-lea de care ți-ai putea imagina că își cumpăra regele Eduard al VII-lea ca bază pentru weekendurile incitante de curse la hipodromul Longchamps din apropiere.

Ar trebui să vând câteva miliarde de cești de ceai ca să-mi permit să stau aici.

Dar chiftelele erau evident destul de profitabile, slavă Domnului. Aici era *chez* Jean-Marie.

Clădirea în care stătea el era aproape opusul celor pe care le vizitasem cu agentul imobiliar. Nici urmă de tencuială cojită sau lemn putrezit. Era probabil mai curată și mai bine întreținută decât în ziua în care fusese terminată construcția. Piatra albicioasă arăta de parcă portăreasa escalada pereții în fiecare dimineață cu o găleată de apă prinsă de șorț cu o curea.

Era vizavi de Bois de Boulogne, imensul parc plin de copaci unde călăresc bogătanii și își câștigă brazilienii biștarii pentru operațiile de schimbare de sex. Cam cea mai elitistă adresă pariziană.

Era nevoie de un cod din șase cifre ca să pătrunzi în holul de la intrare, care avea o pardoseală de marmură acoperită cu un covor și pereți albi imaculați cu mulaje complicate de ghips care înconjurau cornișa din tavan. Totul mirosea a bani și a ceară de lustruit. La capătul holului de la intrare, era o ușă groasă de sticlă cu interfon. Numai zece nume – apartamentele trebuie să fi fost uriașe. Dacă nu cumva unii dintre locatari erau atât de exclusiviști că nici nu-și voiau numele pe sonerie.

Am sunat și mi-am anunțat sosirea în camera de luat vederi de deasupra ușii de sticlă.

— *Montez, c'est au cinquième*, spuse o voce suavă de femeie. Madame, probabil.

Ușa exterioară a liftului era o poartă grea de fier, ușile interioare erau din nuc lăcuit, cu sticlă gravată. Liftul se înălță încet, scârțâind, până sus în inima clădirii. Era ca o călătorie printr-un magazin de antichități într-un dulap în stil Ludovic al XV-lea.

Jean-Marie aștepta să-mi deschidă ușa liftului, cu un rânjet larg de întâmpinare pe față.

— Intră, intră, se entuziasmă el. A, flori! Soția mea se va îndrăgosti pe loc de tine. Arătă către buchețelul minuscul pentru care dădusem o mică avere la o florărie de lângă hotel. La prețul ăsta speram că sunt specii pe cale de dispariție.

Jean-Marie mă pofti într-un salon de mărimea unui teren de fotbal. Era decorat cu un amestec de exuberanță antică și minimalism modem. Fotolii brodate, lăcuite, aurite, lângă o canapea de piele neagră. Un imprimeu abstract negru și cenușiu alături de un ulei cu aspect medieval reprezentând o vacă.

În mijlocul decorului stătea o femeie care era prototipul elitei elitelor. Blondă, cu păr până la umeri, perle imense, taior în stil Dior peste o rochie de in de o simplitate impecabilă, și o siluetă care fusese blindată împotriva îmbătrânirii de cel mai bun chirurg din Europa. Păși către mine să mă întâmpine, întinzând mâna îndoită din încheietură în unghiul prescris fără îndoială de Academie Française.

Dădu mâna cu mine (sau mai degrabă mi-o strânse), spuse că e *enchantée* și îmi acceptă microbuchetul cu aproape niciun indiciu că îl crede cu un *soupçon* mai puțin decât spectaculos.

Mă rugă să iau loc pe canapea în timp ce ea se duse să ia o vază și îi ordonă lui Jean-Marie să îi ofere îndată musafirului lor ceva de băut.

În spatele fațadei fermecătoare din punct de vedere social, se simțea tăria de oțel a unei doamne care și-ar proteja reputația publică cu o bâtă de baseball Louis Vuitton.

Se întoarse cu o creație de porțelan art deco ce s-ar vinde la prețul unei mașini pe Portobello Road, și cu ceea ce am presupus eu că sunt cei doi copii ai ei.

Masculul era student, măcar atât era clar. Blugi decolorați, un tricou larg, dar cu logo scump, păr negru care încerca să își adune curajul să crească în bucle, picioare goale.

Dădu mâna cu mine fără vlagă, iar Jean-Marie îl prezentă drept Benoît.

Fata pe care o prezentă drept Elodie era cu mult mai interesantă. Blondă ca maică-sa, dar fără urmă de bâtă de baseball. După haine, moștenise cartea de credit a mamei, dar nu și gusturile clasice. Elodie era toată numai haine de designer mulate și lenjerie de corp vizibilă – barete de sutien dintr-o dantelă neagră complicată și, am observat eu după aceea, brâul de la chiloții tanga afișat cu mândrie. Genul de femeie în legătură cu care mă avertizase prietenul meu Chris. Mmm. Îmi strivi mâna de mi-o amorți.

— Elodie studiază la Așăse, spuse Jean-Marie. Suna ca o universitate englezească obscură, iar când n-am părut suficient de impresionat, mi s-a explicat că este HEC, cea mai costisitoare universitate economică din Franța. Am ridicat suficient de mult din sprâncene spre Elodie și am fost răsplătit cu un zâmbet foarte plăcut.

— Iar Benoît studiază medicina. Din gura lui Jean-Marie suna ca o pedeapsă.

— Non, Papa. Benoît rânji și își informă tatăl că tocmai trecuse la biologie.

— Biologie!

Asta era o surpriză pentru Jean-Marie, așa că, în vreme ce noi ceilalți am sorbit șampanie și am ronțăit niște *petit fours,* cei doi avură o ceartă de familie despre când anume fiul (care se pare că avea douăzeci și patru de ani) va catadicsi să decidă ce va face în viață, cu Jean-Marie trecând din când în când la engleză și punându-mi întrebări ca: „Tu ce făceai la douăzeci și patru de ani?” înainte să continue mustrarea odraslei.

Fiica păru să creadă că este extrem de amuzant și îmi tot arunca zâmbete ce voiau să spună: „Nu te nelinişti, tot timpul fac așa”. Am remarcat că e foarte dulce când mănâncă *petit fours.* Delicată, dar lacomă.

Cred că am folosit tacâmurile care trebuie la masă. Ei, pentru stridii n-am avut nevoie. Am urmat exemplul celorlalți și am stors niște zeamă de lămâie în cochiliile deschise (stridiile erau încă vii și se schimonoseau) înainte să îmi vărs conținutul pe gât.

Nu era neplăcut. Cam ca și când ai înghiți mucozități bronhice sărate și cu gust de lămâie.

Am primit un cuțit zimțat pentru carnea de vită aproape crudă – cumpărată, după cum mă asigură mămica, de la „divinul” ei măcelar din cartier. Am sperat că nu îl are pe Jean-Marie ca furnizor.

Când am terminat și cu asta și mi-am șters buzele de sânge, mi s-au servit legume. Un *gratin dauphinois* – și anume cartofi copți într-un sos lăptos cu nucșoară sub o crustă de cașcaval – și niște fasole verde care era aproape înecată în unt.

Am evitat să comit bădărănia de a tăia mucegaiul de pe feliile cremoase de Camembert și Brie cu micul cuțit rotunjit și mi-am ales o brânză splendid de puturoasă numită Cantal. Avea gust de Cheddar moale, cu numai un iz de micoza piciorului.

În final, am folosit prețioasele furculiță și lingură de argint pe un *gâteau mi-cuit au chocolat* – un chec de ciocolată care, la fel ca și carnea, era necopt la mijloc. Era un fel de sex oral cu mult unt de cacao.

Între gemete de plăcere, am răspuns la întrebările obișnuite despre Anglia.

— Mama dumitale chiar face budinca de Crăciun cu șase luni înainte? din partea lui Madame.

— Toate cârciumile englezești au dansatoare de striptease? din partea lui Benoît.

— E foarte ușor pentru un tânăr să găsească de lucru la Londra dacă e prea leneș să își ia diploma de la universitate? din partea provocatorului Jean-Marie.

— Se tem englezii de femei? din partea și mai provocatoarei Elodie.

•

Ne-am așezat pe canapea și am discutat problema mea legată de locuință.

Elodie chicoti la auzul aventurilor mele cu agentul imobiliar și sări imediat cu o soluție.

— Poate să se culce la mine!

Era să îmi răstorn cafeaua pe scrot. Madame arăta de parcă și ea ar fi tentată să își golească ceașca în același loc.

Elodie voia doar să fie provocatoare, firește.

— Am o cameră în apartament. Paul poate să stea acolo.

Vorbea o engleză excelentă.

— Dar apartamentul tău nu e deloc scump, nu ai nevoie de nimeni să contribuie la chirie, obiectă Madame în franceză. Eram OK ca musafir la masă, se părea, dar nu avea încredere în mine că m-aș mulțumi să nu împart decât frigiderul cu fiică-sa.

— Da, Maman, costă aproape nimica toată, așa că pe Paul îl va costa doar jumătate din nimic.

— E apartamentul tău? l-am întrebat pe Jean-Marie, dându-i ocazia să își exprime dreptul de veto.

— Nu, e apartamentul Parisului, întrerupse Elodie. Simt o studentă săracă și dezavantajată, așa că locuiesc într-un apartament ieftin și lipsit de avantaje. E ca… cum le zice în Bronx? Știi tu, proiectele.

A, prințesa se distrează în ghetou. Îmi și imaginam locul – fără acoperiș, o gaură împuțită în loc de WC, pe jos pământ. Nu, mersi, am văzut deja cum e.

— Păi, îți sunt foarte recunoscător, Elodie, dar…

— Te duc acolo. Când vrei să vii? Dă-mi numărul tău de telefon. Studiile economice ale lui Elodie păreau să se concentreze mult pe cursurile de afirmare.

•

N-am acceptat să mă ducă ea acasă cu mașina. N-aveți decât să mă credeți demodat, dar nu mă bag în pat cu fata șefului la prima întâlnire. Nu în mijlocul unui ambuteiaj, cel puțin.

Dar când m-a sunat a doua zi dimineață, am fost de acord să mă duc să îi vizitez apartamentul de îndată ce se termina greva la metrou.

Între timp, era o pierdere de vreme să încerci să ajungi oriunde în centrul orașului unde era prea departe să mergi pe jos, dacă nu aveai răbdarea unui grevist al foamei sau agresivitatea unui jucător de fotbal american căruia tocmai i s-a zis fătălău.

Cu mașina – nicio șansă. Jean-Marie s-a oferit să mă ducă la birou, dar el pleca la 6 dimineața să evite blocajele.

Cu bicicleta sau pe role, nu era rău, dacă rămâneai pe trotuar și erai dispus să omori pietoni.

Cu autobuzul și metroul – numai pentru gladiatori. Ăsta era sadismul subtil al grevei. Nu era o încremenire totală. Membrii unor sindicate încă mai lucrau, așa că exista un serviciu schelet pe unele rute, care atrăgeau mase imense de navetiști disperați și fură curând în real pericol de a fi presărate cu schelete.

Navetiștii parizieni sunt obișnuiți cu transportul lor în comun rapid și eficient. Astfel că dacă autobuzul și metroul circulă mai încet ca de obicei, își ies din pepeni. Iar dacă sus-numitul autobuz sau metrou trebuie să aștepte zece minute la fiecare stație până ce oamenii care vor să coboare, să urce, sau să rămână înăuntru își scobesc ochii cu servietele, atmosfera e mult mai puțin molcomă ca de obicei.

Așa că m-am asigurat că am o rezervă proaspătă de baterii în Walkman, am ales o rută liniștită, departe de ambuteiajele care împroașcă cu poluare și am purces la o lungă plimbare de dimineață către serviciu. Pe când înaintam în pas vioi prin Bois de Boulogne, am schimbat chiar saluturi verbale și din cap cu tovarășii mei pietoni, iar ei mi-au răspuns în loc să se uite fix în depărtare. Începeam să mă distrez.

Moment în care, evident, greva s-a terminat. Ultimul lucru pe care îl voiau lucrătorii din transporturi era ca lumea să înceapă să se descurce fără ei.

Așa că, într-o dimineață, am revenit cu toții la condiția de navetiști muți.

•

Acum era momentul să mă duc să văd unde stă Elodie.

Clădirea semăna cu un bloc cu locuințe sociale așa cum seamănă Chanel No.5 cu emanațiile din șosetele unui maratonist.

Pentru început, era drept în mijlocul Marais-ului, care nu era mlaștina despre care îmi vorbise dicționarul, ci centrul medieval hiper la modă al orașului, plin ochi de cafenele, buticuri de haine și magazine care vând accesorii de decor cu care numai homosexualii știu ce să facă. Era și câte o agenție imobiliară pe metru pătrat, cu clienți cărora le curgeau balele uitându-se la vitrină. Și iată-mă pe mine, intrând fără efort, în pas de vals.

Blocul însuși era destul de modern, din anii treizeci, am presupus eu, construit din cărămidă de un portocaliu pal, în stare mai bună decât orice zid de cărămidă pe care l-am văzut eu vreodată, cu fiecare bucățică de mortar sau de montaj sau cum se numește chestia aia care se pune pe cărămizi în perfectă stare. Ferestrele erau înalte, cu obloane de metal vopsite în alb lucios și balcoane mititele. Balustradele de fier forjat art deco reprezentau ceva ce se asemăna cu niște spermatozoizi uriași, dar probabil că voiau să fie flori. Flori adevărate, roșii, se revărsau din ghivece în fața mai multor ferestre.

— Nu poate fi vorba de locuințe sociale, am zis eu.

— O, ba da. Elodie se distra pe seama stupefacției (și ușurării) mele că nu mă invită să îmi culc capul alături de o grămadă de traficanți și paria ai societății. Sunt așlem, anunță ea.

— Ce sunt? Suna ca un fel de comună orientală. Vai, nu, mi-am zis, nu yoga obligatoriu la 6 în fiecare dimineață.

— H.L.M. Îmi pronunță inițialele în engleză. Înseamnă *habitation à loyer modéré* sau ceva în genul ăsta. Apartamente ieftine. Chicoti. Deși locatarii sunt avocați, doctori etc. Sau fiii și fiicele politicienilor. Tata mi-a făcut rost de apartament de la un prieten de la Hotel de Ville. Știi, Primăria?

— Locuințe ieftine rezervate pentru cei suferinzi cronic de prea multe privilegii?

— Dacă preferi, poți să te muți în cavoul ăla.

— Nu, nu, țelul meu în viață este să devin suferind cronic de prea multe privilegii.

Am intrat într-o curte de beton uluitor de curat mirositoare și am fost îndată atacați de o ladă de gunoi.

De după tomberonul verde pe roți se ivi o femeie scundă, grăsuță, cu părul negru, care lătră către Elodie într-o limbă ce suna ca spaniola vorbită de un olandez. Apoi dispăru bosumflată după ușa cu perdeluțe de dantelă pe care scria CONCIERGE.

— Nu-ți spunea că n-ai voie să chemi bărbați la tine, nu? am întrebat.

Elodie aproape că făcu pe ea de râs la această sugestie. Am considerat că înseamnă nu.

•

Dacă portăreasa avea vreo obiecție că Elodie aduce bărbați acasă, probabil că se chinuia mult și bine degeaba, pentru că nici nu intrarăm bine în apartament că Elodie se și lipi de gura mea ca un ruj de buze enorm.

Chiar că se ținuse de cursul ei de MBA. Sexul era pentru ea ca un model de afaceri.

Ne-am scos rapid și eficient activele, am desfășurat suficientă cercetare și dezvoltare, iar apoi am fost invitat să îmi poziționez produsul în nișa ei de piață. M-am străduit să îi întâmpin cererea ridicată livrând cât am putut de mult. După o perioadă de fluctuații violente ale introducerii pe piață, s-au epuizat stocurile și am căzut pe spate, osteniți de atâta efort de vânzare.

— Să-ți arăt camera, spuse ea la vreo zece secunde după prăbușirea pieței.

Cum să strici extazul postorgasm al unui bărbat. Trebuie totuși să recunosc că era mult mai primitoare decât ultimul agent imobiliar pe care îl cunoscusem.

•

Așa că iată-mă în puf. Aveam o cameră ieftină și însorită în inima orașului. Nu tu sarcini casnice, pentru că o parte din înțelegerea lui Jean-Marie cu fiică-sa a fost ca menajera să fie la fel de firesc parte din apartament ca apa rece și caldă.

Și aveam din nou bucătărie, ceea ce urma să fie distractiv – nu-mi mai gustase nimeni de mult pastele surpriză (surpriză – am uitat să pun sare în apă).

Și, pe deasupra, de fiecare dată când Elodie se plictisea de teoria economică, mă invita la ea în cameră să îi revizuiesc calculele.

Dacă asta nu e *la belle vie à Paris* atunci nu știu ce e.

Până și portăreasa contribuia la a-mi ușura viața. Limba pe care o împroșcase către Elodie era portugheză. Bătrânele portărese franțuzoaice din romanele cu Maigret au dispărut în zilele noastre, iar locul le-a fost luat de subcontractori de curățenie sau familii portugheze cu două slujbe, care lucrează în Franța să își finanțeze construirea vilei de acasă.

Madame Da Costa renunțase să îi mai vorbească în franceză lui Elodie, căci la fel ca toți ceilalți locatari plini de fumuri din clădire, nici Elodie n-o lua în seamă. Prostul obicei al lui Elodie se părea că era să își lase pungile de gunoi pe palier pe timp de noapte. Când curgea lichid din ele, portăreasa trebuia să curețe.

Madame Da Costa era o portăreasă fioros de eficientă – obținea chimicale toxice pe gratis de la a doua slujbă ca femeie de serviciu într-un birou și în fiecare duminică seară ea și cu soțul și fiul ei atacau holul și scara, râcâind cocoloașe de tencuială cu mătura și lăsând în urmă un miros ca într-o fabrică de suc de lămâie.

Cu toate acestea, asta nu o oprea să împută pe toată lumea în aproape fiecare seară cu un nor năclăios de duhoare de pește prăjit care se strecura pe sub uși și prin toate crăpăturile din zid. Când stăteai și tu liniștit în camera de zi în fața televizorului, te trezeai brusc cu senzația că ți se înghesuie încet capul într-o găleată de untură de pește călduță.

I-am intrat în grații pentru că îi spuneam *bonjur* și încă sincer. Și pentru că, la fel ca ea, eram străin. Avea mare grijă să se asigure că îmi primesc scrisorile din străinătate. Plus scrisorile din străinătate adresate tuturor celorlalți locatari ai clădirii. Dacă era un timbru străin sau un nume străin pe plic, precis era pentru mine. Firește, n-aveam de gând s-o contrazic. Mă strecuram pe ușă seara târziu și redistribuiam în secret corespondența care nu era pentru mine. Merita osteneala numai ca să mă agreeze în continuare.

Nu eram singurul bărbat care primea mostre din marfa lui Elodie, dar nu mă prea deranja, nici măcar când eforturile mele de a adormi erau contracarate de schelălăitul ei ritmic prin peretele despărțitor.

Și mare noroc că nu aveam exclusivitate, pentru că într-o sâmbătă dimineață, pe când ședeam în bucătărie încercând să-mi hipnotizez espressoul să se grăbească odată și să se scurgă, hop și Jean-Marie pe ușă.

Nu eram gol, dar nu-mi trăsesem pe mine decât o pereche de blugi, care erau descheiați și dezvăluiau niște păr.

Vedeam deja cum se formulează întrebarea în mintea lui Jean-Marie: Unde și cu cine petrecusem noaptea?

Apoi intră și Elodie, neavând nimic altceva pe ea decât rujul întins și o cămașă bărbătească. Proastă sincronizare.

— Bonjour, Papa. Îl sărută.

— ’Neața, Paul. Mă sărută și pe mine, ceea ce nu făcea de obicei dimineața. Jean-Marie se chiorî la mine.

— A, Papa, Paul, el e Chico.

Iată intrând salvarea mea sub forma unui înger cât cerul. Un supermodel latino, înalt de doi metri și ceva, tot numai gel de păr și fălci, gol-pușcă, circumcis și mândru să ne arate.

Era foarte clar cine se regulase cu cine.

— Chico, *chéri,* el este tatăl meu. De ce nu te duci să pui ceva pe tine?

Chico se asigură că i-am văzut bronzul complet, apoi ieși alene. Aș fi putut să jur că se rade pe fese.

— Sper că Chico și cu mine te-am lăsat să dormi azi-noapte, Paul.

— De ce, ce-ați făcut? Mi-am ridicat privirea către Jean-Marie, comunicându-i limpede că sufăr la fel de mult ca și el. Suntem în aceeași oală, șefule.

— Pot să...? glasul lui Jean-Marie se stinse. Trecu la franceză. Trebuie să-ți vorbesc, Elodie.

Cana mea de espresso de zece litri era acum gata, așa că am îndulcit-o și am absorbit niște vitalitate în sistem în vreme ce tatăl și fiica s-au dus și au sâsâit unul la altul pe coridor. Chico n-a mai revenit. Probabil că nu știa să se îmbrace singur.

Am încercat să trag cu urechea la ceartă, așteptându-mă să învăț niște vocabular nou de umilire paternă, dar păreau să se certe despre *le dressing.*

Era oare un eufemism franțuzesc? m-am întrebat. Lași prea mulți băieți în camera ta dulap?

Ea îi spuse să nu-și bage nasul în dulapul ei, atât am înțeles și eu. Probabil că îi chinuise cartea de credit, iar el voia să returneze una dintre cele cinci noi perechi de tenişi Gaultier cu talpă de aur.

— Cheia e la mine, spuse el. Așa că poate voia doar permisiunea să vină din când în când să încerce niște rochii.

În orice caz, după un schimb rapid de amenințări și contraatacuri, Jean-Marie plecă, iar Elodie reveni în bucătărie, îmbujorată și mormăind insulte galice.

•

Îi remarcasem deja *dressing*-ul. M-am trezit o dată în patul ei în mijlocul nopții și ieșea lumină de sub ușa de la dulap. M-am dus să o sting, dar ușa era încuiată.

„Bizar, mi-am zis. Credea oare că o să-i fur chiloții?”

Totuși, n-aveam de gând să-mi critic gazda. Sunt sigur că obținusem o înțelegere mult mai bună decât majoritatea chiriașilor din Paris.

N-am putut să mă abțin să nu mă duc la cafeneaua lui Jake și să mă laud că găsisem cu succes un apartament la Paris.

A fost impresionat. Nu atât pentru că mă mutasem cu o femeie, ci pentru că subînchiriam într-un HLM și trăgeam în piept instituțiile pariziene.

Jake termina cursurile mai repede în dimineața aceea de sâmbătă și s-a oferit să mă ducă în „cel mai bun magazin din Paris”. „De ce nu”, mi-am zis, închipuindu-mi poate un magazin de muzică cu reduceri de prețuri, cu bere gratis și vânzătoare la bustul gol.

Însă s-a dovedit a fi un anticariat idiot.

Arăta destul de drăguț, într-o clădire medievală cu schelet de grinzi chiar vizavi de Notre-Dame. Înăuntru, aerul era plăcut de închis și mirosea a mucegai de la cărțile care ți se înfigeau în cale din toate unghiurile. Acopereau aproape toată podeaua, se cățărau pe pereți și atârnau din tavan ca niște lilieci morți prăfuiți. Toate erau în engleză.

Jake îl salută pe tânărul letargic de la casă și îmi făcu semn să îl urmez în spatele magazinului. Am urcat pe o scară strâmtă, de asemenea pardosită și tapetată cu cărți care amenințau să îți scoată ochii dacă nu aveai grijă pe unde calci.

— Nu multă lume urcă aici, spuse Jake. Era clar de ce. Numai dacă erau cu adevărat hotărâți să își fractureze craniul cu un exemplar prăfuit din *Dincolo de istorie: o viziune metafilosofică asupra construirii imperiului american,* volumul 4.

Am urcat la etajul doi, fără ca infestația cu cărți să dea vreun semn că ar începe să se potolească, și am ajuns într-o încăpere joasă, cu grinzi, unde stăteau cinci persoane ghemuite pe pervaz sau pe teancuri de enciclopedii.

Acesta, îmi spuse Jake, era grupul lui de scriitori. Azi erau acolo trei americani, un britanic și un australian – doi bărbați și trei femei, un amestec de clone boeme ale lui Jake și alții pe care se vedea că terminaseră școli cu pretenții, cu vârste între douăzeci și treizeci și cinci de ani. Eu eram singurul fără mapă cu manuscris la mine. Cu toții observară acest lucru când le-am fost prezentat.

M-am așezat pe „Belzebub-Cretinism” și am ascultat-o pe una dintre femei care își explica romanul aflat în curs de lucru. Ceva cu două fete care își conștientizează identitatea prin masturbare. Nu m-ar fi deranjat să văd filmul, dar cartea era cam plictisitoare. Ne-a citit câteva pagini care aproape că m-au scârbit pe viață de sex. Și mai trebuia să ne spunem și părerea.

— Bună idee, am zis eu când mi-a venit rândul. Literatura pentru femei e la mare modă, nu?

Scriitoarea își lăsă capul în jos, deznădăjduită.

— Nu e literatură pentru femei, e un roman feminist. Literatura pentru femei e o sintagmă fără sens inventată de cei de la marketing. Pronunța „marketing” în același fel în care probabil că Saddam Hussein spunea „George W. Bush”.

— Bună mișcare, chiar și așa, am zis eu. Femeile citesc mult mai mult decât bărbații. E o piață mai mare.

Încăperea se umplu de gemete și toată lumea își lăsă capul în jos.

Apoi își scoase Jake mapa din geantă și ne citi niște poezii despre vaginurile pe care le cunoscuse. Zău că toți erau porniți să ne povestească despre tabieturile lor sexuale, scriitorii ăștia, care (în umila mea opinie) erau unii dintre cei mai puțin sexy oameni pe care îi văzusem la Paris în afară de cei care stăteau la coadă să primească un pat la adăpostul pentru săraci.

Proiectul de scriitor al lui Jake era un ciclu de poezii despre partide de sex cu toate naționalitățile de femei care locuiesc la Paris. Ultima sa ofrandă era o odă de cincizeci de versuri închinată dificultăților de a și-o pune cu o albaneză – se pare că toate sunt în ghearele unor pești fioroși.

— De ce n-o plătești pe biata fată și gata? am pledat.

— Nu, frate, eu nu plătesc niciodată. Care mai e poezia?

— Ce zici de: Doar un bănuț m-a costat, să ajung la ea în pat?

— Îhî. Sigur.

— Sau: Să-și plătească mâncărica, m-a pus să…

— Se pare că și tu te vinzi pentru sex, Paul. Nu știu ce te-a apucat să mă critici pe mine!

Le explică tuturor condițiile mele de locuit. Chiria, locul, sexul obligatoriu.

Onanista fu șocată. Sau invidioasă.

— Ești un profitor. Știi pentru cine sunt destinate apartamentele acelea?

Se aliară cu toții împotriva mea cu frenezie, comparându-și acoperișurile prin care plouă, scările cu miros de urină, gândacii, spargerile și salariile de rahat, dacă aveau măcar salarii.

— Fac pariu că și încălzirea e inclusă în chirie, nu? spuse australianca.

— Habar n-am, am mărturisit eu cu o ridicare din umeri pariziană.

Gestul acesta a fost ultima picătură. Simțeam pe când îl făceam că e infinit mai enervant decât tentativele mele bădărane de a face critică literară.

Am fost rugat politicos să plec. Apoi mi s-a spus să mă car dracului.

Am coborât treptele fără să îmi sparg capul și aproape că am dărâmat-o pe Alexa în prag.

— Alexa.

Era superbă, în același fel tainic, ca întotdeauna. Roși și mă sărută cast pe obraz.

— Paul. Ce mai faci?

— Ce faci aici?

— Să știi că știu să citesc.

Am dat din cap. Nu știam ce să zic. Adică știam, dar nu îndrăzneam să vorbesc.

Ne-am dus la cafeneaua de alături – oarecum era un loc de jefuit turiștii, dar de data asta nu-mi păsa – și am stat de vorbă.

Era bine, m-a asigurat ea de zece ori, la cele zece întrebări ale mele.

Taică-său?

Taică-său era tot homosexual și cu inima frântă, mersi de întrebare.

— Perfect. Doamne, Alexa. În noaptea aceea…

— Nu contează.

— Pentru mine, da. Uite. Nu cred că „Eram beat" e vreodată o scuză convingătoare. Dar ce zici de „Eram în comă?" Îmi acordă un zâmbet. Femeia aia trebuie să mă fi cărat acasă sub braț. Nu știu cine era. N-am mai văzut-o de atunci. Nu știu ce am făcut. Nu știu decât că m-am trezit cu un prezervativ atârnat de vârful…

— Un prezervativ? Deci ați…?

— Presupun. N-am idee. Am fost la un hipnotizator, dar mi-a zis că nu am nicio amintire în subconștient pe care să o extragă.

Am câștigat încă un zâmbet.

— A fost o întâmplare inexistentă, Alexa. Un accident îngrozitor.

— Hmm. Schimbă subiectul, mă întrebă unde stau acum. I-am explicat norocul chior care a dat peste mine. Deși e posibil să fi omis să amintesc de Elodie.

— Ai făcut rost de un HLM de la șeful tău corupt? Râse din toată inima. De când nu mai calci în merde, ai devenit un parizian adevărat.

Avea din nou în ochi privirea care tachina.

După o cafea și o plimbare cu taxiul, am ajuns în mansarda ei, care ocupa întregul etaj de sus al unei splendide clădiri industriale recuperate dintr-o curte umbroasă.

Soarele se revărsa printr-un perete întreg de geamuri.

— Aici au stat părinții mei înainte de divorț. A fost primul studio fotografic al tatei.

— Să fiu al naibii, ce fotografia aici – vapoare de croazieră?

Însă nu pierdurăm vremea să comparăm suprafața apartamentelor noastre. Am urcat pe o scară de metal în spirală până în dormitorul ei și acolo în sfârșit am văzut-o în întregime. Din toate unghiurile deodată – pereții erau tapetați cu autoportrete artistice în nud.

Se dezbrăcă și am văzut și versiunea 3D. Era tot ce îmi promisese imaginația, dar cu mirosuri și gusturi și moliciune și – în sfârșit – oarece senzații.

Am ajuns să ne cunoaștem toate curburile și defectele și am petrecut la fel de mult timp sărutându-ne ca și cu orice altceva, respirându-ne răsuflarea tăiată unul celuilalt.

Era genul de fată care își oferă corpul și nu insistă să îi fac revizia generală. Îmi șoptea în franceză, în vreme ce Elodie lătra ordine într-o engleză perfectă.

— Là, là, là. Parcă mă îndemna prin cântec către locurile cele mai sensibile.

— Aaaaaah, am șoptit, ca la o audiție pentru o reclamă la aparate de masaj pentru picioare.

De obicei simt nevoia să fac o glumă drăgăstoasă după orgasm, dar de data asta n-am putut scoate o vorbă.

Am zăcut asudând în tăcere pe plapuma ei, care nu era de un alb orbitor, ci portocaliu aprins, și mă simțeam de parcă ajunsesem în sfârșit acasă.

— Paul? Rupse tăcerea după două sau trei minute. Ce zici…?

Da. Voia să îmi propună să mă mut cu ea. N-aș ezita o secundă. Aș fi de acord să o ajut și la gospodărie.

„Hei, mi-am zis, poate că îmi pot subînchiria camera în apartamentul lui Elodie?” Să subînchiriez camera sub-închiriată.

Se cere un chiriaș bărbat care să împartă apartamentul și vaginul proprietarei. Încălzire centrală, zonă foarte bună. (Nici apartamentul nu-i rău. Ha ha.)

Acum nu mai trebuia decât să îmi bat capul cu abrevierile franțuzești pentru anunț.

• Décembre •

***Trăiască arta culinară*!**

În franceză, cuvântul *self*[12] înseamnă autoservire. Ironic, dacă stai să te gândești – eul ca și cantină ieftină, când Franța se vede pe sine ca pe un imens restaurant gurmand.

E însă o descriere destul de corectă, pentru că, în ciuda a ce le-ar plăcea să ne facă să credem, francezii adoră fast-food-ul. Declară în lume că nu mănâncă decât foie gras și trufe, dar un imens procent dintre ei își petrec pauza de prânz și weekendurile cu fața într-un hamburger.

Asta e pentru că restaurantele de fast-food fac chestii cu mâncarea pe care francezii le adoră. Au personal în uniformă care repetă formule fixe și îți aranjează într-un anume fel șervețelul pe tavă. Cuceresc simțul ceremoniei al francezilor. Indiferent dacă le place sau nu, un drum la fast-food este un eveniment culinar.

Această dragoste franțuzească pentru evenimente culinare este atât de mare, încât le ia complet mințile când se duc la *boulangerie* să cumpere pâine. *Boulangerie* este singurul loc din lume unde francezii stau răbdători la coadă. Nu, nu e adevărat – se mai întâmplă și când stau la coadă să cumpere țigări la *tabac,* dar asta numai de teamă că vor fi sfâșiați în bucățele de cineva care încearcă să se lase de fumat.

O vizită la *boulangerie* din apropiere era un adevărat eveniment pentru mine. De obicei, serveau trei sau patru femei, sau mai degrabă se înghionteau una pe alta în spatele tejghelei înghesuite. Se năpusteau de colo-colo ca să îmi colecteze comanda, apoi se aliniau să îi spună singurei femei de la casă, proprietara, cât aveam de plătit. De fiecare dată când cumpăram o baghetă, persoana care mă servea, și proprietara aveau dreptul să o strângă la mijloc, de parcă erau dependente de trosnetul scos de coaja sfărâmată. Dacă luam un tort, puteam să mă aștept să stau cinci minute întregi până îl ambalau cu drag ca de cadou și îl decorau cu o fundă. Din când în când, ieșea un brutar făinos să privească procedura și era gonit de nevastă-sa ca nu cumva să umple casa de faină. În tot haosul acesta, coada avansa respectuos, deși se întindea uneori la

[12] „Sine” (engl.) (n.tr.).

câțiva metri în afara magazinului. Oamenii păreau să respecte sistemul de aici pur și simplu pentru că făcea parte dintr-un ritual culinar.

•

Se pare că eu nu dădeam dovadă de suficient respect față de asemenea ritualuri.

— Zău că nu-ți pasă de mâncare, nu? De parcă ar fi vrut să se asigure că am auzit întrebarea, un sân dezgolit de femeie mi se înfipse în ureche. Fac o raclette minunată, iar ție nu-ți pasă.

Aceasta era Elodie, care adăuga un strat complet nou gustului franțuzesc pentru ceremonia mâncării, rătăcind prin bucătărie îmbrăcată doar în chiloți tanga și într-un zâmbet. Era la începutul lui decembrie, dar Elodie nu avea deloc piele de găină, deși îi era aproape toată pielea la vedere. Asta pentru că încălzirea era totuși inclusă în chiria pentru HLM-uri, iar ea o dădea tot timpul la maxim, astfel încât nuditatea sau seminuditatea era singura cale prin care puteai evita leșinul provocat de supraîncălzire.

Ședeam – îmbrăcat pudic în pantaloni scurți și tricou – în fața unui pahar cu Apremont rece ca gheața, un vin alb înviorător din regiunea montană Savoie care merge bine la mâncărurile cu brânză. Eram al treilea pahar, ceea ce probabil explica de ce bâjbâiam cu atâta stângăcie încercând să adun ustensilele de bucătărie care aveau să ne permită să mâncăm această „minunată raclette”.

Grand magasin-ul (magazinul universal) de lângă blocul lui Elodie avea o selecție impresionantă de ustensile de bucătărie dintre cele mai complicate din lumea occidentală. Aveau seturi de *éclade,* care îți permit să aranjezi scoicile cu marginea în jos (cu marginea, da) și să le gătești fără nimic într-o manieră tradițională de pe coasta vestică. Erau mini seturi de *raclette* – grătare cu tigăi mici în care topeai felii groase de cașcaval Raclette pe care le turnai apoi peste cartofi fierți, și seturi mai mari de *raclette* care topeau un colț dintr-o bucată imensă de brânză pe care îl tăiai apoi cu un fel de ghilotină. Nu e de mirare că francezii au ingineri atât de buni – ai nevoie de licență în proiectare industrială numai ca să gătești cina.

Mă luptam cu un set mare de *raclette,* încercând cu disperare să îmi țin degetele departe de tăiș. Elodie cumpărase o halcă de Raclette cât jumătate de roată de Mini.

— Ai prefera un sandvici cu unt de arahide, nu?

Dacă n-am ripostat ca să îmi apăr onoarea națională e pentru că tocmai îmi străpunsesem degetele cu dinții care fixează cașcavalul și mă holbam îngrozit la ele, întrebându-mă care va cădea primul.

— Sau somon din conservă?

— Nu. Uite ce e, Elodie, nutresc un interes pătimaș pentru ce gătim noi aici. Dar nu cred că rețeta include degete amputate sau sâni fierți. De ce nu montezi tu capcana asta pentru urși și văd eu de cartofi. Mai rea decât durerea care îmi zvâcnea în degete era ideea că toată acea piele dezgolită va fi opărită de amestecul de cartofi care dănțuia în oală. Eu ar fi trebuit să îi ung bășicile cu cremă. Și știam unde ar duce asta.

— Da, asta știți și voi, englezii, să faceți în bucătărie – fierbeți totul.

— Nu-i adevărat. Nu-i decât un clișeu vechi. Bucătăria englezească a evoluat mult de atunci.

— Bucătăria? Ha! Cum a evoluat?

— Nu mai fierbem tot. În prezent coacem la microunde.

Am schimbat locurile. Ea se așeză la masa de bucătărie, eu m-am dus să înțep cartofii cu furculița să văd dacă s-au făcut.

Era fără îndoială plăcut să gătești alături de o fată tânără și frumoasă care nu purta decât doi milimetri pătrați de îmbrăcăminte, dar aș fi preferat să fie altă fată. Până și una îmbrăcată. Problema era că Alexa nu mă invitase să mă mut cu ea.

Întrebarea pe care era atât de grăbită să mi-o pună pe când zăceam la ea în pat nu era dacă vreau să mă mut cu ea. Mă întrebase dacă cred că doi oameni care vorbesc limbi diferite pot cu adevărat comunica. Culmea intelectului, nu?

Reacția mea – o tăcere șocată și dezamăgită – probabil că i-a confirmat îndoielile.

Așa că acum eram mai mult sau mai puțin oficial un cuplu, dar locuiam separat, iar eu mă străduiam cât puteam să mă feresc de invitațiile lui Elodie. Îi zisesem lui Elodie că am o prietenă, dar o amuza să continue să îmi ceară să execut aerobic la pat, și abia dacă purta mai mult prin apartament decât în cabina de probă a unui magazin de lenjerie de corp. Se prefăcea că e foc și pară din pricina rezistenței mele, dar nu cred că îi păsa de fapt. Nu avea pic de nesiguranță în sânge. Aducea mereu acasă niște tipi la vederea cărora ar fi salivat cititoarele de *Vogue.*

— Merde! Se chinuia la fel de mult cu setul de *raclette* ca și mine, cu deosebirea că acum risca să fie amputat un sân și nu un deget.

— Du-te să te îmbraci și termin eu.

— Mașinărie proastă și idioată! Azvârli pe masă mecanismul pe jumătate asamblat și dădu pe gât paharul meu de vin. Nu dădu niciun semn că ar intenționa să se ducă să se îmbrace, ceea ce era păcat, pentru că Alexa trebuia să pice în cinci minute și ar putea fi surprinsă să vadă că gazda mea e de fapt o nudistă nubilă și nu „studenta plictisitoare de economie” pe care o descrisesem.

— Mă duc să îți aduc eu hainele din dressing, vrei? Numai spune-mi ce să-ți aduc.

— Hm? A. Nu, lasă. Mă duc să mă îmbrac.

Am verificat celelalte puncte de pe meniu. Salata – proaspătă, nu din pungă – era spălată și înfășurată într-un prosop de bucătărie în frigider, așteptând să fie sfâșiată – și nu tăiată – în bucățele destul de mici ca să fie înțepate cu furculița și mâncate fără tăiere. În Franța, felierea salatei pe farfurie se pedepsește cu moartea.

Urmasem rețeta lui Elodie pentru sos – o lingură de oțet, în care dizolvasem sarea, o linguriță și ceva de muștar, apoi trei linguri de ulei de măsline. N-aveam de ales decât să îi urmez rețeta, pentru că apelase la agresiune fizică atunci când am încercat să mă abat.

— Nu, sarea în oțet. Sarea în oțet! Mă pișcă de braț cu ferocitate. Așteaptă să se dizolve. Așteaptă! Era la fel de stăpână în bucătărie ca în pat.

Pe o farfurie uriașă erau așezate în evantai două duzini de felii de șuncă microsubțiri, precum cărțile într-o partidă de poker pe colesterol. Erau roșu închis, aproape negre pe alocuri. Eram sigură că supermarketul din cartierul în care stăteam în Marea Britanie le-ar fi aruncat, considerându-le în stare avansată de putrefacție, dar Elodie le-a declarat perfecte, iar eu mă temeam prea mult de ea să o contrazic. Era un platou cu brânză pe masa din bucătărie pe care încercasem în mod inoportun să îl depozitez în frigider.

— În frigider? Nu se pune brânza la frigider! O s-o omori! Elodie era evident de părere că bacteriile au dreptul să trăiască și să se înmulțească.

Singurul lucru pentru care aveam cu adevărat emoții era desertul. Era singura mea contribuție *typiquement anglais* la meniu și mă întrebam dacă meritase efortul, deși mă chinuisem enorm să procur ingredientele.

E adevărat că dacă muntele negru de budincă de Crăciun nu face parte din tradiția familiei, atunci principala contribuție britanică la sezonul festiv seamănă oarecum cu ceva ce s-a scurs dintr-un rezervor de petrol.

Dar aburindă și decorată cu o frunză de ridiche? (Nu găsisem ilice.)

— Haideți, fetelor, că exagerați.

Alexa și Elodie se retrăseseră îngrozite, de parcă budinca era pe cale să explodeze sau să le vorbească într-o limbă străină.

Dar era în ton cu restul serii. Contrar temerilor mele, se împrieteniseră. Se aliaseră împotriva mea și a tot ce e englezesc, e adevărat, dar măcar se împrieteniseră.

— Și asta ce vrea să fie? gemu Alexa când mi-am turnat crema de ou cu vagi cocoloașe într-un urcior.

— E sânge de englez, dădu Elodie sentința. Coagulat și incolor.

— Gustați, o să vă placă. Am scos o jumătate de sticlă de whisky și o brichetă ca să pot îneca budinca în flăcări de alcool.

— Ai dreptate. Mai bine s-o incinerezi până nu apucă să facă rău, spuse Alexa.

Refuzară până și să o guste, așa că am fost silit de un amestec de mândrie bărbătească, patriotism și imbecilitate transmisă genetic să consum întreaga budincă de jumătate de livră[13] și o pintă[14] de cremă în vreme ce fetele își continuării comentariul despre obiceiurile culinare englezești.

— Am auzit că mingile de baschet se fac din cașcaval englezesc.

— Iar cârnații englezești se fac din șosete vechi.

Singurele răspunsuri date de mine la această provocare fură râgâituri cu iz de cremă de ouă.

— Pește și cartofi prăjiți – de ce să prăjești un pește de altfel foarte bun într-un biscuit?

— Și ce e cu jeleul ăla de mentă pe care îl mâncați cu carne? N-ar trebui să îl ungeți pe pâinea prăjită la micul dejun?

— A, nu, am râgâit, sistemul meu digestiv fiind acum pe punctul de a erupe cu lavă de budincă, sosul de mentă cu carne este una dintre cele mai bune combinații inventate vreodată. Lauda rafinamentului culinar fu subminată de un sughiț puternic și incontrolabil.

— Știu că e tradiție în Anglia să vomiți în stradă, așa că te rog să scoți capul pe geam dacă ți-e greață, mă avertiză Elodie.

Pe la 2 noaptea se hotărî să se culce – singură, slavă Domnului.

Deja mi se dizolvase aproape toată budinca de Crăciun în sânge și în lichidul din șira spinării, așa că eram pregătit să mă bucur de perspectiva ca Alexa să rămână la mine în cameră.

— Nu vă faceți griji, n-o să ascult prin perete, spuse Elodie, ieșind din bucătărie în timp ce se dezbrăca.

Ceea ce a distrus evident orice șansă să mai facem sex în noaptea aceea.

•

În lumina incidentului cu budinca de Crăciun, m-am gândit că ar putea fi o idee bună să îi dau echipei mele de ceainărie o lecție de autenticitate.

— Francezii nu beau ceai ca englezii, le-am spus eu.

Se auzi un „oh” de incredulitate în jurul mesei.

---

[13] O livră, 453,6 grame (n.tr.).

[14] O pintă, 0,56 litri (n.tr).

Adunasem echipa într-o braserie imensă. Avea mese rotunde cu placă de marmură lângă ferestre și separeuri de piele artificială portocalie în spate. Acum, la ora 16, era liniște în pauza dintre aglomerația de la prânz și hoardele care vor veni pentru apéritif. La bar era un bărbat cu părul prăfuit și salopetă de zugrav, care bea vin roșu. Un individ chel gen comis-voiaj or într-un costum de un gri strident ședea singur la fereastră, citind ziarul sportiv *L'Equipe* și destrămând un ciolan de porc. Strânse cu furculița un cocoloș imens de carne rozalie cu zgârciuri și și-o îndesă în gură. Grăsimea îi picură pe bărbie și apoi pe ziar.

Cei cinci suspecți obișnuiți erau înghesuiți într-un separeu – bărbații pe o parte, femeile pe cealaltă. Nu așa plănuisem – așa s-a nimerit. Eu stăteam cu femeile, frecându-mi coapsele de cele ale lui Nicole, față în față cu Marc, care părea la fel de plictisit ca un adolescent la o ședință despre cum îți distrug creierul telefoanele mobile, și cu Bernard, care părea să se distreze fără să îi pese ce anume îl distrează.

Era și Jean-Marie acolo, privind cu o iritare abia disimulată în jurul mesei. Numai Stéphanie îl întrecea în bosumflare, cu ochii aproape la fel de negri ca puloverul de cașmir cu gât înalt de culoarea cărbunelui.

— Uitați-vă. Am arătat către dovada incriminatorie de pe masa de plastic laminat de culoare închisă dintre ei.

Toată lumea privi în jos. Pe masă erau două beri, două *cafés au lait* și două ceainice micuțe, de culoarea biscuitului, lângă două cești mari și albe, goale. Într-una dintre cești era o felie de lămâie, lângă cealaltă o cană mititică de lapte cald.

— La ce să ne uităm? se rățoi Stéphanie.

— OK. În primul rând uitați-vă unde sunt plicurile de ceai.

Toți ochii se focalizară asupra plicurilor, care erau așezate pe farfurii lângă ceainice, cu etichetele lor mici de carton capsate de capătul unei ațe de bumbac lungi de zece centimetri.

— Apa fierbinte – apa clocotită – ar trebui turnată imediat pe plicuri în ceainic. Cu cât se răcește apa, cu atât mai puțin gust va avea ceaiul.

Stéphanie și Nicole ridicară capacele de pe ceainice, ridicară plicurile de etichetă și le băgară în apă. Rămaseră plutind la suprafață, iar din ele începu să se scurgă o pată de un maroniu palid.

— Așa. Acum, uitați-vă unde sunt ceainicele.

I-am văzut pe Marc și pe Stéphanie schimbând o privire. *Anglais*-ul a înnebunit.

— Unde sunt, Marc?

— Da. Ăsta era un cuvânt pe care îl învățase în Georgia. Pe masa, da?

Stéphanie și Bernard scoaseră un hohot horcăit. Al lui Stéphanie îmi era adresat fără echivoc.

— După cum bine spui, Marc. Da.

Programatorii ăștia păreau cu toții la fel – credeau că toți în afară de ei sunt niște imbecili și că dacă îți atârni insigna companiei de cureaua blugilor prea strâmți ești cool.

— Femeile, spuse Nicole.

— A, da. Jean-Marie păru să-și fi revenit din enervare. Numai femeile au comandat ceai. Bravo, Nicole. Îi zâmbi radios. Stéphanie îi aruncă lui Nicole o privire ucigătoare.

Le spusesem tuturor să comande ce vor. Le făceam cinste. („Șiste?" întrebase Bernard.) Marc și Bernard comandaseră bere, Jean-Marie și cu mine, cafea. QED.

— În Marea Britanie toată lumea bea ceai, am spus. Ei, în afară de gașca londoneză care bea latte. Nicio clădire britanică nu s-ar construi dacă zidarii n-ar primi ceai. N-am câștigat al Doilea Război Mondial decât pentru că trupele noastre au primit porții copioase de ceai.

— Și cu pusin ajutohr americon, spuse Marc.

— A, da, dar dacă vă uitați, înainte de a invada plajele din Normandia, toți americanii au poposit în Anglia pentru o ceașcă de ceai.

— Da, văd, spuse Jean-Marie. Toate astea. Își pocni degetele peste masă înspre femei. Plicul de ceai, farfuria, ceainicul, lămâia. E foarte feminin. Dar justifică prețul.

— Așa, prețul. Am ridicat nota de plată, depusă într-un vas mic de plastic la capătul mesei. Ceaiul este cel mai scump de pe notă. În Anglia, ar fi cel mai ieftin.

— Dar e excelent, cum îi spui, *valeur ajoutée,* mai multă valoare, spuse Jean-Marie.

— O marjă brută bună, da. Dar când cumperi plicurile, care sunt un ceai de foarte proastă calitate, plătești mai mult pentru etichetă, pentru capsa pe care o folosesc să prindă eticheta și pentru plicul de hârtie în care e ambalat separat fiecare plic de ceai decât pentru ceaiul în sine.

— Dah asa se vende șaiul în Frons, spuse Stéphanie.

— Poate, dar până și plicul de ceai e pliat, pentru numele lui Dumnezeu. Cât costă asta?

— Pliat? întrebă Stéphanie.

Am descoperit ceainicul și am ridicat punguța muiată ținând-o de etichetă. Apa abia dacă avea culoarea berii blonde. Am arătat pliurile de fiecare parte a micului dreptunghi care picura. Era o inginerie foarte complicată în comparație cu obișnuitul plic de ceai britanic plat.

— Mai mult, în Marea Britanie poți cumpăra cinci plicuri la prețul acestuia, și încă de calitate mai bună. Putem reduce prețul ceaiului, îmbunătăți calitatea și să scoatem și așa profit.

— Excelent! Jean-Marie se înveselea cu fiecare minut care trecea.

— Dar e foarte șic, etichett, obiectă Stéphanie.

— Vrei șic, comandă un set de ceainice cu logoul tău șic pe ele.

Prin asta am câștigat un „ah” colectiv. Colectiv cu excepția lui Stéphanie, care simțea că îi invadez în stil normand teritoriul de achiziții.

— A, da. Logoul My Tea Is Rich, Bernard? întrebă Jean-Marie. Ai promis rezultate rapide?

Bernard roși.

— Da, testul pentru logo e fohrte curind tehrmin.

„Fohrte curind început”, mi-am zis. Sincer, individul nu era decât o morsă cu slujbă.

— Deci ce propui ca să schimbăm această imagine feminină a ceaiului? întrebă Jean-Marie.

— Nu sunt sigur că vrem, am zis, iar ceilalți începură să bombăne și să dea din umeri – de ce dracu’ îi târâsem pe toți până aici dacă nu era nevoie să schimbăm nimic?

— Nu totalmente, oricum, am continuat. Ritualul complicat de servit ceaiul poate fi bun pentru imagine. Pentru ceaiurile de specialitate, cel puțin – Darjeeling, Lapsang Souchong, în genul ăsta. Va trebui să punem pe meniu niște ceaiuri care să țintească și clientela masculină. O cană mare de ceai englezesc tare, ceva de genul ăsta. O să păstrăm imaginea ceaiului ca produs de lux, dar o să îl cumpărăm ieftin. Așa că Stéphanie va trebui să obțină niște cotații de la producătorii indieni.

— Cotaxi? Stéphanie strâmbă din nas către mine.

— Cotații, prețuri. Știu că preferați să cumpărați totul de la furnizori francezi – ea întoarse capul, Jean-Marie continuă să privească înaintea lui cu nevinovăție – dar va fi mult mai ieftin să cumpărăm direct. Cred că va trebui să te duci la Londra să te întâlnești cu ei.

— Lon-dha? Aproape că miroseam teroarea lui Stéphanie că va trebui să vorbească englezește mai mult de o oră.

— O idee excelentă. O voi însoți pe Stéphanie. Jean-Marie, între timp, părea să-și facă socoteala câtă carne de vită britanică ieftină putea piti în valiză.

Până și Stéphanie se lumină când șeful se invită să meargă cu ea. Probabil că nu se vedeau niciodată în afara biroului.

— Da, poate en-tress-an, spuse.

— Perfect, am zis eu. Îți dau o listă cu mâncăruri englezești din care să aduci. Vom face o degustare. Puteți cu toții încerca puțină bucătărie britanică autentică.

Urmă o pauză, până își traduse toată lumea chestia asta în cap. Apoi începură să se ridice sprâncene și să coboare bărbii.

— Oh!

•

Cu Stéphanie și Jean-Marie plecați la „Lon-dha", am reușit să spionez câte ceva seara târziu. Stéphanie nu își încuia ușa de la birou, iar paznicul nu își făcea prima rundă până la ora 20, așa că de pe la 7 seara, clădirea era practic goală, iar eu aveam acces nederanjat la computerul lui Stéphanie.

Avea o încăpere mare, cu un birou ordonat, o masă rotundă de ședințe și o bibliotecă înaltă de doi metri, plină cu bibliorafturi etichetate ordonat.

Tot peretele de lângă masa de ședințe era acoperit cu fotografii înrămate. Una cu Stéphanie și Bernard uitându-se în sus către amicul lui Bernard, jucătorul de rugby mamut, aparent în timpul filmărilor pentru reclamă. Toate celelalte erau cu o Stéphanie zâmbitoare lângă niște vaci imense, cu rozetă. Unele dintre aceste vaci aveau logoul roșu „VD" al companiei pe spate, ca să-i avertizeze parcă pe fermierii desfrânați că s-ar molipsi cu ceva nasol dacă ar încerca puțină hârjoneală cu o *boeuf*.

Mi-a luat vreo cincisprezece secunde să intru în căsuța ei poștală – parola „stephanie", proasta. Băgase zeci de mesaje în coșul de gunoi, sau *corbeille,* cum îi zicea sistemul nostru, fără să le șteargă complet. Printre acestea erau mai multe cu titlul „BAng", pe care și un străin ignorant ca mine le putea descifra drept *boeuf anglais.*

Așa că, vegheat de vacile lui Stéphanie și de jucătorul ei de rugby, am citit disputa semicriptică pe care o avusese cu Jean-Marie.

Întâi se plânsese un furnizor francez de vite Limousin de primă calitate cum că îi scad comenzile în vreme ce producția VianDiffusion este raportată ca fiind în creștere vertiginoasă. Apoi urma o cerere din partea lui Jean-Marie să emită un ordin de achiziție pentru un abator chiar dincolo de granița belgiană. Și în sfârșit o frenezie de mesaje panicate din partea lui Stéphanie despre

cumpărarea animalelor englezești care fuseseră exportate dincolo de Canal și trecute pe sub cuțit în Belgia înainte de a fi vândute la un preț de nimic.

Le-am tipărit pe toate cu gândul că-mi vor fi de folos.

•

Nici nu se întoarse bine Jean-Marie în oraș că explodă aproape literalmente afacerea cu carnea de vită englezească. M-am dus la serviciu într-o dimineață și am remarcat ceva vag diferit la clădire. A, da, asta era, de obicei intrarea principală nu era blocată de o jumătate de tonă de bălegar de vacă. Și nici nu-mi aminteam să mai fi văzut tractoare în acest cartier șic al Parisului, cu niște tractoriști furioși în salopete albastre care zbierau ceva în legătură cu *boeuf anglais.*

Din nefericire pentru companie, jumătate din stațiile pariziene de radio și televiziune își aveau birourile pe o rază de un kilometru depărtare, așa că strada mișuna și de cameramani și de reporteri care spionau cu microfoane. Intervievau fermierii și filmau câteva vaci franceze superbe, aurii, care veniseră și ele, probabil pentru a protesta că animalele englezești le răpesc șansa de a fi tocate de către Jean-Marie.

Neștiind ce să fac, am rămas în așteptare pe trotuarul de vizavi cu o mulțime de trecători și colegi. Încă era cu mult înainte de ora 9, așa că nimeni din echipa mea nu venise.

Din moment ce eram la Paris, demonstranților li se alăturaseră șoferii care claxonau la grămada de bălegar să se dea din cale. Bălegarul firește că nu reacționa, iar strada de obicei liniștită se transformase într-o catedrală de claxoane, lozinci și mugete.

Brusc mă prinse cineva de la spate și mă trase într-un gang.

— Eu sunt, sâsâi Jean-Marie. Arăta mult mai puțin calm decât de obicei, aproape tulburat. Cât păr mai avea era zburlit, iar cravata de mătase bleumarin se coborâse un milimetru sub gulerul cămășii roz. Haide, trebuie să dăm interviuri. Înainte să întreb ce trebuie să zic, își împietri fața într-un zâmbet și mă trase spre cea mai apropiată cameră de televiziune.

Un autocolant albastru care se cojea ne informă că aparținea unui canal de știri prin cablu. O fată tânără într-un palton negru gros stătea lângă o roată de tractor și vorbea la cameră.

Jean-Marie așteptă până termină ea, iar apoi, nelăsându-mă de cot, se duse și se prezentă. Fata, presimțind exclusivitatea, îl trase în fața camerei și îi spuse cameramanului să dea drumul la filmare.

Cameramanul, ai cărui umeri lați și jachetă jerpelită din piele de oaie arătau de parcă ar fi cărat echipament de filmare de câțiva ani buni, îi spuse să schimbe

cadrul. Urmă o scurtă ciondăneală, în timpul căreia o amenință că o lasă baltă dacă nu face ce-i spune el, iar apoi Jean-Marie cu fata, și cu mine remorcat ca un fel de gând întârziat, am fost așezați astfel încât cadrul să includă clădirea companiei și grămada de caca de vacă.

Fata începu să pună întrebări. Din moment ce practic habar n-avea ce se petrece, întrebările ei erau de genul „Spuneți-mi ce se petrece”, așa că Jean-Marie putu să-și facă reprezentația cuceritoare și să-și prezinte punctul de vedere fără să fie provocat.

Nu în mod surprinzător, înșiră numai minciuni. *Boeuf anglais*? Ha, ha, de unde au mai scos și asta? Tocmai primise o medalie de la ministrul agriculturii, ce credeau fermierii, că ministrul o să-i dea o medalie unuia care cumpără *boeuf anglais*? Ce *ridicule*!

Apoi se lansă într-o tiradă pătimașă de autoapărare care era la fel de ipocrită ca și ce spusese înainte, dar de data asta îi oferi ocazia să pară și jignit, și virtuos. Aici m-a inclus pe mine.

Am fost prezentat drept fața prietenoasă a Angliei, sosită să deschidă ceainării care vor da de lucru la sute de francezi. Sute? m-am întrebat. Urma să angajez câte un spălător de vase pentru fiecare ceașcă?

Reporterul își aținti microfonul către mine pentru comentarii.

— *Oui*, am comentat eu cu înțelepciune.

Jean-Marie mărturisi că tocmai fusese la Londra pentru a negocia o tranzacție cu o companie alimentară englezească, dar pentru ceai, nu carne de vită. Nu-i așa, Paul?

— *Oui*, am confirmat eu.

Nu era decât o tristă neînțelegere, spuse Jean-Marie. Era mândru să cumpere carne de vită franceză și numai carne de vită franceză, dar nu vedea nimic rău în importul de ceai englezesc. Mai mult, îi invita pe toți fermierii de aici să vină să servească o ceașcă de ceai din partea casei de îndată ce se vor deschide ceainăriile sale, care, apropo, se numesc My Tea Is Rich.

Îi și vedeam pe fermieri șezând în salopete și întrebându-se dacă să comande Earl Grey sau orange pekoe.

— My Tea Is Rich? E foarte amuzant, spuse fata. Până și cameramanul catadicsi să zâmbească.

— Da, și noi credem că e un nume foarte bun, nu-i așa, Paul?

— *Oui*.

Ce mai conta încă o minciună?

Ne-am dus și am dat cam același interviu în fața a cât de multe camere și microfoane de radio putu deturna Jean-Marie, iar apoi mă îndepărtă de

demonstrație să ne refugiem într-o cafenea de pe Champs-Elysées până se liniștesc apele.

— De ce nu vine poliția să facă ordine? am întrebat eu. Adică dacă e ilegal să-ți lași câinele să murdărească strada, atunci vacile sunt cu siguranță cu mult în afara legii?

— Poliția? Tocmai când avem nevoie de ei să apere bucătăria franțuzească, sunt în grevă, bodogăni Jean-Marie.

•

Personal, nu cred că poliția ar fi făcut mare lucru. Poliția pariziană se pricepe cel mai bine din lume la un singur lucru – să stea în microbuz.

Îi vezi pretutindeni în oraș aplicându-și talentul unic. Intri pe o stradă și te trezești că e blocată de mașini încremenite pentru că poliția s-a hotărât să-și parcheze neregulamentar două microbuze. Înăuntru șed brigăzi întregi de trupe de intervenție care au primit un avertisment cu privire la o revoltă care va avea loc pe acea stradă. S-ar putea să petreacă toată dimineața acolo, mai coborând din când în când să își întindă picioarele, să dea o fugă până la *boulangerie,* sau să-și compare vestele antiglonț, iar când revolta nu se materializează (firește că nu, prea multă poliție în zonă), se duc și stau pe o altă stradă.

În afară de asta, n-am mai văzut polițiști decât plimbându-se în găști de câte patru sau cinci, stând la taclale, sau pe biciclete prin veselul Marais, aparent doar ca să își etaleze pulpele și șorturile de bicicliști.

Dar nici infracțiuni n-am văzut, așa că probabil că știu ei ce fac.

De fapt, s-a dovedit că poliția e în grevă din pricina unui eveniment din afara Parisului, unde lucrurile nu sunt la fel de liniștite. Orașul este practic înconjurat de suburbii sărace, încercuit efectiv de puști furioși care n-au de lucru. Și acolo, unde parizienii nu se aventurează niciodată, sunt zone unde nu poate călca nimeni, atacuri cu bombe incendiare asupra secțiilor de poliție, puști împușcați pentru că intră cu mașina în bariere ridicate de poliție, iar sindicatul polițiștilor sugera că s-ar putea ca politicienii să se grăbească mai tare să îmbunătățească situația socială dacă ei vor fi cei expuși valului de mânie. Președintele Chirac cerea pace în Irak, dar își punea polițiștii să lupte într-un război de gherilă. Ei, iată că poliția refuza să mai lupte.

•

Dacă pe Jean-Marie îl deranja greva polițiștilor, era evident firesc ca fiică-sa să aibă o părere diametral opusă.

Într-o seară era vorba că voi dormi la Alexa, ieșiserăm la cină, apoi într-un bar. Dintr-odată, Alexa se enervă că beau prea multă bere.

— În Anglia nu te distrezi bine dacă nu te faci mangă. Vrei doar să te faci mangă, iar apoi să duci o femeie la tine și să i-o tragi înainte de a adormi. E tipic englezesc!

Eu credeam că e politicos să bei bere la bar – s-ar putea ca proprietarul să se supere dacă stai pur și simplu și îți rozi unghiile două ore. Și tocmai Alexa alesese cârciuma irlandeză, una dintre cele vreo cinci milioane de cârciumi irlandeze din Paris, ai căror angajați păreau să reprezinte întreaga populație bărbătească a Irlandei.

— Nu-i cinstit, Alexa. Nu sunt beat. Am crezut că ne simțim bine.

— Dar bei berea ca pe apă. Nici n-o guști.

Eram la a doua halbă de Guinness, ceea ce era de-a dreptul nealcoolic față de cât ar fi turnat deja pe gât majoritatea compatrioților mei până la aceeași oră. Și aveam neîndoielnic impresia că mă bucur și de gust.

— N-ai spune același lucru dacă aș fi băut două pahare de vin.

— Nu-i același lucru.

— Nu? Berea e o băutură la fel de nobilă ca vinul, să știi și tu. Tradiția franceză fermentează struguri, a noastră malț. Ambele au gust. E ca și cum ai spune că ești un filistin pentru că mănânci brânză de capră și nu de vacă.

— E brânză de fermă și brânză industrială.

— Ei, păi, când vine vorba de băutură, ne pricepem și noi la calitate. Și nu doar la bere. Într-unul dintre rapoartele mele scria că Marea Britanie e al doilea mare consumator de șampanie din lume după Franța. Și majoritatea celor mai bune vinuri franțuzești se exportă în Regatul Unit. Francezii sunt doar jigniți că punem vinurile din Africa de Sud, Australia și California în aceeași categorie cu vinurile franțuzești. Pur și simplu nu suntem la fel de snobi. O bere bună e la fel de bună ca un vin bun, indiferent din ce parte a lumii provine.

— Da, și beți atât de multă, încât cădeți lați. De asta stau în picioare englezii la cârciumă. Când cad din picioare știu că e vremea să se ducă acasă.

— În vreme ce francezii se amețesc doar cât e politicos, apoi se urcă la volan și omoară pe cineva. Aveți cele mai multe accidente fatale cauzate de alcool din Europa.

Mi-am dat pe gât triumfător Guinnessul, iar stomacul, probabil încă suferind după supradoza de budincă de Crăciun, îmi aruncă majoritatea gazelor pe nas.

Sincronizare proastă.

— Dacă crezi că te las să vii în patul meu în seara asta, poți să-ți… cum se zice?

— Poți să-ți iei gândul, spuse un flăcău irlandez săritor într-un tricou strâmt cu Guinness care debarasa masa.

— Mulțumesc, îi zâmbi Alexa un picuț cam prea călduros irlandezului musculos.

— Da, mersi mult, i-am zis și eu.

•

Când am ajuns acasă, apartamentul era gol. Ușa lui Elodie era deschisă.

M-am oprit în prag și m-am uitat înăuntru. Camera arăta ca de obicei – un laptop deschis pe biroul cu placă de plastic laminat, un sutien negru etalat pe combină, jumătate de milion de CD-uri puse unul peste altul sau revărsate pe parchetul gol, și o sticlă goală de șampanie și două pahare ca un altar la picioarele patului ei enorm.

Parchetul scârțâi tare când m-am îndreptat către dressing, dar nu aveam pe cine să trezesc.

M-am aplecat să mă uit prin gaura cheii și m-am simțit ca la cosmetică. Încuietoarea și clanța dogoreau. Nu simțeam miros de ars, dar toată ușa emana căldură ca un radiator. Poate că, spre deosebire de Marylin Monroe, lui Elodie îi plăcea să își țină chiloții la temperatura corpului? Nu se vedea nimic – gaura cheii era înfundată pe partea cealaltă.

Tocmai mă lăsasem pe burtă să mă uit pe sub ușă, când i-am auzit vocea pe palier. Cheia zgârie încuietoarea.

Nu mai aveam vreme să ies din cameră – aș fi dat nas în nas cu ea.

Și nici nu avea sens să mă strecor sub pat – abia dacă se ridica la cinci centimetri de podea, așa că aș fi avut nevoie să mă aplatizez întâi.

Să mă îngrop în CD-uri și să sper că nu observă forma ciudat de omenească?

Nu, nu mai rămânea decât un singur lucru de făcut. Mi-am descheiat pantalonii și m-am culcat pe pat.

— Paul. Intră, acoperită de la bărbie la genunchi într-o haină lungă de piele. Părea mai degrabă încurcată. Făcu un gest peste umăr. Cred că îl știi pe Marc.

Marc? Marc al meu de la birou? Am dus mâna iute la prohab și am încercat să-mi ascund boxerii înainte să intre în cameră umilința mea desăvârșită.

Dar nu, Marc cel care intră în spatele lui Elodie era scund și cu freză punk, îmbrăcat într-o haină militară de camuflaj și niște blugi cu douăsprezece mărimi prea mari pentru el. Nu-l mai văzusem niciodată. Avea niște ochelari de soare atât de negri, încât nici nu cred că mă vedea.

— Marc le Dark? E un DJ celebru, explică Elodie jenată. De ce ești la mine în pat?

— A, da. Speram… dar din moment ce ai deja… mă duc. M-am ridicat din pat, oferindu-mi fără resentimente locul noului pretendent.

— Te-ai, cu Alexa? Făcu un gest ca de sfâșiat hârtia cu mâna.

— Nu, atât doar că eram aici singur și mă simțeam, știi, dar nu, ai dreptate, o să…

Elodie mă fixa bănuitoare, cu privirea rătăcindu-i de la blugii pe jumătate descheiați la ușa dressingului. Speram că nu are de gând să se ducă să dea cu praf pentru amprente de ochi pe gaura cheii, pentru că m-ar fi prins cu musca pe gene.

— Nu, Paul, poți să rămâi să ne ajuți.

— Să vă ajut? M-am îndepărtat de pat.

— Nu la sex. Nu l-am adus pe Marc acasă să i-o pun. Vino.

Își desfăcu paltonul, scoase o cheie din buzunarul blugilor și porni hotărâtă către ușa dressingului.

Ușa caldă se dădu de perete să își dezvăluie taina, iar eu era să cad pe spate pe pat.

— Ce dracu'…

Elodie râse văzându-mă cu gura căscată. Prietenul ei Marc își recăpătă vederea și se apropie, fluierând admirativ în fața micii grădini tropicale ce creștea alături de cuierul cu haine al lui Elodie. Un perete al dulapului era dedicat hainelor. Restul, de vreun metru pe doi, era plin de la podea la tavan cu neoane și plante de marijuana.

— Da, ai dreptate, Paul. Dracu știe cel mai bine ce e aici.

Deci de asta fusese așa furios Jean-Marie. Nu-i de mirare. Până și în Franța, unde fumatul de iarbă e mai mult sau mai puțin trecut cu vederea de către poliție, ce avea aici era destul s-o trimită la închisoare.

— E proiectul tău de marketing pentru facultate? am întrebat-o.

— Nu, n-o vând. E pentru prietenii mei. Consideră că s-a amuzat destul și trecu la lucruri practice. Marc are un jeep în stradă și tu o să-l ajuți să care toate plantele la mașină.

— Ce? Nici nu mă gândesc.

— Dacă nu, o să-i spun Alexei că erai în patul meu și tatei că mi-ai tras-o.

Cum să refuze un gentleman englez o mademoiselle la ananghie?

•

Erau douăzeci de ghivece în total, toate grele de câteva tone metrice. Nu puteam merge cu liftul ca să nu ne trezim că se strică și că rămânem blocați cu prada până când ne dă drumul dimineața unul dintre ceilalți locatari – poate un judecător. Așa că Marc și cu mine am coborât de mai multe ori patru etaje pe scări, cu Elodie în urma noastră ca să culeagă frunzele căzute, desprinse când se frecau plantele de pereți sau de balustradă.

Jos în stradă, jeepul lui Marc parcat drept în mijlocul străzii se umplu treptat de plante ilegale. Avea geamuri fumurii, firește, dar se distingea destul de clar forma caracteristică a frunzelor.

— Nicio problemă, mă asigură. Nu sunt polițiști.

Bineînțeles, Elodie se folosea de grevă să scape de taică-său.

— Știi ce e amuzant? mă întrebă când coboram asudând pentru ultima dată.

— Nu.

Nu mi se părea nimic amuzant la o hernie multiplă.

— În Franța la iarbă i se zice *l'herbe* sau *le thé.* Foarte potrivit, nu crezi? O să deschizi ceainării pentru tata. Iar acum cari ceai pentru fiică-sa.

Râse fericită. Eu nu. Acum amândoi, tatăl și fiica, mă foloseau ca paravan pentru activitățile lor ilegale.

•

Peste câteva zile, am primit un telefon de la Jake, poetul de mlaștină. Probabil că îi dădusem numărul de telefon într-un moment de rătăcire.

— Bună, Paul, îmi pare sincer rău, că, știi…

— Mi-ai zis să mă car dracului?

— Da, păi, recunosc, dar nu poți să îți bați joc de poeziile cuiva fără…

— Să mi se spună să mă car dracului?

— După cum am spus, te rog să-mi accepți excuzele.

— Adică scuzele.

— La dracu', da. Scuzele.

— Ai găsit o albaniancă?

— Da.

— Fără să plătești?

— Normal. Ei, aproape. Era una dintre cerșetoarele din metrou. Știi, cu fuste? Păi, a zis că e albaniancă, dar cred că poate era româncă.

— Deci ți-a stricat poezia?

— Păi, da. Nu prea știu ce să scriu.

— Era o tânără din România, care zicea că vine din Albania?

— Ascultă, OK, n-o să mai vorbesc cu tine despre poezii, frate. Nu pij.

— Pij?

— Da, știi tu, înțelegi. Nu, am sunat numai pentru că am vrut să îmi cer scuze și să mă ofer să te ajut.

— Să mă ajuți?

— Da. Spune-mi, ce-i spui chelnerului când comanzi o cafea cu lapte?

— *Un café au lait, s'il vous plaît*.

— Ai nevoie de ajutor, frate. Vino mâine la aceeași cafenea, la 11.

•

Deși știam că n-ar trebui, m-am dus. Când am ajuns acolo la 11.15 (mă adaptam deja la stilul de punctualitate francez), el stătea deja la o masă de la fereastră, mâzgălind ceva într-un carnețel. Același costum tocit, același păr unsuros, dar își schimbase tricoul cu universitatea cu un pulover negru pe gât, mai de sezon, deși mai puțin atrăgător, pe care îl furase probabil de la un calmar imens, după felul în care își pierduse orice urmă de croială.

Pe masa de lângă el mocnea o țigară răsucită de el, adăugând câteva ultime miligrame de fum la pâcla albăstruie din cafeneaua aglomerată înainte de a se stinge.

Își ridică bărbia câteva grade, își întoarse capul până întâlni privirea chelnerului și strigă:

— *Un crème, s'il vous plaît.*

— *Un crème, un,* lătră chelnerul către bar.

Jake se întoarse spre mine, cu o privire arogantă pe fața nebărbierită.

— *Crème* – asta nu e frișcă? am întrebat eu.

— Da, dar așa zic chelnerii la café au lait. Trebuie să vorbești pe limba lor. Nu ți-a mai spus nimeni asta?

— Nu.

— Merde. O să te jefuiască. Un espresso e *un express*, OK? Un espresso cu puțin lapte în el e *une noisette*. O cafea neagră mare e *un allongé*. Și așa mai departe. Folosește cuvintele lor și o să știe că nu ești turist. Sorbi autoritar din *crème.*

L-am pus pe Jake să îmi repete feluritele denumiri de cafele și le-am scris pe o pagină pe care a rupt-o din carnetul lui.

— E la fel cu berea, spuse Jake. Nu i-ai văzut pe turiștii ăia pe terase cu o cană de bere de doi litri?

— Îhî, am recunoscut rușinat. Cu câteva săptămâni în urmă, simțisem nevoia să beau repede ceva de sete pe Champs-Elysées și am sfârșit prin a petrece o oră în fața unui pahar de dimensiunea unui zgârie-nori.

— Asta pentru că ai cerut *une bière.* Trebuie să comanzi *un demi.* Asta înseamnă un pahar normal, de douăzeci și cinci de centilitri. Ca o jumătate de pintă. Zici așa și știu că nu ești turist.

— Perfect. Splendid. *Un demi.* Am notat pe listă.

— Dacă nu știi chestiile astea, dacă nu le dovedești că ești *chez toi* aici, te arnacă.

— Ce-mi fac?

— La dracu'. Cum zici? Am zis mai înainte. Te jefuiesc. E ca și cu carafele.

— A, da, pentru apă.

— Da. Fiecare cafenea și restaurant o să-ți dea un urcior de apă de la robinet dacă vrei. Dar trebuie să ceri *une carafe d'eau.* Dacă ceri doar *de l'eau,* îți vând apă minerală. Carafa e ca o parolă ca să nu te arnace. Jefuiască. La dracu'.

— *Et voilà.* Cu un gest spectaculos din braț, chelnerul îmi servi cafeaua de dimensiuni normale și nota de plată așijderea.

— Merci, am zis. Am dizolvat două cuburi de zahăr în cafeaua spumoasă și mi-am privit chipul oglindit în vitrina cafenelei. Da, arătam aproape la fel de plin de sine ca un parizian.

•

Cu cât se apropia Crăciunul, cu atât deveneau mai ceremonioase magazinele alimentare. Unele dintre ele păreau scenele unor sacrificii rituale. Iepuri întregi, nejupuiți, atârnau în exteriorul măcelăriilor, de parcă ar fi murit de hemoragie nazală. Într-o zi am văzut chiar și un porc mistreț întins pe trotuar, de parcă s-ar bucura de o siestă. Când am trecut pe lângă magazin peste câteva ore, în vitrină erau expuse hălci imense și păroase din același animal, iar capul rânjea aprobator de pe perete.

Supermarketurile ridicaseră standuri în stradă și vindeau coșuri de stridii, munți de creveți și fileuri enorme de somon, toate dispuse pe paturi de gheață sfărâmată. Vânzătorii de la aceste standuri de sezon tremurau și înjurau pentru că le înghețau mâinile în vântul rece.

În afara braseriilor se desfășurau scene similare, fiindcă multe se specializează în pește și fructe de mare. Până și în cele mai reci seri de iarnă, am văzut bărbați cu șorțuri de cauciuc cărora le îngheța fundul în fața braseriilor cu pește în meniu. Sarcina lor, în afară de pierderea degetelor degerate, consta în deschiderea stridiilor și înlăturarea măruntaielor crabilor. De ce se făceau pe stradă și nu în bucătărie, n-am înțeles niciodată. Poate că crabii au gust mai bun cu un strat de poluare de gaze de eșapament, sau poate că voiau să le dea homarilor vii șansa dreaptă de a evada în canalizare și de a o șterge înapoi în Bretonia.

Această frenezie de îndopare iernatică era timpul potrivit pentru o degustare. Șansa mea de a testa ce anume cred oamenii despre mâncarea britanică autentică. În afară de budinca de Crăciun, firește.

Jean-Marie și Stéphanie s-au întors de la Londra cu tot ce le cerusem în afară de conserva de carne de vacă, pe care o comandasem mai mult ca o provocare.

Am cumpărat diverse ustensile de bucătărie britanice de pe internet, am împrumutat un cuptor cu microunde și am instalat un bufet într-o pauză de prânz în sala de ședințe. Am încercat să organizez un fel de petrecere. Masa

lungă de ședințe era ascunsă sub patru fețe de masă de hârtie cu steagul Marii Britanii. Închiriasem niște platouri albe de porțelan lucios de la o firmă de catering. Platourile erau de asemenea decorate cu stegulețe și cumpărasem un pachet pentru petreceri de pahare și farfurii de hârtie și șervețele imprimate cu motive londoneze tipice – autobuze roșii cu etaj, taxiuri negre și legendarul polițist zâmbitor.

Nimeni nu avea cum să se creadă la o degustare de mâncare nemțească.

Când intrară colegii mei francezi, le zvâcniră nările la mirosul de cârnați la grătar. Sau poate că la vederea șorțului meu cu doamna în lenjerie intimă.

Erau rezervați. Bărbații cu mâinile în buzunar, femeile cu brațele încrucișate. Unul sau doi aveau o expresie vag temătoare, ca la dentist.

Invitasem întreaga echipă, plus zece dintre tinerii din companie. Masele de lucrători tineri din birouri erau principalul meu public țintă.

Dădură târcoale mesei, întrebându-se dacă etalajul meu se și mănâncă, sau doar se admiră, ca la muzeu. Jean-Marie întârzia, așa că nu se spărsese încă gheața.

Le-am urat bun venit cu o scurtă introducere despre cum să completeze cartonașele cu note și i-am invitat să servească.

Christine și cu mine petrecuserăm o dimineață întreagă tipărind etichete bilingve pentru diversele feluri de mâncare. Nu e ușor să traduci chestii de genul „cartof în coajă umplut cu fasole coaptă și brânză rasă”. Înainte de a trece la găsirea cuvintelor franțuzești corespondente, trebuie să îi explici francezului la ce servește acest tratament aplicat alimentelor.

Nicole fu prima care riscă.

— Mm, rulouri cu cârnați, spuse și mușcă. Îmi amintesc că soțul meu… încheie brusc momentul proustian scuipând ruloul cu cârnați într-un șervețel și trăgând în țeapă un cârnăcior condimentat pe o scobitoare.

— Șe dhracu e asta? Marc adulmeca un vas aburind de budincă de carne și rinichi care trecuse cu succes prin vamă. Se dădea la o fată care era tot din departamentul IT, după părul inform și legitimația înfiptă în șold.

Citi eticheta din fața vasului.

— O budinca cu carhne? Mincasi sos dulșe cu carhne și acum carhne cu dulșe? O! Făcu o grimasă de pantomimă către admiratoare.

— Când erai în sudul Statelor Unite, sunt sigur că le-ai explicat tuturor țărănoilor cu care erai prieten de ce să nu mănânce cartofi dulci cu carne, nu-i așa, Marc? Să nu mai vorbim că le-ai ținut prelegeri despre gafa gastronomică de a bea cola la masă?

Marc mârâi și se îndepărtă să bombăne în altă parte a mesei.

— A, Bernard, servește, am zis, chemându-l pe amicul meu ca o morsă blondă, care se apropiase târâș de masă.

— Pinzul plu gah-hului, răspunse el. Nu era un salut de morsă, ci o încercare de a pronunța „prânzul plugarului”, acea scuză tradițională a cârciumilor englezești de a nu se mai obosi să pună cașcavalul între pâini. Eu pusesem pe masă ingredientele unor plugari mai respectabili, oferind o selecție de brânzeturi (Cheddar maturat sau Stilton) și murături și o salată verde, dreasă cum trebuie. Reușisem și să comand niște șuncă în saramură care arăta ca o balegă mică pe o balegă mai mare – m-am gândit că va atinge o coardă subliminală în sufletul parizienilor. Eticheta lămurea că prânzul plugarului este mâncarea tradițională a *vieux fermiers anglais.* Vedeam pe fața lui Bernard că se întreabă cum reușeau să scoată salata pe câmp fără să verse sosul.

— Gustă niște brânză Stilton englezească, i-am zis foarte rar. O să-ți placă. Are același gust ca Roquefortul franțuzesc.

— OK. Apucă o halcă de jumătate de livră de Stilton și se îndepărtă înainte să am ocazia să îi spun că nu trebuia să taie decât o felie să o guste.

Încăperea era deja destul de plină, cu douăzeci și ceva de persoane care se înghesuiau la masă. Bărbații mai înalți se întindeau peste umerii celor din față să ajungă la platouri. În jurul ceainicului era un cârd de gâște și nu o coadă, iar lumea se amuză când văzu că scuipă ceai gata făcut și nu apă fierbinte.

— O, dorrd de morrgov! O brunetă din departamentul de vânzări cu un tricou negru strâmt și pantaloni și mai strâmți sălta de extaz în fața cuburilor de tort de morcovi presărate cu zahăr pudră. Am mincat asta la con teer buri.

— Perfect, super. Nu știam despre ce vorbește, dar era primul oaspete satisfăcut.

— Cunoșt con teer buri? Acum mesteca tort de morcovi cu gura plină, ceea ce nu prea mă ajuta să descifrez ce încerca să spună.

— Nu, nu cred. Ce e?

— E oh-aș. Lângă duvre?

— Așa-i. Da. Poftim?

— Știi! Lângă tonel. Ieși din tonel, urș. E cati dral. Con teer buri!

Îmi pică fisa.

— A, Canterbury! Catedrala, așa-i. Ai fost acolo?

— Da, merjem cu clasa când eram în școl. Noi, *comment dire*? Furam mut CD din magazin. Fost distracsi. Am mincat dorrd de morrgov la cafe. Ador! Acum era la al treilea cub, iar tricoul îi era presărat de firimituri aurii.

— Super.

— Ador mincara englezasca. Merg mininc cartofori.

Platourile de cartofi prăjiți erau etichetate A, B, C și așa mai departe, cu o listă de arome din care să alegi. Propusesem un joc, ca fiecare să ghicească care e și să le marcheze pe cele preferate. Colegii mei citeau traducerile și râdeau de felul acesta supercomplex de a servi cartofii. Cine naiba, vedeam că se întreabă, ar vrea să mănânce cartofi prăjiți cu gust de sos Worcester, ceapă murată, sau arici? Christine explicase în traducere că ariciul era o glumă și că de fapt cartofii aceia conțineau o aromă artificială de carne, dar asta nu făcu decât să confirme prejudecățile francezilor. Mâncarea nu e lucru de glumă, la urma urmei.

Chiar și așa, gustau cu plăcere. Curând, grămada de arici rămase la fel de plată de parcă ar fi încercat să traverseze autostrada.

— E bun, îmi spuse Stéphanie când m-am apropiat de micii cartofi copți. Făcusem niște cartofi copți în coajă miniaturali cu diverse umpluturi tipice. Ea luase cu brânză.

— Îți place?

— Nu. Arătă brânza rasă. Adică brânza, este cincizeci la sută har.

— Har?

— Da, fu fu. Imită expiratul.

— A, aer. Se topește mai bine rasă.

— Da. E economie buna sa vinzi har, nu?

Nemernica. Dar nemernica avea dreptate. Brânză rasă ieftină într-un cartof ieftin la microunde era un articol foarte profitabil.

Mi-a atras atenția o revoltă la celălalt capăt al mesei și m-am scuzat. Christine îmi trimitea mesaje de S.O.S. Cu ochii în vreme ce se războia cu ceea ce părea un trib de canibali care se îmbulzeau în jurul ei, încercând să smulgă hălci de carne de pe ea.

Ea manevra prăjitorul de sandviciuri care se preschimbase în cel mai mare hit al degustării. Încerca să felieze sandviciuri cu cașcaval prăjite în bucățele mici cât pentru o îmbucătură, dar i se furau întregi de îndată ce le scotea din prăjitor.

— Acum pari puțin mai pasionat de mâncarea englezească, Marc? Mi-am băgat cu curaj mâna între un sandvici cu cașcaval și șuncă și degetele hoțomane ale lui Marc.

— Englezasca? Asta-i fransuzesc. N-a auzit de croque, monsieur?

La cât dispreț manifestase față de bucătăria mea, era surprinzător de temerar în a se feri de cuțitul lui Christine și de a pune mâna pe tot sandviciul.

•

După aceea, Christine și cu mine am trecut în revistă ce a rămas, pentru că, după cum vă va spune orice bucătar, este mult mai important decât ce s-a mâncat.

Budinca de carne și rinichi a fost un *non-non.* Practic neatinsă. Ei, la urma urmei era carne de vită englezească. Plăcinta de porc? Puțini doritori și înțelegeam de ce. Dintr-o perspectivă franceză, era o imitație neelegant feliată, anemică, a mezelurilor franțuzești. Cartofii copți nu fuseseră prea căutați, dar poate că din vina mea – nu era un fel de mâncare foarte practic pentru un bufet fără tacâmuri.

Totuși, șirurile de platouri goale și teancul pătat de cartonașe de note păreau să stea mărturie că degustarea fusese un succes. Le plăcea bucătăria englezească deși nu voiau să recunoască.

Am îmbrățișat-o din inimă pe Christine și am sărutat-o umed pe obraz ca să îi mulțumesc.

— O! Devii un adevărat francez, îmi spuse ea în franceză. Pentru tine, mâncarea și sexul sunt unul și același lucru.

Era probabil pentru prima dată în istoria umană că fuseseră numiți sexy cartofii prăjiți cu aromă de arici.

•

Jean-Marie nu a apărut la degustare, dar când i-am spus cât de bine a mers, s-a entuziasmat într-un fel letargic.

S-a uitat peste note și peste sugestiile mele de a face mâncarea englezească tipică mai acceptabilă pentru consumatorii francezi. Arăta și mai elegant ca de obicei, dacă se poate. O cămașă mov lucioasă cu butoniere de aur cu monogramă, un costum croit atât de bine, încât era aproape lichid. Bronz la ultraviolete impecabil de uniform. Stătea pe scaunul lui de piele imens, cu certificatul de cavaler înrămat undeva deasupra umărului, de parcă poza pentru un portret.

— E bine. Puse lista deoparte și îmi zâmbi absent.

— Probleme? Altă demonstrație? am întrebat.

— A, nu. Fermierii nu ne vor mai deranja.

— Presupun că au fost convinși de interviurile tale de la televizor?

— Nu, le-am dat o listă cu restaurante fast-food care nu cumpără carne de vită franțuzească de la noi. O să se asigure că nu cumpără carne de vită din import. Vechea și nobila tradiție franceză de a colabora cu dușmanul, am considerat eu. Și o voi trimite pe Stéphanie să se mai fotografieze cu vacile franțuzești.

— Asta îi va face fericiți.

— Hm?

Părea distras. Deși părea că totul e în ordine. M-am întrebat de ce e posomorât.

— În orice caz, Paul, te duci acasă să petreci Crăciunul în familie?

— Da, în seara asta. Acum fu rândul meu să par mohorât. Cinci zile de șezut în camera de zi excesiv de ordonată a părinților mei, mâncând curcan uscat și prefăcându-mă că mă înțeleg bine cu tata în fața meciurilor de fotbal transmise prin satelit. Alexa și cu mine plănuiserăm să mergem la cabana părinților ei din Alpi pentru câteva zile de foc de lemne și cuibăreală pe sub plapumă, dar contramandase în ultima clipă. Tatăl ei se mai despărțise de un prieten și nu voia să fie singur în acest moment al anului orientat către familie. Mama ei, se pare că se cuplase cu un pirat de DVD-uri ucrainean.

— Tocmai ți-am trimis un e-mail cu un rezumat al progresului proiectului până acum, i-am zis lui Jean-Marie.

— A, da, bine.

— E foarte scurt.

— A.

— Te-am avertizat, Jean-Marie. Echipa mea nu e tocmai unită și muncitoare. E mai degrabă ca o oră săptămânală de conversație în limba engleză. Va trebui să facem schimbări radicale după Crăciun, nu crezi?

Înainte să poată răspunde Jean-Marie, Christine își băgă capul pe ușă și anunță că *l'inspecteur* e jos la recepție.

— Un polițist? Deci nu mai sunt în grevă? am întrebat.

— Nu, nu. Privirea neliniștită reveni în ochii lui Jean-Marie. Un inspector de la Ministerul Agriculturii.

— A, da? A venit să te felicite pentru… Am făcut semn din cap către certificat. Expresia de pe fața lui Jean-Marie mi-a răspuns că nu. M-am întrebat dacă l-a ajuns din urmă ipocrizia, ca o bucată nedigerată de *boeuf anglais.*

Se ridică și își strânse cravata deja strânsă.

— În orice caz, Paul, îți mulțumesc. Nu îți face griji în legătură cu progresul. De ce nu te duci să prinzi trenul?

Pomi către ușă. Mă dădea afară.

— OK, ne vedem după Crăciun, Jean-Marie.

— Ăă, da.

— Îți doresc joyeux Noël. O să-ți aduc niște budincă de Crăciun.

— Da. Mulțumesc.

Asta dovedea clar că nu asculta. Zâmbi vag, dădu mâna cu mine și se întoarse către birou.

A fost oare înțelept să cumpăr bilet dus-întors?

• Janvier •

O maison *la țară*

Nu multă lume din afara Franței cunoaște adevărata poveste din spatele creării Uniunii Europene.

Se pare că familia lui Charles de Gaulle avea o casă la țară lângă o fermă mititică ce făcea cei mai zbârciți cârnați din Franța. Francezii îi numesc *saucissons secs* – salamuri lungi, subțiri și diforme care se atârnă la uscat până devin la fel de tari ca o sticlă de vin. Atât de tari, încât sunt magazine dedicate în întregime vânzării de cuțite-clești ucigașe de care ai nevoie ca să tai un asemenea *saucisson* în felii mâncabil de subțiri.

Oricum ar fi, de Gaulle era mare amator de *saucissons.* După al Doilea Război Mondial, lucrurile au fost destul de pașnice în Franța (în afară câteva războaie coloniale), așa că generalul reușea să dea o fugă până la țară la sfârșit de săptămână de mai multe ori pe an. De fiecare dată, insista mereu să mănânce câteva felii din delicatesa locală la apéritif.

Dar într-o vineri seară, când sosi, *quelle horreur,* nici urmă de cârnat.

— *Pourquoi pas?* întrebă generalul și i se răspunse că ferma era în dificultăți financiare și nu mai producea cârnați.

De Gaulle se puse pe treabă. Propuse o lege în parlament pentru crearea unui sistem de subvenții pentru micii fermieri. Însă sindicatele industriale aveau guvernul la mână, așa că legea nu trecu. Atunci de Gaulle veni cu o idee strălucită. De ce să nu creeze un guvern pan-european pentru subvenționarea cârnaților? își zise. Nu își putea dezvălui adevăratele motive, așa că flutură conceptul vag de protejare a producătorilor europeni împotriva competiției globale prin fața șefilor de stat ai Italiei, Germaniei și Spaniei (veți observa că toate sunt renumite pentru cârnații lor) – și hei, presto, luă naștere Piața Comună. În curând, ferma locală de porci a generalului înota în bani europeni și producea atâția cârnați, încât jumătate erau aruncați înapoi în troaca de porci.

Ei, poate că nu e întru totul adevărat, dar e singura cale prin care pot să-mi explic antagonismul adânc înrădăcinat al Marii Britanii față de Europa – cârnații noștri sunt jalnic de palizi și de fără vlagă în comparație cu salami, wurst, chorizo și *saucisson sec*.

Astăzi, firește, UE înseamnă mult mai mult pentru Franța decât o sursă de subvenții pentru crescătorii de porci. În zilele noastre, e de asemenea o sursă de subvenții pentru crescătorii de vite, pomicultorii, producătorii de brânzeturi, viticultorii, producătorii de ulei de măsline, și orice alt tip de activitate țărănească ți-ar trece prin cap.

Nu am nimic valabil de obiectat. De asta sunt satele franceze un loc atât de fantastic de vizitat. La numai câțiva kilometri în afara Parisului, găsești fragmente de Franță rurală autentică, populată de tractoriști care cred că Dior e un cuvânt pe care îl folosești să gonești câinii fără stăpân din curte. *Allez*! *Dior*!

•

Pe când intrarăm în ianuarie, am vrut să mă alătur marii tradiții pariziene de a-mi cumpăra o bucată din această capsulă de timp rurală – o *maison* la țară. Ce nebunie, veți spune, din partea unui individ cu un contract pe un an. Dar acum îmi primeam întregul salariu și plăteam aproape zero chirie și se poate cumpăra un mic château în Normandia cu prețul pe care îl plătesc londonezii pentru un mușuroi de furnici lipit de alte mușuroaie de furnici.

Motivele mele erau practic identice cu cele ale băștinașilor parizieni. Pentru început, mă cam săturasem până în gât de densitatea pur urbană a orașului. Comparativ cu Londra, la Paris, abia dacă există un centimetru pătrat de verdeață mai ales unde locuiam eu, în Marais.

Mă săturasem, de asemenea, până în gât și de vecinii mei, la fel ca majoritatea parizienilor. Cunoșteam acum fiecare secundă din rutina de dimineață a vecinilor de sus. La 7 fix sună alarma, bum, Madame se scoală din pat, își pune cizmele de scufundări marine la adâncime, și îmi traversează tropăind tavanul ca să-și trezească odraslele cu megafonul. Copiii aruncă saci de ghiulele pe podea, apoi, aparent târând mai multe baroase fiecare, dau buzna în bucătărie ca o turmă lovită de streche. Își iau bucățile de baghetă și se duc să se așeze în fața televizorului, care transmite mereu un desen animat despre niște personaje care nu fac nimic altceva decât să zbiere unul la altul și să explodeze. Din minut în minut, unul dintre copii face roata țiganului (bătând în același timp ghiulelele ca pe mingi) până în bucătărie pentru câteva secunde, apoi se întoarce (însoțit de o familie de canguri entuziasmați) la televizor, între timp se trage apa la WC, în medie, de cincizeci de ori pe picătură de urină eliminată. În final, urmează o perioadă de zece minute de răcnete intensive, iar exact la 8.15 se năpustesc cu toții urlând afară pe ușă către școală.

Tocmai îți faci o ceașcă de ceai să te calmezi când revine Madame și își pune echipa de hipopotami dresați să curețe mizeria, bocănindu-și copitele sau ce-or fi având hipopotamii pe ritmul unei romanțe franțuzești în ultimul hal de

patetice. Am îndrăznit o dată să urc și să întreb dacă hipopotamii au într-adevăr nevoie să poarte tocuri în casă mereu și o snoabă cu perle mi-a trântit ușa în nas.

N-ar fi fost chiar atât de rău, dar copiii mergeau și sâmbătă la școală. Așa că, pentru a evita să meditezi prea mult la incendiere și atacuri cu securea, începi să cauți o *maison* de weekend.

M-am întrebat dacă nu cumva de asta simt parizienii atât de maniaci. În casă sunt mereu asaltați de zgomotele nedorite ale rutinei zilnice a vecinilor. Și când ajung afară, nu au unde să calce decât pe asfalt tare. Bubuitul constant din urechi și de sub tălpi le descentrează creierul de atâta săltat.

Nu mă înțelegeți greșit. M-am bucurat să mă întorc la Paris după Crăciun. Îndată ce am coborât din tren și m-am alăturat turmei ce se năpustea către metrou, m-am simțit revigorat. E un oraș care te trage după el. Știam că acum pot fi servit în cafenele, pot să mă bag în față la coadă, pot să înfurii oamenii ridicând pur și simplu din umeri. Era ca și cum aș fi excelat într-un joc de calculator excesiv de dur.

•

Când m-am dus la birou în prima luni a noului an, lucrurile păreau să se desfășoare normal. Nu tu grămadă de bălegar la recepție. Nu tu polițiști deschizându-ne gențile în căutare de carne ilegală. Ca toată lumea, mă simțeam acum întru totul confortabil petrecându-mi prima dimineață sărutându-mi colegii, bând cafea și întrebându-mă unde să mă duc în următorul concediu.

O mare parte a după-amiezii fu ocupată de o petrecere cu ceai în biroul lui Jean-Marie pentru *la galette.* Aceasta era o sărbătoare de sezon centrată pe mâncarea unui croissant plat și lung umplut cu marțipan. Stéphanie felie *la galette,* apoi Christine, ca mezină, trebui să se bage sub masă și să spună cine să primească fiecare felie. Odată feliile distribuite, toată lumea începu să mănânce cu grijă, așteptând să vadă cine își va sparge un dinte cu figurina de porțelan ascunsă în cocă. Jean-Marie fu cel care își scoase în final din gură o vacă mânjită cu marțipan. Aș fi zis că fusese aranjat, numai că acum fu obligat să arate ca un idiot cu o coroniță de hârtie pe cap tot restul petrecerii.

Sub poleiala asta sărbătorească de Anul Nou, Jean-Marie părea tensionat, dar în niciun caz nu ieșit din minți de griji. Medalia mai era încă pe perete, așa că probabil că inspectorul de la minister nu venise decât pentru o pălăvrăgeală despre tăișurile tocătoarelor. Și când am amintit de ideea mea de a-mi cumpăra o casă la țară în Normandia, poate, Jean-Marie s-a oferit imediat să mă ducă cu mașina în „cel mai frumos oraș de provincie din Franța” în weekendul următor.

Alexa n-a vrut să vină – taică-său tocmai făcuse o pauză de Prozac și se simțea „fragilizat” – așa că la ora 9 sâmbătă dimineață m-am întâlnit cu Jean-Marie în parcarea subterană a companiei, unde își lăsase luxosul Renault argintiu pentru a fi spălat, și o pornirăm către provincie.

— N-avem timp de pierdut, spuse pe când se băgă în trafic, claxonând pietonilor să se dea la o parte, și coti în aglomerația nebună de pe Champs-Elysées. Tot Parisul pleacă la drum.

De fapt, tot Parisul părea să se fi adunat ca să dea ture în jurul Arcului de Triumf.

Era ușor de înțeles de ce. Arcul e mult mai impresionant în realitate decât pe vederi, o clădire dublă, înaltă de cincizeci și ceva de metri, care pare să se ridice până în cer, mai degrabă decât o umilă arcadă. L-a comandat Napoleon pentru a sărbători victoria asupra rușilor și austriecilor în bătălia de la Austerlitz din 1805 (așa zice ghidul, iar eu n-am niciun motiv să mă îndoiesc), iar astăzi stă maiestuos pe o mică insulă în mijlocul unuia dintre cele mai mari sensuri giratorii din Europa, cunoscut drept l’Etoile, sau „Steaua”. Sensul giratoriu are douăsprezece ieșiri și imensul diametru de patru sute de metri, ceea ce le dă mașinilor spațiu destul să se năpustească în cel puțin douăsprezece direcții diferite deodată. Ca stea, l’Etoile e jumătate gaură neagră, jumătate supernovă. Mașinile sunt absorbite, zgâlțâite nebunește, apoi eliminate pe o ieșire.

Jean-Marie acceleră în îngrămădirea de vehicule, fără măcar să clipească atunci când splendida sa mașină nou-nouță fu aproape tăiată în două de un Kawasaki kamikaze. Apoi izbi claxonul de parcă asta ne-ar fi oprit să ne înfigem în ușile unui Smart mititel care apăruse de nicăieri la treizeci de centimetri de capota lui ce accelera. Păru să fi uitat că are și frâne la mașină. Viră de colo-colo, evitând la un fir de păr patru sau cinci accidente, iar eu m-am întrebat câte secunde mai durează până ce i se termină norocul dat de Dumnezeu, iar eu voi mușca din airbag.

Deși trebuie să recunosc că mă simțeam bine într-un fel sinucigaș. Eram prosternat de admirație în fața tacticilor de evitare prezentate aici și îmi bâzâia adrenalina la vederea tupeului acestor șoferi care trebuiau să cotească drept în fața botului altor mașini ca să iasă, uneori oprindu-se brusc în trafic, deși tancul de director al lui Jean-Marie le ataca flancul.

— Companiile de asigurări nu investighează niciodată accidentele de la l’Etoile, mă lămuri Jean-Marie. Ar fi ca și cum s-ar întreba de ce și-a spart un boxer nasul. Râse și închise ochii timp de cel puțin trei secunde.

— Perfect, am zis. I-am închis și pe ai mei și am așteptat inevitabilul.

În mod miraculos, inevitabilul se dovedi a fi fost evitabil până la urmă, iar noi scăparăm din atracția gravitațională a l’Etoile. Acum nebunia lui Jean-Marie se limită la a vorbi la telefonul mobil, în timp ce țâșnea în zig zag de pe o bandă pe alta ca să câștige metri prețioși în trafic și trecea ca fulgerul pe roșu.

— Roșul la semafor e ca și cozile, spuse disprețuitor. E pentru cei care au timp de pierdut.

Ajunserăm la o intersecție unde scria „Nord”, iar el coti către vest.

— Normandia nu e în nord? am întrebat.

— Nu, în nord-vest, spuse, cotind din nou, de data asta către sud-vest. Dar noi nu mergem către coastă. E prea plină de parizieni. I se zice al Douăzeci și Unulea Arrondissement. E prea scump pentru tine.

Asta era.

Ne îndepărtarăm de soare cu aproximativ de două ori viteza legală. Conducea atât de repede, încât mi se părea foarte probabil că va lăsa în urmă soarele și ne va duce înapoi în noapte. Și nu era singurul. Eram pe locul al patrulea sau al cincilea într-o coloană de mașini mari care goneau pe autostradă cu aceeași viteză, folosindu-și puterea combinată ca să sperie mașinile mai încete să se dea la o parte de pe banda de viteză. De fapt părea să fim mult mai în siguranță așa, pentru că pluteai pe lângă haosul din dreapta, unde lumea țâșnea neanunțat din spatele camioanelor, depășea pe dreapta, sau mergea la doar câțiva centimetri de bara din spate a mașinii din față. Era ușor de înțeles de ce Franța are cele mai rele statistici de accidente din Europa. Un norișor de ceață, o picătură de ploaie și acest comportament devine literalmente ucigaș.

Astăzi era uscat, dar puțin sub zero. Un petic mic de polei ne-ar fi proiectat până la Atlantic, dar Jean-Marie era dispus să riște. Pe când ne purta cu iuțeală către provincie, își ținea ochii ațintiți asupra mașinii din față, pândind cel mai mic semn de decelerare ca să o poată depăși. Între timp, o tot dădea înainte cu fermierii nerecunoscători. Ministerul fusese avertizat în legătură cu el, se pare, iar el trebuise să dovedească inspectorului că toată carnea de vită provenea din surse legale.

— Ceea ce nu a fost o problemă, evident.

— Evident.

Iar azi trebuia să meargă să vadă pe cineva „care are influență asupra fermierilor”, spuse, „și să-i sărut picioarele ca un sclav în fața caïdului”.

Nu știam precis ce e un *caïd*, dar după expresia de pe fața lui Jean-Marie, probabil că nu se spăla între degetele de la picioare.

Am coborât de pe autostradă înainte de Chartres și am intrat într-o zonă deluroasă și împădurită, presărată cu ferme mici și cătune cu patru case.

Am ieșit dintre dealuri pe o câmpie mare, însorită, iar Jean-Marie coborî geamul să inspire adânc aerul răcoros de țară.

— Am ajuns, spuse când intrarăm în piața principală a unui oraș de provincie idilic și dărăpănat numit Trou-sur-Mayenne.

Era zi de târg. Peste tot erau parcate alandala camionete albe. Lumea se învârtea cu plase de cumpărături care păreau gata să plesnească și să acopere drumul cu salată și franzele cu coajă crocantă. Grupuri de bătrâni în salopete albastre, cu șepci pe cap, se sprijineau de zidul clădirii pieței, pălăvrăgind printre de norișori de fum de țigară. Erau fermieri, care se informau fără îndoială în legătură cu noile subvenții pentru a-și vopsi porcii cu steagul UE.

Hala pieței era practic doar un acoperiș înalt, cu țigle, susținut de coloane groase de piatră. Structura acoperișului era un desiș în zigzag de grinzi din lemn masive, grosolan tăiate, și grinzi de metal de pe care se scorojise aproape toată vopseaua. În interior erau rânduri de tarabe cu vânzători cu degete roșii și mai multe paltoane care se încălzeau zbierând la cumpărătorii ce le dădeau târcoale să-și cumpere porția de opulență tipic franceză. Erau tarabe care vindeau numai cartofi și verdețuri, tarabe care vindeau numai pere și mere, o camionetă de măcelărie asaltată, o altă camionetă de măcelărie cu zero clienți, și o tarabă de pescărie cu prelată albastră, cu un cap imens de ton decapitat care atrăgea copii cu gura căscată. Vedeam și un proțap lung cu purcei de lapte lângă un cazan imens de cartofi făcuți sote – o gustare pentru căpcăuni.

— Mult mai tipic decât în Normandia, îmi spuse Jean- Marie. Dar case mult mai ieftine. Du-te acolo.

Îmi indică în cealaltă parte a pieței o casă de piatră cu un nume pe care nu l-am putut citi pictat cu litere aurite deasupra unei vitrine mici, cu perdea.

— E un notariat, spuse Jean-Marie. Pe om îl cheamă Lassay.

— Lassay, am repetat, încercând să nu îmi imaginez un câine collie.

— E avocat, dar vinde și case. Te așteaptă.

— Tu nu vii?

— Nu, am treabă. O să te ducă să vezi casele și o să te ducă la Chartres, de unde poți să te întorci cu trenul la Paris. Trece-ți biletul pe decont.

În următorul minut eram afară din mașină, iar Jean-Marie dispăruse în aglomerația pieței. Halal ajutor. Mă duce unde nu vreau să mă duc și mă aruncă în stradă. Dacă tipul ăsta Lassay e plecat în weekend? Aveau taxiuri pe aici? Sau va trebui să fac autostopul în spatele unui camion cu pește?

•

Dar Lassay era acolo și nu arăta foarte încurajator. Își încălzea partea dorsală la un foc de lemne în magazinul mic și supraîncălzit. Singurele obiecte de

mobilier din camera cu tavan jos era un birou de lemn masiv, cu placa îmbrăcată în piele, un scaun pivotant modern și două dulapuri roșii de metal pentru dosare. Deasupra șemineului de marmură atârna o fotografie înnegrită de fum a pieței din zilele de dinainte de mașini, de parcă Monsieur Lassay ar fi sărit din ea drept în prezent.

Era ca un personaj de Dickens care s-a dus la un magazin de haine moderne și n-a prea înțeles la ce servesc unele obiecte vestimentare. Cravata prost legată acoperea o parte a gulerului de la cămașă, pantalonii erau largi și strânși în talie cu o curea subțire de piele și purta o jachetă groasă de lână care arăta de parcă ar fi fost făcută din preșuri vechi de picioare. Părul rar și alb era lung și răvășit, periat viguros pe spate ca să nu îi cadă în ochi.

— Sunteți Monsieur Lassay? am întrebat în franceză.

— *Oui.* Mă scutură amical de mână.

— Aveți case de vânzare?

— Case de vânzare? Nu.

— Nu?

— A, sunt multe de vânzare. E un moment bun de cumpărat o casă, dar eu n-am decât una. A mea. O puteți cumpăra pe asta dacă doriți. Chicoti ca pentru sine.

— Dar Monsieur Martin, el zice că aveți case de vânzare.

— Monsieur Martin? Îl cunoașteți?

— Da.

— Da, firește!

M-am întors. Acest ultim glas venise de pe niște scări în spirală de lângă ușă. Îmi întinse mâna zâmbind larg un bărbat de treizeci și ceva de ani, îmbrăcat cu eleganța unui domn englez de la țară în pantaloni kaki de catifea reiată, vestă galbenă și o haină de catifea cafenie.

— Guillaume Lassay, spuse. Acesta este tatăl meu. N-a terminat maman cumpărăturile? îl întrebă pe taică-său. Taică-său făcu grrr. Se părea că își umple vremea în timp ce nevastă-sa face turul pieței.

M-am prezentat lui Guillaume și am încercat să repet ce spusese Lassay bătrânul despre faptul că e un moment bun de cumpărat.

Lassay cel tânăr înțelese și râse.

— Sunt multe de vânzare, poate. Dar nu sunt toate cum vreți dumneavoastră. Nu sunt toate case de țară. Am o astfel de casă de vânzare. O căsuță. Frumoasă și nu scumpă. Mergem s-o vedem acum.

Se aplecă peste birou, deschise sertarul din mijloc și scoase o legătură mare de chei. Smulse eticheta de hârtie cu numele de pe inel și puse cheile în buzunarul de la haină, poftindu-mă să ies.

— Vom vizita casa, apoi vă voi duce la cel mai bun restaurant din zonă.

— O, dar… Feriți-vă de agenții imobiliari care vin încărcați cu daruri, mi-am zis. Ar fi ca și cum un criminal în serie ți-ar propune să-ți pui o pereche de cătușe, să vezi cum te simți în ele.

— Monsieur Martin vrea să ne invite, să se scuze că v-a abandonat.

— Vine cu noi la masă?

— Nu, dar plătește.

— A, OK, bine. M-am lăsat scos afară pe ușă către un Mercedes albastru închis.

•

Ieșind din oraș, am trecut pe lângă mai multe case pe poarta cărora atârnau plăci cu A VENDRE.

— Oamenii aceștia vor să plece din oraș și să stea la țară. Ca dumneavoastră, Monsieur Vest.

— Dar deja, ăă, e țară aici, acum, deja, nu?

Voiam să spun că aproape toate aceste case de oraș aveau grădini care dădeau în ogor. Comparativ cu Parisul, aici era pădure tropicală virgină.

Ne-am oprit la cel puțin cincizeci de intersecții, am trecut prin zone răcoroase și umbroase de pădure și am urcat și am coborât pe dealuri abrupte, și după vreo douăzeci de minute am ajuns într-o vale de râu lată de o jumătate de kilometru cu malurile mărginite de copaci înalți, ca niște schelete. Se vedeau case de fermă la intervale de vreo sută de metri de-a lungul văii până când râul dispărea din vedere după un cot.

— *Voilà.*

Am ieșit din mașină și m-a izbit tăcerea asurzitoare. Aproape că se auzea fumul care ieșea din coșul casei aflate la două câmpuri depărtare. Pretutindeni țopăiau păsărele. Un corb a bătut din aripi în vârful unui copac și m-am holbat la el de parcă tocmai ar fi tras cu pușca. Monsieur Lassay avea dreptate – de-abia aici era la țară.

Parcaserăm pe un mal cu iarbă lângă o căsuță ca o bijuterie, o clădire de piatră cu etaj, cu acoperișul de țigle plin cu mușchi și cu rame galbene la ferestre. Era înconjurată de pajiști cu smocuri de iarbă și pomi golași. Lângă casă era un hambar imens care fusese convertit într-un garaj și anexe, cu două uși duble și o fereastră în acoperișul vechi de șindrilă.

— Aveți și terenul până la copaci, spuse Monsieur Lassay de parcă aș fi cumpărat deja casa. Arătă dincolo de pomi către două pășuni în pantă. Pe una dintre ele era un tractor, iar pe cealaltă oi. Casa părea să aibă inclusă propria fermă de amator.

Lassay își scoase cheile și deschise ușa. Interiorul fusese modernizat cu mult bun-gust. În salon era un șemineu de piatră uriaș, aproape la fel de înalt cât casa, riscai să dai cu capul în grinzi expuse la vedere de fiecare dată când te întorceai, dar existau și o bucătărie utilată ultimul răcnet, o baie modernă, WC, și un boiler electric impozant. Salonul și cele două dormitoare erau mobilate cu strictul necesar – reproduceri moderne de bun-gust ale mobilierului rustic.

— Totul e inclus în preț, îmi spuse Monsieur Lassay, primele cuvinte de când intraserăm. Nu încerca să mă convingă, ci doar mă lăsa să apreciez cât de incredibil de ieftin era totul.

Era deja o casă de vacanță complet funcțională, care se vindea la prețul pe care te aștepți să ți se ceară pe o mină fără acoperiș.

— De ce e foarte, ăă, nu scump? am întrebat. O întrebare prostească dacă vrei să cumperi ceva, dar trebuia pusă.

Monsieur Lassay ridică din umeri, nu în stilul parizian menit să te irite, ci doar ca să arate că nu știe.

— Acesta este prețul aici. E departe de Paris.

Am ieșit la hambar, care era acum cincizeci la sută spațiu modern de garaj și cincizeci la sută clădire de agricultură primitivă. Jumătatea garajului avea podea de beton și niște bare de legat biciclete, am presupus eu. Partea primitivă încă avea pământ bătătorit pe jos și pereți dărăpănați. Mirosea a benzină și lemne uscate.

— Bonjour.

În ușa hambarului meu stătea un omuleț cu șapcă plată. Primul intrus?

— Bonjour. Monsieur Lassay se pare că îl cunoștea și se duse să dea mâna cu el. Era un fermier, de vreo șaizeci de ani, un semipitic cu mâini enorme și obraji roșu aprins.

Începură să vorbească despre mine în patois-ul local, un amestec de franceză și egipteană antică pe care n-am prea putut să-l deslușesc.

Monsieur Lassay părea să confirme că s-ar putea să cumpăr casa. Expresia de pe fața fermierului sugera că se miră. „Nu păream genul de domn de la țară?” m-am întrebat. Nu, nu prea. Uitându-mă în jos, am remarcat că adidașii îmi erau deja acoperiți cu o crustă de noroi ca niște galoși. La țară, mi-am dat eu seama, e și mai multă mizerie decât pe un trotuar parizian, iar picioarele îmi demonstrau nepotrivirea.

Cei doi vorbeau înainte, cu fermierul dând din brațe cam amenințător spre terenuri. Nefiind expert în viața franceză de la țară, m-am întrebat dacă fermierul era inclus în prețul fermei, iar eu îl cumpăram practic și pe el. Va trebui să îl hrănesc dacă e proastă recolta? Va trebui să îl scot în pădure și să îl împușc când va fi prea bătrân să mai muncească?

Monsieur Lassay făcu gesturi liniștitoare, iar fermierul se îndepărtă, nu către drum, ci în susul livezii mele. Cât tupeu. Ce credea, că e terenul lui?

— Acesta este Monsieur Augème. Locuiește la ferma alăturată. Folosește terenurile și vrea să se asigure că și cumpărătorul îl va lăsa să le folosească.

— Depinde, ăă, cum, ăă, de ce, ăă, ce, am zis. Mi-am bătut capul să traduc în franceză „fără ritualuri satanice sau grămezi de bălegar lângă bucătărie, vă rog”.

— Plătește să cultive un teren și își pune oile pe celălalt.

— Plătește?

— Da, o sumă simbolică.

Deci aveam să mai și scot venit? Și, m-am gândit eu, dacă bătrânul începe să are la 6 dimineața, măcar eu, ca proprietar, puteam să-i închid gura, nu ca lui Madame, vecina de deasupra din HLM.

— Vă place?

— Da, am spus cu prudență, bunul-simț făcându-și în sfârșit efectul. Chiar și dacă prețul cerut era ridicol de mic, nu era niciun rău în a-l micșora și mai mult. E mic. Și… De ce dracu’ mai puteam să mă plâng? Și e foarte mult, ăă, verde, de, ăă, brrmm. Am mimat că împing o mașină de tuns iarba. Nu că aș fi avut așa ceva.

Monsieur Lassay dădu din cap înțelegător.

— Îl puteți ruga pe Monsieur Augème să cosească iarba și să o ia pentru animalele lui. Sau poate să aducă oile să tundă iarba din când în când.

— Hmm, am zis, de parcă n-aș fi fost tocmai sigur că vreau un fermier sau o grămadă de mioare să îmi preia sarcina plictisitoare și istovitoare.

— De ce nu o închiriați, pentru weekendul următor, să zicem, ca să vedeți dacă vă place?

— E chirie pentru weekend, casa asta? Vor dormi străini în patul meu rustic înainte să îl inaugurez cu Alexa?

— Nu, nu. Dar dacă vă gândiți serios să o cumpărați, o puteți închiria pentru o sumă modică să vedeți cum e.

— Cu fără garanție pentru o cumpăr?

— Nu, firește. Până nu semnați, nu e nicio garanție.

— OK, excelent. Weekendul următor, OK?

— Da. Bine. Poftim cheile.

— Deja acum?

— O, mi-ați fost prezentat de către Monsieur Martin. Spune că sunteți un tânăr cinstit.

Venind din partea lui Jean-Marie, m-am întrebat dacă vrea să fie un compliment sau o denigrare.

•

Nu mă prea puteam plânge din pricina lui Jean-Marie, pentru că era foarte amabil. Elodie era plecată în Statele Unite, făcea un semestru la Harvard într-un program de schimb. De două ori pe an, din câte se pare, tinerii din cele mai bune universități economice franceze trebuiau să meargă în străinătate timp de trei luni ca să mai cheltuiască ceva din banii părinților. Așa că Jean-Marie mi-a dat cheile de la mașina ei și mi-a zis că puteam să mă folosesc de ea dacă voiam să mă duc la țară.

M-a întrebat și dacă mă deranjează să plătesc toată chiria pentru apartament cât timp era ea plecată, dat fiind că îl foloseam acum numai eu. Când am obiectat, sau mai degrabă când m-am înecat, nevenindu-mi să-mi cred urechilor, a capitulat instant și mi-a spus că o să-mi plătească un bonus care să acopere diferența de chirie timp de trei luni. „Ua, mi-am zis, universitățile astea economice trebuie să fie foarte scumpe.”

I-am amintit de acest aranjament financiar Alexei și i-am zis că s-ar putea să spere că voi buși mașina lui Elodie ca să încaseze asigurarea, dar mi-a zis că sunt mult prea cinic în privința șefului meu prietenos.

•

Alexa și cu mine ne înțelegeam destul de bine. Cu Elodie plecată, putea rămâne la mine fără să i se bage pe gât expuneri nude în timpul gătitului sau concursuri de schelălăit la 3 dimineața. Puteam petrece seara împreună și apoi și noaptea, foarte spontan, fără să provocăm o dezbatere filosofică asupra adevăratei naturi a relației dintre un bărbat și o femeie de rase diferite într-o lume postfeministă.

Taică-său era din nou în vervă după ce cunoscuse un designer danez de tacâmuri arătos, așa că, în weekendul de după turul meu explorator, ne-am îndreptat împreună către vest în Peugeotul 206 al lui Elodie.

Vremea era mai înnorată decât în weekendul trecut, stătea să plouă, iar celelalte mașini păreau toate hotărâte să întreacă norii sau să își dea viața pe drum. Era ca o cursă cu tamponări permise.

Pe când conduceam, sau mai degrabă, de frică, tremuram ca varga cu volanul în mână, Alexa curăță mașina. Nu pentru că era obsedată de igienă, ci pentru că găsise o pastilă ciudată cu cap de mort în torpedou. Mergea pe principiul că

dacă vom fi opriți din pricina stilului meu de condus exagerat de prudent, vom fi arestați pentru posesia unei întregi cărți de rețete de substanțe ilegale. Așa că tot ce i se părea dubios arunca pe geam din mers: o sticluță de plastic, un șomoiog de vegetale negre, un plic gol de plastic. După ce ne-am oprit să mergem la toaletă și să bem o cafea lângă Chartres, s-a urcat și în spate și a scotocit pe sub scaune. La fiecare câteva minute simțeam vâjâitul presiunii aerului și mai zbura ceva pe geamul din spate. Dacă vreun polițist ghinionist avea să-și plimbe câinele dresat pentru găsirea de droguri în pădurile din afara Parisului, javra putea să ne ia urma și să nu se oprească din fugă două sute de kilometri.

Aproape că ajunseserăm la căsuță când am auzit-o pe Alexa înjurând.

— Ce e? Cotiera e îndesată de heroină?

— N-ai auzit la radio?

— Nu. Mergea buletinul de știri, dar pentru mine era o bolboroseală fără noimă.

— Lucrătorii de la electricitate fac grevă.

— A. Ne oprim să cumpărăm lumânări. Și cred că avem aragaz.

— Gaz și curent electric, sunt aceiași lucrători.

— A.

Ne-am dus la piața din Trou și am cumpărat destulă mâncare pentru weekend, precum și o selecție de lumânări și câteva lanterne. Am avut până și ideea strălucită de a cumpăra niște cărbune și niște lemn de foc ca să putem găti orice s-ar întâmpla.

Un sfârșit de săptămână la gura sobei, la lumina lumânărilor, cu o franțuzoaică sexy? Cui îi trebuia gaz și curent electric ca să se simtă bine?

•

Începu să plouă când ne oprirăm în fața casei. Întreaga vale se umplea de nori, iar copacii păreau să îi țină în loc, ca să se descarce asupra refugiului nostru de weekend. Dar până și în întunericul umed și lipsit de electricitate, casa arăta minunat. Alexa toarse de încântare. Eram mai hotărât ca niciodată să o cumpăr.

Ce voiam de fapt să fac era să o arunc pe pat, dar mi-am adunat destulă stăpânire de sine ca să fac ceva util și să aprind grătarul. Acesta era o construcție de cărămidă chiar în afara ușii de la bucătărie. Era încă înfundat de cenușă, așa că a trebuit să găsesc o lopată mică în hambar și să scot cenușa într-o pungă de plastic de cumpărături (și s-o împrăștii peste blugi), înainte să aprind focul. Ploaia se întețea, dar cel puțin m-a împiedicat să inhalez mai mult de câteva doze de cenușă.

Grătarul avea un fel de acoperiș improvizat, dar ploaia, lipsită de tact, bătea într-un unghi numai bun ca să stingă focul chiar când era gata să se aprindă, așa că mi-am întins brațele ca răstignit să protejez flăcările cu hanoracul până se porneau bine. Inhalam acum o grămadă de fum ca să se asorteze cu cenușa care îmi căptușea deja aparatul respirator.

Mi-am revenit dintr-o criză de tuse și ochii mi-au căzut pe fermier, Monsieur Augème, care se holba peste zid la mine de la o distanță de cinci metri. Țigara îi sălta în sus și în jos în colțul gurii în timp ce boscorodea ceva în egipteana veche prin potop.

Am ghicit cam la ce se referă discursul său.

— Ești sărit de pe fix, sau ce-ai? Voi, orășenii, nu știți că nu se face grătar în miezul iernii pe ploaie torențială?

Am dat din cap recunoscător pentru sfat și m-am străduit din răsputeri să tușesc în altă parte decât peste flăcări, care erau în pericol de a muri de frig. Când mi-am ridicat din nou privirea, nu mai era acolo.

•

Alexa și cu mine am servit o masă modestă de carne, salată și fructe și am hotărât că restul cărnii o vom găti a doua zi. Nici măcar Alexei nu i-a plăcut carnea complet crudă cu excepția unui strat gros de un milimetru de cărbune pudrat cu cenușă.

Am petrecut după-amiaza în pat (ce altceva puteai să faci într-o casă fără lumină și căldură?), apoi ne-am îmbrăcat la lumina lanternei și am ieșit în beznă în căutarea cinei. Încă mai ploua, după cum pitoresc spun francezii, „ca o vacă ce se pișă”.

În loc să ne întoarcem până la Trou, ne-am oprit la casa lui Monsieur Augème și m-am năpustit prin ploaie cu o hartă să-l întreb dacă era vreun *auberge* de țară prin apropiere.

Stătu în prag și îmi mai vorbi o vreme până ce am reușit în sfârșit să îl fac să tacă din gură și să asculte ce voiam să-l întreb. Se uită la mine ca la un idiot, dar consimți să îmi recomande un loc unde să mâncăm. Nu prea știa niciun *auberge,* dar în final împunse cu degetul un oraș la câțiva kilometri spre vest și îmi spuse că puteam mânca la cazinoul de acolo.

Suna mai fițos decât îmi imaginasem – aș fi preferat un han mic de țară care să servească mâncare gătită de aceeași familie de când trecuseră romanii pe aici ca să meargă să se lupte cu Astérisc, unde vom redescoperi vreun sos divin pe care îl caută în lung și în lat criticii culinari de ani de zile – dar, dacă nu se putea, mă gândeam că cina într-un cazinou elegant suna infinit mai bine decât orice avea să producă grătarul nostru.

— Ce a propus? mă întrebă Alexa când m-am urcat înapoi în mașină și am umplut-o de apă.

— O să vezi. O să fie o surpriză.

•

Aici cred că mi-am învățat lecția despre natura relațiilor dintre un bărbat și o femeie de rase diferite într-o lume postfeministă. Și anume: nu promite nimic drept surpriză dacă nu ești tu însuți sută la sută sigur că va fi o surpriză plăcută.

Vedeți, Alexa, fiind franțuzoaică, ar fi știut că aproape toate cazinourile din Franța sunt poziționate pe litoral sau în stațiuni balneoclimaterice. Nu mă întrebați de ce – poate că scăldatul în apa mării sau în apele termale alină durerea pierderii ultimului sfanț la ruletă. Dar indiferent care ar fi motivul, Alexa ar fi știut că în niciun caz nu ne îndreptăm către un cazinou. Ne îndreptam către un Casino. Adică, unul din lanțul de supermarketuri numite Casino, care în magazinele mai mari are deseori și cantină.

Mi-ar fi spus că să stai la coadă ca o angajată în uniformă să îți trântească *steak frites* pe tavă nu e o ceremonie culinară pe care o găsește deosebit de sexy, deși multor francezi le place.

Când am oprit în parcare, refuză să iasă din mașină. Am fi putut merge mai departe din complexul industrial până în centrul orașului, dar supermarketul părea singurul loc luminat pe o distanță de kilometri întregi. Probabil că avea un generator de rezervă ca să nu i se decongeleze congelatoarele.

Partea bună a fost că am reușit să o conving pe Alexa să intre și am mâncat ceva cald. Partea proastă a fost că aproape toată lumea din oraș avusese aceeași idee și a trebuit să stăm la aceeași masă cu o familie cu un copil la vârsta aruncatului cu mâncare, unul la vârsta bocănitului cu tacâmuri (și aruncatului cu mâncare) și cu un adolescent îmbufnat care nu știa că e nepoliticos să înghiontești un englez cu cotul în coaste la fiecare cinci secunde.

Nici măcar teoria mea favorită cum că *le self* este o bună descriere a caracterului francezilor nu detensionase atmosfera. Ba chiar dimpotrivă.

Nu mai e nevoie să spun că ne-am întors acasă în tăcere, cu mine gândindu-mă ce noroc că făcuserăm sex după-masă. Îmbrățișările nocturne nu aveau să fie în meniu.

Am stat în pat, citind la lanterne separate. Eu citeam o traducere englezească a romanului lui Emile Zola, *Le Ventre de Paris* despre viața în vechea piață alimentară Les Halles. Alexa citea în franceză „Femeile sunt de pe Venus, bărbații sunt de pe o planetă a încăpățânaților unde li se spune că femeile nu trebuie consultate în legătură cu locul unde vor petrece seara”.

Dintr-odată cititul nocturn ne fu întrerupt de o înșiruire de evenimente violente și incomprehensibile. Întâi, cineva păru că intră cu motocicleta în hambar. Asta puse cumva capăt grevei la electricitate și se aprinse lumina în dormitor. După câteva secunde, cineva (motociclistul pierdut, probabil) începu să dea cu pumnul în ușă.

Mi-am pus blugii și o haină și m-am dus să cercetez. Aerul neîncălzit din casă era rece ca gheața, dar acum toate luminile dintre dormitor și ușa de la intrare se aprinseră în mod normal. Greva se terminase fără îndoială, ceea ce era minunat. Cu toate acestea, încă se mai auzea bârâitul motocicletei din garaj. Am deschis ușa să îl rog pe motociclist să își ducă în altă parte Yamaha.

Dar nu, era Monsieur Augème, înfofolit împotriva frigului, care declama ceva. Am prins unul sau două cuvinte, începeam să înțeleg cum stă treaba cu egipteana asta veche. „*Grange*”, zise el.

Până și în franceză normală, asta însemna „hambar”.

Dar înainte să îl pot întreba de ce mi-a folosit *grange*-ul drept garaj, năvăli pe lângă mine și dispăru în bucătărie. L-am urmat și l-am găsit cotrobăind sub chiuvetă.

Asta mai degrabă m-a nedumerit decât m-a deranjat. „Nu prea poți face cine știe ce pagube sub chiuvetă fără să te uzi și să te murdărești, mi-am zis, așa că de ce să nu-l las să-și facă de cap.”

Se ridică, merse la aragaz și aprinse focul la unul dintre aprinzătoare.

— Ce se întâmplă? Alexa intrase în bucătărie, complet îmbrăcată, mă bucur să spun.

Pe când își termină Monsieur Augème explicația, am mai prins două expresii-cheie care se să potrivească cu *grange.*

Când m-am gândit bine, folosise acești doi termeni și mai devreme, amestecați cu patois-ul său de neînțeles, în timp ce eu mă chinuiam să aprind grătarul și când îl întrebasem dacă nu am unde să mănânc ceva cald în apropiere. Erau „generator pentru urgențe” și „butelie de gaz”.

•

— OK, deci nu știu multe despre viața în inima rurală a Franței, dar nici tu, trebuie să recunoști.

Se foi ceva sub plapumă.

— Vreau să spun că amândurora ar fi trebuit să ne sară în ochi indiciile evidente, nu? Cum ar fi, când m-am dus să-l întreb pe Monsieur Augème unde să ne ducem, cum de n-am început să ne punem întrebări de ce casa lui era luminată ca un spectacol de artificii de Ziua Bastiliei? Toată lumea are generator pe aici, nu?

Silueta care se foia se ivi, cel puțin până la nas, care se încreți adorabil când Alexa chicoti, gata să guste gluma acum că avea cafeaua fierbinte de dimineață pe noptieră și aerul cald ridica praful de pe partea de sus a radiatoarelor.

Se instalase pacea și, ca întotdeauna, insuflă o nouă viață pieței de imobiliare.

— Trebuie să cumperi casa asta, spuse ea. E un refugiu perfect. Ce faci ca să cumperi o casă?

Îmi puse întrebarea asta pe când se ridică și își apucă în ambele mâini vasul aburind de cafea. Bustul îi era acoperit de una dintre cămășile mele.

— Nu știu. Faci o expertiză, presupun.

— O expertiză? Ca o expertiză contabilă?

— Nu, expertiză structurală ca să afli dacă nu cumva casa se prăbușește sau se scufundă în sol.

— A. Ridică din umeri. Mie îmi pare în regulă.

Am râs, dar am aflat curând că atitudinea Alexei era aproape aceeași cu a tuturor celor din afacerile imobiliare franceze.

Monsieur Lassay îmi spusese că îl pot suna oricând în weekend, așa că l-am sunat chiar atunci duminică dimineață, din pat.

— E posibil noi organizăm o inspecție la casă pentru probleme cu structura? Dacă cade, știți?

— O inspecție? Monsieur Lassay părea derutat de tentativa mea de franceză arhitecturală.

— Da, structura. Pereții, acoperișul, podeaua…

Îmi întrerupse lista de componente ale unei case să îmi spună că a înțeles unde băteam.

— Există deja un certificat care spune că nu aveți termite și că nu e canalizare, îmi zise.

— Nu e canalizare? O clipă. Am acoperit telefonul și am întrebat-o pe Alexa dacă crede că e uzual pentru chiuvete, baie și WC să nu fie incluse în preț. Îmi luă telefonul din mână și avu o discuție succintă și eficientă cu Monsieur Lassay, pe care am găsit-o cam neliniștitoare, dat fiind că era goală de la mijloc în jos și de fapt n-ar fi trebuit să stea de vorbă nu nimeni în afară de mine sau de ginecologul ei.

Acoperi telefonul și explică.

— Nu canalizare, idiotule, îmi zise ea. Tu te gândești la *plomberie* – toată baia și chestiile astea. El vrea să spună că nu e *plomb*[15] în vopsea.

---

[15] Joc de cuvinte bazat pe asemănarea dintre cuvântul englezesc *plumbing* (canalizare) și cuvântul franțuzesc *plomb* (plumb) (n.tr.).

— *Plom?*

— Cum îi zici la chestia aia care era în vopseaua veche? Se fac gloanțe din ea.

— Plumb.

— Da, când vinzi o casă trebuie să ai un certificat cum că nu e plumb în vopsea. Și că nu sunt termite. Și nici amiante.

— Ce-s alea, furnici? Am văzut o grămadă de furnici în bucătărie.

— Nu, amiante. Chestia aia care nu arde.

— Salată?

— Nu, idiotule. Se pune la tavan.

— Da, salată.

— Imbecilule. Vorbește tu cu el. Îmi dădu înapoi telefonul.

— Trebuie să semnați o *promesse de vente,* îmi spuse Lassay. Aceasta e o promisiune că veți cumpăra la un anume preț.

— Eu semnez promisiune cumpăr?

— Aveți șapte zile să vă răzgândiți. Vă pot aduce acum o *promesse de vente* să vă uitați pe ea, dacă doriți.

— Acum? A, dar…

De parcă să mă oblige să fiu de acord, o bandă de gherilă imobiliară poziționată în jurul casei începu dintr-odată să tragă focuri de artilerie în grădină.

Alexa țipă.

— Da. Veniți acum, vă rog, i-am spus lui Monsieur Lassay. Cu poliție repede. Cineva atac cu bum bum.

Pe când ne-am adunat curajul să ne îmbrăcăm (cine vrea să fie împușcat pe jumătate dezbrăcat?) și să aruncăm o privire pe geam, salvele încetaseră. De la fereastra dormitorului se vedeau un colț de hambar, cea mai mare parte a livezii și terenurile din spatele ei, care urcau până la marginea văii. În livadă păreau să fi crescut noi copaci cu trunchiuri portocalii fosforescente și arme în loc de crengi.

Aceștia, am presupus eu, sunt vânători. Un grup de șase sau șapte bărbați înarmați cu puști cu acționare prin pompă stăteau și îl ascultau pe Monsieur Augème, care dădea din brațe spre casă.

— De ce poartă vestele alea portocalii?

Întotdeauna avusesem impresia că vânătorii trebuie să se ascundă de vânat, nu să anunțe fiecărei ființe vii pe o rază de un kilometru că au ieșit ucigașii la atac.

— Pentru că se împușcă unul pe altul, mă lămuri Alexa. Se știe că împușcă orice mișcă. Pisici, câini, oameni ieșiți la plimbare și alți vânători. Așa că acum se

îmbracă în portocaliu. Mai mult, e mai ușor să îi găsești în pădure dacă intră în comă alcoolică.

— Hai să mergem să vedem ce se petrece, i-am zis, cu mult curaj, credeam eu.

Alexa și cu mine am descuiat ușa din spate cu mult zgomot și am ieșit vorbind tare pentru a-i avertiza pe vânători că nu suntem iepuri.

Am strigat „Bonjour” și am pornit încet înspre livadă.

Monsieur Augème distribuia țigări. Când ne văzu, îi goni pe vânători și aceștia o porniră înapoi spre terenuri.

Augème coborî în întâmpinarea noastră, dădu mâna cu noi și spuse că e o dimineață frumoasă, ceea ce era adevărat – cerul era de un cenușiu apăsător, norii atârnau jos, dar aerul era proaspăt fără să fie înghețat. Acum că împușcăturile încetaseră, păsările își ridicau capul din tranșee și îndrăzneau să ciripească din nou.

— Ce aici, ăă, se întâmplă de ce? l-am întrebat pe bătrânul fermier.

Alexa traduse răspunsul.

— Vânătorii au crezut că nu e nimeni în casă. De obicei nu vin niciodată aici. Încercau să ne apere de iepuri.

— Sunt iepuri uriași mâncători de oameni pe aici? am întrebat-o.

— Da, vin și devorează oile și legumele pe care le plantezi.

— Dar noi iubim iepurele, i-am spus lui Monsieur Augème cu severitate.

Monsieur Augème păru să fie de acord. Alexa traduse din nou.

— Spune că se bucură să audă asta și că vânătorii ne vor aduce doi la masă dacă împușcă destui.

— Spune-i că nu mănânc niciodată animale pe care trebuie să le jupuiesc singur.

— Nu putem refuza. Îi vom fi vecini.

Am simțit un mic fior de fericire. Era pentru prima oară din câte îmi aminteam că Alexa amintise de noi doi împreună. Întotdeauna încercam „la mine acasă”, iar dacă ne duceam la vreunul dintre prietenii ei, era mereu pentru că voiau să mă cunoască și nu pentru că ne invitaseră la ei.

— OK, presupun că putem să îngropăm iepurii după ce se lasă întunericul.

— Nu, îi gătesc eu.

Alexa îi mulțumi lui Monsieur Augème pentru ofertă, iar el urcă dealul în urma vânătorilor, care ajunseseră aproape de linia copacilor și se despărțeau iar în evantai în formație de vânătoare, cu jachetele fosforescente săltând de colo-colo ca niște balize pe o mare de noroi arat. Oile din câmpul celălalt se

îndepărtară instinctiv în masă de bărbații cu puști. Cine-a spus că oile sunt proaste!

Monsieur Lassay sosi peste o oră și ceva și negocierile avură loc în jurul mesei de bucătărie. Astăzi părea și mai englez decât ultima oară, cu o haină impermeabilă și bocanci maro lucioși cu elastic de jur împrejur.

Adusese cu el o *promesse de vente,* o cărțulie cu multe pagini și goluri pentru descrierea casei, a terenului, a foștilor și viitorilor proprietari. Completase unele dintre răspunsuri ordonat cu cerneală albastră și mă instrui cu privire la feluritele etape ale cumpărării. A trebuit să semnez formularul și să dau ca avans un cec cu zece la sută din preț, iar apoi mi se va da o perioadă de grație de șapte zile în care putea să îmi scadă entuziasmul și să îmi retrag oferta fără să îmi pierd avansul. Dacă mă răzgândeam după aceea, însă, vânzătorul primea cele zece procente. Între timp, vânzătorul nu putea vinde altcuiva, chiar dacă oferea mai mult. Formularul dădea o dată, peste două luni, când vom putea semna contractul final de vânzare-cumpărare, numit *acte de vente.* Totul părea clar, în afară de un singur lucru.

— Sunteți avocat sau om care vinde? am întrebat.

Încuviință – întrebare firească.

— În orașe mici, suntem deseori atât avocatul, cât și agentul. Oamenii ne roagă să le vindem casele pentru că știu că putem face formalitățile legale în locul lor. Îmi flutură pe sub nas certificatele de termite, plumb și azbest (amiante) și un teanc ștampilat de hârtii care specificau suprafața exactă de teren a proprietății – fiecare cameră, hambarul, grădina, livada, terenurile, totul măsurat până la ultimul milimetru pătrat de către un topograf autorizat.

— Eu găsesc avocat de asemenea, eu?

— Dacă vreți. Sau pot face eu formalitățile și pentru dumneavoastră. Nu sunt mulți avocați aici, iar un parizian va refuza. Fornăi amuzat la ridicolul ideii.

— Ce trebuie făcut pentru mine, chestii legale?

— A, mă asigur că comuna, primăria locală, nu vrea să cumpere casa pentru locuințe sociale. Dar nu… îmi așeză mâna pe braț să mă liniștească. Mă asigur că societatea de căi ferate nu vrea să construiască o nouă linie ferată prin această vale – ceea ce nu vor face. Este deja TGV-ul la sud. Pregătesc un *acte de vente* final.

— Cât vă plătesc pentru asta?

Nu păru deloc jignit de întrebare.

— Mie, personal, nu prea mult. Statului, o grămadă. Trebuie să plătiți cinci la sută din preț sub formă de impozit.

— Cinci la sută?

— Da, până recent a fost zece.

Până și cu cei cinci la sută în plus, prețul rămânea irezistibil. Monsieur Lassay deșurubă capacul elegantului său stilou Mont Blanc, iar eu am semnat două exemplare din formular, unul pentru vânzător, unul pentru mine. Am completat un cec și l-am fluturat în noua mea bucătărie încălzită să usuc cerneala. Alexa îmi zâmbea încurajator. Monsieur Lassay părea la fel de mulțumit ca orice om pe cale să primească un cec.

— Putem veni aici și weekendul următor? am întrebat eu.

— Da, cred că nu e o problemă. La urma urmei, casa e aproape a dumneavoastră. Îi veți permite lui Monsieur Augème să folosească în continuare terenurile?

— De ce nu? am dat din umeri.

— Perfect. Mă voi duce să îl văd și să îi confirm. Vrea să înceapă să planteze.

— Ce plantă?

— Nu știu. Dar nu vă faceți griji, fermierii aceștia bătrâni sunt cu toții practic biologici.

— Biologici?

— Ecologici, traduse Alexa.

Ne urarăm cu toții *„Bon dimanche”,* iar Monsieur Lassay își pescui cheile de la mașină din buzunarul hainei.

— Ce norocoși sunteți că aveți generator, spuse el. În oraș nu avem curent. E ca în Evul Mediu. Nu mai putem citi după ora 6 seara.

Vai, nici nu-mi mai încăpeam în piele de mulțumire.

•

Următorul weekend parcă fusese programat de o companie de softuri care făcuse un film interactiv tâmpit cu titlul „O sută de motive pentru care ai fi cretin să nu fii și tu proprietarul unei mici porțiuni din Franța rurală”. Nimeriseră vremea exact așa cum trebuie – aer proaspăt care uscase noroiul și te făcea să vrei să țopăi de-a lungul potecilor șerpuite de la țară. Eliminaseră vânătorii (care, spuse Monsieur Augème, de fapt nici nu încercau să omoare iepuri – veniseră în partea aceasta a văii numai pentru că un porc mistreț produsese pagube într-o plantație nouă de copaci). Programatorii îi dăduseră Alexei un libido îmbunătățit și o dorință recent descoperită de a găti mese copioase din toate produsele locale pe care le cumpăram de la piață (care fusese la rândul ei recreată folosind imagini rurale pitorești oferite de Ministerul francez al Clișeelor Culinare). Autorii softului reușiseră și să repună în funcțiune rețeaua electrică, introducând o promisiune din partea Electricité de France că își vor

repune pe tapet planurile legate de vânzarea energiei nucleare țărilor din lumea a treia, garantând astfel locuri de muncă pe viață pentru angajații francezi.

Aș fi fost nebun să mă retrag din înțelegere. Beam vin alb de pe valea Loirei și mă întrebam unde s-o mai sărat pe Alexa, iar termenul meu de șapte zile trecu discret pe vârfuri pe sub fereastra dormitorului în drum spre biroul lui Lassay.

•

Cumpărarea unei bucăți din Franța păru să îmi provoace o schimbare subtilă de mentalitate. Am găsit că înțeleg mult mai multe despre atitudinea parizienilor față de muncă. Zilele de lucru deveniră o mică supărare inserată între weekenduri. După-amiezile de vineri nu erau decât o scurtă perioadă după prânz în timpul căreia te uitai pe internet să vezi unde sunt blocaje la ieșirile din oraș.

Proiectul ceainăriilor hibernă toată luna ianuarie, dar nu m-am mai stresat. Eram mult mai interesat de progresul făcut de Monsieur Lassay prin labirintul legal. De fiecare dată când îl sunam să aflu ce e nou, se conforma mereu modei Alexa cu privire la cumpărarea de case – totul pare în regulă.

•

Într-o duminică după-amiază, când Alexa și cu mine eram la *maison,* pe care o închiriam în fiecare weekend, își băgă nasul Jean-Marie pe ușa bucătăriei pe când ne beam cafeaua. Era în zonă „să sărute din nou caïdul”, ne zise.

— Caïdul? întrebă Alexa.

Jean-Marie era mult prea interesat de atributele fizice ale Alexei ca să se mai obosească să răspundă. Întrebă cine e „frumoasa tânără” și o ținu de mână atât de mult timp, încât am avut senzația că vrea să îi graveze amprentele pe palma lui. Stătea deasupra ei ca un bâtlan pândind momentul potrivit să sfredelească un biet crap nevinovat.

Și ceea ce era și mai rău, Alexa îi zâmbea drept în ochi și adora fiecare secundă.

— Vrei să-ți fac turul? l-am întrebat pe Jean-Marie. Din partea mea, putea să înceapă la capătul de sus al livezii și să se tot ducă până ce se împotmolea în noroi.

— Sau să beți o cafea? îi oferi Alexa.

— A, nu, din păcate trebuie să plec, spuse, desprinzându-se de Alexa cu o sfâșiere de carne aproape audibilă. *Le caïd a un caillou à la place du coeur.*

Alexa surâse admirativ la aceste vorbe poetice, iar el plecă, lăsând un nor de testosteron fierbinte în urmă.

— Ce-a fost asta? am întrebat eu.

— Nu știu. Caïdul are o inimă de piatră, spuse Alexa, cu ochii scurgându-i-se spre ușă. E foarte prietenos, șeful tău.

— Prietenos? Nu, acum era prost dispus. Când e prietenos, se apleacă direct și îți face sex oral.

— O, ești gelos! spuse, de parcă ar fi oarecum pervers să mă deranjeze că o dorește.

— Da, sunt gelos. Cine n-ar fi?

M-am gândit că Alexa va fi flatată să audă așa ceva și am avut dreptate.

Însă mințeam. Nu eram gelos, eram furios. Ce ticălos, se dă la prietena mea cu mine de față. Dacă aș fi fost în curte plivind cartofii, ar fi invitat-o la o plimbare în sexmobilul său de firmă. Sau cel puțin ar fi fermecat-o să îi dea numărul de telefon.

Un rapper și-ar fi sunat gașca să organizeze o mică acțiune cu împușcături din mașină. Dar eu eram un gentleman de la țară (ei, aproape), așa că am decis să acționez într-un fel mai puțin violent.

•

M-am bucurat să descopăr că Stéphanie nu își schimbase parola și încă mai avea drăguțul obicei de a șterge mesajele fără să golească coșul de gunoi. Mai mult, nu părea să își dea seama că fișierul cu „Mesaje trimise” îi stochează toată corespondența ca să fie citită de către orice băgăcios. Oameni de genul ăsta zău că n-ar trebui lăsați să trimită e-mailuri despre importuri ilegale de alimente.

Am rămas până târziu într-o seară ca să îi deschid toate mesajele recente. Era miercuri, când birourile erau mai goale decât de obicei pentru că multe mame își iau zi liberă miercuri când copiii nu au școală.

Așa că era o liniște de mormânt pe etajul meu când am ieșit fluierând din biroul meu și am intrat în al lui Stéphanie.

Primele semne pe care le-am considerat a fi legate de prezența *caïdului* apăruseră cu o lună înainte, cu un e-mail din partea lui Jean-Marie zicând că *Je m’en occupe* – „Rezolv eu” – drept răspuns la ce zicea Stéphanie, *Il faut absolument calmer le jeu avec FN.* (Să calmeze jocul cu FN?)

Am căutat mesajele conținând „FN”, indiferent cine-o fi fost. Am găsit un mesaj în care îl avertizează pe Jean-Marie că împreună, FN și *chasse et pêche*, pot cauza *graves ennuis* în *circonscription* a lui Jean-Marie, precum și companiei. Se putea oare ca „vânatul și pescuitul” să provoace „plictiseli serioase” în legătură cu înlăturarea prepuțului lui Jean- Marie? Va trebui să o rog pe Alexa să mă ajute.

Am tipărit mesajul și m-am îndepărtat și mai mult în timp, către un e-mail trimis tocmai înaintea demonstrațiilor din fața clădirii biroului. Atunci aflasem eu că Jean-Marie importă carne de vită britanică.

Mesajul era lung și bătut cu grijă, cu toate accentele, și părea să fie un fel de circulară. Stéphanie i-l trimisese mai departe lui Jean-Marie, apoi îl „ștersese". Era de la un reprezentant al Frontului Național, un nume pe care până și eu l-am recunoscut. FN, firește. Acesta era partidul politic de extremă dreaptă care ajunsese în ultima rundă a alegerilor prezidențiale din 2002. E-mailul părea să fi fost scris în întregime cu eufemisme, dar cred că l-am înțeles. Era timpul pentru patriotism și nu internaționalism. Globalizarea e un cancer care roade stilul de viață francez. FN le va atrage oamenilor atenția la alegerile municipale din mai, în parteneriat cu asociații săi de la Chasse et Pêche. Toate companiile franțuzești, mai ales cele care au interese în economia rurală, ar trebui să țină minte acest lucru.

Ar fi fost un simplu mesaj „cumpărați produse franțuzești", dacă Stéphanie n-ar fi adăugat o mică notă când i l-a trimis mai departe lui Jean-Marie – dacă am înțeles bine, îl întreba dacă intenționează să candideze pentru a fi reales în mai. Reales? Deci Jean-Marie era și politician, nu numai vânzător de carne tocată și viitor proprietar de cafenele?

Am tipărit și celelalte e-mailuri pe care voiam să le recitesc și am șters-o.

•

Am avut grijă cum o abordez pe Alexa în legătură cu traducerile pe care nu le găseam în dicționar. Nu eram sigur cât vor mai dura efectele tehnicii de seducție prin hipnoză ale lui Jean-Marie.

Stăteam la cinematograf, așteptând să înceapă un documentar franco-german despre condițiile de muncă ale fetelor chineze care fabrică o marcă bine cunoscută de păpuși.

Tocmai ne cumpăraserăm la un preț exorbitant înghețatele de la o plasatoare cu un salariu de mizerie și am întrebat-o ca din întâmplare, apropo de nimic, cine erau Chasse et Pêche. Se dovedi că sunt un partid politic rural, format din vânători și pescari care vor să își apere dreptul de a ignora legile UE emise împotriva masacrării oricărei specii aflate pe cale de dispariție care dă dovadă de lipsa de înțelepciune de a migra pe teritoriul Franței.

Și păreau să așeze migratorii umani în aceeași oală cu cei cu penaj – cu toții erau țintă liberă.

Auzisem, i-am amintit Alexei în timp ce urmăream o reclamă la un 4x4 imens cu motor diesel, că Chasse et Pêche s-ar putea să formeze o alianță cu FN la alegerile municipale din mai.

Alexa nu se miră și mușcă nepăsătoare din Cornetto-ul ei de ciocolată.

— Pe cine alegi de fapt la alegerile municipale? am întrebat.

— Pe Maria, spuse.

— Hî?

— Pe Maria din orașe și sate și *arrondissements.* Era enervată că nu înțelegeam, deși muzica de la reclama interminabilă la monștrii care hăpăiau benzină făcea ca orice conversație, până și între oameni care vorbesc aceeași limbă, să fie imposibilă. *Les maires*! îmi zbieră în ureche îndată ce se opri muzica.

— A, primarii! am zis, frecându-mă de urechea amorțită și întrebându-mă de ce am o senzație de strânsoare în stomac.

M-am lăsat pe spate, pregătit să fiu convins să nu îmi mai cumpăr păpuși produse în China.

De îndată ce am ajuns acasă – singur, pentru că Alexa nu se simțea sexy după un film atât de deprimant (atunci de ce dracu' ai vrut să vezi tâmpenia asta cu mine? n-am întrebat eu) – am intrat pe site-ul guvernului francez și am găsit dovada de care aveam nevoie.

Primarul din Trou era un anume Jean-Marie Martin, „antreprenor local și proprietar de terenuri". Fusese ales fiind candidat independent, dar, uitându-mă pe alte rezultate electorale din regiune, am văzut că beneficiase de procente surprinzător de scăzute pentru FN și Chasse et Pêche, care de obicei au obținut multe voturi în circumscripțiile rurale din apropiere.

Puteți să mă considerați bănuitor, dar asta m-a pus pe gânduri în legătură cu „prietenosul" Jean-Marie. Era înjur de ora 1 noaptea. Madame Hipopotam era sus, visând că gonește printre trestii în Africa Centrală. Nu veneau decât câteva strigăte și râsete izolate din partea chefliilor care treceau pe stradă și bubuitul îndepărtat al muzicii din barul pentru homosexuali de la colțul străzii. Liniștea relativă mă ajută să pun cap la cap fragmentele de îndoială care îmi zburătăceau prin minte ca niște zdrențe dintr-un ziar sfâșiat.

„Ce fel de om, m-am întrebat eu, aranjează ca să primească cineva un bonus de câteva sute de euro ca să i se dea înapoi drept chirie pentru apartamentul fiicei sale plecate?" Ar fi trebuit să fie nimica toată pentru un afacerist atât de bogat ca Jean-Marie. Dacă nu cumva toată viața lui se învârte pe principiul de a nu pierde niciodată.

„Deci, continuară gândurile mele, ce să cred despre faptul că Jean-Marie avusese amabilitatea să mă prezinte lui Monsieur Lassay? Și mi-a împrumutat o mașină – gratis – ca să mă duc să vizitez locul?"

Era un gând care m-a ținut treaz tot restul nopții.

•

În dimineața următoare, l-am sunat pe Lassay „să văd cum mai stau lucrurile”. Ca de obicei, „ținea totul în mână”, „de ce să-mi fac griji” și așa mai departe. Într-adevăr, de ce? Am stabilit să ne întâlnim ca să îmi spună mai în detaliu în ce stadiu suntem în următoarea duminică la prânz.

Apoi am scos-o pe Nicole la masă la un restaurant care tocmai se deschisese lângă biroul nostru, unde serviciul era la limita sclaviei. Era o schimbare binevenită să fiu tratat cu asemenea respect.

N-o prea văzusem pe Nicole în ultima vreme, pentru că nu venea la multe dintre „comitetele” noastre. Presupusesem că e din două motive – unul, nu eram în faza de cheltuială a bugetelor pe care le pusese deoparte pentru noi; și doi, avea și treabă adevărată de făcut.

În timp ce un chelner cam dolofan ne întinse meniurile scrise cu cretă pe table micuțe, Nicole mă lămuri că mă înșel cu privire la prima presupunere. My Tea Is Rich cheltuia destul de mult. Crearea logoului (care mie îmi părea a fi „My Tea Is Rich” în italice bej Times Roman) costase o mică avere. Iar ipotecile pe viitoarele locații erau scumpe, dat fiind în ce zone erau. Deși asta nu prea conta, zise Nicole, pentru că acestea fuseseră închiriate unui lanț de magazine ieftine de pantofi cu contracte pe termen scurt.

Locații? Ipoteci? Magazine ieftine de pantofi pe termen scurt? Jean-Marie făcuse mai multă treabă decât crezusem eu.

Dar, de fapt, nu m-a șocat să aflu toate acestea. Dacă mi-ar fi spus că Jean-Marie a cumpărat tot statul Darjeeling și a aruncat cu bomba atomică în toate celelalte plantații de ceai din Asia, nu cred că aș fi făcut mai mult decât să ridic dintr-o sprânceană.

Am mâncat stridii, pe care acum puteam să le sorb fără să mă ducă cu gândul la bronșită, și un file gros de trei centimetri de egrefin afumat în sos de muștar, servit cu *tian* – un fel de plăcintă de dovlecei. Toate acestea, clătite cu un Sancerre alb ușor, a costat cam cât un sandvici prost într-o cârciumă londoneză.

Nicole îmi explică pas cu pas acea *promesse de vente* care zăcea aproape uitată pe biroul din camera mea de câteva săptămâni.

Totul e standard, îmi zise ea, termenul de două luni pentru încheierea contractului era mai scurt decât de obicei, dar probabil pentru că nu aveam nevoie să vând o casă ca să finalizez tranzacția, era mai puțin complicat.

Puteam să mă retrag dacă voiam? am întrebat.

Nicole termină de înghițit îmbucătura de cod rumenit și cugetă.

Încruntată, adânc concentrată, am decis că e chiar atrăgătoare într-un fel lipsit de gust. Se jucă un pic cu un lănțișor subțire de aur, își duse unghia dată cu

ojă transparentă la buzele care încă mai păstrau urme palide de ruj roz la jumătatea prânzului. Era o femeie care se îngrijea, și o persoană tangibilă, deși trebuia să te uiți de îndeaproape ca să remarci. O pâlpâire de amuzament îi încreți cutele lăsate de râsete (sau de griji) în colțul ochilor fardați subtil.

— Vrei să cumperi *un château* la țară, nu? întrebă.

— Nu mai sunt așa de sigur.

— În acest caz, spuse, aplecându-se mai aproape de parcă femeia de afaceri de la masa alăturată ar fi putut trage cu urechea, nederanjată de vocea din telefonul mobil, calea clasică de a opri o tranzacție pentru o casă este cu banca. Dacă refuză să îți dea credit.

— Împrumutul?

— Da, împrumutul. Dacă hefuză să îți dea împrumutul, îți poți recupera cei zece la sută.

— Ah. Nici măcar o dușcă din vinul aromat nu îmi ridică moralul cu nimic. Nu aveam nicio șansă ca banca să mă refuze. Când directorul băncii mi-a văzut salariul, chiria și prețul casei, nu numai că mi-a aprobat ipoteca, ba a încercat și să îmi vândă un împrumut pentru mașină, m-a întrebat de ce nu îmi cumpăr și un mic apartament la Paris și a sugerat să mă folosesc și de facilitatea „o sută de euro pe loc în numerar pentru mici urgențe”.

— Numai așa pot să mă retrag? am întrebat-o pe Nicole în timp ce chelnerul ne reumplea paharele.

— Da, dacă nu se phăbușește casa. Chicoti, uitându-se timidă în jur să se asigure că hohotul ei delicat nu îi deranjează pe ceilalți clienți ai restaurantului.

— Așa, deci n-am decât o singură opțiune. Să mă duc să cumpăr niște explozibil.

După cum paharul meu pe jumătate gol și-a vărsat conținutul peste masă, am dedus că ospătarul știe englezește.

•

În weekendul următor, Alexa n-a putut veni cu mine pentru că lui taică-său îi dăduse papucii stilistul de linguri și amenința că își cauzează drastic cu cuțitul.

M-am dus oricum la *maison.* Simțeam nevoia să fiu acolo, să văd cum e la fața locului înainte de a lua vreo decizie.

Am ajuns cam târziu, după ora prânzului sâmbătă. Franța rurală arăta la fel de fermecătoare ca de obicei. O vale lină, doar cu niște copaci desfrunziți, casele presărate ici-colo și tractorul roșu al lui Monsieur Augème, care trăgea o semănătoare în sus pe panta arată spre liziera pădurii.

Am parcat mașina în fața hambarului și am pornit spre el. Încă mai era rouă pe iarba înaltă din livadă, iar adidașii mei parizieni se făcură curând ciuciulete.

Când am ajuns în partea de sus a livezii, Monsieur Augème începu să o ia la vale către mine.

„Cam mare tractorul pentru ferma asta mică”, mi-am zis. Și cam nou pentru așa un fermier bătrân. Avea o cabină destul de mare pentru doi și roțile din spate erau la fel de înalte ca bătrânul însuși. Se rostogolea, nezdruncinat ca o stâncă, de-a lungul brazdelor adânci, neabătându-se nici un centimetru la stânga sau la dreapta în timp ce azvârlea semințe.

Coborâse cam douăzeci de metri în jos pe deal când își ridică privirea și mă văzu că ies din livadă. Nu prea eram îmbrăcat în echipament de camuflaj – purtam un pulover portocaliu aprins și o căciulă albă de lână să îmi feresc urechile sensibile de orășean de răcoarea umedă.

De îndată ce mă zări, o cârmi spre stânga, spre poarta care dădea în ferma lui. La poartă se opri, coborî din cabină și ridică trei sau patru saci albi de plastic, pe care îi înghesui pe apucate în cabină. Apoi săltă cu agilitate înapoi în scaunul șoferului și porni păcănind către ferma sa cu viteză maximă.

Nu credeam că face așa din pricină că uitase să își pună maiou curat de dimineață.

M-am uitat peste un gard jos de sârmă la brazdele pe care le semănase. Fusese aruncat pământ peste semințe să le protejeze de ciorile hămesite, dar se vedeau câteva puncte albicioase în noroi unde căzuseră niște boabe uscate de porumb în afara brazdei.

Către dreapta, în celălalt câmp, oile stăteau îngrămădite în doi ciorchini, întrebându-se poate dacă să se sperie sau nu de silueta în portocaliu. Lângă gardul electric care nu lăsa oile să intre pe câmpul arat, am văzut niște saci mari și albi, ca acei pe care fusese atât de grăbit să îi ascundă Monsieur Augème.

Am pornit încet către sacii azvârliți. Oile hotărâtă că s-ar putea să fiu un vânător și se împrăștiară pe pășune.

Mototoliți în noroi, zăceau doi saci de semințe cu numele recoltei *(maïs),* un număr de serie și logoul uneia dintre cele mai cunoscute firme de agrochimice, celebră în afara comunității de fermieri că încearcă să convingă lumea că ne-ar fi tuturor mult mai bine dacă am ceda pur și simplu și am recunoaște că viitorul agriculturii este reprezentat de recoltele modificate genetic.

Deci, în loc să se mulțumească cu subvențiile UE, Augème mai era plătit și să testeze recolte modificate genetic? Nu era de mirare că își putea permite un tractor nou.

Am întors spatele oilor speriate și am văzut că bătrânul fermier stă pe roata din spate a tractorului, privindu-mă din adăpostul curții sale.

•

În dimineața următoare, m-a trezit ceva ce se asemăna cu un pluton de execuție. Deja mă durea capul de la cele două sticle de vin pe care le consumasem cu o seară înainte în timpul cinei mele lungi și încărcate de meditații.

Erau iarăși vânătorii, dar de data asta mult mai aproape. Siluete cu jachete portocalii patrulau prin fața hambarului, în livadă, chiar și în fața ușii de la bucătărie, peste ceea ce sperasem eu să devină stratul meu de fenicul.

Unul dintre ei, un grăsan roșu la față cu o mustață cât un șobolan adult, stătea cu picioarele în pantaloni de camuflaj depărtate, de parcă era ceva de pe coperta unei reviste pentru fani Rambo. Se holba direct la fereastra dormitorului meu.

Neavând la îndemână nici vestă antiglonț, nici lansator de rachete, mi-am zis că e mai bine să nu mă opun atacului. Am preferat să mă ascund și să cer întăriri.

— Ce? spuse Monsieur Lassay somnoros. Ca și mine, fusese sculat dintr-un somn adânc. Vânători? Probabil că au impresia că nu e nimeni azi în casă.

— Nu, nu. Unul dintre ei se uită la fereastra dormitorului meu, am protestat, trecând la franceza de urgență, fără gramatică.

— Am să-l sun pe Monsieur Augème, le va spune el să plece, spuse Lassay cu calmul unuia neînconjurat de criminali înarmați.

Am riscat să trag cu ochiul afară. Rambo încă se mai holba la mine, deși se apropiase acum doi pași și scosese un cuțit care ar fi fost numit sabie în cea mai mare parte a lumii. Nu arăta ca unul ce s-ar speria de un bătrânel fermier.

— Nu sunt sigur pentru asta. Puteți veni repede, vă rog?

— Voi veni *tout de suite.* Lassay părea scos din pepeni, ceea ce m-a bucurat.

Am închis, gândindu-mă între timp că sâsâitul pe care îl auzeam era probabil unul dintre cauciucurile lui Elodie dându-și ultima suflare sub tăișul unui cuțit de vânătoare.

Sincer vorbind, deja făcusem pe mine de frică. M-am târât prin casă în patru labe, zăvorând toate ușile, deși un vânător hotărât ar fi putut intra ciocănind pur și simplu politicos cu patul armei la oricare dintre ferestre.

Apoi m-am dus și m-am așezat în cămin, care era destul de adânc și de întunecat să mă pitească, chiar și înainte să trag un fotoliu care să blocheze vederea de la fereastră.

Din fericire, făcusem focul cu o seară înainte, iar tăciunii stinși mai păstrau destulă căldură cât să îmi aline puțin pielea de găină. N-aveam pe mine decât tricou și chiloți.

Ghemuit în ascunzătoare, auzeam vocile râzătoare și triumfătoare pe care trebuie să le fi auzit bosniacii musulmani înainte ca trupele paramilitare să dea buzna și să le răpească bărbații.

Urmă o împușcătură și se sparse o fereastră, o altă împușcătură și ceea ce am considerat că e răpăitul alicelor de plumb pe peretele casei.

În sfârșit, urmă o bătaie la ușa din față. Lassay.

Am ieșit târâș din cămin, am alergat până în hol și am dat ușa de perete.

Mă întâmpină o mustață cât un șobolan și un nas roșu de bețiv. Rambo.

Nu îmi trecuse prin cap că vor bate la ușă. Rambo psihologul.

Boașele deja stafidite mi se retraseră și mai sus în chiloți pe când vânătorul și cu mine ne scrutarăm de îndeaproape. Își atârnase pușca pe spate și își băgase cuțitul în teacă, dar tot mai părea suficient de înspăimântător, mai ales cu gașca de amici din fundal.

— Bonjour, spuse.

Nedorind să fiu nepoliticos cu un grup de domni atât de bine înarmați, am răspuns asemenea.

— *Ça va*? întrebă.

— *Oui, et vous*? Era ca și cum m-aș fi salutat cu unul dintre colegii mei în lift. Cu excepția armelor, firește.

— Intenționezi să cumperi această casă? îmi zise *tu,* cuvântul potrivit pentru prieteni, familie, copii, animale și persoane aparținând raselor pe care nu le respecți.

— Nu știu. E idee bună pentru mine?

Îmi pufăi niște aburi de alcool în față cu un hohot de râs. Dacă i-aș fi azvârlit un chibrit aprins în gură, s-ar fi lansat pe orbită.

— Știi că dacă vei cumpăra casa, avem acces legal, putem vâna aici când vrem? Vorbea încet, reținându-și izul de patois ca să înțeleg implicațiile fiecărui cuvânt.

— Până și în dormitor?

Râse din nou și aruncă o privire cu subînțeles către picioarele mele goale.

— Ești micul prieten al lui Martin? Aceasta era o batjocorire a bărbăției mele la care nu avea sens să reacționez.

— Jean-Marie Martin? E șeful meu. De ce?

— Dacă vei cumpăra casa, vei prelungi toate înțelegerile lui?

— Înțelegeri? Ce?

— Cu bătrânul Augème, de exemplu.

— A. Porumbul?

— De exemplu. Dădu încet din cap, ca felicitându-mă că am înțeles o problemă complexă. Au fost protestatari care au încercat să pună capăt. Ne-au smuls plantele și au încercat să ne provoace tot felul de *merde.* Sunt orășeni. Noi nu suntem decât fermieri care încercăm să ne ducem traiul. Iar jandarmii știu că e mai bine să ne sprijine. Rânji drept avertisment.

Deci toate acestea au fost pentru că l-am prins pe bătrânul ticălos că plantează semințe modificate genetic?

— Tu spui mie înțelegerile sunt cu Monsieur Martin. De ce cu Monsieur Martin?

— E casa lui, non? După expresia de pe fața lui Rambo, ar fi trebuit să știu deja asta. Avea dreptate. Chiar că ar fi trebuit să-mi dau seama. Dar pe *promesse de vente*, vânzătorul era cineva din zonă.

— E casa lui? Merde.

Vânătorul zâmbi și se relaxă. Se întoarse să îi facă cu ochiul unuia dintre co-Rambo. Să spui *merde*, să admiți în public că ești până la gât în *merde*, pare să înmoaie până și cea mai împietrită inimă franțuzească.

— Dacă e casa lui, am zis, nu, nu cumpăr.

Îmi trecu prin cap să îi rog să ardă casa din temelii ca să mă dezlege de contract, dar n-am mai avut când. Satisfăcuți de succesul tacticii lor de teroare, vânătorii se îndepărtau deja.

Rambo se întoarse și zâmbi.

— *Bon dimanche*, îmi ură el.

Călăii de odinioară probabil că spuneau „*Bonne guillotine*” înainte să-ți taie capul.

•

— Nu, nu e casa lui Monsieur Martin, insistă Lassay peste o jumătate de oră. Nu l-am crezut. I-a donat-o vânzătorului, care e un văr de-al lui și care nu dorește să o păstreze.

— Deci Jean-Marie primește zero euro dacă eu cumpăr?

Lassay ezită cu o fracțiune de secundă prea mult înainte de a spune nu.

M-am lăsat pe spate, acum complet îmbrăcat, în fotoliul care mă ascunsese de vânători. În locul în care mă pitisem trosnea un foc de lemne care umplea camera mică de o pânză subțire de fum cu miros dulceag.

L-am privit pe Lassay în ochi și am scuturat din cap. Era de necrezut. Nu atât că mă lăsasem păcălit. La urma urmei, Jean-Marie păcălise întregul Minister al Agriculturii. Și era politician francez, așa că era obișnuit să joace într-o ligă mondială a perfidiei. În aceeași clipă, practic întreaga Franță se lăsa păcălită de paravanul de pacifism al președintelui lor cu privire la războiul iminent din Irak,

deși voci informate spuneau că e motivat de contractele pentru petrol pe care le semnase Franța cu Saddam.

Nu îmi era rușine că fusesem luat de fraier. Și nu dădeam vina pe publicul francez că înghițise gălușca pe care le-o azvârlise președintele. Nu era nicio rușine să fii păcălit de un trișor maestru – ni se întâmplă tuturor.

Nu, ceea ce mi părea de necrezut era de ce îmi făcea Jean-Marie una ca asta tocmai mie. De ce să nu pună pur și simplu casa pe piață? La un preț atât de mic, cineva tot ar fi cumpărat-o la un moment dat, nu?

Nu?

— Monsieur Lassay – am o întrebare foarte important.

Se foi ușor în fotoliu și am văzut pe el că se schimonosește în strădania de a părea cinstit. Ochii măriți, capul înclinat.

— Casa aceasta are o problemă? am întrebat. Problemă secretă și nimeni nu cumpără normal?

— Problemă secretă? Avu o tentativă de ridicare de umeri pariziană, dar era prea provincial să-i reușească. O ridicare din umeri a unui parizian ar fi înlăturat ideea ca pe o tâmpenie demnă de milă. A lui pur și simplu încerca să o devieze.

— Dumneavoastră sunteți avocat, am zis. Vă întreb întrebare legală acum. Găsesc alt avocat dacă dumneavoastră nu răspundeți. Pentru un primul lucru, nu e normal că sunteți un avocat pentru doi oameni în această tranzacție, nu?

De data asta nu mai ridică din umeri.

— *Alors,* Monsieur Lassay. Are Jean-Marie problemă secretă cu această casă?

Umerii i se lăsară în jos.

— OK, zise. Dar nu sunt sigur că reprezintă un motiv valabil să vă retrageți din contract.

— Ce motiv?

— În Franța vedem altfel anumite lucruri.

— Ce lucruri?

— Pentru multă lume, va crea locuri de muncă, va atrage noi afaceri.

— Ce?

— Noua centrală nucleară.

• Février •

Amour *și nu război*

Există un aspect legat de dragoste pe care nu poți să nu-l înveți dacă locuiești în Franța. Un aspect esențial. Unul care ne face pe noi, englezii, să părem caraghios de neștiutori în arta seducției.

Și anume: *lenjerie* nu se pronunță deloc așa cum credem noi.

Nu e „lon-ge-ri”, nici „lon-ge-rei”. Ci „lan-jre”.

Francezii nu ne înțeleg deloc când pronunțăm *lingerie.* Ia încercați să-i spuneți unei franțuzoaice că vreți să-i cumpărați niște „lon-ge-ri” și n-o să aibă habar despre ce vorbiți. În cel mai bun caz o să creadă că vreți să-i cumpărați ceva de la *boulangerie.* Ce-ai vrea de Ziua îndrăgostiților, *chérie*? O franzelă?

Alexa nu era genul de fată care se dă în vânt după lenjerie intimă. Era mai degrabă genul de nudistă, ceea ce mie îmi convenea.

Așa că, la începutul lui februarie, luna dragostei, m-am întrebat ce surpriză să îi fac de Sfântul Valentin.

Un weekend romantic la Veneția, poate?

Într-o seară târziu, pe când stăteam îmbrățișați în pat, ascultând absența lui Elodie și a sunetelor ciudate pe care le făcea prin peretele dormitorului, am întrebat-o dacă a fost vreodată la Veneția.

— Nu.

— Ți-ar plăcea să mergi? I-am dat un sărut abia perceptibil pe frunte pentru a încerca să creez ceva romantism italian.

— Nu vreau să mă gândesc la călătorii în climatul acesta.

Era clar că sărutul meu nu fusese destul de venețian. Ar fi trebuit poate să fie mai umed, mai de canal.

— Prea frig, zici?

— Nu. Se dez-îmbrățișă și se ridică în capul oaselor. În climatul acesta politic, evident.

Era adevărat că lumea mărșăluia neabătut către război.

Sau că anumite părți anglofone ale lumii încercau să convingă ONU să dea tuturor un ghiont în direcția cu pricina.

— Va fi mult prea periculos de călătorit, spuse ea. Un război în Irak îi va face pe musulmani să creadă că îi urâm și va da naștere la terorism peste tot.

— Așa-i. Păcat că nu poate Chirac să dea o fugă până la Bagdad să-l convingă pe Saddam să se transforme într-un individ mai simpatic, am meditat eu.

Alexa se retrase complet din brațele mele și se uită țintă în jos către mine, care zăceam întins pe pernă.

— Asta a vrut să fie o ironie? întrebă.

— Nu.

Interpretă răspunsul ca pe un da ironic.

— Nu vă înțeleg pe voi, britanicii! bombăni. Îi sprijiniți pe americani când nu fac decât să își apere interesele.

Auzisem chestia asta răsuflată de atâtea ori în ultimele săptămâni, încât nu m-am putut abține.

— Ce, și Chirac nu apără interesele Franței? Dar contractele de petrol dintre Elf și Saddam? Dar faptul că Saddam datorează Franței miliarde de dolari și că americanii vor să anuleze datoria dacă se răstoarnă regimul? Și Franța sare imediat să trimită trupe în țări africane ca să își apere interesele, nu? Izbucnirea asta bruscă de pacifism mie îmi sună de parcă ai vrea să împaci capra cu croissantul.

— Croissantul? Ce legătură au toate astea cu croissantele?

Am încercat să îmi explic spiritul, dar mă întrerupse.

— În orice caz, în fundul sufletului ești antifrancez.

— Cum?

— Da, ca toți anglo-saxonii.

— De ce ne zic francezii nouă, tuturor vorbitorilor de engleză, anglo-saxoni? Anglo-saxonii erau un trib de blonzi păroși cu coarne pe coifuri care au invadat Insulele Britanice în Evul Mediu. Port eu coif cu coarne?

— În suflet, da. Sunteți toți niște vikingi. Cotropitori.

— Zău? Spre deosebire de francezi, care au declanșat toată ura asta dintre musulmani și Occident masacrând nu știu câți algerieni într-un război colonial. Și care au dat-o atât de rău în bară încercând să se țină cu dinții de colonia lor din Vietnam, încât au provocat douăzeci de ani de napalm și ucidere de civili, și unele dintre cele mai proaste filme din istoria Hollywoodului. Și unele dintre cele mai bune, e adevărat. *Apocalypse Now, Născut pe 4*…

Dar Alexa nu era de acord să se încheie diferendul politic cu o glumă. Se dădu jos din pat, își trase blugii, își puse adidașii și ieși din dormitor. Am auzit că își smulge haina de pe cuier, iar apoi se trânti ușa.

Se auzi un protest înăbușit prin tavan din partea snoabei de deasupra.

— Prea mult zgomot, nu? Am sărit în picioare și am tropăit până în hol. Se trântește oleacă ușa și te plângi?

Am scos o mătură din debara și am dat turul apartamentului, ciocănind în tavan de parcă aș fi jucat șotron cu capul în jos în saboți.

— Na, e destulă liniște așa? am bombănit către tavan în timp ce bocăneam. Te-a trezit? Boc, boc, boc. Nu te deranjează să faci gălăgie, dar nu-ți place să fii tu deranjată, ai? Toc, poc, trosc. Vrei să împaci și capra și croissantul, nu?

Bum, bam, *BUM.*

Meschin, știu, dar e un extaz de alinare când tocmai te-a părăsit prietena.

Nu m-am apropiat de dormitorul copiilor, firește. Până și cotropitorii anglo-saxoni au inimă.

Lingerie nu este singurul element interesant al vocabularului francez legat de dragoste.

Cuvântul englezesc *rupture* este brutal, dar simplu – hernie, o sfâșiere dureroasă a peretelui abdominal care se poate repara cu câteva cusături chirurgicale. În franceză, însă, înseamnă printre altele despărțirea unui cuplu. Nu există operație simplă pentru a vindeca așa ceva. Și ca să fiu cu adevărat sincer, nu aveam energia mentală pentru tentativa de a executa microoperația necesară să o împac pe Alexa. Am sunat de câteva ori și i-am lăsat niște mesaje împăciuitoare. Cred că am recunoscut până și că britanicii și americanii se comportă oarecum ca vikingii. Dar tot timpul mă gândeam, la dracu', ce fel de relație te obligă să lași mesaje politice de genul ăsta? Apoi am primit în sfârșit textul de bun-rămas. „Nu ma suna,", zicea SMS-ul. „Nu ma poți inveluri cu minciuni."

„Înveluri?" Un nou cuvânt care înseamnă să învelești pe cineva în piele moale? Nu, nu aveam de gând să îi fac ei așa ceva. Ar fi mult prea erotic și frivol. Era mult prea serioasă pentru mine. Punea principiile politice mai presus decât șansa de a avea parte de o brumă de dragoste omenească.

Niciodată nu mai cunoscusem pe cineva asemenea ei. Când eram la facultate, singurul motiv pentru care te alăturai vreunei mișcări politice era să-ți găsești pe cineva cu care să te culci.

Mi-am adus aminte de prima ruptură dintre mine și Alexa (în înțelesul franțuzesc). Spusese că doi oameni din culturi diferite nu pot rămâne laolaltă. Se părea că de fapt are dreptate. Mai ales cu situația istorică actuală dintre francezi și britanici.

Mai era o modalitate prin care mi-ar fi plăcut să înrăutățesc și mai mult relațiile franco-britanice, dar din nefericire Jean-Marie nu era de găsit ca să îi fac felul. Nu știu dacă se ferea de mine, dar nu mai venea deloc la birou.

— Se întâlnește cu clienții, era singurul răspuns al lui Christine.

Între timp, firește, *promesse de vente* a mea ticăia ca o sticlă-capcană într-o ladă de vin vechi de Burgundia.

Am dus contractul la un avocat recomandat de Nicole. Biroul era într-o clădire șic chiar pe celălalt trotuar al Champs-Elysées. Deasupra intrării era fixat un scut auriu, de parcă înăuntru s-ar găsi gladiatori de închiriat.

Am explicat pe cât am putut de bine ce voiam, iar secretara a părut foarte interesată până când a înțeles că de fapt nu intenționam să încredințez vânzarea șefului ei. Îmi spuse să *attendez ici* și mă lăsă să admir grosimea covorului și complicatele gravuri reprezentând Parisul secolului al XVIII-lea atârnate pe lambriurile de pe pereți. Munca juridică scotea fără îndoială un profit măricel.

După două minute secretara reveni în grabă, afundându-și silențios în covor tocurile înalte.

— Nu, îmi pare rău, Maître Rondecuir nu poate accepta această însărcinare, spuse, zâmbind cu regret. Rămase acolo cu mâinile încleștate în fața bluzei albe apretate, în vreme ce eu am acceptat înfrângerea și m-am retras către ușă.

— *Bonne journée,* îmi ură ea, ceea ce părea cam nepotrivit având în vedere că tocmai îmi dăduse peste cap întreaga viață financiară.

Nu mai aveam decât o singură soluție la problemele mele juridice. Buna și vechea soluție englezească la orice dilemă ce trebuie gândită cu grijă și plănuită – să te duci să te faci mangă.

Era sâmbăta dinaintea Zilei Sfântului Valentin. Numai bun momentul să îți înfigi un pumnal alcoolic în inimă.

M-am dus până în Oberkampf, unde mă înțelesesem să mă văd cu trei englezi. Îi cunoscusem la o cârciumă englezească de lângă birou și ne făcuserăm tovarăși la deznădejde în vreme ce Anglia se zbătea să obțină încă un zero-zero temerar împotriva vreunei echipe din Asia Centrală ce juca cu jumătate de normă. Cei trei erau mai gen club de rugby decât prietenii mei obișnuiți de pahar, mai zgomotoși și mai desfrânați, dar măcar preferau să spună bancuri și să vorbească despre fotbal decât să agaseze lumea despre atitudinea șefului lor de stat față de criza din Orientul Mijlociu. Veniseră în Franța să lucreze pentru o companie de telecomunicații și dezvoltau ceva legat de facturare ce nu am înțeles nici măcar când mi s-a mai dezlegat mintea după câteva halbe de bere.

Lucrurile erau deja într-o stare avansată când am ajuns eu la barul de pe rue Oberkampf, o cafenea cu aspect relativ normal care nu se știe de ce fusese adoptată de o gașcă de tineri drept noua modă. Cea modern luminată de alături era practic goală.

— Paul! Ai picat la țanc să-ți plătești runda!

Bob, cel mai zgomotos dintre zgomotoși, îmi zbiera de la aproximativ doi metri. Era un gigant blond, mai înalt și decât mine, cu sprâncene aproape albe. El și cu ceilalți stăteau lângă un perete afumat de țigări la mijloc între intrare și bar.

M-am avântat în gloata de fumători și am întins mâna după portmoneu.

— Sigur. Ce vreți?

Am dat mâna cu Bob, Ian – un tip din Yorkshire care chelea înainte de vreme – și Dave, un londonez cu față de bebeluș și rânjet perpetuu.

— Demis la toată lumea și ce vor fetele, răcni Bob.

— Fetele?

Bob se dădu deoparte și scoase la iveală trei fete de douăzeci și ceva de ani, blocate lângă perete de cei trei englezi.

— Fetelor, Paul, anunță Dave grandios. Paul…

Le lăsă pe fete să se prezinte, fără îndoială pentru că le uitase numele.

— Florence. O fată micuță, dar cu rotunjimi feminine, pe jumătate indiancă, cu păr lung mătăsos și un buric atrăgător.

— Viviane. O albă înaltă cu trăsături vag asiatice și ochi zâmbitori de culoarea coniacului.

— Marie. O negresă cu pielea tuciurie, foarte bine făcută, dar cu o talie subțire.

Un amestec etnic tipic parizian. Și ca toate pariziencele tipice, se aplecară cu toatele să fie pupate pe obraz. În afară de Marie, care nu primi, ci dădu ea săruturile.

— Hei, fetelor, *vous n'êtes pas* interesate de Paul, spuse Dave. Părea să fi pus ochii pe Marie.

— Nu, e homo, Paul, anunță Ian în tot barul. Locuiește în Marais.

Contingentul britanic se puse pe hohotit, până le-o tăie scurt Marie.

— Nu, el nu e omo, Pol. M-am culcat cu el.

Nimeni nu fii mai surprins decât mine.

Bob necheză de râs pe seama stânjenelii mele.

— Hai, Paul, povestește-ne, ceru.

Mi-am ridicat mâinile, neștiind ce să zic.

— Eu… ăă… Atât știam și eu.

— De șe ma lași dimineatsa aia, Paul? Nu ești gentleman englez, mm? Marie le șopti ceva prietenelor sale, care izbucniră în râs.

Îmi pică fisa. I-am arătat cu gura căscată părul, care era acum negru ca pana corbului și nu blond oxigenat, ca atunci când mă trezisem alături de ea în pat cu atâtea luni în urmă.

— Te-a iubit și te-a lăsat, nu? Dave așează o mână protectoare pe brațul musculos al lui Marie.

— Iubit? Ha! Zeșe mi-nutt, apoi dorme.

Acum râdeau de mine șase fețe ce se legănau de colo-colo și mă simțeam și mai înclinat să mă îmbăt.

— Da, îmi pare rău, Marie. A fost… am fost…

— Ai fost așa de rapid, nici nu ma hecunoșt.

— Da, păi, n-am apucat să-ți văd bine fața.

La care fetele exclamară șocate, iar băieții râseră răgușit.

— Știi ce vreau să spun.

— A, da? Numai pe intrarea personalului, ei, Paul? mugi Bob.

— Atinge-ți degetele de la picioare și strânge din dinți? adăugă Dave.

Era timpul să aduc băuturile, am hotărât. M-am împins până la bar, întrebându-mă ce instinct sinucigaș mă făcuse să vreau să îmi înec necazul atât de aproape de scena eșecului meu anterior cu Alexa.

— Toți bărbații francezi sunt cam fătălăi, răgea Bob când m-am întors cu o tavă de pahare – bere pentru băieți, vin pentru Florence, gin și tonic pentru Viviane și – înspăimântător – un rom dublu pentru Marie.

Bob era destul de spătos să nu îi pese dacă îl înțelegea vreunul dintre cei vreo douăzeci de francezi din bar. Câțiva dintre ei, în costumele lor gangsta rap, păreau genul care ripostează violent la insulte, dar el o dădea înainte pe arătură.

— Unii dintre ei poartă și poșete.

— *Des sacs à mains*? se încruntă Marie. Fetele dezbătură ce voia să spună Bob.

— Da, ca niște serviete mititele, cu mâner și curea. Cât să le încapă cartea de identitate, un Camembert și un pachet de Gauloises.

— Numai cei mai bătrâni, am intervenit eu. În afara Parisului. I-am mai văzut la țară.

— Ah, *oui*! Florence se prinse despre ce vorbeam și le descrise gențile cu aspect de poșetă prietenelor ei.

— Da, barbatsii batrini, spuse Marie. Nu e feminin, e batrin. Englezii batrini au tsitse ca mine. Dar nu sunt feminini ca mine. Își strânse sânii în căușul palmei și îi împinse în față către mine. M-am întors politicos. Zău că nu mă tenta să mă trezesc iar la ea în pat. M-am bucurat să văd că Dave, care oricum nu-i ajungea lui Marie decât până la piept, se apleacă să o privească drept ochi-în-sfârcuri.

De îndată ce Bob își turnă pe gât jumătate de bere, se urcă înapoi pe lada de săpun.

— Dar ce ziceți de cum îi cheamă? Au nume de femeie, ca Michel și, și… cum îl cheamă pe șefu’ tău, Paul?

— Jean-Marie.

— Da – un bărbat pe care-l cheamă Mary! Dacă nici asta nu e ciudat…

— Îhî, încuviință Dave. Niciodată n-o să găsești un englez nici cu jumătate de nume de fată. Ca și cum pe Bob l-ar chema Bobby-Jane.

— Bobby-Sue, sugeră Ian, înecându-se de râs la purul ridicol ca o făptură atât de lată în spate și de păroasă să fie înzestrată cu nume de femeie. Însă fetele se cam enervaseră că străinii denigrează concurența locală.

— Num? Ha! Ca Sean Connery? Conneri e de rahat, protestă Marie.

— Și fostul meu prieten, el nu era feminin, spuse Viviane. Era mare problem. El ava de, tre prietene mereu.

— Da, fransezii, ei vad femeie, ea zimbește, el vra sa ti-o traga direct, allez hop! spuse Florence resemnată.

— Dar, băieți, cel mai important lucru e că franțuzoaicele sunt mult mai feminine decât francezii, am zis eu, sugerând că poate ar fi în interesul băieților să schimbe direcția conversației.

Îi adresasem complimentul lui Florence, dar oftă Marie.

— Ah, enfin! Unul dintre voi zișe șeva fumos. Mă apucă de braț și mă smulse practic din loc ca să mă felicite printr-o îmbrățișare. Paul, el știe, pusin complimant, așa se cușerește femeie fransez.

— Da, tu spui șeva fumos, te rog, Florence îl privi pe Ian a tachinare.

— Așa, da. Se prinse în sfârșit și Ian. E adevărat, franțuzoaicele sunt feminine fără să fie feministe. Adică, la muncă, par să se facă respectate fără să îi acuze pe bărbați că sunt misogini, știți? E o tipă la resurse umane…

— Ce, Sandrine? întrebă Bob.

— O! Geamătul pofticios al lui Dave ne spuse tot ce aveam nevoie să știm despre Sandrine.

— Da, dar nu se ascunde, continuă Ian. Și dacă îi spui ce bine arată, nu te pârăște unui tribunal industrial de hărțuire sexuală. Îți mulțumește pur și simplu și te întreabă dacă te interesează un curs de managementul timpului de o zi.

— Cu ea, m-aș descurca oricând. Dave și cu Ian dădură palma cu Bob să-l felicite, iar eu m-am simțit ca un antrenor de role care tocmai și-a văzut elevii intrând iar cu nasul într-un stâlp. Bob zău că nu înțelegea că făcea exact ceea ce era necesar ca să meargă acasă fără o parizиancă în seara aceea. Cămașa cu mâneci scurte i se ridica deasupra buricului păros, vorbea tare și cu iz de bere, cu replicile lipsite de delicatețurile diplomatice – chestii de femeie, cum le-ar fi zis el – care îi merg la inimă unei parizience. Arăta destul de bine, dar era un

englez mult prea bădăran ca să se culce cu vreuna dintre pariziencele pe care te cunoscusem eu. Numai dacă ar fi fost bogat și celebru, firește, pentru că atunci ar fi alergat toate după el.

Era mult prea deprimant.

— Ei, eu am să vă las să vă distrați, am anunțat.

Oricum, beția devenise prea riscantă cu Marie ieșită la vânătoare. Mai bine să mă duc acasă cât timp mai văd destul de bine ca să mă asigur că simt singur.

— A, da! Merjem la alt bar. Cu muzic, poate, dans! Șoldul în plin elan al lui Marie era să mă proiecteze prin geam.

— Da, gura și băutura, Paul, am nevoie de tine să-mi traduci textele de agățat. Brațul lui Bob mă izbi amical ca un baros și mă coborî înapoi pe pământ. Când dădurăm năvală pe ușă afară în aerul proaspăt și fără fum, mâna lui Marie mi se încleștă pe fesă. Începeam să îmi dau seama cum se simte melcul înainte de a fi azvârlit pe grătar.

Așa că am fost ușurat, cu vreo nouă sau zece ore mai târziu, să stau singur în pat, bând cafea tare și bucurându-mă că nu mă doare capul. Simțeam o oarecare sensibilitate acolo jos sub pătură, dar era firesc după frecușul ce îi fusese aplicat bietului meu cocoșel în decursul nopții. Am aruncat o ocheadă – da, era la fel de zbârcit ca unul dintre cârnații preferați ai lui de Gaulle. Însă mult mai bleg.

— Un feli ou deux? strigă o voce din bucătărie.

— Deux!

Se auzi râcâitul cuțitului de unt pe pâine din partea cealaltă a peretelui și apoi intră un trup gol de femeie, cu o tavă cu micul dejun. Era aproape comic felul în care tava îi diseca trupul – sânii goi deasupra, părul pubian tuns dedesubt – ca o încercare eșuată de a-și ascunde rușinea.

— Pine prăjit, incă o café, un oeuf à la coque.

— Mersi, Marie.

Da, mă culcasem cu Marie. Și încă la propunerea mea.

În al doilea bar în care ne târâse, un club întunecat, cu aspect colonial, m-am simțit obligat să-i spun lui Marie că nu avea nicio șansă cu mine și i-am explicat și de ce – Alexa, Jean-Marie, *maison*-ul. Și în loc să mă care pe ringul de dans, s-a așezat cu mine și mi-a ascultat necazurile.

— O, nu e problem, spuse în final când am ajuns la partea cu centrala nucleară. Lucrez în bonc, știi tu.

— Bonc?

— Da. Crédit de France.

— A, bancă, evident. Aproape că am auzit pocnetul scos de becul ce mi se aprinse în cap. Lucrezi la o bancă? Dintr-odată mi s-a ridicat moralul sub efectul vedeniilor cu un safe deschis din care izvorăsc destui bani să îmi returneze cei zece la sută avans pentru casă, să sponsorizeze un candidat care să îl bată pe Jean-Marie la alegerile locale și poate să îmi și rămână destui să construiesc o fermă ecologică cu energie eoliană în Trou.

— Da. Îți pot da – ce spui? *Conseils*?

— A, consiliere.

Nu bani, deci. Speranțele mi se dezumflară ca un cauciuc spintecat cu cuțitul de un vânător beat.

— Da.

Îmi prezentă sfatul ei. Și suna plauzibil, așa că am început să o venerez.

Nu mai era decât o singură întrebare pe care aveam nevoie să i-o pun:

— Te duci la marele marș pacifist de mâine?

— Nu. De ce? C-hezi ca americanii și britanișii, ei se vor opri pentru ca fașem marș la Pari? Vai, nu, parisiens nu vor război, trebuie sa ne oprim! Imită la perfecție un strateg militar american care prețuiește opinia publică franceză cu privire la războiul din Irak cât un subraț de maimuță.

— Dar ești de acord cu domnul tău Chirac sau cu domnul meu Blair?

— Pff! *Quelle différence*? Tos politisienii, ei sunt ca niște *merde* de diferite culori. Pah! Scuipă gustul rău care îi rămăsese în gură.

Am râs și i-am zis că știu că e încă devreme – în jur de 11 – dar avea chef să ne întoarcem la mine pentru un pic de *amour*?

Avea. Așa că ne-am dus.

Când am ajuns acasă, ne dezbrăcă imediat pe amândoi și insistă să facem duș împreună. Am făcut toate chestiile sexy obișnuite cu săpun și cu spumă în cabina de duș înghesuită care scârțâia din toate încheieturile, iar apoi, după ce ne-am clătit, îmi arătă de ce a vrut să fim amândoi curați peste tot. O fată cu imaginație, Marie asta, și nu doar în privința strategiei bancare.

M-am dus să-l văd pe bancherul meu cu prima ocazie – la 8.45 în următoarea marți dimineață. Banca, la fel ca multe magazine, era închisă luni.

După cum mă sfătuise Marie, am explicat pur și simplu de ce nu era *maison*-ul o investiție chiar așa de bună și că voiam să îmi refuze cererea de ipotecă. Mă avertiză că va trebui să plătesc niște *frais de dossier* – taxe de administrare –, dar când le căută în calculator se dovedi că nu se ridică decât la prețul unei sticle de șampanie de calitate. „Nasol”, mi-am zis, urma să sărbătoresc cu o singură sticlă și nu cu două. Bancherul verifică pe *promesse de vente* cum că nu

fusese depășit termenul refuzului și îmi spuse că îl va informa pe avocatul vânzătorului că afacerea nu avea să se mai încheie.

Zâmbirăm și dădurăm mâna și zece minute mai târziu eram în stradă, un om liber.

Problema era cum să dau ochii cu Jean-Marie. Să dau buzna cu un rânjet triumfător pe față? Nu, m-ar clasa drept *hystérique.*

Să îl întreb de ce a încercat să mă trădeze, pe mine, protejatul lui englez?

Nu, m-ar clasa drept un dobitoc naiv.

Să-i amintesc ca din întâmplare că mă hotărâsem să nu cumpăr casa pe care mi-o găsise prietenul lui, Lassay?

Nu, Lassay avea să-i spună de conversația noastră, așa că ar ști că nu vreau să dau arama pe față.

Jean-Marie nu abordă subiectul când se întoarse din călătoriile sale misterioase, așa că am făcut ce ar fi făcut orice parizian care se respectă după ce a scăpat ca prin urechile acului din ghearele unui escroc mincinos și perfid.

Am dat din umeri și n-am zis nimic. *C'est la vie.* Viața pariziană cu toate ipocriziile sale continuă discret și politicos.

Dimpotrivă, relațiile ni se îmbunătățiră ușor – era mai puțin copleșitor de prietenos când îl vedeam și părea mai respectuos față de cel care îi venise de hac.

Cu accentul pe „părea”.

Marie și cu mine nu ne-am cumpărat felicitări de Sfântul Valentin, dar asta pentru că, după cum spusese ea, nu eram îndrăgostiți, ci amanți. Eram *cinq à sept* unul pentru altul – adică persoana cu care te întâlnești să faci dragoste între 5 după-amiază și 7 seara, înainte să mergi acasă la soț sau soție. Deși în prezent, cu orele de lucru flexibile, o poți face cam când vrei. După cum mă informă Marie, era una dintre tradițiile sexuale unice ale Franței.

De pildă, unui bagaj pentru o noapte i se spune *baise-en-ville* – „sex la oraș” – adică este strictul necesar pe care îl iei cu tine când vrei să te duci la Paris pentru o noapte de sex ilicit.

Și pe facturile detaliate nu se trec decât primele câteva cifre din numerele pe care le-ai sunat – ca să protejeze persoanele căsătorite care au fost destul de neglijente să își sune amantul sau amanta de acasă. Adevărat.

Apoi era pornografia.

Evident că închiriasem și eu câte un film la vremea mea, iar în momentele de singurătate navigasem în căutare de filme porno gratis pe internet. Dar totul era mult mai puțin pe ascuns în Franța. Revistele porno erau afișate la vedere în vitrinele chioșcurilor de ziare. În fiecare librărie se vindeau benzi desenate de un

comic obscen nedisimulat. Și aproape în fiecare săptămână se transmitea la televizor, pe unul dintre cele șase canale de bază terestre, pornografie din cea mai explicită, cu penetrări și ejaculări. Marie avea o colecție întreagă de casete pe care le înregistrase de la televizor. Acestea includeau programul de „știri" de dinainte de film, care era despre cine ce film nou făcea sau ce starletă porno debutase pe ecran. Se transmiteau biografiile unor regizori scârboși (le derulam), plus o jumătate de duzină de reclame la filmele aflate în producție și interviuri cu starurile care se masturbau ca să păstreze atmosfera între scene.

Să păstreze atmosfera – cam așa se folosea Marie de pornografie. Cu efectul prezervativului, după câteva ieșiri (sau intrări), eram bine-intenționat, dar nu mă mai asculta trupul. Ei, nu chiar, dar eram mai puțin motivat. Așa că Marie băga o casetă și ne uitam împreună.

Dacă scăderea motivării avea loc când era un film porno la televizor, ne uitam în direct. Și într-o sâmbătă, la miezul nopții, am pornit televizorul tocmai când era un interviu în grup cu toți actorii cunoscuți și cu cuvântul *Liberté*! care tot apărea și dispărea pe ecran. Actorii erau cu toții dezbrăcați și purtătorul lor de cuvânt nu părea deloc distras de faptul că i se face o felație în timp ce citește de pe prompter. Pe un pat imens cu baldachin erau tolănite vreo duzină de staruri porno franceze. Fetele ne arătau părțile cele mai intime, iar tipii care nu vorbeau stăteau cu unealta culcată nonșalant pe pulpă sau îndreptată în sus către buric. Vocea vorbitorului zumzăia monoton (era mult mai talentat la copulație publică decât la a vorbi în public) și reieși că actorii intrau în grevă timp de două săptămâni pentru că organismul care conducea televiziunea franceză anunțase că s-ar putea să interzică pornografia pe canalele cu difuzare în masă.

— Șe teribil, anunță Marie, scoțându-mi penisul din corpul ei ca din priză. Îmi șezuse în poală, masându-mă plictisită cu fundu-i imens.

Purtătorul de cuvânt declară că interzicerea pornografiei la televizor va pune capăt la *liberté d'expression* în Franța. Femeia cu fața atașată de partea inferioară a trupului său încuviință aprobator. Din motive evidente, nu era liberă să se exprime verbal.

Declarația se sfârși, imaginea dispăru de pe ecran, iar Marie stinse televizorul. Anunță grav că din solidaritate cu actorii nu se va uita la niciuna dintre casetele pe care le înregistrase de pe canalul acela pe tot timpul grevei.

Ca să fiu sincer, m-am simțit ușurat.

Filmele astea nu erau deloc sexy, după părerea mea. Problema era că, la fel ca în toate aspectele societății franceze, pornografia era o chestie de clică, așa că vedeai mereu aceiași oameni care și-o trag mecanic tot timpul. Le vedeai

destul de bine fețele în timpul scenelor „de actorie” lungi și plictisitoare ca să îi recunoști. (Fiind francezi, trebuiau să aibă conversații interminabile până să treacă efectiv la acțiune.) Așa că după o vreme ți se părea că te uiți la verii tăi cum se împreunează, ceea ce nu e considerat foarte erotic acolo de unde proveneau. Luate una peste alta, aș fi preferat ca actorii să rămână îmbrăcați și să facă filme de informare a publicului despre statul la coadă și politețea față de clienți. Ar fi fost ceva foarte nou și excitant.

Oricum, Marie nu avea nevoie de ajutorul starurilor de porno ca să păstreze interesul unui bărbat. Într-o vineri, după o scurtă partidă de *cinq à sept* la mine în apartament, mă duse la un restaurant martinican din Marais. Familia ei venea din Indiile de Vest franceze, iar în locul acela, zicea ea, găteau mâncare de casă, așa cum făcea mama ei.

Restaurantul era culmea kitsch-ului, cu o pictură murală țipătoare cu niște bărci care aparent zburau pe deasupra unei mări în pantă. Se auzea o muzică creolă zbârnâitoare, un fel de reggae săltăreț, hiperritmat, care ți se strecura între umeri și îi făcea să se bâțâie, chiar dacă erai un englez alb fără simțul muzicii ca mine.

Veni chelnerul, un negru tânăr, și făcu tot felul de aluzii obscene că sunt cu o antileză – deloc amenințător. Părea să fie un banc de-al lui, un fel de a câștiga bacșiș. Să iau boudin – un sângerete mic și picant – dacă vreau să îmi satisfac femeia, zicea. Iar dacă mai comandam și un cocktail la apéritif să se potrivească cu boudinul, bărbăția mi se va ridica la fel de dreaptă și de înaltă ca paharul din care voi bea. (Speram doar că bărbăția mea nu va avea înfiptă în vârf și o umbrelă de hârtie.)

Ne-am îndopat cu boudin, *gratin de christophine* (un fel de legumă coaptă ca un dovlecel), *accras* (turtițe picante de cod), fasole roșie, orez, curry de porc, pește prăjit și înghețată de cocos, iar eu tocmai eram gata să mă duc acasă să diger la orizontală când Marie anunță că o voi duce la dans.

Mă târî prin Marais până în micul Cartier Chinezesc al celui de-al Treilea Arrondissement. Pe parcursul a doar câtorva străzi, te simțeai de parcă intrasei într-un fel de Shanghai medieval. Printre vechile clădiri pariziene, erau restaurante chinezești cu meniurile doar în chineză, magazine alimentare din produsele cărora n-am recunoscut nimic drept mâncare, în afară de sticlele verzi de bere Tsingtao, și angrouri de genți pline până în tavan cu lăzi proaspăt coborâte din avion. Chiar și la 10 noaptea, unii dintre angrosiști mai erau acolo numărând și despachetând marfa.

Și drept în mijlocul tuturor acestor lucruri, în spatele unei fațade de mozaic decolorate, se afla o discotecă afro-caraibeană. În interior era cald ca la tropice,

înghesuit și multă zbenguială. Muzica se asemăna cu ce auzisem la restaurant. Un ritm iute, ușor și fâsâit, peste care goneau ascuțite melodiile chitărilor. Toată lumea dansa pereche. Era ca swingul pe care îl văzusem în bar cu Alexa, dar partenerii de aici nu lăsau nicio rază de lumină să pătrundă printre ei. Negri la patru ace își împingeau fesele atât de zvelte încât îți stârneau invidia în femeile care nu păreau deloc să se simtă jignite. Ei, la urma urmei împinsul era strict pe ritmul muzicii. Femeile erau împărțite jumătate-jumătate, negrese și albe. Bărbații erau aproape cu toții africani.

Erau câțiva albi și cu toții dansau cu niște păpuși de negrese absolutamente delicioase. Cinicul din mine spunea că probabil intra și un BMW decapotabil pe undeva în ecuație.

Marie și cu mine ne lăsarăm hainele, iar apoi mă târî pe ringul de dans.

— Nu știu cum se dansează chestia asta, am implorat-o.

— E simplu, tu imaginezi ca faș sex cu muzic, spuse continuând târâtul.

Avu dreptate. În loc să încerci să țopăi dintr-o parte în alta pe ritm, îți lăsai pur și simplu greutatea de pe un picior pe celălalt – un-doi, un-doi – și îți împungeai partenera cu pelvisul. Aceia dintre noi care erau dansatori mai buni făceau mișcări mai complexe, dar tehnica sexului a lui Marie funcționa la perfecție.

„Ce club super”, mi-am zis. Și ce alegere bună am făcut când mi-am pus boxerii cei mai strâmți – ăsta era un club unde un bărbat avea nevoie de sprijin și control din partea chiloților.

Problema era că cina mea condimentată se zguduia ca o furtună tropicală dezlănțuită înăuntrul mai sus amintiților boxeri. După două sau trei melodii, deveni indispensabil să facem o pauză.

Marie făcu rost de o masă și aduse băuturi, iar eu am zbughit-o să-mi ușurez presiunea crescândă asupra elasticului de la chiloți.

Când am revenit, cinci minute mai târziu, băuturile erau acolo, dar Marie dispăruse.

Îi era oare numele de familie Céleste? M-am întrebat.

Nu, am zărit-o, cum i-o trăgea pe sec un negru înalt și suplu care etala o cămașă argintie și o pereche de fese demne de invidie.

M-am uitat împrejur să văd dacă mai sunt femei cărora le-ar plăcea să fie împunse de o pereche de fese britanice.

Nu, nicio femeie nu stătea singură. Iar de-a lungul barului era un șir de bărbați care așteptau să sară pe orice biată fată abandonată, chiar și doar pentru câteva secunde, de partenerul ei slab de vezică. Asta se părea cu fusese

greșeala mea. În clubul ăsta trebuia să-ți păzești femeia. Am presupus că dacă ai nevoie să vizitezi toaleta bărbaților, o cari după tine pe umăr.

Am văzut că Marie se uită la mine, zâmbitoare, bucurându-se că dansează, ridicând ușor din umeri cu sprâncenele (dacă este posibil așa ceva) că îmi fusese răpită.

Am mimat disperarea că nu găsesc o parteneră de dans, iar ea păru să dea din cap către colțul îndepărtat al clubului.

M-am chiorât în bezna plină de fum. Departe în colț, stăteau niște cupluri care beau sau se sărutau și, da, o femeie singură – o negresă cu șuvițe blonde strânse în vârful capului. Se holba cu privirea goală la ringul de dans și sorbea un cocktail livid printr-un pai vărgat. Nu mai era alt pahar pe masă.

M-am străduit s-o examinez de la distanță în căutare de indicii care să îmi spună de ce e singură.

Era fardată gros, cu ruj negru ca smoala și pleoape mov. Pieptul îi era mult prea bombat să pară întru totul natural și era înghesuit precar într-un tricou decoltat care dădea să se rupă din cusături. O prostituată, poate? Dar la urma urmei nu voiam să mă culc cu ea și altă șansă să mai apuc să dansez nu aveam. Am făcut slalom printre mese până la ea.

— *Voulez-vous danser avec moi*? am întrebat-o.

Își lăsă să cadă paiul din gură, mă măsură din priviri și dădu din cap netulburată.

— OK.

Când se ridică, am văzut că poartă o fustă mini elastică ce întâmpina aceleași dificultăți în a-i încorseta jumătatea inferioară, precum tricoul confruntat cu cele două mase de carne de la etaj. Dacă fusta ar fi fost mai scurtă, sunt sigur că i-aș fi putut citi cuvintele „de” și „închiriat” tatuate pe fiecare fesă.

„Ei, asta-i, mi-am zis, prea târziu.”

întinse mâna și se lăsă condusă pe ringul de dans, unduindu-se teatral. Toate cuplurile care beau își ridicară privirile să se uite după ea. Era oare așa un eveniment rar pentru un alb să invite o prostituată neagră la dans?

Se agăță de mine și ne frecarăm pelvisurile în ritmul muzicii. Cel al lui Marie încă mai era frecat de partenerul ei cu pretenții de eleganță. I-am prins privirea, iar ea îmi zâmbi, aparent uluită că îmi găsisem cu succes o parteneră.

Nu era singura. Câțiva dintre ceilalți negri care dansau îmi făcură semn cu capul și zâmbiră, de parcă m-ar felicita, cam de sus, că m-am alăturat jocului de schimb de parteneri, îmi trecu prin cap că poate era unul dintre cluburile, pentru care Parisul e notoriu, în care se face schimb de parteneri și la altceva.

Dacă așa era, eu unul plecam după următorul dans. De regulă prefer să aleg pe cine regulez.

La sfârșitul melodiei, Marie se smulse din încleștare și se apropie.

— Vino, noi bem acum.

„Cam nepoliticos față de partenera mea”, mi-am zis eu.

— *Dans une minute, je danse une danse encore,* am zis cu severitate.

Și de fapt simțeam de parcă mă pricepeam mai bine la dansul ăsta cu prostituata. Părea să aștepte mai mult de la mine și mă ghida să fac pași mai complicați.

În plus era foarte agilă la frecatul de pelvisuri.

— Nu, noi bem acum, spuse Marie. Zâmbi a scuză și mă smulse din brațele rivalei.

— *Au revoir,* am zis eu. Partenera mea își înclină pur și simplu capul resemnată și zâmbi drept bun-rămas.

— Nu ai văzut? întrebă Marie în timp ce eu mă uitam după prostituata care se întorcea legănându-se la masa ei.

— Ce să văd?

— Nu ai simsit?

— Ce să simt?

Drept răspuns, Marie se întinse și mă frecă de penis, care, să spunem, încă se mai bucura de contactul recent cu o fustă mini.

— Normal că am simțit, am zis. Dar n-am observat că tu te fereai de ghionturile cu pelvisul pe care ți le dădea tipul ăla.

Râse.

— Tu sims, dar nu știi.

— Ce să știu?

Marie se uită către fată.

— El ahe penis.

— Nu. M-am uitat la picioarele subțiri ale fetei, la fundul ei suplu și unduitor. Mi-am amintit de netezimea pielii (de pe față). Un bărbat? Nici vorbă.

— Dar i-ai simsit penisul, nu?

Mi-am amintit de dans. Mi-am amintit de zâmbetele de pe chipul lui Marie, de pe chipurile celorlalți dansatori. Nu politețea sau agilitatea mi-o admiraseră, ci se uitau cum primesc un masaj cu penisul din partea unui travestit. Acum că mă gândeam mai bine, într-adevăr partenera mea avea un pelvis cam proeminent pentru o fată. Dar eram încă novice la dansul ăsta cu contact genital.

— Tu mi-ai arătat-o, o acuzai.

— Ca gluma, englez phost și serios.

— OK, am cedat eu, de acum înainte tu ești singura persoană care îmi va mai masa pantalonii, Marie, OK?

Fu de acord și nici nu se limită la ringul de dans. Între dansuri, menținea un asalt constant, chinuitor, cu mâinile. Mai ales când se ridicară niște negrese să danseze *hélicoptère,* un dans tradițional în care femeile se apleacă în față și tremură din fund ca să le facă bărbaților din picioare un dans erotic din acela pe care stripteusele îl fac în poala clientului. Marie văzu că mă interesează exoticul tradiției și îmi încurajă interesul cu degetele.

Când ne întoarserăm în apartament, nu mai aveam cum să adorm imediat.

După o oră de efort, m-am lăsat în sfârșit furat de somn pe când Marie mă gâdila cu unghia pe stomac.

— Vez tu, pină și englezii pot sa invese amour, spuse ea. Iar février e tot luna pentru amour.

„Norocul meu că nu e an bisect”, mi-am zis, și am ațipit cu gândul călugăriei.

• Mars •

Plăcerea supozitorului

Or fi francezii faimoși pentru ipocrizia lor, dar din anumite puncte de vedere vorbesc mult mai pe șleau decât noi, „anglo-saxonii”. Denumirile unor lucruri, de exemplu.

Un *soutien-gorge* e un sutien, dar literalmente înseamnă „sprijin de piept”, ceea ce sună ca un accesoriu medical care să împiedice țâțele babelor să li se lovească de genunchi. Englezescul *firefighter,* „luptător cu focul”, în franceză este mult mai puțin viteazul *pompier* – adică lucrătorul de la pompă. Iar luna martie e *mars*, ca planeta Marte. Zeul războiului. Anul acesta, numele se dovedi a fi deosebit de potrivit.

Când începu luna războiului, am decis că e timpul să trag lumea la răspundere. Trecuseră deja aproape șase luni de când începusem lucrul la Paris. Aveam mostre de meniu, uniforme prototip, anunțuri de angajare. În mod normal, ceainăriile ar fi trebuit să fie gata de lansare.

Dar nu făceam decât conversație.

Nu mă deranjase prea mult cât timp fusesem distras de *maison*-ul meu, dar acum, când mergeam la serviciu, simțeam că pe deasupra proiectului plutește un iz vag de cangrenă.

Ce dovadă mai bună decât că n-am reușit să adun în aceeași încăpere pe toată lumea decât la sfârșitul primei săptămâni din martie.

— OK, priviți lista aceasta, le-am spus, împărțind fișe de progres care ilustrau în cinci culori golurile ce se căscau în strategia noastră.

Marc, Bernard, Nicole și Stéphanie își împinseră deoparte ceștile de cafea și studiară tabelul cu căsuțe bifate și goale.

Jean-Marie își ridică foaia ca pe un volan și se lăsă pe spate. Nu se atinsese de cafea, am remarcat. Tocmai se întorsese de la un prânz de lucru la Ministerul Agriculturii. Automatul nostru de cafea probabil că nu se ridica la standardele ministeriale.

Marc își ridică privirea. Părea tulburat. „Așa-i trebuie”, mi-am zis. Căsuțele albe erau cel puțin de două ori mai multe decât cele bifate.

— Unde ai tipărit asta? mă întrebă.

— Unde am tipărit-o? Dacă te gândești la probleme de securitate, nu e nicio problemă. Sunt singurele copii.

— Ă-ă. Uite la asta. Arătă progresul rușinos al planului de recrutare de personal.

— Da?

— E fohrte muh-dah.

— Muh-dah?

— Da. Roșu asta, e mai mut maro dechit roșu.

— Poate că toată lumea a tipărit inimi de Sfântul Valentin și au consumat tot roșul.

— Nu. Imprimantele astea noi nu simt bune de nimic. Se întrerupse și îl boscorodi pe Jean-Marie în franceză că trebuie returnat lotul de imprimante la furnizor. O grămadă de *merde* american, le numi, alăturându-se sentimentului predominant antiamerican din țară, deși perioada petrecută în Statele Unite era probabil cel mai impresionant punct de pe tot CV-ul lui.

Era totul foarte interesant din punct de vedere sociologic și al tehnologiei imprimării, dar nu tocmai pentru asta convocasem eu ședința.

— Asta-i tot ce ai de zis? Culorile nu sunt destul de vii?

Jean-Marie părea să fie de acord cu Marc. Strâmba din nas la tabelul său de parcă toate culorile ar fi fost nuanțe de roz-maroniu.

Din Bernard țâșni un zgomot bizar, astmatic.

— Assta, sâsâi de parcă ar fi testat capacitatea de fluierat a noilor săi dinți falși. Își ridică foaia și arătă partea de sus, unde era o adunătură de bifări care arătau puținele lucruri pe care efectiv le tăcuserăm.

— Da?

— Se e asta?

— Cum adică?

— Se e asta? Mimă bifarea în aer.

— Bifat, firește.

— Bifatt?

— Bifatt? Acum încercă Stéphanie cuvântul să vadă cum sună din gura ei.

— În Anglia se bifează lucrurile pozitive, explică Nicole. La *mathématiques,* când soluția e bună, profesorul bifează. Când rea, pune cruciuliță.

Bernard și Stéphanie găsiră acest lucru fascinant și se lansară pe o tangentă de întrebări despre ce făceam pe formulare când aveam de completat căsuțe – bifam sau marcam cu cruciuliță? Marc îi întrebă dacă nu remarcaseră că pe unele site-uri de internet, când confirmau ceva, apărea o căsuță bifată.

— A, da. Fohrte antress-ant, concluzionă Bernard.

Eu deja pusesem mâna pe Uzi-ul meu imaginar și le bifam craniile cu găuri de gloanțe.

— Jean-Marie? am apelat eu la acesta. Încă mai ședea, vag îndurerat de conversația noastră.

Cugetă o clipă înainte de a recționa, apoi începu să îmi fluture tabelul în aer de parcă s-ar fi așteptat să zornăie.

— Este, după cum spune Bernard, foarte interesant, declară. Dar, știți, când e război la orizont, e mai bine să – cum se spune? — bagi capul în ladă?

— Să bagi capul în ladă?

— Da, înțelegi. Să bagi capul în cutie.

— Ce vrei să spui?

Părea și mai îndurerat decât până acum.

— Vreau să spun că Franța și Marea Britanie sunt în relații proaste. Dacă va fi război, cine știe dacă „o ceașcă bună de ceai englezesc" îi va ma suna bine publicului francez? Ridică obosit din umeri a resemnare.

— Stai așa, Jean-Marie, ce spui tu de fapt?

Toată lumea din încăpere îl așteptă să-și formuleze răspunsul.

Se lăsă așteptat.

— Spun, zise în final, că e mai bine pentru noi dacă domnul Blair, domnul Bush și domnul Chirac sunt prieteni. Nu putem avansa până nu aflăm răspunsul. Trebuie să așteptăm și să vedem. Tu du-te în concediu, Paul. Du-te în Anglia o săptămână-două.

Nu-mi venea să cred. Mă deporta.

— Adică oprești tot proiectul ca nu cumva să fie război? Nu e cam lipsit de viziune?

Îmi ignoră întrebările, așa că i-am pus altele.

— Ce faci dacă e război? Anulezi tot proiectul? Știi cât a durat primul război din Golf? Abia cât să se facă un ceainic de ceai.

Drept răspuns, făcu pur și simplu o grimasă.

— Și chiar dacă va fi război, chiar crezi că parizienilor o să le pese? Vine curând primăvara – o să fie mult mai preocupați să se asigure că și-au cocoțat în cap marca de ochelari de soare care trebuie.

Marc, Bernard și Stéphanie înțeleseră destul cât să scoată un „oh" slab de protest. Jean-Marie îi ignoră și pe ei.

— Dacă te duci în Anglia, spuse, poți să-mi trimiți prin FedEx niște tablete de indigestie? Am o crise de foie.

Crise de foie – criză de ficat – așa se numește când te simți rău după ce ai mâncat sau ai băut prea mult. Când ai fost atât de hulpav, încât ficatul are o criză de nervi.

— Să-ți trimit prin Fed-Ex…

— Da, în Franța, tabletele de indigestie sunt doar la farmacie, iar farmaciștii au anunțat că intră în grevă astă-seară. Nu voi avea destule. Trebuie să iau prea multe mese oficiale în prezent. Se freca pe stomac. În Anglia, multe medicamente se pot cumpăra la supermarket, le spuse celorlalți.

Restul zilei mele de lucru trecu tic-tac, tic-tac, iar eu am ascultat o discuție în franceză despre meritele unei piețe de distribuție de medicamente nereglementată. Suficient cât să provoace oricui indigestie.

Firește, am trimis imediat e-mailuri domnilor Blair, Bush și Hussein, informându-i că un nou război în Golf ar putea avea consecințe catastrofale asupra procentului de șomaj din rândul bărbaților britanici care lucrează în industria alimentară din centrul Parisului.

Însă n-am primit nici măcar un singur răspuns, așa că m-am întors acasă pentru concediul obligatoriu. Și am fost șocat să descopăr cât de francez devenisem.

Pentru început, ca vechiul meu amic american, Jake, uitasem cele mai simple cuvinte englezești. Cuvintele se pare că sunt precum cariocile. Dacă nu le folosești o vreme se usucă.

Am dat o fugă la Marks & Spencerul din cartierul părinților mei unde schimbaseră aranjamentul magazinului de la ultima mea vizită de Crăciun. Așa că m-am dus la o vânzătoare tânără și am întrebat-o:

— Unde sunt…?

Pauză. Primul cuvânt care îmi țâșni în compartimentul pre-vorbire al creierului fu „slip”. Acesta (pronunțat cu i lung) nu înseamnă furou, ca în engleză. E cuvântul franțuzesc pentru ce voiam eu și îl tot auzisem constant din partea lui Marie când îmi zicea „dezbracă-te de slip, Pol”.

Cuvântul următor care îmi veni fu *culotte,* adică varianta pentru femei. De asemenea des utilizat de Marie, când spunea „Știai, Pol, că vorbești cu o femeie fără culotte?”

Deja vânzătoarea M&S era sigură că intrasem în transă catatonică și se holba încruntată la mine de parcă s-ar fi temut că o să mă prăbușesc peste ea.

„Colanți,” voiam să spun, dar nici asta nu era. Cum naiba îi zice?

— Chiloți! am răcnit voios, iar biata fată făcu un salt înapoi.

— Primul etaj, la stânga, răspunse neliniștită și se duse să alerteze paza că pe scara rulantă urcă un fetișist de chiloți bărbătești cu o bâlbâială cu întârziere mare.

Chiar și când îmi veneau cuvintele, părinții mei îmi spuneau că detectează un ușor accent franțuzesc.

Foștii colegi de școală se exprimară mai brutal.

— Vorbești ca un broscar, îmi ziseră.

La vechea mea cârciumă, unde nu mai fusesem de când mă mutasem la Londra cu câțiva ani mai devreme, să vorbești ca un francez nu prea era o idee bună. Cu amenințarea războiului și cu opoziția Franței care stârnea revoltă în ziarele de scandal, erau acolo unii care ar fi intrat cu securea în mobilă dacă ar fi avut vreo bănuială că lacul e franțuzesc[16].

Vechii mei prieteni erau mult mai toleranți, dar tot trebuia să mă străduiesc din răsputeri să vorbesc ca un băștinaș.

Din nefericire, eram pierdut. Nu știam cine era în prezent managerul echipei de fotbal din oraș (trădare ce se pedepsește cu plata unei runde de băuturi).

Când trecură la subiecte ceva mai internaționale, a fost totul OK până nu s-au apucat să analizeze serios motivele pentru continuarea iminentă a războiului din Golf. De când deveniseră toți englezii inspectori amatori de armament la ONU? Și unde își făcuseră cursurile intensive de diplomație avansată? Discuțiile despre jocurile politice ale fiecărei părți erau la fel de istovitoare pentru mine ca un seminar lung de o săptămână despre regulile crichetului pentru un fermier francez bețiv.

S-or fi mândrind parizienii, mi-am dat eu seama, cu atitudinea lor pacifistă, dar n-o prea analizează. Să spui „e în legătură cu petrolul” era un fel de a fi la modă, ca purtarea chiloților tanga care se văd pe deasupra taliei de la blugi. Iar eu devenisem ca ei (însă fără tanga, firește). Nu voiam război, dar nici nu voiam să-mi petrec toată viața justificând de ce nu vreau. Voiam să închei discuțiile despre război cu o afirmație la modă și să revin la subiecte serioase ca sexul, planurile de vacanță și locurile unde se mănâncă fructe de mare bune.

A, da, mâncarea. Asta era partea cea mai rea. Când mama își puse bolul obișnuit de salată pe masă – frunze de salată netăiate, roșii întregi, felii de castravete, tulpini de țelină – am simțit un impuls irezistibil să ignor sticlele de maioneză și sos de smântână și să îmi dreg singur salata. Nu era decât oțet de malț în bucătărie și niște ulei de gătit de origine vegetală neidentificată. Am făcut ce-am putut cu ingredientele pe care le aveam, am revenit la masă cu

---

[16] *French polish,* „lac franțuzesc” = lac de mobilă (n.tr.).

bolul cu uleiul și oțetul și am început să sfâșii niște frunze de salată cu degetele. Nu mi se părea că fac nimic neobișnuit până ce nu mă întrebă tata:

— Nu au cuțite și furculițe la „Parii”?

— Ba da, dar… nu mi-am terminat explicația. Nu pentru că aș fi uitat cuvintele, ci pentru că mi-am dat seama ce idiot o să sune: „Nu se taie salata cu cuțitul”.

Am tăiat restul frunzelor cu cuțitul și m-am uitat lung la țelină. Niciodată nu văzusem că se mănâncă așa ceva în Franța – nu mănâncă decât rădăcina cu gust puternic, tăiată cubulețe ca pentru salata de varză. Tulpinile de țelină aparțin categoriei de legume, ca napul și păstârnacul, pe care francezii le consideră bune numai de dat la cai sau la vite. Mușcând în carnea tare și ațoasă, le-am dat acum dreptate. Unde era aroma? Parcă mi se stricase gustul. Un gust doar o idee mai fad al mâncării, iar eu deja mă uitam împrejur după cel mai apropiat cal înfometat pe care să-l hrănesc.

O altă problemă era că devenisem alergic la ideea de a mânca pâine cumpărată de la supermarket. Cum, mă întrebam, supraviețuisem eu și întreaga națiune atâția ani fără o brutărie la fiecare colț de stradă? Acum mi se părea o încălcare elementară a drepturilor omului.

Eram străin.

Așa că mi-am umplut geanta cu tablete de indigestie și chiloți englezești și m-am întors într-un oraș unde se găseau mâncare mai bună și conversație mai relaxantă. Pe când treceam pe sub Canalul Mânecii, m-am întrebat cât va mai dura până vor hotărî francezii să zidească tunelul ca să le facă în ciudă demonicilor lor vecini războinici.

Din moment ce practic nu aveam nimic de făcut la serviciu, am păstrat legătura cu prietenii mei englezi în mod virtual printr-un flux continuu de nimicuri prin e-mail. Chris, prietenul meu care fusese dat afară dintr-o bancă franceză, se simțea obligat să îmi trimită toate bancurile cu francezi care circulau pe internet. În doar două sau trei zile am acumulat vreo sută de bancuri, fotografii, caricaturi și cântecele. Acestea variau de la observația ușor satirică potrivit căreia atitudinea lui Chirac ar putea fi influențată de faptul că i se termină numele în „-irac” la sugestiile vizuale complet nediplomatice referitoare la locul unde i-ar plăcea președintelui francez să-și bage Turnul Eiffel.

Nu mai e nevoie să spun că am avut grijă să nu las niciuna dintre acestea pe imprimantă.

L-am pândit pe Jean-Marie, dar nu l-am văzut deloc. Singurul semn al existenței sale a fost că tabletele de indigestie pe care i le lăsasem pe birou au dispărut.

Nu mai aveam *comités* și toată lumea în afară de Nicole și Christine se purta cu mine de parcă aș fi fost un feribot de pe Canalul Mânecii pe cale să se răstoarne cu ei.

De fiecare dată când mă zărea, Bernard dădea mâna cu mine și îmi zâmbea misterios. Din moment ce morsele se știe că nu pot zâmbi misterios, arăta pur și simplu de parcă încerca să tragă un vânt. Stéphanie îmi zise (în franceză) că e sigură că diplomații experimentați ai Franței se vor impune la ONU în fața „barbarilor anglo-saxoni lipsiți de subtilitate".

— Probabil că da, am răspuns eu (în franceză). Diplomații anglo-saxonilor nu vorbesc decât limba Abba și au aripi pe cap.

Rămase năucită. Nu vorbeam încă destul de bine franceză ca să redau ironia. Marc nu aborda niciodată subiectul războiului când ceilalți erau de față – din asta am ghicit că în secret e de partea americanilor, dar nu îndrăznește să spună. Știa că nu este tocmai o părere la modă.

Nici Marianne recepționista nu aduse vorba de război, dar ea nu avea nevoie. Se uita urât la mine de fiecare dată când intram sau ieșeam din clădire și era fără îndoială convinsă că vreau să mă duc în persoană să bombardez Irakul. Sau poate că acum că îi ieșisem din grații lui Jean- Marie, își lăsa doar să se vadă lipsa firească de amabilitate. Mă informă cu dinții cenușii încleștați că n-ar fi trebuit să plec în concediu fără să completez formularul de concediu și că oricum nu era cu totul sigură că aveam dreptul la concediu, pentru că lucram în firmă de mai puțin de un an.

— OK, i-am spus. Îți returnez concediul.

Dă-o naibii de diplomație, am hotărât. Eram în război.

Christine era prietenoasă și răpitoare ca de obicei, dar își petrecea cea mai mare parte a zilei la telefon fie cu logodnicul, fie cu maică-sa, cu primul ca să-l asigure, la fix la fiecare oră, că încă îl adoră pe al ei *chaton d'amour* (pisoiaș de dragoste), cu cealaltă ca să se certe despre pregătirile pentru nuntă care, din câte am putut să îmi dau seama, va avea loc peste doar un an. Era planificată mai în amănunt decât un lanț întreg de ceainării.

Nicole era singura dintre colegii mei cu care încă mai aveam conversații adevărate. Știam că în parte este așa pentru că vrea să își exerseze engleza, dar n-aveam nimic împotrivă. Începurăm să ieșim împreună la prânz destul de des. Vremea era din ce în ce mai frumoasă și uneori era destul de cald să stai afară. Unele braserii din apropierea biroului aveau încălzitoare cu picior între mesele

de pe terasă, astfel încât, dacă era soare, aveai impresia că e în miezul verii. Însă trebuia să ai grijă dacă te ridicai în picioare să nu îți bagi capul, în stilul pălăriilor chinezești, în flăcările de gaz.

Nicole mă ținea la curent cu felul în care îmi afectau proiectul relațiile din ce în ce mai tensionate dintre Anglia și Franța. Cu fiecare ciondăneală ca de precupețe dintre guverne, ceainăriile mele aveau din ce în ce mai puține șanse să dea roade, ca o podgorie căreia furtunile succesive îi rup bobocii. Mass-media franceză repeta fiecare titlu anti-Chirac din impulsiva presă britanică, iar noi, anglii, oricum n-am fi fost aroma *du mois* pentru francezi. Dar în afara biroului, abia dacă se amintea de subiect.

Când îmi cumpăram bagheta, cu accentul atroce fluturându-mi deasupra capului ca steagul Regatului Unit, singurul comentariu al *boulangère-i* era „Șaptezeci de cenți, vă rog."

Și de fiecare dată când treceam pe lângă McDonald's sau KFC, era mereu plin de lume. Chiar credeau clienții că un Happy Meal este un concept franțuzesc tradițional?

Dacă atmosfera era cam posomorâtă la Paris, nu prea avea legătură cu politica internațională. Era din pricina grevei farmaciștilor.

După cum îmi spunea ghidul meu de încredere: „La Paris, e câte o farmacie din aproximativ zece în zece metri, cu o cruce verde de neon care cheamă francezii să intre și să se burdușească de medicamente. Și, ca să parafrazăm vechiul cântec, nu vezi niciodată un farmacist pe bicicletă. Licențele pentru deschiderea unei farmacii costă o avere și se cumpără și se vând la fel de vorace ca picturile lui Monet".

Acum, vitrinele farmaciilor erau încuiate în spatele gratiilor de fier. Și sub fiecare cruce verde părăsită și neluminată, aștepta un pâlc de dependenți de medicamente care se rugau pentru un miracol printre strănuturi și gemete.

Nu știam, dar eram pe cale să mă alătur și eu lor. Prima lovitură dată sănătății mele veni, în mod ironic, când se întoarse cu avionul la Paris o echipă de medici. Unul dintre ei era prietenul lui Marie.

— Prietenul? am întrebat-o incredul când mă anunță la telefon că nu vom mai petrece împreună dezbrăcați ceasurile nopții. Ai un prieten?

— Da. Nu era la Pari.

Femeia asta, care de o lună se angaja fără rețineri cu mine în toate actele sexuale cunoscute de către om, se simțea obligată față de un alt bărbat?

— Ce e? Călugăr? Eunuc?

Numai asta îi putea justifica libidoul de nepotolit.

— Nu, el e doctoh. Mă lămuri că prietenul ei e membru al Médicins sans Frontières, organizația medicală franceză de caritate. Era postat la Bagdad și tocmai fusese avertizat că s-ar putea ca bombele britanice și americane să nu fie în stare să distingă între medicii francezi și trupele irakiene. Au înțeles aluzia și au părăsit țara.

Îmi trecură prin cap tot soiul de întrebări în legătură cu performanțele sexuale ale doctorului, capacitatea lui Marie de a-și porni și opri la comandă sentimentele și cu rolul meu de vibrator în mărime naturală, dar nu mi se păru că are sens să le pun.

— Ai lasat niște prezervativ la apartamentul meu. Vrei eu le trimit la tine? întrebă.

— Nu, păstrează-le. S-ar putea să ai nevoie de ele. Nu știi niciodată când pleacă prietenul tău în oraș și te lasă singură toată după-amiaza.

— Hî?

— Păstrează-le. Nu-mi mai trebuie.

— De ce nu tele-fon pe Florence? Ea te plase, sugeră Marie. Florence era prietena ei pe jumătate indiancă pe care o cunoscusem la bar. I-am spus că ești OK acum pentru femeie fransez.

— Cum adică? Și englezoaicelor le place sexul, să știi și tu. Poate că numai tu personal trebuie să ți-o tragi de patru ori pe noapte, în fiecare noapte.

Marie izbucni în râs.

— Ești suparat. Sună pe Florence, ea te calm.

— Adică prietenul ei lipsește săptămâna asta și are nevoie de o revizie?

Am închis și am înjurat în surdină muierimea franceză perversă. Nu mai lipsea decât să se întoarcă în mare grabă Elodie din Statele Unite ca să protesteze împotriva ostilității țării gazdă față de Franța. Dar, cunoscând-o pe Elodie, ea ar sta oriunde atâta vreme cât ar avea rezerve îndestulătoare de droguri și manechine bărbătești.

Măcar atât am câștigat din faptul că m-a părăsit Marie, că în ziua când a izbucnit în sfârșit războiul eram calm și relaxat. Dormisem opt ore întregi. Mă mai trezisem eu din când în când, dar mă răsuceam în pat atât de ușurat că nu fusesem trezit de o mână (sau, mai rău, de o gură) care mă gâdila în zonele inferioare, încât mă prăbușeam instantaneu la loc într-un somn adânc și fără vise.

Fu nevoie de mai multe minute de turuială entuziasmată din partea reporterilor și de mai multe bubuituri de bombardament să îmi străpungă conștiința pe când zăceam în pat de dimineață, desfătându-mă cu faptul că cel puțin un loc de pe lumea asta – salteaua mea – era o zonă în afara frontului.

Sexul, am decis eu, e minunat, dar e ca șampania. Dacă ți se toarnă pe gât patru pahare la fiecare masă, începi să tânjești după un pahar cu apă.

Așa că numai sub duș, în timp ce așteptam ca apa atât de fierbinte încât îmi făcea bășici să îmi trezească la viață mușchii înțepeniți (care, proștii, se plângeau că nu avuseseră parte de sport în timpul nopții), am realizat ce se spunea la știri.

Război?

Am închis apa și am rămas acolo picurând, în timp ce aerul rece se strecura în cabină și mă făcea să tremur.

Război.

Cu toții știam că urmează (în afară poate de cei care fuseseră șterși de pe fața pământului în timpul primelor raiduri de noapte), dar era cu toate acestea șocant.

Și însemna și un fel de sentință de condamnnare la moarte pentru mine. Nu la fel de rea, trebuia să recunosc, ca o bombă de distrus buncăre în cap sau o grenadă în tanc, dar era totuși o lovitură.

Nu m-am grăbit să ajung la serviciu. Am salutat-o pe Marianne cu cel mai voios „Bonjour”. Răspunse printr-un mârâit, pe care l-am luat drept semn bun. Dacă mi-ar fi pregătit deja înștiințarea de concediere, aș fi primit un zâmbet cenușiu și fermecător.

Am urcat în biroul lui Christine și am întrebat-o pe șleau.

— *Alors*?

— *Alors quoi*? Trase un șervețel de hârtie dintr-un pachet mare și înflorat de pe birou și își suflă nasul. *Oh, la guerre*? *Oui, les pauvres enfants.* Scutură din cap și întrerupse conversația ca s-o sune pe maică-sa s-o întrebe dacă nu i-a rămas niște medicament de tuse și să se asigure că ostilitățile din Orientul Mijlociu nu vor împiedica furnizarea de mătase pentru rochii de mireasă.

Mi-am azvârlit geanta pe masă și am sunat-o pe Nicole.

— *Alors*? am întrebat-o.

— *Qui est-ce*? Evident, nu îmi recunoștea vocea când vorbeam în franceză. Vocile oamenilor se schimbă mult când vorbesc în altă limbă.

— Paul.

— A, Paul, bună. E g-haznic, haz-boul, nu?

— Da, ai dreptate. Răz-boul e de hazna. Ce ăă…? Suna absurd, dar nu aveam cum să formulez altfel. Ce impact crezi că va avea războiul asupra ceainăriilor noastre?

— A, da. Se gândi o clipă. Nu știu. Trebuie să vorbești cu Jean-Marie.

— Dar nu-i aici. Nu-i niciodată aici.

— Da. Atunci presupun că trebuie să continui ca până acum.

Am cântărit ideea de a continua să nu fac altceva decât să trimit e-mailuri la prieteni, să citesc bancuri cu francezi și să beau cafea. Nu era o perspectivă neplăcută, dar nu o astfel de carieră îmi dorisem.

Jean-Marie nu apăru nici în ziua aceea, nici a doua zi. Nici în următoarea zi. Era ca în războiul fals din 1939, când Franța a dus o viață aproape normală timp de luni de zile. Iar apoi a venit dușmanul și i-a călcat în picioare.

Era greu de apreciat ce părere aveau ceilalți despre ceainării. Mai ales pentru că este greu să apreciezi ce părere are cineva dacă nu-l vezi niciodată.

Să nu exagerez. Îi mai vedeam pe ceilalți membri ai „echipei". Am dat nas în nas la automatul de cafea cu Bernard, care citea instrucțiunile de pe un tub de unguent antiinflamator pe care îl împrumutase de la un coleg. Se ivi Stéphanie să se intereseze cum e la Londra (avea amintiri plăcute din călătoria cu Jean-Marie) și să mă întrebe dacă nu cumva am niște antinevralgic. Apăru Marc încercând să își dea plasturii cu nicotină pe niște unguent fungicid. N-am îndrăznit să întreb pentru ce. Dacă puteai să te iei după colegii mei, greva farmaciștilor înrăutățea afecțiuni pe jumătate uitate și mâna încet-încet întreaga națiune către patul colectiv de moarte.

În final, se prezentă și Jean-Marie într-o după-amiază, plin de voioșie, de parcă ar fi cumpărat acțiuni la Kalașnikov chiar înainte să izbucnească războiul. Mă văzu pe ușa deschisă de la birou și abia dacă încetini pasul. Bătu, în mod inutil, și intră. Am închis caricatura antifranceză la care mă uitam și m-am ridicat bărbătește să-i fac față.

Dădu mâna cu mine și mă salută radios.

— Cum te simți? l-am întrebat. Nu înțelese, așa că m-am frecat pe stomac. Nu-l mai văzusem de la concediul obligatoriu.

— A, da, foarte bine, mulțumesc. Nu mai ai cumva tablete de indigestie?

— Nu, îmi pare rău.

— E în regulă. Îți sunt foarte recunoscător. M-am întrebat dacă recunoștința față de britanici va merge până acolo încât să îmi țină în viață proiectul.

— Deci ce concluzii ai legate de război?

— Războiul, da... Stai să îmi las lucrurile și vom vorbi, își ridică servieta. Vino la mine în birou în cinci minute.

Nu suna bine.

După cinci minute și jumătate – nu se ajunge niciodată la timp la o întâlnire cu un francez – am bătut la ușa biroului și l-am găsit turnând cafele. Era și Christine acolo.

— Stai jos, Paul, spuse și împinse către mine o farfurie și o ceașcă albe.

M-am așezat și am ignorat ceașca. Am zâmbit ca și cum aș spune „Dă-i drumul”.

Ținu un discurs lung despre război, politică, prețuri fluctuante pe piața mondială, contribuțiile angajaților la asigurările naționale, starea intestinului său subțire (ei, poate că de asta n-a amintit, dar eu deja nu mai ascultam, așteptând poanta.)

— Deci, încheie, ceea ce sugerez este să rămâi până la sfârșitul contractului, sau cel puțin până la sfârșitul războiului, pe post de profesor de engleză. Zâmbi ca un magician care tocmai a scos o iguană vie din ceașca de cafea.

— Poftim?

— Va fi excelent pentru noi. Deja trimitem oameni la cursuri de engleză. Acum pot veni la tine. Îți vei păstra salariul, firește.

„Firește, mi-am zis, trebuie să îl plătesc în continuare pentru apartamentul lui Elodie.”

Faptul că predarea limbii engleze nu era inclusă în fișa postului nici nu-mi trecu prin cap. Singura obiecție care îmi veni în minte fu că va trebui să o ascult cu amabilitate pe Marianne în timp ce mutilează verbe neregulate. Sau, mai rău, să fac conversație cu ea.

— Nu, am zis. Nu.

— Mai gândește-te, spuse Jean-Marie. Dar cu cât mă gândeam mai mult, cu atât mai clar vedeam dinții cenușii ai lui Marianne.

Am mers acasă pe drumul pitoresc. Drumurile pitorești din Paris se potrivesc la perfecție cu meditațiile existențiale.

De pe Champs-Elysées până în Marais, poți face o plimbare pe străzi închise circulației auto care te trece pe lângă unele dintre cele mai frumoase priveliști ale orașului. Pășești cugetând romantic dacă nu cumva ești pe cale să întâlnești dragostea vieții tale sau de pe care pod să te arunci.

Am coborât până la fluviu la Podul Alma, unde soldatul colonial încă își păstra pantalonii uscați, iar apoi de-a lungul malurilor Senei spre Podul Invalizilor. Imediat dedesubtul nivelului străzilor, pe vechiul chei pietruit, încă mai ruginesc inelele de fier de pe vremurile în care se legau bărcile comerciale de-a lungul întregului chei. Acum, odată ce am trecut de *bateaux mouches,* majoritatea bărcilor ancorate pe fluviu erau barje convertite a căror unică încărcătură era mobilă de grădină sau ghivece mari de plante.

Aveam soarele în spate și mă orbea foița sclipitoare de aur a podului Alexandre III. N-am înțeles niciodată de ce nu se fură aurul. Era foiță de aur autentică, se pare, și părea să fi fost îngrămădită cu mistria pe coroana lui Neptun în mijlocul podului, atât de aproape încât nu trebuia decât să întinzi

bisturiul. Mi-am zis că poate e cazul să mă duc să cumpăr un bisturiu. Când se deschid farmaciile, firește.

În timp ce te îndreptai spre curentul fluviului ce gonea în tăcere, îți puteai imagina cu ușurință că se va opri o barcă și fata cea mai frumoasă, inteligentă, apolitică și echilibrată din punct de vedere sexual din lume te va invita la o croazieră pe înserat.

Însă n-am văzut decât un vagabond care își ridica adăpostul de carton în umbrele jilave de sub un pod.

La Concorde, am traversat până în Tuileries și am trecut prin grădinile cu alei mărginite de copaci spre piramida de sticlă din mijlocul Luvrului.

Aici m-am oprit să beau ceva. Cafeneaua de vizavi de piramidă (sau piramide) își deschisese terasa și mi-am permis un cocktail cu un conținut ridicat de alcool. Turiștii de la celelalte mese stăteau cu nasul în ghiduri. „Există o categorie de turiști care nu par niciodată să vadă locurile pe care le vizitează”, mi-am zis eu. Preferă să caute îndrumări spre următorul loc pe care nu îl vor vedea. Ar fi putut trece în zbor un balon cu aer cald pilotat de dansatoare dezbrăcate de cancan și nimeni n-ar fi remarcat în afară de mine.

Dar mi-am dat seama că vorbește bărbatul respins din mine. Curând aveam să mă transform într-unul din aceia care stau în cafenelele pariziene și își bat perorațiile în laptop, sperând tot timpul că va veni cineva să-i întrebe „Ce scrieți?”, când de fapt se ține toată lumea deoparte tocmai de teamă să nu le explici ce scrii.

Am trecut pe lângă piramida dintre „brațele” Luvrului, prin Cour Carrée cea goală și bătută de vânt, și am ieșit în stradă. După o mică alergătură pe lângă magazinul Samaritaine și peste fluviu, am ajuns iarăși pe chei, mergând către insulele unde au construit verii lui Asterisc prima cetate a Parisului. Nu se zărea picior de clădire modernă care să te smulgă din Evul Mediu.

Am găsit o bancă și am stat până s-a întunecat, privind în amonte către Notre-Dame.

Ce dracu’ aveam să fac cât dura războiul? Suna ușor melodramatic, dar era o întrebare justificată. Slujba nu îmi dispăruse cu totul. Chiar dacă războiul se termina curând, Jean-Marie tot nu avea cum să repună pe șine în mod realist proiectul cu ceainăriile. Ar fi mult prea întârziat. Nu mă ținea nimic la Paris. Nicio femeie, câțiva prieteni care erau mai degrabă tovarăși ocazionali de pahar decât suflete pereche și un apartament pentru care îi plăteam exact ultimului om pe care voiam să îl plătesc dintre toți oamenii.

Eram, să spunem franc, în *merde.*

Probabil că ceasul petrecut lângă fluviu mi-a provocat răceala. Ei, când spun răceală, a fost mai degrabă o combinație de malarie și tuberculoză. Presărată cu unele dintre cele mai dureroase simptome de pneumonie. Am făcut peste noapte o febră violentă, iar plămânii păreau să mi se fi preschimbat în fabrici de flegmă.

Dacă aș fi fost în Regatul Unit, mi-aș fi făcut datoria patriotică și aș fi evitat să pierd vremea doctorului cu suferințele mele triviale. (Ce medic generalist muncitor vrea să audă de un caz ușor de TBC cu malarie?) M-aș fi dus la farmacie și mi-aș fi cumpărat ceva fierbinte cu lămâie. Dar farmaciștii erau încă în grevă, evident, așa că a trebuit să mă duc la doctor.

La Paris, asta nu necesită căutarea centrului local de sănătate. Doctorii își fac meseria în apartamente obișnuite și își fac reclamă pe plăcuțe mici de alamă țintuite de zidul clădirii, pe care își dau numele, specializarea și numărul de telefon. De îndată ce le remarci, îți dai seama că sunt pretutindeni. La distanță de un acces de tuse de apartamentul meu, am văzut plăcuțe de pediatri, osteopați, dermatologi, dentiști, ginecologi, psihiatri, ortodontiști, optometriști și până și radiologi. Și astea erau doar denumirile pe care le-am înțeles. Ciudat gând că într-un bloc poți fi vecin cu unul care face radiografii sau se holbează toată ziua între picioarele femeilor. Ar trebui să împărți liftul și scara cu bolnavi sau cu nebuni. Lăzile comune de gunoi de jos din hol ar putea fi pline de dinți scoși și negi amputați. Nu părea igienic.

Majoritatea plăcuțelor spuneau că trebuie să stabilești un *rendez-vous,* dar am găsit în sfârșit un *médecin généraliste* care își dădea orele de consultație, iar orele acelea erau acum. Era chiar trecut de 10 și continua până la 12, după care începea iar la ora 14.

Se numea Jean-Philippe Diofoirus și își avea cabinetul într-o clădire veche de un secol pe rue de Rivoli.

Am împins ușa grea și lăcuită de la stradă, am traversat holul ponosit și am urcat pe scările acoperite de covor la etajul trei, tușind și horcăind tot drumul. Era și lift, dar părea atât de mic și de șubred, încât îmi era frică să nu mă blochez și să îmi consum toate batistele de hârtie până mă eliberează depanatorul.

Mai era o placă de alamă pe ușa apartamentului și un afiș care spunea să sun și să intru. Am urmat instrucțiunile și m-am găsit în holul gol al unui apartament cu pereții albi. Nu era niciun semn că ar exista o recepție. Spre stânga dădea un coridor parchetat și o ușă albă din față se prezenta drept *salle d'attente.* M-am apropiat de sala de așteptare, iar parchetul scârțâi puternic. Era singurul zgomot care se auzea în afară de bâzâitul traficului de afară. Deja credeam că o

să găsesc o sală de așteptare plină de schelete, de pacienți care au venit și au stat în apartamentul gol până au murit.

Dar nu, când am deschis ușa sălii de așteptare, s-au întors patru sau cinci oameni vii ca să vadă dacă am simptome contagioase. Ședeau toți în fotolii așezate lângă perete față în față cu șemineu de marmură cenușiu închis cu o oglindă cu ramă aurie deasupra. Mă aflam într-o sală de așteptare pariziană tipică. Parcă sosisem la o petrecere din cale-afară de plictisitoare.

Unul sau doi dintre oameni murmurară „Bonjour" când am intrat, așa că i-am imitat. Erau două doamne bătrâne care ședeau în tăcere la peretele cel mai apropiat de șemineu, o adolescentă care își schimba tăcută CD-ul din Walkman și o mamă cu un bebeluș înfofolit în cărucior. Bebelușul era stacojiu la față și părea gata să explodeze. Dacă din pricină că era constipat, febril sau plin de explozibil, n-am vrut să știu.

•

Așteptarea am găsit că e la fel de plictisitoare ca în sălile de așteptare de la cabinetele din Marea Britanie, doar că erau reviste mai bune. Aici în Franța găseai exemplare relativ recente din *Elle,* cu fotoreportaje super interesante despre cum să îți menții forma perfectă a feselor și cum să îți faci sânii fermi prin automasaj. Fetele care își modelau fesele și își masau sânii zău că n-aveau de ce să-și facă griji, dar eu unul n-aveam să le spun să înceteze.

Odată ce mi-am găsit locul, am observat că se aude murmurul slab al vocii doctorului prin peretele din spatele meu. Vorbea al naibii de mult, încercând să-și convingă pacientul să iasă și să îl lase să intre pe următorul, speram eu.

În prima jumătate de oră m-am mulțumit să stau și să sufăr în tăcere, pe lângă câte un strănut și un geamăt de agonie.

Dar până acum nu intrase decât adolescenta și o auzeam cum își varsă toate necazurile în fața doctorului.

În ritmul ăsta, urma să rămân blocat aici pe timpul orei de prânz a doctorului. Sau orelor. Și înainte de asta, voi fi stropit cu bucățele de bebeluș aruncat în aer. Scoate-l odată pe bietul de el din sacul ăla de dormit antarctic, încercam eu s-o hipnotizez pe maică-sa, dar ea era la fel de cufundată în *Elle* pe cât fusesem eu. Probabil că citește paginile cu rețete, am hotărât – bebeluș marinat în suc propriu.

M-am întrebat dacă sistemul francez de bulucească funcționa aici ca în multe alte locuri. „Poate, mi-am zis, când iese fata, ar trebui să dau buzna autoritar în cabinet de parcă ar fi dreptul meu prin naștere, așa cum face lumea când se urcă în autobuz în fața ta."

Dar când ieși doctorul, dădu mâna cu adolescenta și băgă capul în sala de așteptare să strige: „Madame Bouvier”.

Deci era coadă, am tras eu concluzia, iar pe unii îi știa după nume. Nu pentru că făcuseră programare, am sperat eu.

Madame Bouvier era mama și venise aparent doar să verifice dacă s-a copt bebelușul, pentru că ieși în zece minute. Intrară bătrânicile împreună, tot tăcute, parcă încercând să-și amintească ce le supăra.

Mi-am pus jos revista și m-am concentrat asupra glasului doctorului, pândind sunetele de bun-rămas. Acum eram primul dintr-o coadă de trei persoane și unul dintre ele, un bărbat trecut de a doua vârstă cu o șapcă plată, ochi ce săgetau de colo-colo și haine de calitate, dar ușor roase, arăta ca un băgător în față șef. Stătea aplecat în față pe scaun, cu mâinile pe genunchi, gata să sară la acțiune. Sau poate că suferea doar de hemoroizi acuți. Când intrase în sala de așteptare, strigase „Messieurs, dames” (un fel de a saluta o încăpere ticsită de lume), de parcă și-ar fi anunțat prezența, mai degrabă decât să ne ureze bună ziua. Și nici măcar nu și-a aruncat ochii pe reviste. Genul de om, am bănuit eu, care n-ar avea scrupule să fure rândul englezilor muribunzi pe motivul că hemoroizii lui sunt mai importanți decât boala mea respiratorie aproape fatală.

Doctorul conduse la ușă doamnele în vârstă și se întoarse către sala de așteptare. Monsieur Băgătorul în Față strigă „Bonjour, Docteur”, iar doctorul îl salută din cap. Acum e-acum, mi-am zis, rămâneam sub arest pe timpul prânzului. Am inspirat adânc și am țâșnit din scaun, speriindu-l pe doctorul care spuse curios „Monsieur?”.

Iată încă o ocazie când ar fi trebuit să pregătesc un scurt discurs. Oare cum se spune „Nu mă cunoașteți, dar am nevoie să-mi salvați viața”-

Am rămas în final la „Bonjour”, iar el zâmbi și mă pofti în cabinet, evident nederanjat de prezența necunoscuților în sala de așteptare.

— Sunt rece, am explicat eu în franceză. Nu, m-am corectat. De fapt mă străduisem să memorez un vocabular cheie, cum ar fi a tuși (tousser), plămâni aprinși (poumons en feu) și hapciu (atchoum).

Doctorul se întoarse către un Macintosh nou-nouț cu ecran plat și mă întrerupse să îmi ceară numele, adresa, data nașterii, codul numeric personal și așa mai departe. Uitasem: în Franța, chestiile administrative au prioritate în fața sănătății.

Învățasem din experiență să îmi port mereu cu mine cartea de identitate, astfel că nu dură decât vreo zece minute să îmi deschidă o fișă, timp în care aproape că mi-am epuizat stocul de batiste de hârtie. Pe când tasta, am constatat că nu prea seamănă a doctor. Era mult mai puțin înspăimântător

decât un medic englez. Cu blugi, haină de stofă, înfățișare sportivă sănătoasă și părul ciufulit, părea abordabil și nu cocoșat sub greutatea structurii șubrede a sistemului de sănătate englezesc. Ziceai că e un administrator de cămin.

Mi-am descris, sau etalat simptomele, m-a cântărit, mi-a ascultat zgomotele de hârtie sfâșiată din piept, mi-a înfipt o spatulă în gâtlej până când mi-a venit să vomit și anunță că avea să îmi ia temperatura. Ridică un termometru atașat de un fel de capsator.

Auzisem deja unde bagă medicii francezi termometrul, îmi spusese Marie o poveste a Marchizului de Sade în care un amărât e violat cu pistolul. Nu mă excitase atunci și acum eram și mai puțin excitat să văd că fanteziile perverse ale lui de Sade infectaseră profesia medicală franceză.

— Nu, nu, am zis, înfigându-mi fesele mai adânc în buretele de pe masa de examinare. Nu sunt fierbinte.

— Trebuie să vedem dacă aveți febră, spuse doctorul, cu pistolul îndreptat în sus ca un duelist care abia așteaptă să treacă la măcel.

— E repede? am întrebat.

— Da, apăs și îmi arată temperatura. Îmi surâse ca să mă liniștească. Iar țeava termometrului nu părea deloc lungă.

— A, OK, dacă e repede. Mi-am mutat centrul de greutate ca să îmi dau jos chiloții, dar până să apuc să trag de elastic, îmi introduse pistolul în ureche și făcu clic.

— Hm. 38,9. Febril.

Am râs ușurat.

— Nu, aveți febră, spuse, întrebându-se de ce mă bucur de vestea rea. Zilele termometrului rectal erau demult apuse, se părea.

Doctorul reveni la calculator să îmi scrie rețeta.

Rețeta mă cam surprinse. După cum am spus, nu prea deranjez medicii cu o răceală până când nu-mi pierd de tot vocea și nu pot să înghit fără anestezie generală. Chiar și atunci, mă aștept ca medicul să nu-mi prescrie nimic în afară de ceai și aspirină.

Doctorul francez era cu o idee mai diferit. Întâi mă întrebă ce am acasă.

— Nimic. Niște aspirină, am răspuns.

Păru cam dezamăgit și turui o listă de medicamente pe care era de părere că trebuie neapărat să le am în dulăpior. Am scuturat din cap la fiecare.

— Înțeleg, spuse și îmi compensă anii de autoneglijare printr-o listă de cumpărături de antibiotice, antinevralgice, sprayuri, frecții mentolate și inhalanți care ar fi vindecat o turmă de girafe cu bronșită. Supozitoare luați?

— Supozitoare? Nu știu. Ele sunt mari? Deși nu eram sigur ce vrea să fie un supozitor „mare” și nici măcar dacă erau de diferite mărimi. Până atunci, dusesem un trai atât de retras, încât nu îmi înfipsesem nimic lipsit de viață în ieșirea din dos.

Doctoral își ridică arătătorul drept și măsură falangele de sus.

— Voi încerca, poate, am zis.

Să le pun la gunoi cu prima ocazie, adică.

Mi le adăugă la rețetă și mi-o tipări.

Citind lista lungă, am înțeles de ce e câte o hoardă deznădăjduită în fața fiecărei farmacii din oraș. Dacă înmulțeai experiența mea cu numărul de boli cunoscute de știința medicală și cu numărul de francezi, iar apoi mai calculai și gravitatea relativă a afecțiunilor, aveai în față o națiune dependentă de medicamente.

— Unde pot cumpăra asta? am întrebat.

— Va trebui să mergeți la farmacia de urgență. Sunt una sau două farmacii deschise numai pentru vânzarea de medicamente de urgență.

— Eu sunt urgență? am întrebat plin de speranță.

— Da, aveți rețetă.

Recunoștința mi se revărsă prin vene ca o doză de paracetamol. Doctoral îmi dădu o foaie de hârtie cu trei adrese.

— Duceți-vă la una dintre acestea. Sunt singurele deschise. Va trebui să așteptați mult. S-ar putea să vă vindecați până veți primi medicamentele. Râse de gluma sa de prost-gust,… –ul sănătos. Lucrați la Paris?

— Da, am mințit.

— Vreți un *arrêt maladie*?

Aceasta, îmi explică, era o adeverință de boală. Am zis da, vă rog. Orice scuză era bună numai să scap de amenințarea lecțiilor de engleză.

M-am ridicat să plec și brusc păru bolnav doctoral.

— Este necesar să, ăă, plătiți, spuse, roșind. Nu folosi cuvântul *payer,* preferând mai oficialul *régler,* adică „a onora o plată”.

— A, da. M-am așezat la loc. Cât costă?

Se schimonosi de parcă franchețea mea ar fi fost indecentă și se aplecă peste birou să desfășoare foaia de tratament pe care mi-o dăduse, unde scrisese costul consultației. Era cam cât cinci sau șase beri într-o cafenea obișnuită.

— Cea mai mare parte este, firește, rambursată de asigurarea socială. Aveți mutual?

— Ce mutual?

— Asigurare de sănătate la companie.

— A, probabil, da.

— Ei, atunci, ei vor plăti restul și veți fi rambursat sută la sută.

Un sistem cam complicat, dar bunicel, mi-am zis. Păcat că nu introduceau aceeași schemă pentru bere.

•

Am traversat (sau mi-am târât trapul chinuit de dureri și frisoane) pe malul celălalt al Senei spre cea mai apropiată farmacie de urgență. A trebuit să trec pe lângă spitalul numit Hôtel Dieu, „Hotelul Dumnezeu”. Nu era un nume promițător pentru un spital. Suna ca o escală în drumul către lumea de apoi. Confirmat și de poziționare – vizavi de catedrala Notre-Dame.

Dar în fața spitalului era ceva mult mai promițător. Afișele de lângă intrarea principală sugerau că puteai suna să îți faci programare la orice fel de specialist îți trecea prin cap. Unui britanic obișnuit cu listele de așteptare de șase luni pentru a avea o întrevedere cu un angajat al spitalului mai specializat decât femeia de serviciu, era ca și cum aș fi văzut o listă cu numerele de telefon ale primelor zece top-modele din lume. Mi-am scos telefonul și am înregistrat numărul specialistului în boli pulmonare, al orelistului și, în caz de nevoie, al laboratorului de tomografie. Nu poți fi niciodată exagerat de grijuliu.

M-am târât peste al doilea braț al Senei spre o farmacie mare de pe bulevardul St Germain, de lângă Facultatea de Medicină. Mi-am dat seama când am ajuns aproape, pentru că se auzeau și prin uruitul traficului greu bocetele bolnavilor.

Ei, poate că e o mică exagerare, sau un ecou al bocetului pe care îmi venea mie să îl scot la vederea cozii. Cel puțin o sută de oameni, bătrâni și tineri, în picioare și în cârje, stăteau la coadă de-a lungul trotuarului către bulevardul St Michel – cu invalizi ca mine tropotind pe trotuar sau șchiopătând peste stradă să se alăture cozii. Am grăbit pasul și mi-am luat locul. Când mi-am tras răsuflarea, am încercat să calculez câte ore voi sta acolo. Nu mai erau decât vreo cinci ore până la asfințit, am presupus, zău că ar fi trebuit să-mi aduc o saltea sau un cort.

Ca majoritatea cozilor franțuzești, era groasă de una sau două persoane. Se înainta cu milimetrul, dacă e posibil, cu nasul și vârfurile picioarelor imediat în fața persoanei care a sosit după tine, dar s-a așezat alături. Într-un fel, asta dădea cozii un impuls de înaintare, căci, de îndată ce se strecura o moleculă de aer între tine și persoana din față, astupai spațiul.

Omul din spatele meu, un individ înalt și musculos în blugi și hanorac de trening, înjghebă un soi de conversație.

— Aveți rețetă? mă întrebă cu bănuiala cuiva care nu-ți vede toate produsele din coș la coada de la casa cu maximum cinci produse.

— Da. Am scos-o din buzunar.

— A. Ce aveți?

Mi-am tras nasul.

— Răceală, am zis, regretându-mi pe dată tentativa de curaj. Ar fi trebuit să spun „holeră” ca să am drum liber până în fața cozii. Dumneavoastră? am întrebat.

— Foncl.

Am așteptat, crezând că și-a dres doar glasul înainte să răspundă. Dar nu mai veniră alte informații.

— Foncl? am repetat pe cât de exact am putut.

— Da.

După multe descrieri, niște gesturi elocvente și schimonoseli și mai elocvente, am dedus că are un furuncul, *furoncle,* în zona inghinală.

— Oo, l-am compătimit. E bun că Dumnezeu a inventat boxerii, hm?

Astfel se încheie conversația noastră.

Următoarea persoană care mi se adresă fu o femeie de carieră între două vârste, cu înfățișare opulentă, care mă întrebă dacă, atunci când ajung în față, m-ar deranja să încerc să îi cumpăr niște medicamente.

Aș putea să îi dau telefon când ajung la câțiva metri de farmacie, spuse.

— Nu aveți rețetă? am întrebat.

— Ba da, dar nu pot să aștept.

— De ce nu? Sunteți foarte urgentă?

— De ce nu? Coada e atât de lungă, spuse, părând să i se facă rău la simpla idee de a se pune la coadă.

— Ei, trebuie să așteptați, e coadă, spuse omul de lângă/din spatele meu.

— Plătesc zece euro, spuse femeia.

— Dați-mi rețeta, spuse bărbatul și rămase în urmă o jumătate de milimetru să încheie afacerea.

Din câte vedeam, se făceau mai multe astfel de înțelegeri și de fiecare dată ridicau tonul persoane furioase să hărțuiască vinovații. În van. Băgătorii în față plătitori se băgau, hărțuitorii hărțuiau, iar coada de sine compătimitoare înainta încet-încet, dând vina pe Dumnezeu, pe stat, pe vreme și pe restul lumii pentru nenorocirea lor. Dacă ai fi vrut să fii cu adevărat crud, ai fi putut spune că e un microcosmos al societății franceze.

•

Era înjur de 2 după-amiază când am ajuns la farmacie.

Aplecată spre o trapă în zăbrelele de fier era o *pharmacienne* cu halat alb. Era o fată blondă foarte simandicoasă și frumoasă, cu un șirag de perle și o bluză apretată cu cei doi-trei nasturi de sus descheiați. Un tonic pentru un suferind. Purta o insignă care mă informă că e în grevă.

Era foarte prietenoasă și deloc grăbită, ceea ce explica în parte lungimea cozii. Dispăru câteva minute să colecteze muntele de cutii colorate de medicamente.

— Tot acesta trebuie să iau? am zis când reapăru în sfârșit. Nu știam nici măcar dacă am destulă putere să le car până acasă.

Mă lămuri că a trebuit să îmi dea două cutii a șase tablete de antibiotic pentru că rețeta era pentru opt tablete – urma să arunc aproape jumătate de tratament.

— Nicio grijă, spuse ea, se decontează de către asigurarea socială.

— Sau de mutual? am zis, ca să par atotștiutor.

— Da.

Risipa masivă era, din câte se pare, calculată în bugetul sistemului.

Știam ce să fac cu toate? mă întrebă, cu degetul poziționat deasupra cutiei de supozitoare. Mă lămuresc eu, am asigurat-o. Îmi doream doar să fi știut destulă franceză încât să-i spun că noi, britanicii, facem distincție între fund și cot și mai ales gură.

Când am ajuns în sfârșit acasă, mi-a luat tot restul după-amiezii să citesc instrucțiunile de pe toate cutiile. S-a întunecat până am terminat de frecționat, fornăit, înghițit și inhalat. Trebuie să recunosc că am și înfipt puțin. Am încercat un supozitor, să văd cum îmi vine, doar așa, de amorul artei. Instrucțiunile erau traduse în engleză și îmi promiteau că „acțiunile supozitorului purifică traheea fără a agresa sistemul digestiv”, dar n-am remarcat decât o senzație deosebit de neplăcută, de parcă aș fi pe cale să îmi murdăresc chiloții, apoi o căldură și o moleșeală pe când vaporii călătoreau către plămâni cu liftul de serviciu. Iar în dimineața următoare, o explozie uleioasă când m-am dus la toaletă. Înțelegeam cum ar putea fi atrăgător pentru persoane cu dispoziție anală, dar nu era nimic demn de povestit celor dragi.

Când m-am întors la lucru (sau cel puțin la birou), Marianne, care purta nu se știe de ce un suport de gât, îmi zâmbi. Deci auzise. Mi-am trântit adeverința pe masa de la recepție și i-am ignorat discursul cu privire la programul resurselor umane dintre orele x și y.

— *Bonne journée,* i-am urat și m-am îndreptat către lift.

Cât timp fusesem plecat, avusesem vreme să îmi citesc contractul de muncă și să consult internetul cu privire la legea muncii din Franța. A reieșit că sunt

pachete de compensații substanțiale dacă ți se întrerupe înainte de termen contractul pe perioadă determinată și o grămadă de reguli cum că nu trebuie să faci decât ce scrie în fișa postului.

N-aveam să predau engleză. Aveam să îmi negociez plecarea cu destui bani în buzunar ca să pierd vremea la Paris până mă hotărâm să mai fac și altceva în afară de a pierde vremea.

Îl anunțasem pe Jean-Marie că vreau să vorbesc cu el, iar el mă aștepta în birou cu ușa deschisă. Era îmbrăcat de-a dreptul sărbătorește într-o cămașă albă de mătase și o cravată roșie.

— A, Paul, mă strigă când mă văzu. Dintr-odată deveni serios. Expresia de mare industriaș, am presupus eu.

Am intrat în biroul lui.

— Te-ai vindecat, sper, spuse, tot cu gravitate.

— Da, mulțumesc. Și tu?

— Da. Stai jos.

— Mă duc să-mi las haina... Am făcut un gest către biroul meu.

— Nu, nu. Ia loc, te rog.

M-am așezat, întrebându-mă ce-i atâta grabă. Invadaseră Marea Britanie și America Franța? N-ascultasem știrile de dimineață. Poate că voi fi trimis într-un lagăr de concentrare?

— E o problemă, spuse Jean-Marie. Și într-adevăr arăta de parcă se antrena să țină un discurs prezidențial televizat despre necesitatea vitejiei în fața dușmanului anglo-saxon.

Mai ales cum stătea el sub medalia pentru vitejie bovină.

— Da, de asta am vrut să vorbim, Jean-Marie.

— Dar e o problemă nouă.

— A?

— Da, mă tem că trebuie să te dăm afară.

— Să mă dați afară? Dar tu ești cel care pui capăt proiectului.

— Trebuie să te dăm afară pentru o greșeală gravă.

— Greșeală gravă?

— Da, *faute grave,* spunem noi.

— Ce *faute grave*? Tocmai mi-am depus adeverința de boală la Marianne. N-am...

Împinse un teanc de hârtii peste birou către mine. M-am uitat la foaia de sus și am înțeles.

— V-ați băgat nasul în e-mailurile mele, am zis. Pe hârtii erau tipărite toate bancurile antifranceze pe care le primisem și avusesem grijă să nu le tipăresc.

— Să ne băgăm nasul? Nu. Mesajele tale sunt stocate în sistemul informatic al companiei.

Deci Marc își băgase nasul.

— Dar nu poți da pe nimeni afară pentru că a primit niște bancuri.

— Niște bancuri? Își depărtă arătătorul și degetul mare ca să indice grosimea teancului.

— Numai pentru că cineva face bancuri despre Franța, puteți să mă dați afară? Dar asta-i totalitarism.

— A, nu. Jean-Marie râse amar. Nu pentru că sunt despre Franța. Nici vorbă. Nu, e vorba de timp. Timpul cât ți-a luat să le citești. Ore întregi! E-mailul ăsta nu e pentru distracții particulare, ci pentru lucru.

Era ipocrizie fără margini, firește. Toată lumea din firmă, inclusiv Jean-Marie, pierdea ore întregi pe zi cu pauze de cafea, pauze de fumat, pauze lungi de prânz, pauze de sunat bona, pauze de rezervat bilete de tren sau de avion pentru weekendul următor și, mai recent, pauze de făcut troc cu aspirină. Dar, așa cum e ipocrizia, adevărul nu conta. Mă prinsese. Știam și eu, știa și el. Nu mai rămânea de discutat decât prețul.

— Pot face o plângere la *inspecteur du travail,* am zis.

— Dacă rămâi la Paris destulă vreme să aștepți decizia.

— Eu nu am singura căsuță poștală interesantă din firmă.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că eram din întâmplare în biroul lui Stéphanie într-o zi și își lăsase e-mailul deschis.

— A. Cugetă puțin. Sunt sigur că și-a aruncat mesajele vechi la, cum se spune *corbeille?* Engleza îi fugi de sub picioare, dar își păstră calmul.

— Poate că și le-a tipărit și le-a lăsat pe unde le putea găsi cineva.

La asta, Jean-Marie trase cu ochiul spre ușa lui Christine.

Prin geam, se vedea că e la telefon.

Vorbi încet.

— Pe cine ar putea interesa aceste mesaje?

Adică, presupun, pe nevastă-sa sau Ministerul Agriculturii? Sau pe alții. La urma urmei, poate că mai erau și altele între el și Stéphanie decât sex și importuri ilegale de carne de vită. Am ridicat din umeri ca parizienii. Nu mă privește, nu e problema mea. Ca întotdeauna, ridicarea din umeri a avut efect.

— Foarte bine, spuse Jean-Marie. Voi uita de aceste glume. Ai muncit din greu pentru companie, așa că îți vom da toată, cum se spune *dédommagement?*

— Compensație.

— Compensația și îți întrerupem contractul înainte de termen din motive economice. OK?

— Și mă lași să stau gratis în apartamentul lui Elodie.

— Ah, *merde, là tu exagères*!

Dacă n-ar fi fost atât de furios încât să pară pus pe crimă, ar fi fost amuzant. Încercasem să bag mâna în buzunarul lui personal și reacționase de parcă i-aș fi înfipt un supozitor în partea dorsală fără să-i cer voie. Brusc se făcu roșu precum cravata, iar tâmplele îi zvâcneau vizibil.

— Uite, Jean-Marie, îmi dai un mic bonus de sfârșit de contract și ți-l plătesc pe post de chirie.

Se aplecă peste birou spre mine, mormăind obscenități. *Petit merdeux* păru cel mai frecvent.

Îmi spuse, tot în franceză, să „fut câmpul”, cum spun ei, din apartamentul „lui” până la sfârșitul lunii.

— De ce, altfel mă reclami la autoritatea de locuințe?

Asta provocă alte zvâcnete de tâmplă și un mârâit animalic adânc și nearticulat.

Mi-am scos telefonul, unde introdusesem numerele atâtor specialiști. Părea că Jean-Marie va avea urgentă nevoie de un cardiolog.

• Avril •

Liberté, Egalité, Cară-te

De 1 aprilie înțelegi de ce admiră atât de mult francezii umorul englezesc: noi avem așa ceva.

Nu, nu-i cinstit față de câțiva francezi foarte spirituali, inclusiv un comic pe nume Coluche care a intrat cu motocicleta într-un camion cu remorcă. Nu ca glumă. A murit, iar acum îmi pare rău. Înțelegeam atâta franceză cât să îi urmăresc unele dintre vechile scenete pe casetă și mă gândeam că de asta are Franța nevoie acum – de cineva care să își bată joc în ultimul hal de politicieni. Nu doar de partidul de la putere, nu cu ironie inteligentă, ci o batjocorire sub centură autentică a întregului cârd care trăiește în puf. Coluche a candidat chiar la președinție în 1981, drept *le candidat bleu-blanc-merde,* și se zvonește că s-a retras pentru că serviciile secrete i-au dat clar de înțeles că nu va supraviețui multă vreme dacă va rămâne în cursă. Lui i-ar fi venit în minte o parodie bună pentru prima mea Zi a Păcălelilor petrecută în Franța. Francezii nu fac decât să-și agațe unul altuia pești pe spate. Nu pești vii – asta poate că ar fi chiar amuzant. Un calcan uriaș care ți se zbate între omoplați ar putea stârni râsete sincere.

Pe când ședeam la fereastră în cafeneaua de homosexuali de pe strada mea (dimineața nu se deosebește de o cafenea pariziană pentru heterosexuali, atât doar că pe fața chelnerilor se văd urme șterse de fard din seara precedentă), priveam un grup de școlari care se înghionteau și încercau să-și prindă unul altuia de hanorac pești desenați grosolan.

— De ce un pește? l-am întrebat pe chelnerul care îmi aducea ziarul cerut.

— De ce nu? răspunse, pe bună dreptate. La urma urmei, totul este centralizat în Franța – de ce nu și păcălelile de 1 aprilie?

Ziarele franțuzești nu tipăresc articole parodie, dar se referă deseori la pește. Așa că atunci când am citit pe prima pagină a ziarului că jurnaliștii urmau să intre în grevă, am fost aproape sigur că nu e o păcăleală de 1 aprilie.

Jurnaliștii puneau jos uneltele pentru că, spuneau ei, campania pentru alegerile locale era plictisitoare. Îi înțelegeam. Acum că războiul din Irak era pe terminate și dat uitării, reporterii trebuie să fi fost șocați să descopere că sunt nevoiți să scrie despre cine va ajunge la putere în Camembert-ville-sur-Merde,

populație trei capre și o babă păroasă. Dar cel puțin era mai mult la mijloc în alegerile astea locale decât în rundele obișnuite de certuri pe tema care partid va aloca cea mai mare sumă pentru construcția de locuri de joacă pentru capre. Trecuse un an după alegerile prezidențiale când era să se aleagă un candidat fascist de extremă dreaptă. Exista perspectiva ca un număr rușinos de mare de regiuni să voteze reprezentanți locali fasciști.

Reporterii nu își formulaseră protestul exact cu cuvintele „Campania electorală e prea plictisitoare". Ziarul cita o oficialitate a sindicatului jurnaliștilor care zicea că fac grevă „pentru a protesta împotriva faptului că diversele partide politice nu discută problemele importante cu care se confruntă țara – recesiunea, reforma protecției sociale, șomajul și rolul Franței în relațiile internaționale post-irakiene".

Dar auzisem singur cât de paralizant de plictisitoare poate deveni campania, într-un interviu la radio cu un politician, iar esența interviului, din câte am înțeles eu, era „Mulțumim că ați participat la program, domnule Politician" și „Ce politică fascinantă", cu subtextul „Hei, ne ascultă milioane de oameni, hai să vorbim cât mai înfumurat și o să ne creadă deștepți".

În această ultimă ediție dinainte de tăcerea presei, am citit un rezumat al programelor diferitelor partide. Era adevărat că nu discutau problemele pe care le consideram eu importante.

Comuniștii promiteau pensionarea tuturor bugetarilor la treizeci și cinci de ani. Socialiștii nu propuneau absolut nimic pentru că nu puteau alege un lider care să propună chestii. Partidele de centru-dreapta (care erau vreo zece) promiteau în cor angajatorilor că nu vor mai fi nevoiți să plătească muncitorii și că vor fi scutiți de repercusiuni legale în caz de poluare industrială care ucide mai puțin de o sută de mii de oameni.

Extrema dreaptă propunea, mai puțin realist, să frigă la grătar imigranții în fiecare *place du marché* în serile de vineri. Și, la unison cu ei, partidul rural promitea să schimbe legea speciilor periclitate ca acum vânătorii să poată să împuște păsări dodo, unicorni, sirene și turiști americani. După cum s-ar fi exprimat foarte probabil Coluche, era *liberté, égalité, merde.* Și aproape că îmi doream ca reporterii să rămână la posturi să scrie despre asta, pentru că aveam o grămadă de timp pentru lectură, acum că mi se interzisese să lucrez.

Mă instalasem iute într-o deloc neplăcută rutină de pierdut vremea. Zău că nu știu de ce *far niente* e o expresie italiană, pentru că Parisul e locul potrivit pentru așa ceva. Luați micul dejun la cafenea (holbați-vă cu jind la femeile care trec pe lângă dumneavoastră). Rătăciți până la o expoziție de artă (holbați-vă cu jind la turistele tinere și la studentele la arte angajate cu jumătate de normă ca

agenți de pază). Luați prânzul la cafenea (vezi „micul dejun” mai sus), vedeți un film (salivați la vederea personajului feminin), mergeți la cârciumă cu amicii englezi (vorbiți atât de tare despre femei, încât să le goniți pe toate).

Singurul lucru care îmi deranja din când în când rutina era vremea, care se amuza cu jocuri frustrante. Începea câte o zi însorită și călduroasă și se vedea că fetele poartă toate sub paltoane haine de vară care dezvăluie mult. Dar apoi, pe la prânz, se înnora sau ploua, iar hainele care dezvăluie mult rămâneau nedezvăluite. Mă vindecasem de răceală, dar încă mai sufeream. Era în mod oficial primăvară la Paris, iar eu constatasem că sentimentul de ușurare că nu mai ești forțat să faci sex de patru ori pe noapte nu durează foarte mult.

M-am întâlnit cu vechiul meu prieten Jake americanul să discutăm problema. El încă mai lucra la proiectul său de sex internațional. Și nu numai că ne iertaserăm reciproc pentru incidentul cu „cară-te dracului din librărie”, acum îmi era de-a dreptul recunoscător. La următoarea ședință a grupului de scriitori, reușise să exprime atâta revoltă egalitariană față de lipsa mea de respect pentru literatura feministă, încât una dintre autoarele în devenire se culcase cu el. Ceea ce i-a oferit o nouă poezie (tipa era din Noua Zeelandă). Din fericire nu s-a oferit să mi-o citească.

Acum ne-am întâlnit în Grădinile Luxembourg, un parc imens într-o zonă bogată la sudul Cartierului Latin. Parcul are un lac circular de modelism unde închiriază copiii la sfârșit de săptămână vaporașe. Are și una dintre puținele pajiști publice pe care ai voie să și calci. În dimineața aceea, într-o zi de lucru, era presărată cu discreție de copii mici și de mamele și bonele însoțitoare.

Jake și cu mine stăteam la modesta cafenea din afara parcului. Este adăpostită într-un mic pavilion, cu o terasă cu scaune verde deschis de metal răspândite sub un pâlc de castani sălbatici imenși. Astăzi frunzele erau proaspete, aproape galbene, și se răsuceau în adierea vântului.

Eram confortabil de departe de trafic, dar în pericol de a fi ținta excrementelor de porumbei. Asta n-ar fi contat pentru Jake. Era aproape supraomenesc de împuțit. Ochii îi erau complet ascunși de lațe nespălate, iar vechea haină de la costum arăta acum de parcă ar fi fost mestecată de un porc francez, iar apoi excretată peste el. Probabil că nici nu l-ar fi servit la cafenea fără prezența mea relativ șic.

Am terminat repede cu războiul („Întotdeauna suferă civilii”, „De ce înghite atâta lume minciunile pe care le servesc politicienii?” și așa mai departe), iar apoi am trecut la ce era mai important. L-am pus la curent cu privire la situația mea cu Jean-Marie și Marie și l-am întrebat, ca pe un bărbat aparent doritor,

nu, nerăbdător, să se culce cu orice ființă umană lipsită de testicule ajunsă la vârsta majoratului, ce să fac.

Jake râse și dădu un șut în direcția unei perechi de porumbei cu malformații la picioare care șchiopătaseră încoace să vadă dacă nu pot cumva cerși o firimitură de mâncare. Sau vruseseră să deguste niște excrement de porc.

— A, ești în lipsă, spuse.

În decursul ultimelor luni, engleza i se dezintegrase total, devenind aproape de nerecunoscut, dar acum știam destule dintre expresiile franțuzești pe care le traducea ca să îl înțeleg.

— Da, am fost eu de acord, încercând să îmi amintesc când avusesem ultimul contact fizic cu o femeie în afara viselor și a pupăturilor lipsite de însemnătate din partea colegelor care își luau rămas-bun.

— Ce ai făcut înainte, când ți-ai găsit prietenă, pe fotograf?

— Fotografa, l-am corectat. Uneori nu mă puteam abține. Era chelneriță cu jumătate de normă.

— *Voilà* soluția.

— Da, dar acum se pare că merg în alt fel de baruri, unde toată lumea se leagă non-stop de chelnerițe, care nici nu te văd dacă nu îți ies din buzunar cheile de la un Mercedes decapotabil. Sau în cârciumile englezești, unde barmanițele au toate prieteni francezi.

— Da, e problematic.

Ne-am sorbit cafelele, am privit sclipirea soarelui printre frunze și ne-am întrebat de ce cei care făceau asudați jogging cu viteza de trei kilometri pe oră nu stăteau acasă în loc să își târșâie picioarele pe pământ ridicând praful pe care să-l inhalăm noi.

— Oricum, tu cauți altceva, Jake. Tu nu vrei decât să le-o tragi, nu? Într-un fel e mai ușor așa.

— *Non, non,* frate. Uneori sunt chiar obligat să bosez, știi tu. Să-i spun că o iubesc și *conneries* din astea. Pun săptămâni întregi până am un rezultat.

— Dar eu vreau mai mult decât rezultatul ăla, Jake.

— A, vrei să te instalezi în apartamentul ei?

— Da. Nu. Adică chiar vreau să întâlnesc pe cineva.

— Să întâlnești pe cineva? A, fa-te profesor de engleză, frate. Întâlnești femei frumoase și sunt obligate să vorbească cu tine o oră întreagă.

— Să predau engleză? În niciun caz.

M-am cutremurat în fața unei imagini trecătoare cu niște dinți cenușii.

— *Allez,* Paul. Știi că am un curs în dimineața asta cu o femeie cu adevărat frumoasă acolo. Făcu semn din cap printre copaci înspre strada principală din

afara parcului. La o societate de asigurări de acolo. E genul tău. Lucrează în birou. Șic. *Trop belle pour moi,* înțelegi? Și nu e deloc o excepție.

Am scuturat din cap și m-am întors să mă uit la bătrânul chelner, un individ cu păr cărunt și vestă neagră de vreo șaizeci de ani, care servea o cafea și un croissant unei femei între două vârste cu un palton crem scump. Rămase să flirteze cu ea, iar ea râse.

„De ce să nu mă angajez pe post de chelner? mi-am zis. Orice, numai să nu predau."

— La Paris trebuie să mergi în sensul părului, declară Jake. Poate că era o observație profundă și înțeleaptă, dacă aș fi și înțeles-o.

— Lasă-te dus de val, explică. Regardează oamenii ăia.

Arătă înspre lacul de modelism. Nu erau bărci pe apă, dar multă lume se plimba sau tăcea jogging la soare.

— Ce-i cu ei?

— Vezi cum merg? Jake flutură din brațul drept de parcă ar fi o mașină care ocolește un sens giratoriu francez, spre dreapta. Am înțeles ce a vrut să spună. Aproape toată lumea se comporta ca într-un sens giratoriu; ieșeau de pe una dintre alei sau coborau treptele și o luau la dreapta în jurul lacului.

— E la fel în stațiile de metrou, spuse. Lumea se comportă ca în mașină. Ia încearcă să urci scările pe stânga, te cred nebun. Se lasă toți duși de val, pe dreapta. E la fel în politică. Liderii politici aparțin toți aceleiași *école.* Nu vor să schimbe Franța. Nu vor decât un singur lucru, ca Franța să fie capitala planetei. *Et voilà.*

— Și ce legătură are asta cu orele de engleză?

— A, ăsta e valul cel mai mare în prezent. Orice-ar spune politicienii, toți francezii vor să învețe engleză. Regardează-mă pe mine. Mă străduiesc de un an să fiu dat afară. Mă duc la cursuri, OK, dar insult studenții proști, mă îmbrac aiurea.

— De ce vrei să fii dat afară?

— Ajutorul de șomaj e șaptezeci la sută din ultimul *salaire,* știi tu? Dar nu mă dau afară niciodată. Au nevoie de mine. Pentru că toată lumea din Franța vrea să învețe englezește. De asta trebuie să predai.

— Dar n-am pregătire pedagogică.

Hohotul de râs al lui Jake făcu ca toți porumbeii dintre el și Turnul Eiffel să își ia zborul înspăimântați.

•

— Ce ai mâncat la cină seara trecută, Sylvie?

— Am făcut pule.

— Adică *poulet?* Pui?

— Da, pu.

Cel mai greu era să rămâi serios.

— OK, Philippe, ce i-ai spune chelnerului dacă ai avea mâncarea necondimentată?

— Ăă, scuzați-mă, vreau sare și pipi în mâncare.

Era o cruzime și nici franceza mea nu era mai bună decât engleza lor, dar uneori nu puteai să te abții să nu chicotești.

— La 5 p.m., lucram.

— Bine.

— La 7 p.m., mergeam cu metroul.

— OK.

— La nouă, ascultam radio.

— Era a.m. Sau p.m.?

— Nu, FM.

Și, din când în când, mai ales în timpul scenetelor, te întrebai, ce dracu' caut eu aici?

— Dacă nu vei repara acoperișul, vom rămâne în plug.

— În plug?

— Da, în plug.

— În fierul de arat?

— A? OK, vom rămâne în federat.

— Nu, vrei să zici ploaie.

— Poftim?

— Uite, am să scriu. P-l-o-a-i-e.

— Da, plug.

— OK, n-ai decât să rămâi în plug.

•

Dar, una peste alta, Jake a avut dreptate. Cel puțin timp de câteva săptămâni, orele de engleză au fost distractive, ca atunci când vizitezi o grămadă de case pe care n-ai de gând să le cumperi. Poți să fii indiscret. Îți dă o imagine foarte bună despre viața unor oameni fără niciun pic de implicare emoțională.

Școala lui Jake mă primi bucuroasă, bucuroasă chiar să îmi dea ore în aceeași zi în care le-am bătut la ușă, mai ales pentru că avusesem o slujbă „adevărată”, spre deosebire de majoritatea rataților care își pun cravată și se fac profesori de engleză la Paris.

Proprietara școlii se numea Andrea. Era o nemțoaică dură de cincizeci de ani, o masă zveltă de zgârciuri la costum, plină de oportunism. Vorbea engleza la perfecție, iar franceza și mai și. Avea cercei imenși cu diamante și cute adânci pe fruntea bronzată, o combinație ce sugera că industria școlilor de limbi străine este un loc care aduce atât plăceri, cât și dureri.

Copia xerox după *carte de séjour* nici nu se răcise când Andrea îmi înmână adresa companiei unde trebuia să predau în după-amiaza aceea.

— Dar ce le predau? am întrebat.

— Du-te și vorbește-le. Prezintă-te, întreabă-i cu ce se ocupă, spune-le ce ai făcut tu până acum și trece-le cu vederea greșelile. Când au mai rămas douăzeci de minute din lecție, apucă-te să analizezi greșelile. Sau, dacă vorbesc până la sfârșitul orei, spune-le că vei analiza greșelile ora următoare. Sună foarte profesionist. Și durează mai mult. Și nu uita să îi pui să semneze foaia de prezență. Așa vom ști cât să-i taxăm.

Andrea se uită la mine de parcă ar fi trebuit deja să ies din birou. Se părea că se încheiase pregătirea profesională.

•

N-aveam studente frumoase. Aveam o mamă angajată obosită care avea nevoie de engleză ca să lucreze la ghișeu într-o bancă pe Champs-Elysées, dar prefera să vorbească despre ce gătește la cină (de aici „pule”-ul). Trei ingineri care plecau în China să vândă stâlpi de telecomunicații și erau îngroziți să nu se molipsească de SARS. I-am învățat să nu spună „Nu sper să mă molipsesc”. Am eșuat lamentabil în a-i face să pronunțe „ploaie” cum trebuie, dar păreau satisfăcuți chiar și așa. Și am mers la un mare hotel unde directorul (Philippe, cel cu „sare și pipi”) voia să fie transferat în Statele Unite și trebuia să își convingă conducerea că poate comunica cu angajații și clienții în engleză. M-am prefăcut că sunt unul dintre chelneri, un vizitator de la sediul central și, cam îngrijorător, secretara lui americană și asta a fost. Semnătura pe formular, și am șters-o.

Dacă nu mai știam cu ce să îmi umplu orele, scoteam ziarul englezesc din ziua respectivă și vorbeam despre ceva de acolo. Am încercat să-i fac să vorbească despre greva jurnaliștilor francezi, dar surprinzător de mulți dintre ei nici nu-și dăduseră seama că e grevă sau nu le păsa. Nu prea citeau cotidienele în afară de cele gratuite distribuite în stațiile de metrou, care nu erau în grevă pentru că nu erau recunoscute drept ziare de către sindicat. Și nimănui nu-i lipseau știrile de la televizor, din care jumătate oricum făceau reclamă la filmul care urma. În ceea ce-i privea pe elevii mei, lipsa de știri oficiale nu era o știre. Dimpotrivă, le plăcea să citească articole despre tunsorile lui David Beckham. Nu că aș fi scris

asta în rubrica „teme atinse” de pe formularul de prezență. Treceam mereu „discutarea culturii britanice inspirată de studiul designului contemporan”.

Și asta, plus câteva cărți cu exerciții și casete, era toată predarea limbii engleze la Paris. Trebuia pur și simplu să accepți că ești cea mai prost plătită gazdă de talkshow din lume.

Jake avea dreptate. Era atât de ușor pentru că oamenii ăștia aveau o dorință aproape deznădăjduită de a învăța engleză. Păreau în prezent să dea vina pe America pentru toate relele din lume, începând cu genocidul din Africa și terminând cu prețul cafelei, dar asta nu-i oprea să vrea să învețe limba americanilor. Războiul din Irak? Ce război din Irak?… Relații franco-americane și anglo-franceze tensionate? Cui îi pasă?… Le-ar plăcea să ia prânzul într-o ceainărie tipic englezească? Da, vă rog, unde e? (Da, Jean-Marie, unde, chiar așa?)

Aveam în continuare ochii pe Jean-Marie, și urechile. Prin internet și Nicole, îi urmăream acțiunile politice. Încă mă mai vedeam cu Nicole la prânz o dată pe săptămână, deși acum trebuia să am mare grijă să nu o rog să semneze un formular de prezență la sfârșitul fiecărei mese.

Mi-a spus că Jean-Marie petrece mai mult timp ca niciodată la Trou. Se duce din când în când Stéphanie să îi ducă de lucru. („De lucru și de joacă”, mi-am zis eu.) Din câte îi spunea Stéphanie lui Nicole, Jean-Marie vizita toți fermierii din circumscripția sa, își făcea apariția în zilele de târg să dea mâna cu oamenii și să cumpere câte ceva de la fiecare tarabă. Și când era la Paris, spunea Nicole, Jean-Marie primea deseori vizite din partea personajelor politice naționale, inclusiv – șopti ea – din partea unui anume lider de partid care sugerase odată că Auschwitz, presupunând că a existat, n-a fost decât un fel de precursor al Club Med.

— Nu, am protestat eu cu gura plină de friptură crudă de ton. Cred că Jean-Marie și-ar închiria străbunica moartă drept prostituată dacă ar crede că ies bani din asta, dar nu cred că e nazist.

— Nu, nu nazist. Nu nazist adevărat. Nu înțelegi cât de… cum se spune? Nicole gesticulă cu furculița în aer. Respectabil. E să fii fascist în Franța. E doar o formă de nostalji.

— Nu știam că îți place politica, Nicole, am zis, simțind o ușoară dezamăgire. În starea mea acută de abstinență sexuală, mă gândeam chiar să o întreb dacă nu vrea să învețe un vocabular englezesc mai intim. Poate „uu” sau „aahh” și „Da, mai fă-mi, Paul, ești o mașină de sex care nu se mai oprește”. Dar dacă îi plăcea politica, nu, mersi. Trecusem deja prin asta cu Alexa. Spuneam și eu o vorbuliță pe dinafara programului și ar fi fost orgasmus interruptus.

— Nu prea, nu, spuse. Dar familia mea e din sud-vest, de lângă Carcassonne. Suntem comuniști prin tradiție.

— Zău? Dintr-odată devenise mai sexy. Întotdeauna îmi imaginasem comunistele ca pe niște blonde cu picioare lungi care fac muncă voluntară la fermă, dându-se trup și suflet Unchiului Joe în căpița cu fân. Nu că Nicole ar fi fost o blondă cu picioare lungi, nici măcar în ochii mei ahtiați după sex.

— Dar să revenim. Nu e ce crezi tu. Soțul meu nu înțelegea asta. Familia mea nu vrea să ucidă capitalismul. Sunt doar membri ai cooperativei hagriculturale. Care e comunistă. E tradiție. Tata a fost în Rezistanța Comunistă himpotriva naziștilor. I-a hajutat pe hamericani.

Devenea din ce în ce mai sexy. Fiica unui luptător al Rezistenței? Cu mine, pilotul englez pus pe fugă, nevoit să se ascundă sub patul ei. Și apoi, într-o noapte, când taică-său e plecat să arunce în aer vreo cale ferată, îmi spune, „Nu e nevoie să mai dormi sub pat în noaptea asta”, iar eu o învăț „uu”-urile și „aah”-urile englezești.

— … și Jean-Marie are hambiții politice mari, mari.

— Hî, ce, scuze? Mă readusese din 1944 cu o smucitură.

— Jean-Marie. El nu vrea să fie primăria unui mic oraș numai.

— Primarul.

— Da. Primarul. Mulțumesc. Centrul ăsta nuclear…

— Centrala.

— Centrul ăsta nuclear central, el he o problemă regională importantă. Dacă obține destulă putere politică în zonă, centrala va fi construită cu siguranță. El va fi respectat ca un… cum se spune? Un *homme d’influence.*

— Un om influent.

— Mulțumesc. Îi va fi de ajutor în cariera politică. Și, ha… Scoase un hohot de râs filosofic. El va profita cu siguranță financiar de asemenea.

— Nu mai spune? Alegerile astea deveneau din ce în ce mai puțin plictisitoare cu fiecare minut. Mi-am comandat o halcă de desert fondant de ciocolată cu portocale ca să sărbătoresc.

— Hei, Nicole, nu ți-am spus. Am început să predau engleză.

— A, la o școală?

— Da, lecții adevărate. Mă întrebam dacă nu cumva te interesează să înveți…

•

Într-o zi pe la jumătatea lui aprilie, când aveam o dimineață liberă, m-am dus să citesc ziarul la cafeneaua homosexualilor. Chiar înainte de prânz, m-am întors să-mi fac la repezeală un sandvici cu bagheta proaspătă pe care o cumpărasem. Dar ușa părea să se fi blocat.

Am încercat de trei ori cheia (cum trebuie, cu susul în jos, cu un urlet de frustrare însoțit de un șut în ușă) și nu mergea., A, m-am prins. Primăria face o glumă nepiscicolă întârziată de 1 aprilie, schimbând toate numerele pe toate ușile HLM ca să încercăm să intrăm în alt apartament”, mi-am zis, simțindu-mă din ce în ce mai ridicol cu fiecare cuvânt. La urma urmei, până și cineva ca mine care nu a mers la Oxford sau Cambridge își amintește pe ce etaj stă.

„Sau poate că mi s-a topit cheia în buzunar din pricina fierbințelii animalice ce-mi iradiază din chiloți.”

Nici asta nu prea era probabil, am hotărât. O explicație mai credibilă a problemei era că, după cum am observat abia acum, încuietoarea era de altă marcă decât cea de acum o oră. Cineva îmi schimbase yala.

Sună telefonul. Apelul era de la un număr pe care nu l-am recunoscut.

— *Bonjour,* Monsieur Wess, spuse politicos o voce de bărbat. Apoi explică, la fel de politicos, că dacă doream să intru în apartament și să îmi recuperez lucrurile, mă puteam întoarce la ora 4 după-amiază.

— Cine ești?

— Nu sunteți ocupantul legal al apartamentului și prin urmare nu aveți drept legal să îl ocupați, spuse vocea, care după părerea mea evita să răspundă la întrebare.

— Sunteți de la departamentul HLM?

— Doriți să reveniți la ora 4? Din nou, nu un răspuns tocmai precis.

— Da, am zis, încercând să dau exemplu.

— La ora 4, atunci, spuse vocea. *Bonne journée.*

M-am hotărât să smulg corzile vocale oricui îmi va mai dori vreodată *bonne journée.* M-am întrebat și ce dracu’ se petrece.

•

Când nu știi ce să faci, du-te la concierge. Portughezele astea știu tot ce se întâmplă peste tot. Dacă Saddam Hussein ar încerca să se ascundă la Paris, răscumpărarea pusă pe capul lui ar fi folosită pentru construirea unui nou garaj la fiecare casă din Porto.

Am coborât să o văd pe Madame Costa în *loge,* o garsonieră mititică la parter lângă ușa de la intrare. Locuia acolo cu soțul ei, care era cu vreo cincizeci de centimetri mai înalt decât ea, și cu cel mai mare televizor pe care îl văzusem vreodată. Cei trei băieți adolescenți mâncau acolo, dar dormeau în altă clădire pe undeva. Dimineața îl mai vedeam pe vreunul dintre ei intrând grăbit de pe stradă în pijamale.

Madame Da Costa deschise ușa de sticlă cu perdeluțe de la *loge* și eliberă un damf slab de cod. Era îmbrăcată într-un tricou negru cu mâneci lungi și colanți

negri, iar buclele negre nepieptănate îi stăteau în toate părțile. Semăna puțin cu o găină – toată numai piept și creastă. Când mă văzu, sări imediat înapoi înăuntru.

Se pare că ajunsesem un paria în zonă, nu mai încăpea vorbă.

Dar nu, reapăru, agitată, cu părul strâns sub o banderolă, și se scuză că încă nu împărțise poșta. Îmi băgă sub nas un teanc de scrisori, din care cea de deasupra îi era adresată lui Herr Doktor Helmut Ringelnetz.

— *Non, non,* am zis. Adică, *oui,* mulțumesc pentru scrisori, dar vin pentru alt motiv…

La naiba, cum zici că mi-a fost schimbată yala fără permisiunea mea?

— Ușa mea nu vrea cheia mea, am încercat. Am ridicat cheia și am mimat că cineva se trezește brusc că, din toate punctele de vedere, nu mai e o cheie.

— Ah, oui! I se răsuceau rotițele din minte, evenimentele se potriveau la locul lor. Doi oameni venit dimineață, fac mult bof, bum, crac! Acum ea mima. Eu merg sus, ei sparg ușa. Eu întreb cine sunt, ei spun, tu taci gura, noi numai schimbăm yala, apoi noi mergem. Și făcut și plecat. Puf! Nu erau pentru dumneata?

— Nu.

— Nu, dumneata nu faci zgomot. Nu ca ceilalți. Mă privi cu zâmbetul ei aprobator. Mă simțeam bine că am un protector, chiar și unul miniatural și sferic ca Madame Da Costa.

— Erau de la departamentul HLM?

— Nu. Un om era normal, lăcătuș privat. Celălalt era mare – își umflă pieptul cât un butoi, strânse din bicepși – foarte chic. Ca… Căută cuvântul potrivit. Ca bodyguard. Dădu din cap ca pentru sine. Ca bodyguard pentru lăcătuș. *Bizarre.* Se încruntă.

— *Très bizarre,* am fost eu de acord și i-am povestit de telefonul pe care tocmai îl primisem.

Zece minute mai târziu, aveam mâinile înfășurate într-un tricou vechi cu culorile echipei naționale de fotbal portugheze (verde, roșu și pete de transpirație). Țineam ochii închiși și mă rugam că, atunci când îi voi deschide din nou, degetele nu mi se vor fi preschimbat în piure de zmeură.

Asta pentru că știam că Monsieur Da Costa răsucea un baros în spatele meu, țintind dalta imensă pe care o țineam în dreptul noii yale.

După o bubuitură asurzitoare, care îmi zgâlțâi toate oasele, ușa se deschise încet, iar noi intrarăm ca niște spioni.

Totul era așa cum lăsasem eu. Bucătăria cu vase murdare adunate de trei zile, dormitorul decorat cu un model de șosete și chiloți purtați, ușa lui Elodie

încuiată ca nu cumva să mă simt singur și să încep să adulmec prin sertarul ei de lenjerie.

Madame înregistra totul de dragul bârfei și apoi anunță că putem să ne apucăm de cărat.

— Dar nu plec, am protestat. Schimb iar ușa și rămân aici.

— Non. Dumneata nu vezi om mare. Bodyguard, îmi aminti, umflându-și din nou pieptul.

Monsieur, care abia dacă vorbea franțuzește, încuviință, pentru a sublinia cuvintele soției, și îi spuse ceva în glasul lor gutural.

— El spune ei sunt supărați la ora 4. Dumneata trebuie să pleci.

— Unde să plec?

Ținură o scurtă conferință, iar Madame mă bătu pe braț.

— Noi găsim apartament pentru dumneata. Bodyguard nu te găsește.

Monsieur se duse să aducă niște cutii pentru cărțile și CD-urile mele, iar eu am început să îmi fac valiza. Madame rămase să privească.

— E fata, Elodie, spuse, scuipând numele și făcându-și cruce împotriva diavoliței care îi murdărea palierul.

— Nu, e în America. E tatăl ei.

Asta părea cea mai probabilă explicație. Toată delicatețea operației de schimbare a yalei și de telefonare mirosea a Jean-Marie. Cineva a așteptat până am ieșit, mi-a sabotat ușa, apoi a așteptat până m-am întors ca să mă sune la momentul oportun. Planificarea era la fel de strânsă ca unul dintre gulerele lui Jean-Marie. Singurul lucru pe care nu îl înțelegeam era de ce se ostenise. Doar avea alte lucruri mai urgente pe cap cu alegerile astea.

— Dar nu e apartamentul lui! Fac plângere la *municipalité*! Madame Da Costa era revoltată.

— Nu. M-am oprit din culesul de șosete murdare și am avertizat-o să nu se pună cu Jean-Marie. Veți fi dată afară și el nu va pierde apartamentul. Asta e victoria mea, i-am spus. Am spart ușa, mi-am luat lucrurile. E destul.

Nu aveam multe obiecte personale, dar când le-am depozitat pe toate în *loge,* abia dacă mai rămânea loc pentru oxigen.

M-am cocoțat pe o valiză, cu o pungă de gunoi plină de haine în brațe, o cană cu cafea în mână, și am meditat la cât de jos ajunsesem. De la un director de marketing cu casă la țară, care i-o trage fiicei șefului, la un pierde-vară fără căpătâi, care nu strânge în brațe decât o pungă de gunoi plină de boxeri murdari. Nu sună tocmai în genul poveștilor de succes în afaceri de pe lista Forbes. Dădusem în bară cu tot ce mă apucasem să fac la Paris, mulțumită în

principal lui Jean-Marie. A, și războiului, firește. Ce-ai făcut în război, tati? Am fost dat afară din apartament. Halal 1 aprilie. Ziua Capetelor Pătrate.

— Nu aveți azi de lucru? am întrebat-o pe Madame, care mă urmărea neliniștită, ținându-mi tovărășie la necaz.

— Nu, muncim noaptea.

— Nu vreți să dormiți?

— Terminăm ora 4, dormim până băieții merg la școală. Dormim după-masă, poate.

— Unde e Monsieur?

— El aduce mașina. Te duce la apartament nou. Cu prieteni.

— Prieteni?

•

Când reveni Monsieur, am încărcat în grabă un Renault Estate care părea nou, foarte asemănător cu șefmobilul lui Jean-Marie. Familiile de concierge nu cheltuiesc mult cu locuința, dar știu cum să investească în bunurile de consum franțuzești.

Mă duse la distanță de două sau trei străzi, prin Marais, și parcă în curtea interioară mare, pietruită, a unei clădiri medievale cam jerpelite. Intrarea era o poartă veche pentru cai cu vopseaua cojită, iar ca să ajungi la *loge* trebuia să urci pe niște trepte de piatră într-o parte a arcadei. O ușă cu sticlă mată dădea într-o bucătărie friguroasă.

Aceasta era umplută de un frigider imens și o masă lungă cu un televizor mic într-un capăt. Televizorul fusese la un moment dat din viața lui stropit cu vopsea albă. Numai ecranul fusese curățat. A doua încăpere era un dormitor întunecat cu paturi duble etajate pe fiecare perete. Draperiile erau trase, iar camera putea a căldură de trupuri și subsuori bărbătești.

Monsieur Da Costa îmi făcu semn să tac. Se vedeau forme întunecate în două dintre paturi. Una dintre forme sforăia încet, de parcă ar fi mestecat un zgârci în somn.

Am descărcat mașina și mi-am strecurat lucrurile între valizele și cutiile de ambalaj care ocupau deja jumătate din podeaua dormitorului. Parcă era o ascunzătoare pentru persoane expulzate.

Ne luă două drumuri la mașină să aducem toate lucrurile mele, iar apoi Monsieur își luă rămas-bun.

— Ești bun aici. Aici cheie. *Au revoir.*

I-am mulțumit, am dat mâna cu el și am rămas singur în bucătărie cu numai patru scaune pliante din plastic și un ceas de perete de prost gust cu Fecioara Maria să îmi țină tovărășie.

„Ce dracu’ fac acum? m-am întrebat. Să aștept până se trezește unul dintre frumoșii adormiți și să mă prezint drept noul locuitor surpriză? Să mă întorc la Madame Da Costa s-o întreb care e înțelegerea cu privire la chirie și cât pot să stau? Sau să mă duc direct la gară și să mă car dracului din Franța?”

Nu obișnuiesc să mă dau bătut, așa că m-am hotărât să mă duc direct la gară și să îmi rezerv un bilet peste două săptămâni. M-am gândit că o să-mi ia atâta să îmi dezinfectez hainele murdare și să arunc sau să dau cuiva lucrurile pe care nu voiam să le expediez acasă.

Dar unde era acasă? „Nu la ai mei, mi-am zis. Oriunde, numai acolo nu.”

— Ticălosule, Jean-Marie, am gemut către Fecioara neprihănită. Asta ar fi adevărata sa victorie, să mă trimită fuga fuguța înapoi la mami.

Am sperat că în cele două săptămâni ce îmi rămăseseră, voi putea să îi trimit niște *merde* de bun-rămas în cale. Ar fi bine să îmi las amprenta asupra lui.

•

Aveam o fereastră între ore în acea după-amiază și ședeam într-un colț de cafenea afumat și singuratic, când îmi sună telefonul. Am recunoscut numărul spărgătorului de yale.

Era trecut de 16.15. Firește, întârziaseră. Lăsați-l pe englez să aștepte.

— *Oui?* am răspuns cu vocea macho a cuiva care acum are un prieten cu baros.

— Ai spart ușa?

— Ce ușă?

— Ușa ta.

— Eu n-am ușă.

— O să plătești încuietoarea.

— Ce încuietoare? M-am gândit ce păcat că nu mă ascultă elevii. Era un exemplu bun de întrebări deschise. Am fi putut continua ore întregi. Ce încuietoare? Ce apartament? Ce șampon? Ce filosof belgian?

Interlocutorul meu, care era probabil bodyguardul, își ieși în final din pepeni și îmi dădu adresa mea veche.

— A, da, cunosc adresa asta. Îți propun să trimiți nota de plată ocupantului, Monsieur Jean-Marie Martin. Se scrie M-a-r…

— *Petit merdeux,* întrerupse vocea, amintind descrierea favorită a lui Jean-Marie pe care mi-o făcuse la ultima întrevedere. Se vedea că discutaseră despre mine.

Vocea încă mai mârâia amenințător, așa că am închis și mi-am propus să-mi schimb numărul. Încă două săptămâni și aveam să scap de ei pentru totdeauna.

•

Cei trei noi colegi de cameră erau un grup foarte prietenos. Doi dintre ei, Pedro și Luis, lucrau noaptea la curățenie cu Monsieur Da Costa. Celălalt, Vasco, după ce păru să îmi explice că e un fel de percuționist săritor cu prăjina, mi-am dat seama că lucrează ziua la o companie de schele. Erau cu toții muncitori de modă veche tipici, care se scărpinau la boașe și râgâiau în stil liber, dar nu-i dispreţuiau pe cei cu mâini nebătătorite de teapa mea. Erau de vârsta mea, sau puțin mai în vârstă, trăiau din greu câteva luni la rând, ca să își trimită toți banii acasă familiei, și mă acceptară în frăția lor de exilați.

Când m-am întors *chez nous* în acea primă seară cu câteva sticle de vin, tocmai găteau ceea ce era prânzul pentru doi dintre ei, cina pentru al treilea. În principiu era pește cu cartofi prăjiți. Din câte am văzut ulterior, mâncau asta la fiecare masă cu excepția mic-dejunurilor respective. Îmi oferiră o parte din acel prim prânz/cină, iar eu a trebuit să îmi înfrâng dorința de a refuza. Tigaia era atât de incrustată cu grăsime, pe dinăuntru și pe dinafară, încât nu se mai vedea ce culoare avusese. Prăjitorul de cartofi, o mașinărie închisă ca o bulă care îți ascundea cartofii în timp ce-i prăjea, era deschis și părea plin de același ulei de motor care fusese în el când se vânduse cu zece ani în urmă.

Mâncarea însăși avea gust bun, mai ales clătită cu vinul meu, și, deși abia dacă aveam în comun câteva cuvinte din aceeași limbă în afară de *ça va* și numele câtorva fotbaliști, ne-am împrietenit ciocnind și vizionând un episod vechi din *Baywatch* la televiziunea portugheză. Buzele Pamelei Anderson erau total desincronizate cu vocea, dar din partea mea s-ar fi putut să nu fie sincronizate nici în varianta originală. Nu urmărisem cu atâta atenție dialogul.

Dormeam vizavi de Vasco, pe priciul din stânga jos, pe care se pare că îl moștenisem de la un urs grizzly burtos, dacă ar fi să mă iau după adâncitura ce se căsca în arcuri. Mi-am dat seama că n-am mai dormit în aceeași cameră cu un alt bărbat, în afară de pierderea cunoștinței după vreo beție pe podeaua dormitorului, de la ultima excursie de geografie cu școala, când făceam concursuri de tras vânturi în fiecare seară în dormitorul băieților. Vasco ar fi putut să se înscrie la o competiție internațională, iar eu nu voiam să îl fac să aibă complexe, așa că mă străduiam întotdeauna să forțez un vânt amical de noapte-bună înainte să mă las furat (sau anesteziat) de somn.

Apartamentul era la fel de înghesuit ca un compartiment de tren de distanță lungă. Întotdeauna călcai pe cineva sau pe bagajul său. Cu câteva luni mai devreme, ar fi fost profund deprimant. Dar acum, la doar câteva zile înainte să abandonez lupta la Paris, nu părea mai deranjant decât o escală de tranzit a unui zbor retur din Asia. Trebuia pur și simplu să accept că nu mai părea să am vreo șansă să agăț o bunoacă pariziană înainte să părăsesc orașul. Dacă aș fi

adus-o în cazarma noastră comună, i s-ar fi răcit și cele mai înfocate zone erogene.

•

În ultima săptămână înainte de a părăsi Parisul, șefa mea, Andrea, mă trimise să țin un curs de cinci zile la o mare companie de harduri de computer. Eram doi la două grupuri diferite. Tinerii directori de vânzări luau lecții de la o țipă din Florida pe nume Carla, ale cărei principale talente de predare erau pulpele bronzate și o tehnică cu totul captivantă de a se cocoța pe colțul mesei. Formularele ei de prezență dădeau mereu pe dinafară de semnături și numere de telefon. Nu era proastă. Își negociase o mărire de salariu din partea pragmaticei Andrea pe baza acelor picioare și petrecea jumătate din timp făcând marketing pentru școală de fiecare dată când Andrea considera că e nevoie de o fustă scurtă să se încheie afacerea, adică, fiind vorba de Paris, de cele mai multe ori.

Grupul meu era compus din cei care nu erau interesați să intre în grupul Cariei sau nu fuseseră destul de băgăreți să ajungă acolo, plus câțiva care voiau să învețe engleza de afaceri de la un om de afaceri englez (sau ex-om de afaceri, mă rog). Asta ar fi însemnat mai multă muncă din partea mea, dar am pescuit câteva dintre rapoartele pentru ceainării și le-am predat vocabularul-cheie de acolo.

Cu toții erau firește de părere că ceainăriile sunt o idee excelentă, ceea ce m-ar fi scos din minți dacă n-aș fi fost atât de istovit din pricină că trebuia să mă concentrez șapte ore pe zi. Eram ca portughezii, munceam ca un sclav să duc banii acasă. Zău că îți câștigai banii cu cursurile astea care durau toată ziua. Era mult mai greu decât munca de birou. Nu poți trimite e-mailuri la prieteni în timp ce stai în fața unei grupe de zece elevi. Ei, nu în mod discret, oricum.

Carla și cu mine mergeam împreună la cantină, de obicei fără elevi. Elevii aproape întotdeauna se foloseau de prânzul luat cu profesorii drept scuză ca să ne tortureze cu exercițiile de conversație.

Într-una din pauzele de prânz pe care le luam cu Carla la cafenea, pălăvrăgeala ne fu întreruptă timid.

— Pol? *C'est toi*?

Mi-am ridicat ochii și am văzut un chip plăcut de femeie care îmi zâmbea. Știam fața, dar nu îmi venea numele.

— Florence, prietena lui Marie, îmi spuse în franceză. Era fata pe jumătate indiancă cu care încercase să mă cupleze Marie și pe care n-o mai sunasem. Arăta bine, dar cu totul altfel. La bar avea părul negru lăsat pe spate și purta

blugi strâmți cu talia joasă. Acum avea coadă de cal și era îmbrăcată într-o cămașă kaki sobră și fustă de blugi.

— A, da, bună. Lucrezi aici? am zis.

— *Oui.* Se uită la Carla. Le-am prezentat. Florence și Carla își aruncară una alteia privirea care înseamnă, „Oare s-a culcat cu el?” Nu într-un fel competitiv (din păcate), ci doar ca să vadă cum stau lucrurile.

— Nu stai cu noi? propuse Carla, iar Florence se așeză lângă ea, față în față cu mine, la masa de cantină.

— Amândoi predăm aici engleză săptămâna asta, am explicat.

— Lucrăm la aceeași școală de limbi străine.

— A, ești profesor de engleză acum? De ce ai plecat de unde lucrai?

— O, e o poveste lungă.

Pe care nu prea aveam chef să o relatez.

— Deci englezul și americanca vin să distribuie propagandă pentru Monsieur Blair și Monsieur Bouche?

Carla izbucni în râs.

— Da, să știi. Toți mă urăsc pentru că mă văd drept simbolul marii puteri americane imperialiste. Scoase un mârâit imperialist fioros care i-ar fi determinat pe toți bărbații din companie să se înscrie la cursuri de engleză pe zece ani.

— Și Paul arată ca James Bond, spuse Florence.

— Ei, chiar că mă simt la fel de bătrân ca Sean Connery, dacă la asta te referi.

— Hei, vreți cafea? întrebă Carla, făcând un gest peste umăr înspre tejgheaua din colțul cantinei care arăta ca un bar de cafenea. Era întotdeauna o gloată de oameni care așteptau să fie serviți acolo după prânz, dar Carla de obicei reușea să se facă invitată în fața cozii.

— Da, ce idee bună. Vii și tu? am întrebat-o pe Florence.

— Nu, voi rămâneți aici, vă aduc eu, spuse Carla.

În timp ce Carla aducea cafelele, Florence îmi vorbi despre slujba ei la compania de computere. Lucra la biroul de contabilitate. Nu era interesant, spuse ea, dar nu prea îi venea să caute altceva pentru moment. O atitudine tipică pentru francezii cu calificări înalte, din câte văzusem eu. Dacă firma ta mergea bine, aveai practic zero șanse să fii dat afară, așa că rămâneai pe loc, plictisit și staționar, dar în siguranță, ca un naufragiat pe o insulă pustie cu rezerve suficiente de supă de pui.

Am început să-mi doresc să revină Carla să mă salveze de această poveste tristă, ale cărei versiuni le auzisem în atâtea dintre orele mele de engleză.

De parcă mi-ar fi citit gândurile, Florence afișă brusc un surâs seducător.

— De ce nu m-ai sunat? întrebă.

— A, știi…

— Ai găsit pe altcineva? Se uită spre Carla, care era la bar și stătea de vorbă cu, sau era agățată de, un cârd de tineri cu limbile atârnându-le pe partea din față a costumului.

— Carla? A, nu, e doar o colegă. Are prieten.

— Pe altcineva, atunci?

— Nu, nu. N-am mai fost cu nimeni, am mărturisit, mai sumbru decât intenționasem.

Era adevărat. Nici măcar nu încercasem cu Nicole. În loc să-i ofer lecții particulare în *l'anglais de l'amour,* o întrebasem dacă nu o interesa să îi plătească VianDiffusion ore de engleză la școala mea – Andrea îmi promisese un comision de zece la sută dacă aduceam elevi. Nicole interpretă întrebarea ca pe o aluzie stângace că voiam să fiu plătit pentru că vorbesc cu ea în engleză și se cam supără. Am înțeles din ce a spus că o sugestie din partea mea să mut conversațiile noastre săptămânale de la restaurant în dormitorul ei ar fi fost mai puțin deranjantă, dar era deja prea târziu. Era prea tristă și vulnerabilă să o folosesc ca pe o soluție provizorie. Uneori sunt un idiot cu o moralitate ce mă scoate din sărite, mi-am zis mai târziu, singur în pat cu o revistă. Asta se petrecuse când încă mai aveam camera mea.

Ceva din ce spusesem, sau felul în care arătam, o făcu pe Florence să râdă. Era un râset puternic și fericit.

— De ce râzi?

Avea dinți frumoși, am remarcat eu, fără plombe.

— De nimic, spuse ea, tot râzând.

— Hei, ai băgat de seamă? am întrebat-o.

Se uită înjur la celelalte mese, care se goleau pe măsură ce lumea se întorcea la lucru. Se uită să vadă dacă nu se întoarce Carla, dar nu venea.

— Nu?

— Tu vorbești franceză și eu engleză. Nu e ciudat?

— Am băgat de seamă, zâmbi ea.

— Niciodată n-am mai făcut așa cu nimeni. Fie eu vorbesc în engleză și trebuie să suport un accent îngrozitor.

— Ca al lui Marie?

— Da, ca al lui Marie. Am râs amândoi. Sau încerc să vorbesc în franceză și nu pot să spun nici jumătate din câte vreau să spun.

— Și ce vrei să spui? întrebă Florence. Întrebare tipică de femeie, mi-am zis eu, mai ales însoțită de tachinarea din priviri. Are ochi negri și frumoși, am remarcat eu. Brusc nu-mi mai doream să vină Carla înapoi.

•

— O să sune ca un clișeu oribil, am spus.

— Da?

— Dar ești așa de mătăsoasă.

— De ce e un clișeu?

— A, știi, ca mătasea orientală.

— A, da. Chiar că e un clișeu. Florence râse și îmi sărută mâna, care îi cobora pe umărul gol până pe sânul stâng la fel de gol. Dar nu e mătase. E rezultatul miilor de litri de cremă și loțiune pe care îi folosesc în fiecare săptămână pe corp.

— Hmm. E adevărat, miroși a loțiune. Spatele îi mirosea a nucă de cocos. Naufragiasem pe insula pustie, dar fără supa plictisitoare de pui.

Se întoarse să se uite la mine în patul imens.

— De obicei nu aduc bărbații acasă în prima zi, spuse ea. Îți dai seama de asta?

Am dat din cap și m-am uitat în jur la locul unde mă adusese. Nu prea avusesem timp să îl admir înainte să sărim în pat. Camera ar fi fost la fel de ticsită ca salonul de prezentare al unui designer de interioare etnice, dacă Florence însăși n-ar fi fost autentică. Covoarele de perete roșu aprins și perdelele de cașmir fuseseră trimise de rude din Pondicherry, o veche provincie franceză din sudul Indiei.

— Ei, presupun că de obicei îi convingi măcar să-ți facă cinste cu o cină. Ne întâlniserăm după serviciu și ne întorseserăm în apartamentul ei din al Douăzecilea, lângă cimitirul Père-Lachaise. Eram în pat la 6.30.

Încercă să mă pocnească drept pedeapsă pentru această jignire, dar am prins-o și am tras-o lângă mine ca să n-o las să îmi dea pumni. Ceea ce presupun că și voia.

— Prietenul tău când se întoarce din Irak? am întrebat, doar pe jumătate în glumă.

— Imbecilule. N-am prieten. Și eu, eu nu sunt doar o jucărie, nu? Doar cineva cu care să ți-o pui pentru că n-ai pe altcineva?

— Ar fi trebuit să mă întrebi asta înainte să-ți dai jos hainele.

Asta provocă noi zbateri revoltate, noi îmbrățișări și apoi o căutare frenetică pe podea a unui nou prezervativ din pachetul pe care îl cumpărasem pe drum de la farmacia de pe strada ei.

Era întuneric când am deschis ochii și am găsit-o privindu-mă țintă de la câțiva centimetri depărtare de pe cealaltă pernă. Am privit-o și eu în ochi, lung, ceea ce de obicei mă stânjenește.

Asta mă îmboldi să fac o sugestie nebunească.

— Știi ceva, Florence? în weekendul ăsta, hai să mergem să ne facem un test SIDA.

Se ridică de pe pernă și se aplecă să mă sărute. La urma urmei, e cam cel mai romantic lucru pe care i-l poate spune un bărbat unei femei în zilele noastre.

•

Testele ne-au ieșit negative, deși agonia dinaintea deschiderii rezultatelor probabil că ne-a cauzat o boală fatală de inimă. A trebuit să mergem să facem dragoste doar să ne calmăm.

Ei, să ne calmăm nu e tocmai cea mai bună descriere. Se dovedi că în timpul liber Florence dă lecții de ceva ce se numește *Pilates* – un hibrid între yoga și stretching, spunea ea. Își aplica toate tehnicile și în dormitor, așa că după câteva ore în pat cu Florence, te căpătuiai cu dureri în niște zone despre care nici nu știai că pot durea. Și erai mai aproape de Nirvana cu câțiva pași.

Mi-am rupt biletul de tren (ei, l-am returnat, cel puțin) și mi-am mutat lucrurile la ea în apartament. Pedro, Luis și Vasco își luară un rămas-bun scurt și neceremonios și ne urarăm noroc (cred). Mica *loge* zău că era o oază pentru nomazii care își croiesc drum prin deșertul parizian.

Prin comparație, apartamentul lui Florence era aproape obscen de spațios. Era un duplex cu două camere pe ultimele două etaje ale unei clădiri moderne cu vedere la cimitir. De-a lungul etajului de sus era un balcon. Dacă era frumos afară, puteai să te dai jos din pat și să stai acolo gol, mișcând din tălpi (sau din ce voiai să miști) pe deasupra acoperișurilor Parisului.

Un cinic ar fi zis că nu fac decât să profit de această nouă ofertă de sex plus locuință. Aș fi răspuns rugându-l pe Monsieur Da Costa să-i tragă una cinicului cu barosul. Iar apoi, lăsându-l pe cinicul făcut zob să moară, i-aș fi urat *„Bonne journée”.*

•

Într-o sâmbătă, jurnaliștii au terminat greva, deși campania electorală se scurgea la fel de plictisitor ca întotdeauna. La fel ca în multe dintre aceste greve franceze, greviștii nu păreau să fi obținut absolut nimic. Oprirea lucrului nu era decât o formă de artă populară, grevă de dragul grevei.

În dimineața respectivă, Florence și cu mine stăteam pe o bancă în cimitir, ceea ce nu era la fel de morbid precum sună. Père-Lachaise e luminos și aerisit, ca un orășel în miniatură. Are un sistem de matrice de *allées* ca niște șosele care

îl împarte în cartiere de morminte. Și multe dintre morminte arată ca niște machete de case. Însă este un oraș liniștit și înverzit, cu pâlcuri de copaci bătrâni și fără ambuteiaje. Un loc plăcut în care să lenevești în prima dimineață de primăvară cu adevărat văratică.

Aveam două pahare de cafea și o pungă de croissante pe bancă între noi. Eu citeam o revistă englezească de muzică și pentru prima dată de câteva săptămâni Florence cumpărase un ziar francez. (Titlul de pe prima pagină: GREVA JURNALIȘTILOR S-A ÎNCHEIAT. „Oarecum bătător la ochi”, mi-am zis.)

Era multă lume în cimitir, atât îndoliați care duceau flori, cât și turiști căutându-i pe Oscar Wilde, pe Chopin și pe Jim Morrison.

— Hei, nu e fostul tău șef? întrebă Florence.

Am ridicat privirea spre grupul de amatori de cimitir care se apropia. Erau tineri, cu părul căzut în ochi, blugi largi, rucsacuri mici care li se izbeau de fund, cele două sexe nu se distingeau decât prin faptul că fetele își arătau buricul mai mult. Se chiorau când la harta cimitirului, când la stâlpul cu numele aleii.

— Doar dacă și-a pus cercel la buric.

— Nu, aici. Îmi băgă ziarul sub nas.

Acolo, pe o pagină din interior, era o fotografie cu Jean-Marie alături de o delegație de fermieri posomorâți. Textul zicea că fermierii veniseră la Paris să umple fântânile Trocadero, vizavi de Turnul Eiffel peste fluviu, cu căpșune putrezite. Nu ca o formă modernă de artă. Acestea erau căpșune spaniole pe care le deturnaseră la diverse blocaje de pe șoselele din țară. Articolul scurt explica faptul că fermierii protestează împotriva inundării pieței cu căpșune spaniole ieftine, ceea ce ucidea producția franceză. Nu amintea că e prea devreme pentru căpșunele franțuzești la jumătatea lui aprilie, dar asta nu părea să îi deranjeze nici pe fermieri, nici pe Jean-Marie.

Iată-l, eroul fermierilor, promițând să facă ce poate, într-un moment nespecificat din viitor, când va deține o poziție influentă nespecificată, pentru a interzice toate importurile de alimente străine, mai ales producția profitorilor spanioli și a „invadatorilor anglo-saxoni”.

Arăta ca orice politician francez cu experiență – costum șic impecabil, cămașă apretată și cravată, surâs insuportabil de înfumurat. *Liberté, égalité, vanité.* Fermierii stăteau grupați în jurul lui, cu mâinile roșii ca de sânge, de parcă tocmai îi omorâseră toți adversarii politici, lăsându-l pe politicianul însuși curat ca lacrima.

Unul din gașca clonelor franceze ale lui Jim Morrison se apropie de banca noastră.

— *Où est*…? începu el.

— *Là-bas, à droite,* îi spuse Florence.

— *Merci, madame,* răspunse el politicos, iar gașca mărșălui într-acolo. Unul dintre ei începu să cânte: „Radders on ze stom...”

— Ce idiot, am spus. Jean-Marie, adică. Cum poate spune că o să interzică toate importurile de alimente străine? O să înceapă Franța să cultive nuci de cocos?

— Franța cultivă nuci de cocos, spuse Florence.

— Cum, în sere gigantice, alimentate cu energie nucleară?

— Nu. Franța include câteva insule din Caraibe și din Pacific.

— Colonii?

— Nu, unele fac parte din Franța, sunt *départements* ca și Dordogne. Așa că Franța cultivă nuci de cocos, banane, mango. Și trebuie să recunosc, deși sunt de acord că e un idiot, spune că Franța și teritoriile sale de peste ocean și prietenii săi tradiționali din Africa de Vest pot să își asigure singuri toate produsele alimentare. Nu suntem ca Anglia, vezi tu. Franța nu acceptă că și-a pierdut imperiul. Spunem că suntem împotriva globalizării, dar de fapt nu am încetat niciodată să ne globalizăm.

— A.

Deci individul chiar avea un fel de plan inteligent. Trebuia să recunosc că e priceput. Giumbușlucurile sale cu carnea de vită britanică dovedeau că în firea lui nu dădea niciun testicul de taur pe fermierii francezi, iar pura enormitate a ipocriziei sale avea o frumusețe simetrică.

Dar trebuia să aibă o verigă slabă campania electorală a lui Jean-Marie!

— Dar caviarul? Se aduce din Iran sau din Rusia, nu?

— Cred că sunt ferme de sturioni și în Franța acum, spuse Florence. N-o să se pună niciodată în aplicare planul lui, firește, dar e interesant. Arată că Franța și-a ales toate coloniile pentru alimente. De fapt, singurul lucru care îmi trece prin cap pe care nu îl poate obține după planul lui, în afară de produse foarte specifice ca vodca rusească sau siropul de arțar canadian, e ceaiul.

— Ceaiul. Evident. Logic.

— Da, ceaiul vine mai ales din vechile colonii englezești, nu? Se produce ceva în Vietnam, una din fostele noastre colonii, dar nu destul.

— Deci Elodie avea dreptate. Ceaiul ar fi drog.

— Elodie?

— Fiica șefului meu. Florence se uită la mine întrebătoare, dar în niciun caz nu avea să afle alte detalii despre Elodie. Adică ceaiul ar fi o băutură interzisă sub președintele Jean-Marie. Și mai și decât iarba. Oamenii și-ar face insigne din

frunze de ceai și Anglia ar deveni un fel de Amsterdam unde drogații francezi ar putea să se ducă să se drogheze cu Lapsang souchong.

— Poate, dar eu voi avea rezerva mea secretă.

— Cum așa?

— Unchiul meu din India. E importator-exportator. Îmi poate trimite ceai.

• Mai •

1968 și toate alea

În mai 1968, studenții au smuls pietrele de pavaj de pe străzile Parisului și au bombardat baricadele poliției până când a căzut guvernul ultraconservator al lui Charles de Gaulle. Francezii vă vor spune că *mai soixante-huit* a schimbat profund Franța. Personal, eu nu vedeam nicio dovadă. Era așa cum spunea Jake – încă se mai lasă purtați de vechiul val. Studenții care au aruncat cu pietre de pavaj sunt acum ultraconservatori sus-puși, instituțiile politice sunt tot instituții politice, mai mult, la putere e un președinte gaullist. Singura schimbare reală pare să fie că acum s-a asfaltat pavajul aproape peste tot.

Dar mai este o lună importantă în calendarul francez. Pentru că dacă anul francez începe în septembrie, el se termină în mai.

•

Am avut zi liberă de 1 mai (ironic numită *fête du travail,* de parcă în timpul unei *fête du vin* ai face orice altceva numai să nu bei vin), de 8 mai (pentru Ziua Victoriei din 1945) și de 29 mai (Înălțarea). Au căzut toate joi, așa că de fiecare dată lumea a avut ceea ce se cheamă un *pont,* o punte, adică și-au luat și vinerea liberă ca să își facă un weekend de patru zile. Împreună cu săptămâna de lucru franceză de treizeci și cinci de ore, asta însemna că Florence și cu mine am zăcut în pat o grămadă în mai.

Nici în iunie nu a prea fost timp de lucru. Pe lângă ziua liberă de luni, majoritatea a trebuit să își consume până la sfârșitul lunii zilele de concediu rămase de anul trecut, așa că și-au luat un weekend sau două libere înainte de principala vacanță de vară.

În orice caz, era aproape iulie, așa că nu prea mai avea sens să mai lucrezi ceva până *la rentrée* din septembrie.

De fapt, dacă în Franța n-ai terminat ce ți-ai propus până pe 30 aprilie, ești până la gât în *merde.*

Și de parcă n-ar fi de ajuns, în luna mai despre care vorbesc, profesorii au intrat în grevă chiar după 1 mai. Au aproape patru luni de vacanță pe an, dar n-au primit punțile și s-au simțit persecutați. Așa că biroul lui Florence era plin de puști care își trăgeau fețele la xerox și își capsau degetele. S-a lucrat și mai puțin decât de obicei.

Și pe principiul că greva e un fel de cântec popular franțuzesc, toată lumea s-a decis să se alăture corului – poștașii, vânzătorii, șoferii de camion, actorii, deschizătorii de stridii, împuțitorii de brânză, croitorii de veste de chelner, prelungitorii de baghete, stafiditorii de cârnați și orice alt sector franțuzesc de industrie are vă trece prin cap. Polițiștii au rămas la serviciu îndeajuns cât să împroaște cu gaz lacrimogen câțiva demonstranți, după care au intrat și ei în grevă.

Un climat nu prea bun pentru întemeierea unei noi afaceri, s-ar crede. Dar eu tocmai asta am făcut.

Mi-am dat demisia de la școală la începutul lui mai. Majoritatea dintre elevii mei obișnuiți și-au contramandat oricum orele din pricina weekendurilor interminabile. Așa că mi-am luat rămas-bun de la șefa mea nemțoaică, Andrea (care m-a întrebat dacă n-am prieteni/copii/animale care să vrea să se facă profesori de engleză) și m-am dus să o vizitez pe vechea mea parteneră de pat, Marie. Asta în săptămâna dinainte să intre în grevă funcționarii bancari.

Prietenul lui Marie era plecat, dar Florence m-a asigurat că nu sunt în pericol. Ca să fiu sigur, am stabilit să ne întâlnim în biroul lui Marie, care avea pereți de sticlă și vedere drept în stradă. Dacă se întâmpla totuși ceva necuviincios, ar fi fost drept sub ochii trecătorilor.

Însă mă flatez. Din câte mi-a spus Florence, Marie mă vedea ca pe un fel de proiect de educare sexuală. Englezii sunt *coincé* (țepeni, sau literalmente „înțepeniți”), după cum îi dovedisem fugind după prima ocazie, și a vrut să mă deștepenească. Acum că eram independent, Marie se bucura pentru mine, ca un angajat francez când aude că fiul său a intrat în grevă pentru prima dată.

O mai văzusem pe Marie îmbrăcată de serviciu, sau cel puțin dezbrăcându-se de hainele de serviciu, dar m-am simțit ciudat așezat față în față cu ea în biroul ei, client și consilier financiar. Și mai ciudat când consilierul meu financiar a încheiat afacerea sărutându-mă pe gură. Nici măcar băncile franțuzești nu merg până la a oferi acest serviciu.

Îmi dădu un împrumut pe douăsprezece luni, fără garanție.

— Dacă nu pot să plătesc?

Ridică din umeri.

— Nu pune întrebare phostesc. Vei plați. Ești baiat englez dhaguts. Și ești pheten meu.

La Paris, totul e posibil între prieteni. Mi-a spus că voi avea banii la dispoziție de îndată ce se termină greva.

Motivul pentru care aveam nevoie de bani era evident să deschid o ceainărie. Cu accesul direct al lui Florence la ceai ieftin, devenise brusc bătător

la ochi. De ce să renunț la un proiect viabil pentru că echipa mea complet ineficientă, de care am vrut să scap oricum, m-a lăsat baltă?

Florence și cu mine ne-am așezat și am calculat partea financiară. Cu cunoștințele ei de contabilitate, a înjghebat cât ai clipi un plan de afaceri convingător. Se gândea să renunțe la slujba ei plictisitoare și să mi se alăture într-un an. Categoria supremă – un francez angajat pe viață avea să își dea demisia. N-avea cum să nu fie o idee reușită.

Singurul potențial obstacol era Jean-Marie. Aveam să mă folosesc de cercetările și testele sale. Oare va încerca să mă împiedice, folosindu-se de vreo clauză că n-ai voie să îți concurezi fostul angajator? Sau, ca să fim chițibușari, actualul angajator? Oficial, încă mai lucram pentru el.

Îmi era limpede acum că nu renunțase la ideea ceainăriilor decât ca să își promoveze cariera politică. Primise un fel de promisiune din partea extremei drepte și a partidului fermierilor că va ajunge departe dacă își joacă așa cum trebuie cărțile, așa că și-a făcut curat în ogradă și a abandonat proiectul alimentar „anglo-saxon”.

Din nefericire pentru el, însă, dacă dezvăluiam tot ce știam (și puteam dovedi prin e-mailuri) despre importurile de carne de vită, puteam să-l scot din joc ca om de afaceri și să-i spulber ambițiile politice.

N-avea niciun sens să spun cuiva despre aventura de birou cu Stéphanie, pentru că acuzațiile de adulter nu aveau decât să îi crească procentul la urne. Președintele Mitterrand, de pildă, a câștigat respect postum maxim după ce fiica sa din flori a participat la înmormântare. Un politician francez fără amantă e ca un șerif fără pistol – lumea crede că nu are putere de atac.

La fel, nu avea niciun sens să afirm că primarul Jean-Marie avea să tragă foloase materiale de pe urma construcției centralei nucleare din regiune. Ar fi fost ca și cum ai dezvălui că o prostituată scoate bani din sex. Toată lumea se aștepta la asta.

Dar știam că dacă azvârl în el cu o halcă de carne de vită englezească, are să i se lipească de față.

Alegerile urmau să aibă loc în a treia duminică din mai, așa că nu mai aveam decât câteva zile să strâng lațul până se mai simțea vulnerabil.

•

Am sunat la el la birou cu o săptămână înainte de alegeri și am convins-o pe Christine să îmi facă legătura. Mi-a zis că probabil o să urle la ea, dar riscă „pentru că întotdeauna m-am comportat ca un gentleman cu ea”. Deci are avantaje și să nu te culci cu o fată.

— Da? asta fu tot ce mârâi Jean-Marie către mine.

— Am nevoie să vorbesc cu tine.

— Eu nu am nevoie să vorbesc cu tine.

— Poate că nu, dar eu am nevoie să vorbesc cu tine.

Din fericire nu a zis „Eu nu am nevoie să vorbesc cu tine” din nou, că altfel am fi continuat așa până când unul dintre noi murea de foame.

— Vorbește, spuse și foșni din niște hârtii semn că nu avea de gând să și asculte.

Nu voiam să fiu nevoit să recurg la amenințări de șantaj la telefon. Ei, de fapt voiam, dar m-am gândit că Jean-Marie o să mă creadă un amator necopt și o să îmi spună să mă duc dracului. Așa că, fără să mai amintesc de carnea de vită englezească, i-am dat doar de înțeles că eram hotărât să mă văd cu el luni, sau cel târziu marți dimineață.

Am stabilit să ne întâlnim în apartamentul lui din Neuilly miercuri la 7 seara.

— Am o masă în seara aceea, îmi spuse, subliniind că nu era în niciun caz o invitație la o petrecere amicală până în zori.

— Și eu, i-am spus.

La un restaurant sud-indian ieftin cu Florence și Marie, ca să ne sărbătorim noul început. Asta dacă nu mă arunca între timp Jean-Marie de la balcon.

•

În acea miercuri, greva generală ajunse la punctul culminant, iar orașul atinse un nivel de haos murdar și nervos, cu ambuteiaje și pene de curent, lipsit de baghete proaspete, care era, după cum spunea toată lumea, mai rău decât în mai 1968.

După care, bătându-și propriul record de tulburări, greviștii au revenit cu toții la serviciu ca să își poată consuma restul de zile de concediu rămase.

Îmi deschise ușa soția lui Jean-Marie. Arăta la fel de desăvârșit de întreținută ca întotdeauna. Vopsirea rădăcinilor, rezolvat. Împrospătarea bronzului, rezolvat. Brățara Dior a sezonului, rezolvat. Sânii ațintiți la exact optzeci de grade către sud, rezolvat, rezolvat.

Dădu mâna cu mine și mă conduse în salon fără să se obosească să facă conversație sau să îmi surâdă măcar ca semn că mă recunoaște. Dacă nu cumva dăduse iama în Botox, eram persona non exista în casă în prezent.

Salonul îți lua răsuflarea, ca întotdeauna, cu vederea uluitoare către Bois de Boulogne (câte apartamente de la etaj dintr-o capitală au vedere numai cu copaci?). Dar încăperea se schimbase într-un fel sugestiv de la ultima mea vizită. Deasupra șemineului, pe pervazul de marmură, era acum un bust din lut de mare efect al Mariannei. Nu al recepționistei lui Jean-Marie. Nimeni n-ar dori ca biata fată să se holbeze la ei de pe pervazul șemineului, nici măcar acoperită de

lut. Era vorba de Marianne, eroina revoluționară, echivalentul francez la Unchiului Sam. În Franța, în loc de un unchi bărbos care s-ar potrivi mai bine într-o reclamă pentru pui pane, au o femeie pe jumătate dezbrăcată.

Pentru ochiul meu needucat, bustul lui Jean-Marie părea superb sculptat. Numele „Marianne” fusese scris de mână în lut cu litere bătrânești și întortocheate. Se vedeau până și amprentele sculptorului în locul în care desăvârșise decolteul patriotic. Era o operă de artă antică și unică. Jean-Marie investea serios în noua sa carieră politică.

Dacă aș fi fost vreun șantajist de profesie, aș fi ridicat-o de pe șemineu, amenințând că o scap și îi spulber astfel în mod simbolic viitorul dacă nu mi se satisfac cererile. Dar m-am mulțumit să o admir de aproape și să îndrăznesc să ating abia perceptibil cu vârful degetului unul dintre sfârcurile remarcabil de tari.

— Nu ești primul, spuse Jean-Marie, aproape făcându-mă să îi mătur statuia de pe raft.

Se ivise în cameră în spatele meu, într-o cămașă albastru închis, cu gulerul deocamdată lipsit de cravată.

— Dacă te uiți cu atenție, e un, cum se spune, loc întunecat minor unde au atins-o oamenii pe sâni. Îl preferă pe dreptul, cred. Chicoti în sinea lui la această satiră politică. Părea de-a dreptul voios față de cum fusese la telefon. Îmi trecu prin minte că poate îi ceruse amicului său, body-guardul spărgător de yale, să îmi pregătească o moarte amuzant de violentă după șueta noastră.

Rămase locului, așteptându-mă să traversez încăperea către el și dădu brutal mâna cu mine. Era o deosebire izbitoare față de prima ocazie când fusesem aici și mă simțisem de parcă ar fi fost pe punctul de a scoate actele de adopție și de a declara că eram acum singurul său fiu și moștenitor.

Ne-am așezat față în față pe niște scaune antice cu brațe aurite din centrul camerei, iar el își scoase niște butoni butucănoși din buzunarul de la pantaloni. Începu să își răsfrângă manșetele pe când vorbeam. Juca rolul de Monsieur Nepăsător.

— Presupun că acum locuiește altcineva în apartament? l-am întrebat ca să sparg gheața.

Ridică din umeri. Banchiza aceasta urma să rămână intactă.

— Doar din curiozitate, Jean-Marie, de ce te-ai obosit? Plăteam chiria.

Inspiră adânc, încercând să își inducă dispoziția de a-mi spune.

— Uneori, un prieten are nevoie de un apartament, spuse.

— Înțeleg.

Deci era tot o chestie politică, am presupus eu. Îi cânta cuiva în strună. Poate chiar bodyguardului. Indivizii din Frontul Național aveau nevoie de musculoși în jurul lor pentru că numeroasa populație arabă a Franței nu vede cu ochi buni politicienii rasiști.

— Spune-mi, de ce am plăcerea vizitei tale? întrebă.

— Am nevoie de o favoare.

— O! Râse nevenindu-i să creadă cât de obraznic eram, la fel ca echipa mea când încercasem să denigrez calitatea plicurilor de ceai franțuzești.

— Două, am zis.

— A? Se opri din râs și deveni din nou absorbit de butoni. Ce anume?

— Am de gând să deschid o ceainărie englezească.

— Ho! Și cine ți-a dat ideea, ei? Scutură din cap de parcă ar fi fost dezamăgit, dar nu mirat de trădarea mea. Și de ce m-ar interesa pe mine?

Mi s-a părut că îi văd o sclipire de neliniște în ochi.

— Nu vreau bani, am bani, am zis.

— Da. Banii mei. Te-am plătit un an să nu faci nimic.

Reuși cumva să pară în același timp revoltat de ingratitudinea mea și ușurat că nu venisem cu un vas de cerșetor.

— Tu ai ales să nu iasă niciun rezultat, Jean-Marie. Tu ai oprit proiectul.

— Războiul a oprit proiectul. Afișă o expresie îndurerată, exersând, fără îndoială, în vederea viitoarelor clișee fotografice ca politician.

— Mă rog. În orice caz, am luat un împrumut suficient de mare ca să deschid o ceainărie. Ceea ce nu am încă este o locație. Așa că vreau să închiriez unul din locurile pe care le-ai cumpărat tu. La prețul pieței, firește.

— Sunt ocupate de magazinele de pantofi.

Termină cu prima manșetă și își îndreptă atenția către a doua.

— Cel pe care îl vreau eu e liber (după cum bine știa și el). Vreau un contract pe un an cu opțiunea de a cumpăra spațiul după încheierea anului. Din nou, la prețul pieței.

Vedeam cum face adunări calculatorul de buzunar din capul lui Jean-Marie. Rezultatul îi trimise un scurt surâs pe buze. I se părea că fac o afacere proastă.

— Vrei să-mi plătești? Să cumperi de la mine? întrebă jovial. De data asta nu mai avea nici urmă de neliniște în ochi. Dimpotrivă. După tot ce s-a întâmplat între noi? Termină cu manșetele și se lăsă pe spate în scaun, desfătându-se cu conversația.

— Da, ai cumpărat cele mai bune spații pentru o ceainărie englezească și asta e goală. E o soluție logică.

— Nu va ști nimeni că îmi dau proprietatea pentru o ceainărie englezească?

— N-o să spun nimănui.

— N-ai câștiga nimic, nu. Mă privi îndeaproape să vadă dacă nu cumva îl păcălesc, apoi ridică din umeri. Dacă e gol, poate îl poți închiria.

— OK, mersi.

— Am spus poate.

— OK. Acum a doua favoare.

— A?

— Vreau numele.

— Numele?

— My Tea Is Rich. Ai avut dreptate, Jean-Marie. Toți francezii cu care am stat de vorbă sunt de părere că e un nume grozav.

Jean-Marie izbucni într-un hohot de râs asurzitor, încât nevastă-sa scoase capul de după ușă să se asigure că nu îl supun cumva vreunei torturi cu gâdilături.

— Vrei să cumperi numele acesta pe care îl urăști? Numele meu?

— Știu, știu, am zis, încercând să trec peste glasul său plin de sine ce mă scotea din sărite. Luni de zile n-am făcut decât să îi întorc împotriva mea pe ceilalți membri ai echipei încercând să schimb numele, dar am greșit. Nu mi-am dat seama că voi toți sunteți de părere că „my tailor is rich" e cea mai amuzantă propoziție din limba engleză, iar acum aș vrea să mă folosesc de ea.

— Ce-mi dai în schimb?

— Nimic.

Dispăru orice urmă de râs.

— Nici nu se pune problema.

— Din punct de vedere legal, nici nu am nevoie să plătesc nimic. Bernard n-a apucat niciodată să înregistreze numele.

— Ce? Nu…

— Da. Te-am avertizat în legătură cu el. John Lennon zău că se gândea la Bernard când a scris *I Am the Walrus*[17].

— Hî?

— Scuze, o glumă personală.

— Da, umoral vostru englezesc. Râse cu amărăciune. Știi, n-o să recunosc niciodată, se aplecă spre mine ca un conspirator, de parcă nu putea să aibă încredere că statuia îi va păstra secretele – dar uneori îmi doresc să putem face lucrurile ca anglo-saxonii. Dacă cineva nu-i bun de nimic, îl dai afară. Pocni din degete. Atât de simplu, atât de minunat.

L-am trezit din reverie.

---

[17] „Sunt Morsa" (n.tr.).

— Așa cum m-ai dat afară pe mine?

Mârâi, de parcă aș fi încercat să spun un banc răsuflat.

— Sau, așa cum, dacă un produs franțuzesc e scump, cumperi echivalentul englezesc mai ieftin?

Îmi aruncă o privire ca să mă avertizeze, amintindu-mi telepatic că avea niște oameni în slujba lui care erau destul de înspăimântători să închidă gura unui concierge portughez.

— Nu mă refer la lucrurile acestea decât acum, confidențial, am adăugat, pentru că aș vrea să fiu sigur că îmi vei face favoarea. Am nevoie de acordul tău.

Jean-Marie rămase cu ochii ațintiți la mine, ca un rege cântărind cum ar ieși mai câștigat, dacă să râdă de nebun sau să dea poruncă să i se taie capul.

— Am nevoie să fiu sigur că o să îmi închiriezi spațiul și că n-o să mi te împotrivești când voi înregistra marca, iar apoi îmi pot finaliza afacerea cu banca.

Pe chipul lui Jean-Marie nu se clinti niciun mușchi timp de zece secunde, apoi dintr-odată își înălță mâinile semn că se recunoaște înfrânt.

— Suntem înțeleși, deci? am întrebat. M-am oferit să dau mâna cu el ca să încheiem afacerea.

Își coborî brațele și întinse cu prudență una dintre mâinile lui mari și bronzate, cu butonul ca un glonț de aur la manșetă. I-am prins mâna și i-am strâns-o. El și-o lăsă moale.

— OK, am zis, o să-ți trimit prin fax mâine la birou detaliile, iar la 11 o să trimit un curier să ia contractul de închiriere semnat.

Jean-Marie mă strânse de mână și mă trase mai aproape. „Oare urma să pecetluim afacerea cu un sărut în stilul lui Marie?” m-am întrebat.

Dar nu se apropie decât cât să îi văd vinișoarele din ochi și să-i cercetez îndeaproape părul dat cu gel și pieptănat pe spate, în șuvițe vopsite în negru, foarte asemănător cu părul statuii. Însă nu chiar de culoarea lutului. Mai degrabă de culoarea deversărilor de petrol.

— *Nous sommes quittes, alors?* sâsâi. Am simțit un iz de alcool în răsuflarea lui.

Mi-am îndepărtat fața.

— Nu cred că Franța și Marea Britanie vor fi vreodată chit, am spus. Dar de obicei reușim să menținem relații de lucru cordiale.

— Ho, pufni, ținându-mă încă de mână.

Așezați acolo pe tronurile identice, conectați fizic, am simțit brusc că facem parte dintr-un lanț. Lanțul afaceriștilor și politicienilor francezi care își cântă mereu unul altuia în strună, în loc să se înjunghie pe la spate, ceea ce n-ar aduce

deloc foloase. Jean-Marie avea să își câștige alegerile, iar eu aveam dovada ipocriziei sale monumentale, dar aveam să îmi țin gura dacă îmi făcea un serviciu sau două. Presupun că intrasem într-un fel de rețea a corupției. Dar părea întru totul firesc. Așa merg lucrurile în Franța.

— Suntem dușmani prietenoși, am spus. Așa sunt lucrurile între britanici și francezi de când cu Napoleon, nu?

— De când ați ars-o pe Jeanne d'Arc, oui, mârâi.

Îmi dădu drumul la mână. M-am ridicat.

— *Bonne soirée,* i-am urat. A, și *merde*.

L-am lăsat să se pregătească de cină.

Nu l-am înjurat, apropo. Când își urează noroc înaintea unei încercări, cum ar fi un examen, un spectacol de teatru sau (am presupus eu) niște alegeri, francezii își spun unul altuia *merde.*

Merde e inevitabil, vedeți, și poate chiar să vă aducă noroc. Atâta vreme cât calcă altcineva în el.